

Daniela Ștefania BUTNARU

**TOPONIMIA BAZINULUI
HIDROGRAFIC AL NEAMȚULUI**

Editor: Nicolae PANAITE

Redactor: Daniela Ștefania BUTNARU

Prepress și copertă: Cristian-Ionuț TĂNASĂ

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BUTNARU, DANIELA ȘTEFANIA

Toponimia bazinului hidrografic al Neamțului / Daniela Ștefania Butnaru. - Iași : Alfa, 2011

ISBN 978-606-540-059-7

811.135.1'373.21:911.37(498)

ISBN 978-606-540-059-7

Editura ALFA este acreditată de CNCSIS – Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior

Copyright © Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin autoarei și Editurii ALFA

Reproducerea (parțială sau totală) a prezentei cărți, fără acordul Editurii, constituie infracțiune și se pedepsește în conformitate cu Legea nr. 8/1996.

Daniela Ștefania BUTNARU

**TOPONIMIA BAZINULUI
HIDROGRAFIC AL NEAMȚULUI**

IAȘI - 2011

Părinților mei

Argument

Lucrarea de față, redactată într-o primă etapă ca teză de doctorat, este o monografie toponimică consacrată zonei situate între obârșiile râului Neamț și locul unde acesta se varsă în râul Moldova. Opțiunea pentru această temă a fost determinată de faptul că, deși unele toponime din zona cercetată de noi au fost abordate în câteva lucrări geografice sau istorice, până acum nu a apărut nici o lucrare care să-și propună o prezentare completă a toponimiei majore și minore de aici.

Demersul nostru se dorește o contribuție la cunoașterea mai bună a unei zone importante din punct de vedere istoric și lingvistic. Având un relief divers și o suprafață destul de mare (20 de localități sunt așezate în această zonă), bazinul hidrografic al râului Neamț oferă multiple motive de cercetare toponimică: existența unei terminologii geografice variate și prezența unei toponimii bogate, favorizată de un trecut istoric încărcat, de prezența unor așezări din cele mai vechi timpuri, de existența Târgului Neamț și a Cetății din apropiere și de o intensă viață monahală.

Monografia a fost realizată pe baza unui material în mare parte inedit, pe care l-am adunat atât prin anchete directe pe teren, cu chestionar special și înregistrat pe hărți militare la scara 1:25000, cât și din documente publicate sau aflate în arhive. Studiul cuprinde două mari secțiuni: o analiză a materialului toponimic adunat (exceptând majoritatea numelor care desemnează căi de comunicație și toponimele dispărute, regăsite doar în documente, care vor face subiectul unei alte lucrări) și un dicționar toponimic, etimologic și structural. Elaborată de Dragoș Moldovanu, metoda de analiză structurală care stă la baza redactării dicționarului permite, prin coroborarea perspectivei sincronice cu cea diacronică, o abordare corectă a procesului de formare a toponimelor și stabilirea relațiilor dintre numele de locuri.

Pe această cale îmi exprim toată gratitudinea și recunoștința față de domnul profesor Eugen Munteanu, pentru îndrumarea oferită în calitate de conducător științific al tezei de doctorat care stă la baza acestei cărți, precum și față de domnii profesori Mircea Ciubotaru, Dragoș Moldovanu, Nicolae Saramandu și doamna cercetător Luminița Botoșineanu, ale căror sugestii mi-au fost un sprijin prețios. De asemenea, adresez calde mulțumiri domnului prof. drd. Alexandru Mureșan pentru ajutorul dat în realizarea hărții pentru zona anchetată.

1. Cadrul fizico-geografic

În zona pe care ne-am propus să o analizăm sunt amplasate următoarele 20 de localități: Blebea, Boboieștii, Dolheștii, Dumbrava, Humuleștii, Humuleștii-Noi, Leghinul, Lunca, Mănăstirea Neamț, Nemțișorul, Pipirigul, Pățâligenii, Plăieșu, Plutonul, Preuteștii, Stânca, Târgul Neamț, Timișeștii, Vânătorii-Neamț și Zvorăneștii. Acestea sunt dispuse de o parte și de alta a râului Neamț, de la izvoarele acestuia (din Munții Stânișoarei, de sub obcina Poiana Lungă) până la locul de vărsare în râul Moldova, pe teritoriul satului Timișești. Lungimea acestui curs de apă este de circa 59 km¹. Principalii săi afluenți sunt Pârâul Mânzatului, pârâul Izvoarele, Pârâul Străjii, pârâul Dobreanu, pârâul Nemțișor (care are, la rândul său, ca principali afluenți Pârâul Alunului, pârâul Iftimia, pârâul Cărbuna, Pârâul Chiriacului, Pârâul lui Bodai, Pârâul Mesteacănului, Pârâul Nilului, Pârâul Magherniței) – pe stânga, și Pârâul Paltinului, pârâul Dolia, pârâul Plutonul, Pârâul Branu, pârâul Dumesnicul, pârâul Secul, Valea Rea, Pârâul Cacova, Pârâul Porcului – pe dreapta.

Zona aflată în discuție dispune de un relief variat, fapt care se reflectă, după cum vom vedea, în mapa sa toponimică. Astfel, în vest, pe teritoriul comunei Pipirigul, se găsește clina vestică a Munților Stânișoarei și depresiunea Pipirig². Unitatea subcarpatică, reprezentată de depresiunea Neamț, se întinde pe teritoriul comunei Vânătorii-Neamț și pe cel al orașului Târgul Neamț fiind delimitată la vest de Munții Stânișoarei, la nord de munții Dobreanu și Pleșul, la sud de dealul Corni, iar la est de dealul Boiștea³. Comuna Timișești este așezată în șesul râului Moldova⁴, în marginea Podișului Moldovei (dealurile piemontane pericarpatice)⁵.

Toponimele reflectă și caracteristici ale terenului, ale apelor care străbat această zonă: *Bursuna*, *Drumul Roșu*, *Pârâul Alb*, *pârâul Puturosul*, *pârâul Secul*, *Slatina*. Unele toponime păstrează memoria unor obiecte geografice astăzi dispărute. Astfel, *La Movile* desemnează un teren arabil de la sud de satul Humulești unde nu mai sunt movilele de altădată, care probabil au fost distruse pentru ca terenul de aici să fie folosit cât mai bine pentru agricultură.

În zona montană sunt soluri silvestre, acoperite cu păduri, vegetație specifică de arbuști și pajiști naturale, iar în zona depresiunii Neamț predomină solurile brune și brune podzolice, favorabile culturii păioaselor și plantelor furajere; lunca

¹ DGR, 763.

² CHIRIȚĂ; F., 125, DAVIDESCU, I., 8.

³ DIMITRIU, D.N., 21; DAVIDESCU, D., 213; DAVIDESCU, I., 10.

⁴ LUCA, T.N., 13.

⁵ RUSU, R., 33.

Neamțului este prielnică culturii cerealelor, legumelor⁶. Fauna este reprezentată de mamifere (ursul, cerbul, porcul mistreț, vulpea, veverița, căprioara etc.), păsări (pițigoiiul, ciocănitoarea, sticletele, privighetoarea etc.), iar în ape se găsesc păstrăvul, mreana, scobarul, zlăvoaca ș.a.⁷. Prezența unora din aceste elemente ale florei și faunei este reflectată în toponimia zonei⁸: *Bivolăria*, *Bursucăria*, *Cerbăria*, *Dealul Vacii*, *Dumbrava*, *Iepăria*, *Lupăria*. Neacoperit de pădure până la mijlocul secolului trecut, *Dealul Gol* își păstrează și astăzi denumirea pe atunci motivată, chiar dacă astăzi este împădurit.

⁶ OROȘANU, N., 26–27.

⁷ OROȘANU, N., 32.

⁸ De multe ori, în cazul toponimelor mai vechi, dacă nu există documente care să ajute la stabilirea etimologiei acestora, este dificil de spus dacă denumirile sunt motivate de prezența în zona respectivă a unui animal sau pasăre ori dacă la baza toponimului stau numele unor persoane, știut fiind faptul că în secolele XV–XIX antroponime ca *Ursul*, *Lupul* erau destul de frecvente. Cf. și CIUBOTARU, T., 101, 105.

2. Cadrul istoric

Zona de care ne ocupăm a fost locuită din cele mai vechi timpuri, cercetările arheologice descoperind pe teritoriul localităților Lunca, Târgul Neamț, Vânători-Neamț vestigii din perioadele neolitic, eneolitic și epoca bronzului¹. În stațiunea arheologică *Poiana Slatinei*, au fost descoperite vetre de foc, cenușă, vase sparte, dar și locuințe, dovezi ale existenței, în perioadele amintite mai sus, precum și în La Tène-ul geto-dacic², a unor comunități care se ocupau cu extragerea sării prin fierbere din izvorul cu apă sărată, existent și astăzi în acest loc. Descoperiri ale unor elemente caracteristice secolelor II-VIII au avut loc la sud de satul Preutești³, pe Islaz (de pe teritoriul Târgului-Neamț), în Braniște și Gura Secului (satul Vânătorii-Neamț)⁴, în cătunul Ungureni (satul Vânători-Neamț)⁵. Dovezi ale locuirii acestor teritorii în evul mediu au fost descoperite de asemenea pe Dealul Humulești (așezare care ar fi aparținut carpilor) și pe Dealul Movilelor (fragmente datând din evul mediu)⁶.

Depresiunea Neamțului, prin așezarea sa geografică, în apropierea graniței est-carpatică, a fost intens populată atât de elemente autohtone, cât și de populație de origine săsească și maghiară, factor care a contribuit la dezvoltarea în această arie a unei căi de comunicație⁷ care făcea legătura între Transilvania și un important târg – Neamțul –, lângă care va fi construită și cetatea cu același nume. Constantin Burac consideră că în Depresiunea Neamțului a existat o unitate teritorială asemănătoare Câmpului lui Dragoș⁸. Deși atestat abia la sfârșitul secolului al XIV-lea, târgul din această zonă trebuie să se fi întemeiat mai devreme, date fiind condițiile naturale și economice⁹.

¹ DUMITROAIA, C., 41, 135, 138;

² *Ib.*, 141–146; cf. și MONAH, A., 20–21.

³ LUCA, T., 28.

⁴ *Ib.*, 29.

⁵ *Id.*, 29.

⁶ DIACONU, R., 105, 107.

⁷ Cf. RADU, C., 234.

⁸ BURAC, Ț., 17–18.

⁹ Constantin C. GIURESCU, T., 72 consideră că principalele târguri au apărut în secolele VI-X, în perioada conviețuirii româno-slave. Și alți istorici, printre care H.H. Stahl, C. Cihodaru, Al. Andronic, Dinu C. Giurescu au afirmat că târgurile existau în momentul constituirii Moldovei și Țării Românești ca state feudale (ap. MATEI, G, 24).

Cel mai vechi toponim atestat din zona investigată este *Neamțul*. În *Lista orașelor rusești îndepărtate și apropiate*, alcătuită între 1387 și 1392¹⁰, alături de alte localități precum Roman, Piatra lui Crăciun, Suceava, Siret, Baia, este amintit și „Neamțul în munți”, despre care cei mai mulți istorici consideră că se referă la Târgul Neamț¹¹. Acesta este menționat și în privilegiul comercial de la 8 octombrie 1408 (*на Немци*), prin care se hotărăște că „cine va cumpăra vite cornute sau berbeci, în Bacău, sau în Roman, în târg, sau în Baea sau în Neamț sau în alte târguri ale noastre, nu va avea să dea vamă în alt loc, decât acolo unde a cumpărat”¹². Reiese din acest document că la acea dată Neamțul era un târg foarte important.

Fiind vorba de o zonă importantă din punct de vedere comercial (pe aici trecea un important drum care făcea legătura între Moldova și Transilvania¹³) și situată pe ultima, și cea mai estică ramificație a munților Stânișoarei – Culmea Pleșul, „Cetatea Neamț trebuia să reprezinte un avanpost important în lupta de apărare a Moldovei în partea de vest, spre trecătorile Carpaților Răsăriteni, de unde venea la acea dată primejdia cea mai mare asupra Moldovei, din partea regatului maghiar, care, după ocuparea Transilvaniei, își manifesta tendința expansionistă și la răsărit de Carpați”¹⁴.

În ceea ce privește originea Cetății Neamțului au fost emise multiple ipoteze¹⁵. Astfel, Miron Costin spunea că Cetatea Neamțului, ca și altele, precum Cetatea Sucevei, a Tighinei, sau cea de la Roman, a fost clădită „fie de romani, fie de daci”¹⁶. Unii cercetători, printre care B. P. HASDEU, C.N., 140–144., C. MATAȘĂ, C.J.N., 150, XENOPOL, H. I., 171, au înaintat ipoteza conform căreia cetatea a fost construită de către cavalerii teutoni. BOERESCU, C.N., 6 considera că „această cetățuie a fost construită de cavalerii germani în formă de castel, cam la anul 1200”.

Prima atestare, clară, a Cetății Neamțului este cea din 2 februarie 1395, când „Sigismund de Luxemburg, regele Ungariei, semna un act înaintea Cetății Neamțului (*ante castrum Nempch*)”¹⁷. Ca urmare a cercetărilor arheologice efectuate în secolul al XX-lea, care au relevat asemănări importante între cetățile de la Suceava și Șcheia, construite de Petru I Mușat, și Cetatea Neamțului în ceea ce privește planul, tehnica construcției – diferită de cea a cetăților din Transilvania, materialele folosite la ridicarea cetăților, obiectele descoperite în aceste locuri, N. Constantinescu afirmă că Cetatea Neamțului a fost construită tot „în epoca domniei lui Petru I Mușat”¹⁸, domnitor al Moldovei între anii 1375 și 1391. Aceeași idee este

¹⁰ GIURESCU, T., p. 70. ANDRONIC, O.M., 210, consideră că „fragmentul cu orașele moldovenești din lista orașelor cuprinsă în cele mai vechi cronică rusești a fost alcătuit între 1388 și 1391”.

¹¹ Cf. ANDRONIC, O., 211–212.

¹² COSTĂCHESCU, D.M. II, 635.

¹³ LUCA, T.N., 38, MINEA, T.C.N., 27.

¹⁴ LUCA, T.N., 77.

¹⁵ Pentru opiniile privind construcția cetății cf. și CONSTANTINESCU, D., 84.

¹⁶ COSTIN, O., 205.

¹⁷ CONSTANTINESCU, D., p. 81, unde se menționează că „actul e publicat fragmentar de Elemér Malysz, *Zsigmundkóri oklevéár (1387–1399) (Documente din timpul lui Sigismund)*, Budapesta, 1951, 415–416, nr. 3804”.

¹⁸ CONSTANTINESCU, D., 96.

susținută și de PAȘA, M., 16–17, POPA, C.N., 11, MINEA, T.C.N., 12, CONDURACHI, H., 74.

După cum se vede, târgul și cetatea sunt atestate pentru prima dată relativ în aceeași perioadă, la sfârșitul secolului al XIV-lea, însă nu există documente care să dovedească care din ele a purtat mai întâi numele *Neamțul*. Constantin C. Giurescu afirmă că „târgurile există din vremea conviețuirii româno-slave: numele însuși de târg e o dovadă. Ele sunt așezate în genere lângă o apă curgătoare, pe valea unui râu, și deservesc satele de pe acea vale. De aceea, adeseori, ele își iau numele de la apa respectivă”¹⁹. Istoricii consideră că prezența sașilor în Târgul Neamțului ar putea data din prima jumătate a secolului al XIII-lea²⁰. C. Mătasă consideră ca târgul a fost „întemeiat de Sași, pe care-i și găsim aici până după 1600, și numit de Slavi «Neamțul»”²¹. Luând în considerare aceste afirmații și având în vedere că pe aici trecea drumul care făcea legătura între Ardeal și Moldova, deducem că este foarte mare probabilitatea ca târgul să fi fost întemeiat înainte de construirea cetății²², ca loc de întâlnire a comercianților din diverse zone.

Primele atestări ale așezărilor din zona investigată de noi sunt din documente prin care voievodul dăruia diverse sate mănăstirilor sau boierilor săi. În 1407, Alexandru voievod dădea „mănăstirii care este la Neamț” „două sate ale mănăstirii la gura Neamțului, unul de o parte a Neamțului, iar altul de altă parte”²³, sate care, la 1427, vor fi subiectul unui act de danie către aceeași mănăstire: „două sate la gura Neamțului, anume Cristianești și Temeșești”²⁴. La 11 martie 1446, Ștefan Voievod semnează documentul²⁵ prin care alte două sate din zona noastră de anchetă sunt dăruite mănăstirii de la Neamț, Dvorinești²⁶ și Băloșești²⁷. Și satul Grașii este menționat încă din secolul al XV-lea²⁸. Alte localități apar mai târziu: Preuteștii este atestat pentru prima dată la 1610²⁹, *Plotunul* la 1790³⁰, sub forma *Plotuna*. Humuleștii sunt menționați ca sat în secolul al XIX-lea, dar despre un grup de oameni „ce le zic humulești” se pomenește într-un act de la 1738³¹. Ca urmare a Reformei agrare din 1864, câteva zeci de persoane vor fi împrăștiate cu o parte din terenul actualei comune Timișești³², încât în 1879 aici se va constitui un nou sat

¹⁹ GIURESCU, T., 72.

²⁰ GIURESCU, T., 81.

²¹ MĂTASĂ, C.J.N., 144.

²² ANDRONIC, O., 212 consideră că „Cetatea Neamțului a fost înălțată în preajma târgului Neamț, existent anterior”.

²³ DRH, A, I, 29–30.

²⁴ DRH, A, I, 97–98.

²⁵ DRH, A, I 377.

²⁶ În hotarnica satelor Timișești și Cristești de la 1427 este menționată și **ДѢСОКЪ ДВОРѢНОВЪ**, sintagmă tradusă de editori prin „Păduricea Curteanului”. Acest **ДВОРѢН** va fi fost întemeietorul viitorului sat Dvorinești, astăzi Zvorănești (DRH, A, I, 98).

²⁷ „Hotarul lui Băloș” este menționat în hotarnica din 1437 (DRH, A, I, 238).

²⁸ DRH, A, II (1455), 74.

²⁹ DIR, A, XVII-II (1610), 326.

³⁰ OTZELOWITZ.

³¹ UNGUREANU; I.C.D. (1743), 3.

³² DGN, 310.

– Plăieșul. Satul Stânca a fost înființat în 1904³³, iar Humuleștii-Noi și Leghinul în 1965, ca urmare a strămutării unor sate din zona lacului de acumulare Izvorul Muntelui (Bicaz).

Zona aflată în discuție a devenit, treptat, proprietate mănăstirească, rezultat al daniilor de la domnie sau din partea unor particulari. Excepție a făcut o parte din teritoriul de astăzi al comunei Timișești, care a rămas o perioadă în stăpânirea domniei, apoi a devenit proprietate boierească; toponimul *Domeniul Coroanei* consemnează faptul că o parte din terenul de aici a fost proprietate regală. La începutul secolului al XIX-lea în Preutești aveau pământuri și răzeși³⁴.

Dacă la 1857 din totalul proprietății funciare a județului Neamț domeniile agricole mănăstirești reprezentau 63%, cele boierești 33,99%, iar restul era proprietate răzășească³⁵, după cele două secularizări din 1859 și 1863 se observă o scădere importantă a proprietăților mănăstirești, încât la 1964 proprietatea mănăstirească era de doar 2,25%, pe primul loc situându-se Statul, cu circa 54%. Prin Reforma agrară de la 1864 un număr însemnat de țărani au fost împrumătăriți, astfel încât suprafața agricolă din județul Neamț aparținând acestora reprezenta circa 15%³⁶ din totalul suprafeței funciare a acestui județ. Acest proces se va reflecta și în toponimie, prin prezența a numeroase nume de locuri formate de la nume de persoane, proprietate ale terenurilor respective.

Unele toponime precum *Neamțul*, *Sasca*, *Săscuța* sau *Țuțuieni*³⁷ amintesc de populația care, de-a lungul timpului, a emigrat de dincolo de lanțul carpatic și s-a stabilit în zonă. În Pipirig însă, deși o parte din strămoșii localnicilor sunt veniți din Transilvania³⁸, nu am găsit toponime care să sugereze acest lucru. În schimb, diferențele diagenetice atestă atașamentul generației mai în vârstă față de o tradiție lingvistică (aflată într-un continuum cu graiurile ardelenesti de nord-est) pe cale de extincție – ale cărei principale caracteristici sunt alterarea dentalelor *t*, *d* în poziție prepalatală ($t + e, i$ se realizează ca $t', k', t^{k'}, k^t$, sau, și mai adesea, \hat{c} , eventual t', \hat{c}' ; $d + e, i$ trece la $d', g', d^{g'}, g', d', \hat{g}, d^{\hat{g}}, \hat{g}'$), respectiv palatalizarea bilabialelor *p*, *b* la $(p)\hat{c}, b(\hat{g})$ ³⁹ –, în contrast cu adoptarea completă de către generația tânără a normelor fonetice de tip moldovenesc. Ambele tipuri de pronunție sunt ilustrate în dicționar (vezi *infra*).

³³ Cf. TTRM I₂, 1114/1.

³⁴ ȘURUBARU, P., 43.

³⁵ *Ib.*, 410.

³⁶ ȘURUBARU, P., 412.

³⁷ „Țuțuienii străbăteau trecătorile Carpaților, rămânând adesea în orașele Moldovei, întemeind chiar unele mahalale care, în majoritate, le purta[u] numele. La Târgu-Neamț, printre suburbiile de odinioară, [...] era și cea a Țuțuienilor, renumiți în comerțul cu sumane și covoare” RADU, C., 234.

³⁸ GHEORGHITĂ, C., 5 menționează că unii dintre pipirigeni sunt veniți din localitatea Prundul Bârgăului, iar TANCO, L., 41, 76 afirmă că strămoșii scriitorului Ion Creangă au plecat din Rodna și s-au stabilit în Pipirig.

³⁹ Cf. RUSU, T., 364–366.

Dacă până în secolul al XIX-lea venirea de peste munți a ardelenilor era cauzată de asuprirea acestora de către stăpânirea habsburgică și austro-ungară, pe când în Moldova beneficiau de unele avantaje fiscale, la mijlocul secolului al XX-lea, în zona cercetată de noi s-au stabilit locuitori din localitățile Hangu, Poiana Teiului, Galu, precum și din alte sate care au fost strămutate cu ocazia construirii barajului de la Bicaz; astfel au apărut localitățile Leghin și Humuleștii Noi⁴⁰. Unele toponime sugerează această migrație: *Strada Hangului* din Humuleștii-Noi, *Bicăzenii* din Plăieșul. Proprietățile mănăstirilor Neamțu și Secu fiind mari, se impunea, ca și în cazul altor mănăstiri, prezența țiganilor robi care să efectueze o parte din muncile agricole sau forestiere. Unii din acești foști robi au rămas în zonă, constituind mici comunități la marginile localităților Stânca, Târgul Neamț și Vânătorii-Neamț. Cătunele locuite de ei sunt numite de ceilalți săteni *La Lingurari* sau *La Țigani*.

Și alte toponime sunt în legătură cu istoria mai recentă a târgului. Astfel, numele unui cartier al orașului Târgul Neamț, *Bariera*, amintește de fosta barieră de la intrarea în târg, păzită, unde se plăteau taxele pentru mărfurile aduse spre vânzare.

⁴⁰ NALR, 223, 239.

3. Aspecte metodologice

Toponimele prezentate în această lucrare au fost adunate, în mare parte, în cadrul proiectului *Tezaurul toponimic al României. Moldova*¹, atât în urma efectuării de anchete directe pe teren, cât și prin parcurgerea unor colecții de documente (publicate ori inedite) sau hărți.

Unele toponime, mai ales cele majore, din zona aflată în discuție au fost analizate de-a lungul timpului de diverși lingviști, istorici sau geografi. Ancheta la fața locului ne-a oferit posibilitatea completării mapei toponimice cu toponime minore, cărora de foarte multe ori nu li se acordă atenție. Totodată, am putut obține informații privind relațiile dintre denumirile diverselor obiecte geografice, utilizarea toponimelor în vorbire sau în diverse contexte scrise, etimologia acestora. Anchetele au fost efectuate cu ajutorul *Chestionarului toponimic și entopic general cu un Glosar de entopice onomasiologic*², chestionar cu 1038 de întrebări, organizate pe capitole, în funcție de categoriile geografice. Din acest chestionar am folosit doar întrebările specifice realităților geografice din zona cercetată. Conform indicațiilor din *Ancheta toponimică*³, chestionarul a fost aplicat în totalitate doar în una din localitățile componente ale fiecărei comune, în restul satelor punând doar o parte din întrebări, considerate esențiale pentru obținerea de toponime. Entopicele și toponimele obținute au fost notate cu transcrierea fonetică pe fișe, cu explicațiile primite de la subiecții anchetelor; denumirile obiectelor geografice au fost localizate pe hărți la scara 1:25000.

Informatorii trebuie să fie localnici sau să fie veniți în sat de cel puțin 20 de ani, să cunoască foarte bine și în amănunt denumirile apelor, văilor, câmpiilor, dealurilor, pădurilor, poienilor, fântânilor, drumurilor etc., dar nu trebuie să fie foarte în vârstă, pentru că uită multe nume și au obiceiul de a selecta doar toponime majore⁴. De altfel, ne-am lovit adesea de afirmația „Dar acesta nu este un nume important!” Influența reprezentanților administrației este destul de însemnată, subiecții anchetați utilizând de multe ori sintagme toponimice specifice stilului oficial.

¹ Proiect al Academiei Române, în curs de realizare în cadrul Departamentului de toponimie al Institutului de Filologie Română „A. Philippide” din Iași. De asemenea, o parte din informații au fost obținute în urma colaborării la proiectul finanțat de CNCSIS (nr. 278/2007) *Teoria câmpurilor toponimice (cu aplicație la câmpul hidronimului Moldova)*, coordonat de CS I dr. Dragoș Moldovanu.

² MOLDOVANU, C.T.

³ MOLDOVANU, A.T.

⁴ După Marius SALA, P., 172, persoanele care răspund la chestionare trebuie să fie în vârstă și să cunoască exact locurile din hotarul satului.

De asemenea, sunt preferați informatorii care au avut ocupații ce le-au permis buna cunoaștere a zonei și a denumirilor (oameni care au participat la împărțirea pământului, căruțași, pădurari localnici). Am evitat, pe cât posibil, alegerea ca informatori a profesorilor, învățătorilor, primarilor, deși de multe ori, explicând care este obiectul cercetării noastre, am fost îndrumați de către localnici chiar către aceștia, existând prejudecata/convingerea că ei ar cunoaște cel mai bine toponimele. Trebuie să menționăm însă că uneori inginerii cadastrali, pădurarii și chiar primarii ne-au furnizat informații foarte importante pentru demersul nostru științific. Majoritatea informatorilor sunt bărbații, care, prin natura ocupațiilor lor, umblă mai mult prin zonă, deci o cunosc mai bine. Femeile au fost interogate pentru a afla denumiri ale zonelor din apropierea locuinței lor, pronunția unor toponime și pentru întrebări de sintaxă (dat fiind că ele sunt mai conservatoare în această privință).

Lista următoare cuprinde numele informatorilor de la care am cules materialul toponimic (pentru fiecare localitate, în ordine alfabetică). De asemenea, prezintă câteva date privind vârsta subiecților (la momentul anchetei), nivelul de școlarizare și ocupația acestora.

Blebea:

Ana Bârliba, 76 ani, 8 clase, agricultoare.

Gheorghe N. Bârliba, 80 de ani, 7 clase, factor poștal, agricultor.

Boboieștii:

Vasile Andron, 63 de ani, muncitor în exploatare forestieră.

Ion Șuțu, 69 ani, 12 clase, maistru de exploatare forestieră.

Dolheștii:

Elena Chirilă, 86 ani, 7 clase, agricultoare.

David Dumitru, 57 de ani, studii superioare, secretar la Primăria Pipirig.

Dumbrava:

Gheorghe Timofte, 84 de ani, 7 clase, agricultor.

Florica Timofte, 58 de ani, 8 clase, agricultoare.

Humuleștii:

Constantin Afrăsinei, 80 de ani, 8 clase, agricultor.

Jenița Afrăsinei, 77 de ani, 8 clase, agricultoare.

Ion Andone, 69 de ani, 12 clase, agricultor.

Dumitru I. Antoniu, 88 de ani, 4 clase, agricultor.

Vasile Bogus, 62 de ani, 4 clase, agricultor.

Minodora Bogus, 30 de ani, 12 clase, confecționeră.

Humuleștii-Noi:

Constantin Gheorghică, 73 de ani, 8 clase, șofer.

Leghinul:

Adrian Iosub, 72 de ani, 4 clase, muncitor forestier.

Lunca:

Mihai Jucănar, 78 de ani, 7 clase, agricultor.

Mănăstirea Neamț:

Petru I. Anghelina, 63 de ani, 9 clase și Școala silvică, pădurar.

Forin P. Anghelina, 36 de ani, studii superioare, pădurar.

Ion V. Ionașcu, 75 de ani, 8 clase, muncitor forestier.

Nemțisorul:

Gavril Avăcăriței, 68 de ani, 8 clase, agricultor.
Ion Gh. Tulan, 82 de ani, 7 clase, agricultor.
Vasile Tuleașcă, 69 de ani, 8 clase, agricultor.
Constantin Țucă Ursache, 79 de ani, 11 clase, agricultor.

Pipirigul:

Alexandru Vasiliu, 75 de ani, studii superioare, fost profesor, pensionar.
Ana Gavrilu, 70 de ani, 4 clase, agricultor și crescător de animale.
Vasile N. Gavrilu (zis Baci), 77 de ani, 8 clase, baci.
Vasile Ichim, 67 de ani, studii superioare, fost profesor de geografie (locuiește în Pipirig de peste 30 de ani).
Vasile Prună, 58 ani, 12 clase, pădurar.

Pâțâligenii:

Neculai Balmuș, 54 de ani, 8 clase, șofer.
Vasile Stănoaia, 52 de ani, 8 clase, muncitor forestier.

Plăieșul:

Constantin Bogdaproste, 44 de ani, 12+2 clase, inspector cadastral.
Ioan Fărmuș, 83 de ani, 5 clase, veterinar, agricultor.
Mihai Nistor, 66 de ani, 12 clase, învățător.

Plutonul:

Vasile Vrânceanu, 69 de ani, 7 clase, furnicularist.

Preuteștii:

Mihai Aionitoaie, 82 de ani, 7 clase, agricultor.
Vasile Aruxandei, 70 de ani, 4 clase, dulgher și agricultor.
Constantin Dascăluș, 66 de ani, 10 clase, păstor.

Stâncă:

Dumitru Ciuhoreanu, 50 de ani, 10 clase, gardian public și agricultor.

Târgul Neamț:

Constantin Aron, 56 de ani, 11 clase, mecanic.
Constantin Bogdaproste, 44 de ani, 12+2 clase, inspector cadastral.
Margareta Dorneanu, 37 de ani, inginer de cadastru.
Constantin Lăzărescu, 76 de ani, șofer.
Aurel Popovici, 55 de ani, 11+3 clase, electronist.

Timișeștii:

Costache Onu, 67 de ani, 8 clase, agricultor.
Ecaterina Onu, 65 de ani, 8 clase, agricultoare.

Vânătorii-Neamț:

Adrian Bălțătescu, 43 de ani, studii superioare, inginer cadastral.
Constantin Chitan, 69 ani, 8 clase, agricultor.
Vasile Ciubotaru, 52 de ani, 9 clase, pădurar.
Ștefan Dumitriu, 60 de ani, 10 clase, pădurar.
Mihai I. Urzică, 46 de ani, 10 clase, vulcanizator și agricultor.
Neculai Urzică, 53 de ani, studii superioare, fost primar al comunei.
Vasile I. Urzică, 82 de ani, 7 clase, agricultor.
Radu Valeriu, 51 de ani, studii postliceale, brigadier.

Zvorănești:

Constantin Alexandru, 80 de ani, 7 clase, agricultor.

Atestări ale unor toponime din zonă au fost obținute din hărți și documente inedite aflate în arhivele primăriilor comunelor din aria cercetată de noi, în arhivele Ocoalelor Silvice din Pipirig și Târgul Neamț, Arhivele Naționale din Bacău, București, Piatra Neamț și Iași sau la Biblioteca Academiei Române din București, dar și din documente publicate în diverse volume. Denumirile relevate din textele vechi (acte de danie, de întărire a unor teritorii, hotarnicele etc., texte originale, copii sau traduceri) prezintă un interes deosebit pentru toponimist, ajutând la estimarea vârstei toponimelor, la identificarea formelor lor inițiale și urmărirea evoluției în timp, și, în cazul unora, la stabilirea etimologiei.

În ceea ce privește atestările din documentele editate, de cele mai multe ori am considerat ca fiind corecte identificările cercetătorilor istorici. De exemplu, conform indicelui de nume și localități, toponimul *Neamțul* desemnează, în primele atestări din DRH, A. Moldova, cetatea (locul unde sunt emise unele acte ale voievodului este cetatea; de altfel, nici nu deținem date care să ateste existența unei curți domnești la Târgul Neamț⁵). În unele cazuri, puține la număr, am identificat unele erori ale redactorilor în privința identificării obiectelor sociogeografice desemnate de toponime. De exemplu, în Indicele volumului DRH, A, XXII există o trimitere la pagina 153 pentru atestarea pârâului Secul, însă aici este menționată „valea Săcului” din braniștea mănăstirii Bisericiani, deci este vorba de un alt pârâu Secul, afluent al Bistriței. Deși în lucrarea lui Ioanichie BĂLAN, V. există numeroase inexactități de ordin istoric, am citat ocurențe aflate în acest volum, aici fiind menționate destul de multe toponime din zona noastră de anchetă.

În cazurile în care în volumele de documente am găsit traduceri mai puțin fidele ale toponimelor din text, am corectat; de exemplu, pentru **Обършіи источник Халъвки**⁶, am dat „obârșia izvorului Halăucii” și nu „obârșia izvorului Halăuca”, cum era transliterat documentul din DRH, A, XXII, p. 159). Propoziția **Помилъвал с(ва)тѣи манастир Сѣкѣлова** a fost tradusă „am miluit sfânta mănăstire Săcului”⁷, dar noi am considerat că într-o traducere fidelă ar trebui să fie redat genitivul: „sfânta mănăstire a Săcului”.

Pentru a reda uzul unor toponime din zona noastră de anchetă în diverse stiluri ale limbii, am consultat unele lucrări geografice și opere beletristice. Când au fost identificate erori de grafie datorate scribilor, din documentele vechi, din hărți sau din lucrări mai recente, ele au fost puse în evidență prin [sic].

Uneori denumirile locurilor s-au transmis, din generație în generație, până în zilele noastre, alteori ele s-au pierdut, dat fiind că obiectul desemnat a dispărut, ori au fost înlocuite de alte denumiri. Toponimele de odinioară atestate în documente dar pe care nu am reușit să le identificăm pe teren nu au fost introduse în dicționar, ele reprezentând, în intenția noastră, subiect al unui viitor studiu.

⁵ În MATEI, G. 92–93 aflăm despre existența unor curți domnești la Piatra-Neamț, Iași, Bacău, Roman, dar nu și la Târgul Neamț.

⁶ DRH, A, XXII, 158.

⁷ DRH, A, XVIII, 151.

4. Formarea toponimelor

Din punct de vedere lingvistic, se deosebesc două tipuri fundamentale de toponime: descriptive, formate de la apelative, și personale, formate de la nume de persoane. În cadrul fiecărui tip rezultat din clasificarea lingvistică, se pot deosebi subtipurile: toponime simple, derivate, sintagme, compuse, perifrize. Dintre toponimele descriptive, care trimit la realități geografice din zona anchetată, amintim: *Căldarea, Dealul Cărpiniș, Dealul Gol, Pârâul cu Pucioasă, Pârâul la Brazii Albi, Pârâul Mesteacănului, Valea Seacă*. Toponimele personale sunt foarte numeroase. Pentru unele dintre acestea este identificat determinantul, pentru altele, nu se știe nimic despre persoana care și-a împrumutat numele unui topic. În prima categorie, care reprezintă stratul recent al toponimiei personale, se înscriu: *Culmea lui Anghelina*, Petru Anghelina fiind un pădurar, astăzi pensionar, care a avut sectorul în acea zonă; *Dealul Tulan*, numit astfel pentru că familia Tulan are locuința la poalele dealului; *Dealul la Todireasa*, unde avea pământ familia Todireasa ș.a. Alte toponime sunt formate nume vechi, uitate de localnici: *Dealul Bușaga, Pârâul Iftimia, Piciorul Olteanului, Piciorul Olteanului* etc. *Pârâul lui Moș Gavrilă* nu are ca etimon un nume de persoană, ci porecla pe care o dau sătenii ursului.

Majoritatea gramarienilor preferă distincția *toponime simple* vs. *toponime compuse*, în categoria celor compuse incluzând toate denumirile formate din doi sau mai mulți termeni. Noi am preluat modalitatea de clasificare propusă de Dragoș Moldovanu: toponime simple, toponime derivate, toponime compuse, sintagme și perifrize¹.

1. *Toponimele simple*. Sunt destul de numeroase în această zonă, mai ales în limbajul localnicilor, pentru că trebuie să subliniem că există de multe ori diferențe între forma populară a toponimului și forma oficială, adică cea din documentele din arhivele primăriilor, a ocoalelor silvice. Cele mai multe toponimele simple sunt cele formate de la apelative (*Arșița, Bâta, Bulgăria, Cariera, Căldarea, Colacul, Lunca, Măguricea, Măngălăria, Osoiul, Rediul, Slatina, Urzicăria* ș.a.), dar există și unele formate de la nume de persoană: *Bompa, Branu, Chițigaia, Drehuța, Iftimia*. Unele dintre ele se folosesc și în sintagme, alături de un entopic care desemnează categoria geografică a obiectului desemnat. De exemplu, toponimele *Iftimia* și *Pârâul Iftimia* coexistă în vorbirea localnicilor; prezența toponimului simplu este un semn de demotivare socio geografică ajungându-se astfel ca antroponimul să fie în funcție toponimică absolută.

Busuiocii, numele unui cătun din Vânătorii-Neamț, este o formație de plural, nesufixată, astfel de toponime personale formându-se de obicei atunci când

¹ TTRM I₁, XLII.

antroponimul provine dintr-un nume comun sau fiind omofon cu acesta². În această parte de sat locuiesc mai multe familii Busuioc.

Toponimele cu structură simplă sunt, de obicei, mai vechi decât cele care au o formă perifrastică sau sintagmatică³.

2. *Toponimele derivate*. Există toponime formate cu sufixe colective, desemnând de multe ori părți de sat sau cătune care preiau numele celei mai răspândite familii din acel loc. Prin derivarea de la o temă antroponimică cu sufixul *plurale tantum -ești* (considerat sufixul colectiv cel mai răspândit pe teritoriul țării noastre) au rezultat unele nume de sate: *Boboiești* (Pip), oiconim format de la n. fam. *Baboi*, frecvent în această parte a comunei și menționat din secolul al XIX-lea⁴, *Humulești*, de la n. fam. *Humă*⁵, atestat în această zonă în documente din sec. al XVIII-lea; *Mănești*, de la n. pers. Manea, așa cum reiese dintr-un document din 1437: „până la hotarul tătăresc al lui Manea”⁶ etc.

În urma derivării cu un alt sufix colectiv, *-eni*, s-au format următoarele oiconime: *Agăpieni*, numele unui cătun al satului Pipirig, care surprinde faptul că aici există numeroase familii *Agapie*, *Cujbenii*, oiconim format de la numele de familie *Cujbă*⁷, *Pâțaligeni*, denumire provenită de la numele de familie *Pițiligă*⁸, prezentă în număr mare în acest sat, *Tărățeni*, oiconim format de la patronimul *Tărăță*⁹, *Varticienii*, numele unui cătun unde locuiesc câteva familii *Vartic* etc. De la numele unui proprietar *Băloș*¹⁰ s-a format, prin sufixare cu sufixul colectiv *-ești*, oiconimul *Băloșești* (menționat în documente din secolul al XV-lea), care, apoi, în urma schimbării sufixului cu un altul cu valoare identică, s-a numit *Băloșeni* (consemnat cu acest nume în secolul al XIX-lea și menținut astăzi în fitonimul *La Băloșeni*, care desemnează o tarla de pe fosta moșie a satului aflat în discuție).

Există în zona noastră de anchetă câteva toponime derivate care s-au format de la un alt toponim. Este vorba de numele afluenților principali ai unor cursuri de apă sau al unor pâraie mai mici decât cele desemnate de hidronimul-bază, situate în imediata apropiere. Numele râului *Neamțul* constituie baza de formare, la care a fost adăugat sufixul *-ișor*, pentru hidronimul ce desemnează principalul său afluent – *Nemțișorul*; *Mânzățelul* este numele afluentului pârâului *Mânzatul*. Un caz aparte este cel al pârâului *Mihăieșul*, care la începutul secolului al XVII-lea este menționat cu numele *Mihaiul*¹¹, iar afluentul său era numit în aceleași documente *Mihăeșul*. Numele afluentului s-a extins și astăzi desemnează pârâul principal. Cu sufixul diminutival *-ița* s-a format numele pârâului *Dolița*, care curge în vecinătatea

² MOLDOVANU, L.F., 30.

³ Cf. BOLOCAN, S., 385.

⁴ UNGUREANU, I.C. (1841), 35.

⁵ Cf. CIUBOTARU, H., 70.

⁶ DRH, A, I, 237.

⁷ Ion Cujbă din Pipirig semnează un act la 1841 (UNGUREANU, I.C.D., 35).

⁸ Dumitru Pițiligă este și el semnatar al actului menționat mai sus, de la 1841 (*Ib.*).

⁹ Familia Tărăță se numără printre cele mai vechi din aceste locuri; dovada este același document, semnat și de Iacob Tărăță și Nicuță Tărăță din Pipirig (*Ib.*).

¹⁰ Într-un document din 1437 este menționat „hotarul lui Băloș”, (DRH, A, I, 237).

¹¹ DIR, A, XVII-I (1604), 177, *ib.* (1604), 184, *ib.* (1605), 236.

pârâului *Dolia*, iar prin sufixarea cu *-așu* s-a format numele pârâului *Dobrenașu*, care curge la est de pârâul *Dobreanu*.

În vecinătatea pârâului Secul curge pârâul *Săscuța*, al cărui nume este format prin derivare cu sufixul diminutival *-uța* de la hidronimul *Sasca*, însă în apropierea sa nu găsim astăzi niciun hidronim cu această denumire, ci abia la câțiva kilometri depărtare, în satul Lunca. Trebuie că acest curs de apă *Săscuța* să se fi învecinat cu un pârâu numit *Sasca*, care astăzi se cheamă altfel. Dar cum la est de *Săscuța* curge Secul, atestat de la sfârșitul sec. al XVI-lea, înseamnă că este foarte posibil ca pârâul de la vest, *Dumesnicul* să se fi chemat odinioară *Sasca*.

3. Foarte numeroase sunt *construcțiile sintagmatice*, „formate dintr-un determinat substantival, permanent articulat când se află în procliză, și un determinant cu funcție de atribut”¹². „Sintagmele toponimice sunt formații sintactice plurimembre, caracterizate prin relativa coeziune a termenilor, aflați în concordanță de gen și număr (dacă aparțin grupului nominal) și prin transparența semnificației”¹³.

Determinantul poate fi exprimat printr-un adjectiv, care se acordă în gen și număr cu determinatul: *Apa cea Galbenă, Dealul Dulce, Dealul Gol, Drumul Roșu, Glodul Mare, Mihăieșul Sec, Pârâul Adânc, Pârâul Alb, Piciorul Mare, Piciorul Rău, Pițigaia Rea, Plaiul Bătrân, Poiana cea Mare, Valea Rea, Vârful Înalt*.

Foarte des, determinantul din construcția sintagmatică este un substantiv în cazul genitiv. În funcție de realizarea raportului de dependență, sintagmele cu determinant substantival pot fi sintetice (*Dealul Chiriacului, Obcina Tăciunelui, Piciorul Gălățeanului, Pârâul Șubei, Poienile Grajdurilor*) sau analitice (*Piciorul lui Boboc, Crucea lui Florea, Pârâul lui Stan, Pârâul lui Niță*). Observăm că unele toponime din zona în discuție păstrează un aspect specific limbii române vechi, genitivul sintetic pentru nume de persoane de gen masculin: *Dealul Chiriacului, Pârâul Chiriacului, Vârful Chiriacului, Bahna Chiriacului, Poiana Chiriacului, Vârful Arșița Chiriacului* (în acest caz, amplul câmp toponimic și genitivul sintetic sunt indicii de vechime mare ale nucleului antroponimic *Chiriac*, în jurul căruia s-au format denumirile menționate), *Pârâul Dobrului, Piciorul Gălățeanului, Pârâul Gămănușului*.

Nu lipsesc din mapa toponimică cercetată nici sintagmele prepoziționale: *În Fagi, În Gropi, Între Iazuri, La Adăpătoare, La Cucoșeni, La Gaboreni, La Plopi, La Profesori, La Ruptură, La Troiță, La Zidul Morții, Pe Picior* etc. În cazul unor toponime, prepoziția *la* indică apartenența și nu proximitatea; este cazul denumirii *La Profesori* care desemnează terenul al căror proprietari erau profesorii și învățătorii.

Sintagmele apozitive, recente, rezultat al procesului de nominativizare (realizat sub influența stilului oficial), sunt formate dintr-un determinat și un determinant cu funcție de atribut substantival apozitional, numele fiind la nominativ: *Bariera Boiștea, Cioate Movilă, Dealul Tulan, Dealul Cireș, Imașul Deleni, Pârâul Maghernița, Vârful Humulești*.

4. *Perifrazele toponimice* sunt formații cu un grad de abstractizare redus, rezultate în urma comprimării unei atributive sau a elipsei determinatului (a verbului

¹² TTRM I₁, XXXVII.

¹³ TTRM I₁, XLII.

sau a numelui) și în care elementul de relație este o prepoziție: *Dealul la Potcoavă* (< Dealul unde era cârciuma La Potcoavă), *Drumul la Ocea* (< Drumul care duce la Ocea), *Drumul pe Dobreanu* (< Drumul care merge alături de pârâul Dobreanu), *În Vârf la Stână* (< Mă duc în Vârf la Stână), *În Deal la Todireasa* (< Urc în Deal la Todireasa), *Izvorul la Tulan* (< Izvorul care curge la Tulani), *Muntele la Borte* (< Mă duc pe Muntele unde sunt Bortele), *Pârâul la Gămănuț* (< Pârâul care curge la Gămănuț). Perifrazele sunt de obicei folosite atunci când denumirea este recentă și nu a fost încă fixată.

Dacă, așa cum am menționat mai sus, prepoziția *la* poate sugera uneori posesia, dimpotrivă, articolul posesiv-genitival *lui* poate indica, în unele cazuri, proximitatea și nu posesia. Astfel, *Dealul lui Vartic* nu este proprietatea acestei familii, ci este locul unde aceasta își avea casa.

Unele obiecte sociogeografice sunt denumite atât printr-un toponim simplu, cât și printr-o construcție sintagmatică sau perifrastică. Aceste echivalente morfosintactice (formații toponimice dezvoltate de la același determinant prin procedee gramaticale diferite) indică instabilitatea unor elemente ale sistemului toponimic: *Pârâul la Gămănuț* dar și *Pârâul Gămănuțului*, *Pârâul Șubei* sau *Pârâul Șuba*. De asemenea, se poate observa că pentru majoritatea toponimelor sintagmatiche există și un echivalent morfosintactic specific stilului oficial: sintagma apozitivă.

5. *Toponimele compuse*¹⁴ din zonă sunt, de cele mai multe ori, specifice stilului oficial, astfel încât le-am regăsit de obicei în documente sau în limbajul reprezentanților administrației. De exemplu, într-un dosar al Reformei agrare din 1959 există forma *Dolia-Coastă* – provenită din reducerea sintagmei *Coasta Doliei*. Urmărind atestările satului *Vânătorii-Neamț*, se poate vedea procesul de evoluție de la forma *Vânătorii* (secolul al XVII-lea) la „*Vânătorii Neamțului*” (1752)¹⁵ sau „*Vânători de Neamț*” (1759)¹⁶, denumire care a rezultat din nevoia de a face diferența între două sate cu nume identice aparținând aceluiași ținut, anume *Vânătorii Neamțului* și *Vânătorii Pietrei*. Astăzi, ca o consecință a tendinței oficialității de a „simplifica” numele localităților, denumirea este *Vânătorii-Neamț*¹⁷.

¹⁴ „Compusele sunt formații asintactice plurimembre, caracterizate prin strânsa coeziune a termenilor, a căror concordanță de gen și număr este facultativă, și prin lipsa de transparență a semnificației în toate cazurile în care ele nu rezultă din inversarea membrilor unei sintagme” TTRM I₁, XLII.

¹⁵ DRA, II, 304.

¹⁶ *Ib.*, 347.

¹⁷ În *Introducerea* la TTRM I₁, Dragoș Moldovanu arată cum, datorită comodității funcționarilor, a apărut această toponimie oficială, „cu un pronunțat caracter sintetic, manifestat prin tendința de înlocuire a sintagmelor analitice, dominante în toponimia populară, prin sintagme sintetice [...] și a sintagmelor prin compuse paratactice [...] Rezultate din eliminarea instrumentelor gramaticale proprii sintagmelor (articolul hotărât proclitic, prepozițiile), compusele paratactice se constituie într-o categorie specifică toponimiei oficiale după reforma lui Cuza [...]. Reflexe ale sintetismului pot fi considerate și eliminarea mărcii genitivului (nominativizarea), a articolelor în genere, suspendarea genitivelor, precum și topica centripetă, cu determinantul postpus, care se constată nu numai

Pornind de la realitatea că numele de locuri date de către populația românească plecând de la elemente românești sunt toponime românești, iar cele pe care românii le-au preluat de la o populație străină sau le-a format folosindu-se de cuvinte neromânești¹⁸ sunt toponime străine, observăm că toponimia din bazinul hidrografic al râului Neamț este predominant românească, cu caracteristici specifice sistemului denominativ românesc. Este incertă proveniența toponimului *Osoi*, deoarece, așa cum afirma același Emil Petrovici, sunt șanse foarte mari să fi existat în limba română unele cuvinte de origine slavă care apoi au dispărut și românii au dat nume unor localități cu cuvinte care astăzi nu mai sunt în română; „e posibil să fi existat în limba română apelativele *osoi* ‘coasta unui munte expusă spre nord, dos’ [...]”¹⁹.

De origine străină sunt denumirile *Hălăuca* (< ucr. *holóvka* „căpușor” al cărui -*ov*, cu un *v* anterior, trece în -*ău*²⁰), *Sasca* (< apelativul *sas* + sufixul slav toponimic -*ca*) și *Cacova* (< sl. **kak-* ‘loc ridicat’ + suf. -*ova* sau n. pers. *Cacu* + suf. -*ova*). Numele de origine slavă al unui sat situat la sud de Humulești, *Ocea*, se regăsește în câteva toponime din zona cercetată de noi; toponimul a fost analizat de către CIUBOTARU, O., 114, MOLDOVANU, S., 434.

Varietatea formelor de relief a determinat crearea unui număr impresionant de toponime, majore și minore. „Pentru o colectivitate umană peisajul geografic reprezintă o realitate diferențiată sub aspectul importanței sociogeografice a componentelor, iar acest fapt se reflectă nemijlocit asupra valorii numelor corespunzătoare. *Cu cât obiectul este mai important cu atât numele său are o valoare mai mare, este mai stabil în timp și, prin urmare, are șanse de a fi mai vechi.* Toponimele cu valoare maximă au fost numite *majore* sau *macrotoponime*, iar cele cu valoare minimă – *minore* sau *microtoponime*”²¹. Toponimele majore, fiind cunoscute de un număr mare de oameni, rezistă în timp, astfel încât, uneori, ele ajung să fie niște cuvinte fără semnificație pentru vorbitori, spre deosebire de toponimele minore²². Dacă luăm în considerare totalitatea toponimelor de pe teritoriul unei țări (sau regiuni istorice), putem vorbi de o toponimie majoră *propriu-zisă* sau *absolută*, iar dacă ne raportăm doar la o zonă geografică relativ redusă, vorbim de toponime *zonale* sau *relative*²³.

Toponimul major absolut din zona cercetată este *Neamțul*, acesta fiind și cel mai vechi toponim atestat din zona aflată în discuție. Alte toponime majore, atestate din secolul al XV-lea sunt oiconimele *Grași*, *Timișești*, *Zvorănești*. Există și toponime minore foarte vechi, menționate în documente din secolele XVI–XVIII: *Cacova*, *Chiriacul*, *Coasta Fagului*, *Dealul Rusului*, *Dobreanul*, *Hălăuca*, *Mihăiețul*, *Pipirigul*, *Pițigaia*, *Pleşul*, *Sihla* ș.a. Însă majoritatea denumirilor de locuri din zona cercetată sunt recente, din secolele XIX–XX.

în textele administrative centrale, ci și în materialele elaborate de primărie, ocoale silvice sau unități de exploatare agricolă colectivă” (p. LIX).

¹⁸ PETROVICI, S.D.T., 174.

¹⁹ *Ib.*, 176.

²⁰ JANITSEK, T., 136. Cf. și IORDAN, TR, 20.

²¹ Dragoș Moldovanu, *Stratificarea genetică a toponimiei românești*, în „Anuar de lingvistică și istorie literară”, XXIX, 1983–1984, A, 419.

²² *Ib.*, 420.

²³ *Ib.*, 425.

4.1. Aspecte lingvistice particulare

Interesantă este forma de masculin *Măguriciul*, care se poate explica prin acordul cu un determinant de acest gen²⁴, probabil *deal*, ca urmare a necunoașterii de către sătenii de azi a sensului entopicului *măgurice*. *Fagiul* din denumirea *Coasta Fagiului*, obținută în urma efectuării unei anchete în comuna Vânătorii-Neamț, este o formă de singular refăcută din cea de plural²⁵, care presupune un *Dealul Fagilor* → *Fagiul*.

Remarcăm existența, în comuna Timișești, a unor toponime care conțin în structura lor numerele: *La Patruzeci*, *La Nouăzeci*, *La Treizeci*. Este o caracteristică particulară față de restul zonei cercetate de noi, dar nu unică; astfel de toponime au fost înregistrate de către cercetătorul Dragoș Moldovanu în Gherăiești, Tețcani, Iugani și Mircești²⁶.

În urma anchetelor pe teren, am observat că hidronimul *Cacova* este folosit de către localnici doar în forma *Cacovea*, cu diftong la final, variantă care a rezultat din forma de genitiv *Cacovei*, prin refacerea nominativului.

Referitor la tautologii, observăm că fenomenul poate fi pus pe seama ieșirii din uz, a uitării sensului entopicului din toponimul respectiv (este cazul toponimului *Valea Dolia*) sau poate fi vorba despre o neglijență, un automatism de denumire a locurilor, întâlnit pe hărți sau în documente redactate de reprezentanți ai administrației (*Pârâul Valea Rea*).

²⁴ Cf. HOMORODEAN, A., 7.

²⁵ Cf. IONIȚĂ, N., 42.

²⁶ MOLDOVANU, G., 266.

5. Probleme etimologice

Etimologia toponimelor a prezentat interes pentru istorici, lingviști, geografi, sociologi, fiind o oglindă a realităților dintr-o zonă și o anumită perioadă, dar și a mentalităților unor colectivități¹.

Pe parcursul anchetelor efectuate în zona cercetată, încercând să aflăm etimologia denumirilor, am primit de multe ori răspunsurile „așa este numele lui”, „așa i-a dat cineva numele”, în cazul numelor vechi, la care motivarea toponimică² nu mai este transparentă. Etimologia este mai ușor de depistat în cazul toponimelor mai recente, formate cu entopice aflate încă în vocabularul localnicilor, sau dacă persoanele ale căror nume se regăsesc în construcțiile toponimice sunt încă prezente în memoria oamenilor. Pentru a cerceta etimologia unor denumiri nu ne-am limitat la formele lor actuale, ci am căutat atestări cât mai vechi.

Prezentăm, în continuare, câteva din toponimele care au pus probleme etimologice.

Cacova

Numele acestui pârâu ce străbate satul Vânătorii-Neamț, este menționat pentru prima dată într-un document din anul 1453 („hotarul de la gura Cacovei”³), apare mai târziu la OTZELOWITZ (1790) – *Kakowa* și în ATLAS MOLD. – *Pârâul Cacovei*. În DGN este menționat în forme corupte, posibil datorită tendinței, cu largă răspândire în secolul al XIX-lea, de a modifica unele nume considerate „urâte”: *Cociorva*⁴ și *Cucuvaia*⁵. Toponimul *Cacova* este destul de des întâlnit (de exemplu, în MDG sunt atestate 18 obiecte sociogeografice – sate, dealuri, ape – care poartă această denumire). Autoarele DTB propun pentru *Cacova* (o stradă din Begheiu Mic, județul Timiș) o etimologie slavă: „cf. bg. *kàka* ‘sora mai mare’, ‘cumnata mai mare’, de la care s-a putut forma un adjectiv posesiv *kakov(a)*; cf. și antrop. *Kàkäv*, *Kakăov*”, dar menționează și faptul că M. Oros propune ca etimon rădăcina sl. *kak-*

¹ Les toponymes „portent sur leur visage l’empreinte des civilisations passées” (DAUZAT, N., 6).

² „Motivarea toponimică nu se reduce la existența unei baze apelative (care, de fapt, este certă numai în toponimia *descriptivă*), ci la justificarea unui raport între un semn lingvistic și un obiect geografic. Indiferent dacă semnul este un nume comun sau un nume propriu (de persoană), raportul de desemnare presupune o corespondență a semnificației lexicale (interne) sau a semnificației sociale (externe) cu caracteristicile unui singur element al unei categorii geografice sau socio-geografice”. MOLDOVANU, P., 75.

³ DRH, A, II, 35.

⁴ DGN (1890), 127.

⁵ *Ib.*, 144.

(care ar indica un loc ridicat), neatestată însă⁶. În DTRO se respinge ca nefondat etimonul bulgăresc *kàka* pentru Cacova, care ar avea la bază „un adj. posesiv *cacov* < n.p. *Cacu* + suf. *-ov*”. Antroponimul *Cacu* (și derivatul *Cacui*) este înregistrat de I. Iordan (în *Dicționarul numelor de familie din România*)⁷. Etimologia este preluată și de autorii DTRM 2, 13.

O altă ipoteză ar fi ca numele apei să reprezinte un echivalent al hidronimului *Căcaina*, întâlnit în unele localități din România (în Iași, în satul Roșiești din Vaslui, în Focșani ș.a.). Este vorba despre pâraie care, străbătând localități, colectează reziduuri, astfel încât apa lor nu mai este potabilă. Tot astfel, pâraul Cacova, care curge prin satul Vânătorii-Neamț, și-ar putea datora numele deșeurilor care ajung în apa sa.

Terminația *-ova* este slavă, acest sufix arătând felul, însușirea sau posesia. G. PASCU, S., 288–289 menționează câteva cuvinte formate cu sufixul respectiv: numele unui sat *Cleanov*, care provine din bulg *kleanov* „de arțar”; *Racova*, din bulg. *rakov* „cu raci”; *Voinov*, din bg. *hvoinov* „de ienupăr, cu ienupăr”. Alăturarea dintre un radical de origine latină și un sufix slav ar putea fi pus pe seama bilingvismului româno-slav⁸.

Am luat în considerare și posibilitatea provenienței de la verbul *skakatj* (general-slav), cf. scr. *skàkavac* ‘cascadă’⁹. Dar cum pe acest pârau nu există nici o cascadă, fiind o zonă de deal de mică înălțime, am renunțat la această ipoteză.

De aceea, considerăm că cea mai plauzibilă etimologie este cea propusă de Marius OROS, T., 191: „*Cacova* < rădăcina slavă *kak-*, care indică un loc ridicat”. De altfel, și Vasile FRĂȚILĂ, N., 160 preia această ipoteză: „*Cacoș*, numele unei pădurici din satul Cornea, jud. Caraș-Severin, pornește de la rădăcina slavă *kak-*, rădăcină ce indică un loc ridicat, căreia i s-a atașat sufixul cumpus *-oviči*, locativ *-ovcu* > *-oucu* > *-oșu*. Aceeași rădăcină slavă o găsim și în toponimele *Cacova* înregistrate de trei ori: numele vechi al actualei comune Grădinari de pe valea Carașului, respectiv numele unor străzi din localitățile Begheiu Mic și Dudești din jud. Timiș”. Și autorii TTRT.S. propun toponimul slav *kakova* < sl. *kak-* ‘loc ridicat’ + suf. *-ova* ca etimon pentru hidronimul *Cacova* din județul Sălaj.

Deocamdată putem afirma cu certitudine doar că este vorba de un hidronim de origine slavă, fapt indicat de sufixul *-ova*. Forma actuală folosită de către localnici,

⁶ DTB, II, 1.

⁷ DTRO II, 33.

⁸ „Sufixul *-ov(a)*, cu varianta *-av(a)*, este de origine slavă, și tot din idioame slave provin majoritatea temelor. Există totuși destule de acest gen formate de la teme neslave. Faptul prezintă o importanță deosebită. Deoarece sufixul în discuție n-a fost niciodată productiv pe terenul limbii românești, prezența unor astfel de toponimice, hibride din punctul de vedere al derivării, nu se poate explica decât admitând, cum fac în momentul de față istoricii și lingviștii care studiază epoca de formație a poporului nostru, o simbioză slavo-română. Sub raportul strict lingvistic, această însemnează bilingvism: în anumite ținuturi ale teritoriului actualmente românesc, populația era amestecată și vorbea curent atât românește, cât și graiurile slave corespunzătoare” (IORDAN, T.R., 473–474).

⁹ Afereza lui *s-* este obișnuită, cf. numele satului *Cacaleți* < *skakalec* ‘lăcustă’ (probabil un supranume sau o poreclă colectivă).

Cacovea, cu diftong la final, a rezultat din forma de genitiv *Cacovei*, prin refacerea nominativului.

Cărăgița

Înregistrat în anchetă sub două forme, *Cărăgița* și *Cărăghița*, toponimul desemnează un afluent al Văii Seci, care se varsă în Topolița, deci face parte dintr-un alt bazin hidrografic, dar l-am inclus în analiza noastră deoarece *Cărăgița* curge pe teritoriul comunei Vânătorii-Neamț. Pentru etimologia hidronimului, Vasile ARVINTE, N., 82 propune două ipoteze: „*Cărăgița* ar fi putut fi soția boieroaică a unuia *Caragea*. De la acest nume, bine atestat în onomastica românească, cu suf. -*iță*, s-a format *Cărăgiță*. Silaba -*gi-* este rostită în zonă -*z-*: *Cărăzița*. Această succesiune sonoră, *zi*, poate proveni și din *v + i*. În acest caz, se poate formula o altă explicație: numele *Caravia* (și *Corovia* > *Coroza* < vsl. *krava*; sl. răsărit. *korova* ‘vacă’) devine în graiul moldovenesc **Cărăzia*, din care, cu suf. -*iță*, rezultă *Cărăziță*, gen.-dat., sg. *Cărăziței*. Forma *Cără-Giței* din lucrarea lui G. Parascan, *Ion Creangă și lumea în care a trăit*, Iași, 1999, p. 17, nu este însoțită de nici o explicație lingvistică¹⁰ sau istorică din partea autorului”.

Trebuie spus însă că, dacă luăm în considerare legile fonetice, este puțin probabilă evoluția fonetică, pe terenul limbii române, de la *Corovia* la *Caravia*. În plus, acest hidronim nu ar fi putut avea caracter distinctiv ca „pârâu al vacilor”, așa cum îl are râul Corogea din Botoșani, unde, fiind zonă de stepă, apele sunt rare și deci era posibil ca vacile să se adape numai de acolo, neputând să o facă în altă parte (spre deosebire de zona Neamțului, unde rețeaua hidrografică este mult mai bogată). Pentru a exista un derivat *Corogița*, ar trebui să avem un hidronim de bază *Corogea*; însă numele apei în care se varsă *Corogița* este Valea Seacă, un hidronim românesc, și nici un alt râu sau pârâu *Corogea* nu există și nu este atestat în zonă. Este împotriva principiului stratigrafiei toponimice, conform căruia cu cât un obiect geografic este mai important, cu atât numele său este mai vechi, ca un curs minor de apă să aibă un nume ucrainean. Astfel, numele unui afluent este, în principiu, mai nou decât al cursului principal, deci denumirea *Cărăgița* este mai nouă decât *Valea Seacă*. Iar dacă *Valea Seacă* este un toponim românesc, atunci *Cărăgița* nu poate fi decât tot românesc (știut fiind faptul că în zona Neamțului nu a mai fost o migrație de ucraineni după secolul al XIV-lea). În condițiile în care ar fi existat totuși o asemenea migrație, nu s-ar fi recurs la acest procedeu de derivare (*Korova* + *-jia*), deoarece, după constatările slavistilor (Ivan Zaimov), el a fost utilizat, în toponimia slavă, până în secolul al XIII-lea.

O ipoteză plauzibilă ar fi putut fi cea a provenienței hidronimului din apelativul *caragea* ‘vâzdoagă’¹¹ (de la care se poate crea un diminutiv), numărate ape purtând nume de plante. Există, de exemplu, în județul Buzău, o comună care se numește *Caragele*. În plus, în acest caz, evoluția fonetică este normală: *-a*-neaccentuat > *-ă-*. Însă nu aceasta este etimologia hidronimului *Cărăgița* de pe

¹⁰ Aceasta este o etimologie populară a numelui.

¹¹ DA, s.v.

teritoriul satului Vânătorii-Neamț, deoarece există atestări ale prezenței în secolul al XIX-lea a unui boier Caragea la Grumăzești, localitate situată la sud de satul Humuleștii Noi, fapt care confirmă ipoteza conform căreia la baza toponimului stă un antroponim. Două atestări ale faptului că boierul Costachi Caragea era, la jumătatea secolului al XIX-lea, proprietar al moșiei Grumăzești se găsesc la Scarlat Osvalt și în Catagrafia anului 1857¹², iar într-un act de la 1929 aflăm mențiunea: „am fost vătaf vreo trei ani la Caragea la Grumăzești”¹³. Deci Cărăgița trebuie să fi fost soția sau fiica boierului Caragea, proprietar al terenului străbătut de pâraul Cărăgița.

Cărbuna

În cazul toponimului *Cărbuna*, localnicii consideră (după cum a rezultat din anchetele întreprinse în satul Nemțișorul) că numele vine de la faptul că „se făcea mangal pe acest deal”, „a fost cărbunărie”. În sprijinul acestei etimologii ar sta și toponimul *La Bocșe*, care desemnează un teren situat pe Dealul Cărbunei. Dacă acest lucru ar fi adevărat, ar fi fost de așteptat un derivat de tipul *Cărbunăria*¹⁴, *Cărbunarea*¹⁵, *Cărbuniș*¹⁶, *Cărbunăriște*¹⁷, *Cărbuniștea*¹⁸, *Măngălăria*, folosite pentru a desemna astfel de locuri etc. Prima atestare a toponimului *Cărbuna* – **вѣршїями Кѣрвѣни** („obârșiile Cărbunei”) DRH, A, XXII (1634), 160 – ne-a determinat să ne întrebăm dacă nu este vorba de un derivat cu sensul de „apă neagră”, pentru că în DLR, la substantivul *cărbune*, este menționat și derivatul *cărbuna* s.f. art. ‘nume de capră sau de oaie neagră, cu capul negru sau neagră la bot’. Finala în *-a* ar fi rezultatul acomodării la genul apelativului (aici entopicul *apă*).

Toponimul *Cărbuna* există și în Republica Moldova, atestat în sec. al XVIII-lea ca moșia *Cărbuna* (MIHAIL, A., 259–260), astăzi desemnând o comună în raionul Ialoveni (NOM. R.M., 69). În MDG II, 291 este menționat un deal Cărbuna în comuna Roșcani, județul Iași, iar în DGN, 291 sunt înregistrate pâraul și pădurea Cărbuna, situate pe hotarul județului despre Suceava, la Răucești. Atestarea unui antroponim *Cărbuna* în sec. al XVII, în Țara Românească (cf. DIR, B, XVII-I, 168: „Tudor nepotul lui Vitan feciorul Cărbunei”), este un argument care pledează pentru ipoteza conform căreia la baza acestui toponim ar sta numele unei persoane, neidentificate, *Cărbuna* sau *Cărbune*¹⁹, acordat cu genul ent. *apă*.

¹² ȘURUBARU, P., 159; autorul presupune că această moșie ar fi fost preluată de către Caragea de la beizadea Neculai Șuțu.

¹³ NICODIM, M., CLXV.

¹⁴ Cf. DLR, s.v.: loc în pădure, cuptor unde se fac cărbuni; cămară, magazie de cărbuni; cărbuni mulți îngrămădiți la un loc. Toponimul *Cărbunărie* este atestat și la Iordan, *op. cit.*, p. 419, precum și în DTRO, II, 69.

¹⁵ DTRO, II, 69.

¹⁶ Toponimul este atestat de RUSU, N., 158: pădure unde „probabil se făceau cărbuni de lemn”.

¹⁷ *Ib.*, 174.

¹⁸ TTRT.S., 58.

¹⁹ Antroponimul *Cărbune* este atestat și în Moldova, în secolul al XVII-lea: „Vărvara, fata lui Cărbune” (CDM, Suplim. I, 207).

Ozana

Pentru etimologia hidronimului *Ozana* au fost avansate două ipoteze: IVĂNESCU, T., 20 susținea că numele hidronimului a fost dat de ungurii care au locuit în această zonă în secolele al XIII-lea – al XIV-lea (*Ozana* < magh. *özön(y)* ‘torrent’), iar după CONSTANTINESCU, D., 123, etimonul ar fi reprezentat de numele biblic *Ozan*. Comentând această etimologie, Vasile Arvinte²⁰ arată că „Numele *Ozana* se suprapune cu al *Apei Neamțului*, intrând în concurență cu acesta, care este mult mai vechi. Într-adevăr, este foarte posibil ca hidronimul *Ozana* să fie de dată relativ recentă, și anume o creație a cărturarilor locului, în primul rând a monahilor. *Ozana* ar fi numele biblic *Ozan*, atestat în *I Paralipomena*, 7, 24. Ipoteza aparține lui N.A. Constantinescu, DOR, p. 123, sub *Ozan*, unde este menționat antroponimul *Ozanulo* [...]. Ipoteza nu este argumentată. În sprijinul ei ar putea fi invocat faptul că în ținutul Neamț, cu multe mănăstiri și schituri, există mai multe toponime create de cler, a căror sursă este *Biblia*, în genere viața religioasă: *Panaghia*, *Toaca*, pe Ceahlău; *Sihăstria* (mănăstire), *Vovidenia* și *Icoana* (schituri aproape de Mănăstirea Neamț), *Agapia* (mănăstire), *Procov* (schit) [...]. Este, însă, greu de înțeles cum un nume biblic atât de rar ar fi putut deveni hidronimul *Ozana*. Mai degrabă trebuie admisă explicația lui G. Ivănescu”.

Într-adevăr este puțin probabil ca monahii din zonă să fi vrut să înlocuiască numele *Neamț* cu cel de *Ozana*, ambiguizând astfel hotarnice în care de secole apărea hidronimul *Neamț*; de asemenea, acest nou nume nu putea să aibă un asemenea impact asupra localnicilor încât aceștia să-l adopte în masă.

Formarea hidronimului de la un nume de persoană este susținută și de istoricul Gabriel Luca; plecând de la unele informații din documente din secolul al XIX-lea, el consideră și că *Ozana* era de fapt sinonimul pârâului Nemțișorul, care în secolul al XIX-lea curgea pe la poalele Cetății Neamț²¹, și nu al râului Neamț. Prima atestare a numelui *Ozana* în zona noastră de anchetă datează de la 10 mai 1663, când Eftimie Boțul, fost pârcălab, vinde în fața unor martori de la mănăstirea Secul și de la Cetatea Neamțului mitropolitului Sava „un loc de prisaacă cu pomăt și cu toplița carea iaste pre lângă pomăt ce-s chiamă pomii Ozanii ce este la Niamțu, ce este și el cumpărat de la Florea călugăru”²². Plecând de la această atestare, considerăm că *Ozana* era un nume de persoană feminin, mai ales că în aceeași epocă găsim menționate în alte două documente numele *Ozana*²³.

Putem deci presupune că *Ozana* era proprietara unui teren din Târgul Neamț, unde era și un pomet, altul, considerăm noi, decât pometul care a dat numele cartierului *Pomete* de astăzi (în această zonă vor fi fost mai multe livezi – de aici și necesitatea de a preciza că era vorba de pometul Ozanei –, iar cartierul *Pometea* este situat în partea nordică a localității aflate în discuție, pe când Neamțul/*Ozana* curge

²⁰ *Op. cit.*, 81.

²¹ LUCA, T.N., 13–14.

²² ARH. BUC., Mănăstirea Neamț, LIII/11.

²³ În 1661 „Mățiaș, cu soția sa *Ozana* și cu feciorii lor, vând lui Dumitru neguțătorul o casă în [tg. Bacău]” (CDM, III, 157), iar un document scris între anii 1601–1610 se referă la niște „case din Iași [pe care le-a luat de la *Ozana* Crăcimărița, pentru datorie]” (CDM, Supliment I, 91).

prin sudul târgului). Într-o hartă a Târgului Neamț din 1852²⁴ se poate observa că râul Neamț se unește cu pâraul Nemțisorul la vest de târg, pentru ca pe teritoriul orașului să se desprindă mai multe gârle, brațe din râul Neamț: Pârâul Nemțisorul, care curgea prin partea nordică a târgului, Pârâul Uzana, la sud, iar între ele Gârla Morilor. Într-un alt plan al Târgului Neamț, realizat, după opinia arhiviștilor, între anii 1840–1850, la sud de Drumul Mare (adică drumul care venea de la Timișești) este trasată Gârla Morilor și, mai la sud, Apa Uzana²⁵. Iată, deci, că Ozana nu poate fi pâraul Nemțisorul, cum susține LUCA, T.N., 13.

Probabil că în secolul al XVII-lea pe terenul cu pomet care aparținea Ozanei trecea și una din gârlele desprinse din râul Neamț, gârlă care a preluat denumirea proprietății pământului respectiv. În timp, poate și datorită faptului că pâraul Neamț își modifica cursul, probabil că numele apei Ozana s-a extins, la nivel local, adică în uzul locuitorilor Târgului Neamț, asupra cursului principal, Neamțul. Din *Planul de hotărnicie a Imășului comunei urbane Neamțul*²⁶, realizat în 1886, observăm că teritoriul urbei era traversat în partea nordică de un curs de apă (nenumit pe hartă), din care se desprinde un braț, spre sud (pe hartă nu este menționat nici numele acestuia), iar în partea sudică curge *Apa Neamțului*, de-a lungul căreia este marcat *Prundișul Uzana*. Deducem, de aici, că această sinonimie exista la acea epocă. Probabil că și *Amintirile* lui Creangă au contribuit la consolidarea acestei situații de sinonimie și la extinderea numelui Ozana la întreg cursul râului Neamț.

Dragoș Moldovanu, în Referatul susținut pe 27 noiembrie 2010, cu ocazia susținerii în sedință publică a tezei de doctorat *Toponimia bazinului hidrografic al Neamțului*, consideră, plecând de la informația că 1435 satul Timișești era „un sat tătăresc”, că toponimul Ozana este de origine turco-tătară, însemnând ‘râușor’.

Neamțul

Și pentru alte toponime, am găsit, cu ocazia anchetei pe teren sau a documentării, etimologii populare. Este și cazul celui mai cunoscut toponim al ariei cercetate, *Neamțul*. Profira GROHOLSCHI, T., 7–8 prezintă legenda numelor *Neamțul* și *Nemțisorul*: în vremuri îndepărtate, spre cetate se îndreptau doi nemți; unul venea „pe valea Domesnicului (Neamțul)” și altul care venea „pe valea Alba Rusului (Nemțisorul)”.

Deși mai puțin fantezistă, încercarea lui MINEA, T.C.N., 7 de a lămuri etimologia toponimului este nereușită „Cuvântul «Neamț» nu poate fi o îndreptățire a unei atari păreri, căci vorba «Neamț» nu arată aici originea unui grup de oameni, nu arată un popor de alt neam, care a trăit în aceste regiuni, ci înseamnă «tăcut» și râul Neamț era «râul tăcut»²⁷. Originea slavă a toponimului a fost susținută și de

²⁴ ARH. BUC., PL. NMT, 110.

²⁵ ARH. BUC., PL. NMT, 109.

²⁶ ARH. IȘ., PL. 430.

²⁷ Pe situl unei enciclopedii online (http://ro.wikipedia.org/wiki/T%C3%A2rgu_Neam%C5%A3, consultat pe 28 august 2009), se afirmă că numele Târgului Neamț ar veni de la cel al râului care curge pe acolo: „*Tăcut – tăcută* este termen de origine latină, iar expresia *tacenta loca* înseamnă locuri calme, liniștite, tăcute, tănuite. Tăcut prin traducere a devenit *nemeți*, care cu timpul a căpătat forma romanizată de Neamț, ce a înlocuit termenul străvechi latino-românesc *tăcută*”.

Dimitrie Onciul, A. D. Xenopol, Nicolae Boierescu, Grigore Ionescu, Gavril Luca²⁸, care considerau că etimonul este *nemeti* ‘tăcut, liniștit’, definind astfel caracteristicile zonei și ale râului care o străbate.

Constantin C. Giurescu este de părere că „numele însuși de *Neamț* a fost luat de români de la slavi. La aceștia din urmă, el înseamnă «mut»; așa numeau slavii pe germani, a căror limbă n-o înțelegeau, după cum grecii spuneau «barbari» adică «cei ce bolborosesc» aceluia care vorbeau altă limbă, necunoscută lor»²⁹. Prezența unor coloniști sași, apoi, în secolul al XIV-lea, a unor germani și unguri, nu putea să nu se reflecte și în toponimie.

Un alt cercetător, Ion Popescu-Sireteanu, consideră că „între numele topic *Neamț* și etnonimul *neamț* nu există decât o legătură formală *întâmplătoare* și, prin urmare, *explicarea toponimului prin etnonim ține de domeniul etimologiei populare*.”³⁰. Plecând de la unele forme ale numelui atestate în documente vechi – *Neamț, Nemț, Nemaț, Namțu, Nemțâl (= Nemțâl)* și de la faptul că în zona străbătută de apele Neamțului și Nemțisorului se practica păstoritul, iar „pe înălțimi se aflau *nimete*, deci «locuri unde erau adăpostiți mieii, unde se odihneau oile», dar erau și construcții care abăteau apa la mori, numite tot *nimete, nămate*”, autorul afirmă că la baza toponimelor *Neamț* ar sta cuvântul *nimăt*³¹, care ar fi putut să aibă și un plural *nimăț*. „Confuzia între *nimăz* și *nimăț* pe de o parte și *nemeț* pe de alta s-a petrecut mai întâi în cancelaria domnească, scribii neștiind ce înseamnă în românește *nimăz, nimăț*, firește și *nimăt, nimet* și confundând aceste variante ale cuvântului *nimăt* cu slavonul *nemeț* «neamț», în românește *neamț*. Știindu-se că nemții sunt buni constructori, s-a acreditat legenda potrivit căreia Cetatea Neamțului a fost construită de către nemți”³². Nu considerăm realistă această ipoteză deoarece între atestările vechi de care avem noi cunoștință, din volume de documente, nu am găsit forme ale toponimului Neamț identice cu *nimăz, nimăț*, folosite de autor în demersul său demonstrativ, nici măcar în documentele scrise în limbi străine³³, presupunând că aici am putea găsi astfel de forme. În plus, dacă aceste apelative ar fi fost atât de folosite în zonă, considerăm că formele *nimete, nămate* s-ar fi regăsit măcar uneori în documentele emise la Neamț. În altă ordine de idei, credem că aceste apelative nu ar fi putut da numele unui târg și al unei ape atât de importante, mai ales că aceste adăposturi pentru oi erau amplasate în munți, și nu lângă târg sau pe malul Neamțului. Nu avem cunoștință de existența vreunui hidronim major sau a unui toponim care să desemneze un oraș formate de la apelativul *stână*, un sinonim al apelativului *nimete*, mult mai frecvent folosit.

²⁸ Această etimologie este un argument în plus pentru LUCA, T.N., 12 în demersul său de a dovedi că râul Neamț și Ozana nu sunt sinonime, pentru că Ozana ar semnifica ‘apă zgomotoasă, torent’, „ceea ce ar însemna că între hidronimele de „Neamț” și „Ozana” ar fi un contrast izbitor”.

²⁹ GIURESCU, T., 299.

³⁰ SIRETEANU, C., 247.

³¹ *Ib*, 248; la p. 235 se arată că sensul cuvântului *nimăt* este „loc (la stână) îngrădit, uneori acoperit, amenajat pentru adăpostirea oilor sau a altor animale”, dar și „îngrăditură sau gard din crengi (rămuroase)”.

³² *Ib*, 247–248.

³³ Cf. TTRM I₃.

Considerăm că cea mai verosimilă este etimologia stabilită de Emil PETROVICI, S.D.T., 188, care înscrie *Neamțul* între toponimele ce „au putut fi create de români din cuvinte românești de origine slavă” (*neamț* < v. bg. *němĭcĭ*, bg. mod. *nemec*). Așezarea coloniștilor sași din Transilvania în târgurile moldovenești nu putea să nu lase urme și în toponimie, iar printre toponimele care amintesc de prezența sașilor în zona cercetată de noi se numără și *Neamțul*. Cercetătorul Dragoș Moldovanu optează pentru ideea că avem a face cu un singular cu valoare colectivă pentru a numi constructorii nemți din Galiția, care au construit cetatea, înainte de înființarea târgului.

Pițigaia

Un alt oronim vechi din zonă, *Pițigaia*, beneficiază de suficiente atestări, mai întâi ale formei nepalatalizate, apoi ale celei cu palatalizare: „vârful *Pițigaia*” (sfârșitul secolului al XVI-lea – începutul secolului al XVII-lea)³⁴, „vârful *Pițigăei*” (1634)³⁵; în 1892 avem „*Kițigaia de sus*” și „*Kițigaile*”³⁶. Câmpul toponimic este format astăzi din: *Obcina Chițigaia*, *Vârful Chițigaia*, *Chițigaia Rea* (denumire formată prin procesul de diferențiere toponimică), *Piciorul Chițigaia*, *Poiana Chițigăii*.

Iorgu Iordan propune ca etimon *pițigaie*, *pițigoi*³⁷, însă este mai plauzibil ca toponimul să provină de la un nume personal *Pițigoi*, proprietarul unei poieni (sau stâne) de pe acel munte³⁸. Cu timpul, localnicii au putut desemna acea poiană (sau stână) prin *Pițigoaia*, devenită *Pițigaia*, denumirea extinzându-se asupra muntelui, astfel încât astăzi el se numește *Chițigaia* (prin palatalizarea bilabialei din inițială de cuvânt). CIUBOTARU, R. avansează posibilitatea derivării cu sufixul posesiv *-aia* de la un nume *Pițigă* (atestat în DOR), iar MOLDOVANU, R. propune ca etimon un germ. *Spitzigkeit* ‘formă ascuțită’. Fiind o zonă de munte, cu posibilitatea de a găsi lemn de foc oriunde, nu ni se pare plauzibilă etimologia propusă de E. Bureștea (apud CIUBOTARU, T., 103), care propune apel. *pițigaie* ‘găteje subțiri’, întâlnit însă în nordul Munteniei, nu în Moldova³⁹.

Secul

Deși destul de transparentă, etimologia toponimului *Secul* a ridicat câteva probleme. Astfel, Nicolae IORGA, I.R.C., 214 arată că mănăstirea a fost construită „după datina din Atos, și purtând numele unei mănăstiri de acolo, mănăstirea Xeropotamului, a «râului uscat», «sec», – deci mănăstirea Secu. Poate să fi fost «un pârâul sec» în codrii *Neamțului*, dar în tot cazul numele a fost dat după acela al mănăstirii din Sfântul Munte”.

³⁴ DRH, A, III, nr. IV, 538.

³⁵ DRH, A, XXII, nr. 15, 17; *ib.*, nr. 141, 159.

³⁶ ATLAS MOLD.

³⁷ IORDAN, T.R., 530.

³⁸ În trecut antroponimele formate de la nume de păsări și animale erau frecvente.

³⁹ Pentru o confirmare a ipotezei propuse de noi se impune o nouă anchetă în zona cercetată, pentru a afla dacă acest apelativ a circulat aici cu sensul de ‘vreascuri, găteje’; cele câteva persoane din comuna Pipirig chestionate nu cunosc acest sens al apelativului.

MELCHISEDEK, C.R. I, 233, susține că numele inițial al acestei mănăstiri a fost Xeropotam: „*Xeropotam*, în limba greacă înseamnă *pârâul sec*. Pârâul sec, sau *secul*, se cheamă pârâul lângă care este zidită mănăstirea cu această numire; pentru că adeseori, în timpuri de secetă, nu are apă. Vornicul Ureche Nestor a zidit această Mănăstire, cu doi ani înainte de data documentului acestuia, adică în 1602, și o a numit cu numele de Xeropotam în respectul către Mănăstirea cu acest nume de la sântul munte al Athonului⁴⁰. Însă, curând această numire fu părăsită și înlocuită cu numirea română: Secul”.

Și GIURESCU, I., 554 arată că mănăstirea Secul a fost închinată de ctitorul ei, Nestor Ureche, mănăstirii Xeropotam de la Athos. Dar din volumele cu documente privind relațiile dintre mănăstirile românești și Muntele Athos nu reiese că ar exista vreo legătură între mănăstirea Secul și locașurile creștine de pe Athos.

Totuși numele acestui pârâu este atestat înainte de construirea mănăstirii Secu, în 1602, de către Nestor Ureche. Astfel, într-un document redactat între anii 1585–1591, se acordă Schitului lui Zosin drept de folosire asupra unui teren situat la „gurile Săcului” (DIR, A, XVII, III, p. 267, nr. 325), iar la 1591 este menționat schitul Zosim „sălășluitor la Secul” (DIR, A, XVI, IV (1591), 37). Concluzia este că mănăstirea a preluat numele pârâului pe valea căruia este situată, și nu invers. Iar faptul că în unele documente din secolul al XVII-lea mănăstirea apare cu numele *Xeropotam* este datorat cunoștințelor de greacă a scribilor, care au tradus probabil *Mănăstirea de pe Pârâul Sec* prin *Xeropotam* (ξηρός ‘sec, secat’ și ποταμός ‘râu’)⁴¹.

⁴⁰ Vezi și MELCHISEDEC, N., 14.

⁴¹ Și Olga CICANICI, A., 155 afirmă că „denumirea de Secul a fost luată de la pârâu cu același nume și de aceea în numeroase documente în numeroase documente apare și sub numele de Xeropotam, «râu sec»”.

6. Aspecte lexicografice

Toponimele adunate un urma anchetelor pe teren și din documentele studiate vor fi prezentate în această lucrare sub forma unui dicționar toponimic de tip structural.

Conceptele care stau la baza prelucrării materialului obținut în urma anchetelor de teren și a cercetării de documente publicate sau inedite sunt *câmp toponimic*, *polarizare* și *diferențiere*, teoretizate de către Dragoș Moldovanu¹. Ele sunt folosite de către cercetătorii ieșeni la redactarea dicționarelor toponimice, dicționare în care se urmărește nu doar enumerarea unor toponime, cu localizarea și etimologia acestora, ci și evidențierea raportului dintre nume și obiectul geografic desemnat, a relațiilor care se stabilesc între unele toponime și a comportamentului acestora în vorbire.

Abordarea structuralistă a toponimiei a fost deja aplicată în tezele de doctorat *Toponimia văii Zeletinului. De la Zăpodia la Motoșeni, județul Bacău* de Puiu-Filip Filipescu (susținută în 1989) și *Oronimia și hidronimia din bazinul superior al Bârladului* de Mircea Ciubotaru (susținută în 1996 și publicată în 2001, la Casa Editorială *Demiurg*, Iași), precum și în alte lucrări².

Realitatea de pe teren ne arată că „o dată constituite, toponimele pot deveni baza de formare a altor nume topice”³, adică de la numele unui obiect socio-geografic își pot lua denumirea și alte obiecte din imediata sa apropiere, formându-se, conform teoriei lui Dragoș Moldovanu, un câmp toponimic, adică un ansamblu de două sau mai multe toponime (numite *secundare* sau *dezvoltate*) formate în jurul unui *toponim-bază* (*principal* sau *nucleu*), care are rol de centru polarizator⁴. Dacă stabilirea categoriei (oiconim, hidronim, fitonim etc.) și a tipului toponimului (descriptiv sau personal) reprezintă perspectiva sincronică, prezentarea câmpului toponimic dezvoltat ne permite studiul diacronic al ansamblului numelor de locuri dintr-o regiune.

Procesele în urma cărora iau naștere câmpurile toponimice sunt *polarizarea* și *diferențierea*. Polarizarea „constă din concentrarea denominației toponimice a unui

¹ MOLDOVANU, P., 73–100 și MOLDOVANU, T.C.

² Mircea Ciubotaru, *Comuna Horlești. Cadre istorice, sociale și culturale*, (în colab. cu Petroliana Zără), Iași, Editura Performantica, 1999, 80-122, Id., *Comuna Ipatele. I. Studiu istoric. Toponimie*, Iași, 2000, 154–217, Id., *Comuna Vulturești. I. Studiu de istorie socială. Onomastică*, Iași, Casa Editorială *Demiurg*, 2003, 173-234. Vlad Cojocaru, *Toponimia văii mijlocii a Trotușului. Dinamica structurilor toponimice*, Iași, 2005.

³ FILIPESCU, O., 313.

⁴ Ap. CIUBOTARU, O., 15.

ansamblu geografic bine delimitat în jurul unei denumiri «polare», corespunzând, în general, elementului de maximă importanță socio-geografică. Elementul comun al grupului polarizat este numele acestui element central; distincțiile se fac prin entopice în funcție toponimică⁵. Astfel, observăm că de la numele satului *Agăpieni* s-au format toponime care desemnează obiecte geografice aflate în imediata vecinătate a acestui sat: *Măgura Agăpienilor*, *Pârâul Agăpieni*, *Poiana Agăpienilor*, *Țarina Agăpienilor* și *Imașul Agăpieni*. Toponimul primar devine determinantul din structura toponimele secundare, elementul determinat fiind reprezentat de entopicele *imaș*, *măgură*, *pârâu*, *poiană* și *țarină*. De multe ori, ca rezultat al principiului economiei limbajului, în formarea toponimului secundar se preia doar unul din elementele care alcătuiesc o construcție sintagmatică ce reprezintă denumirea primară; așa se explică de ce de la *Pârâul Ruginii* s-a format denumirea *Piciorul Ruginii* și nu *Piciorul Pârâului Ruginii* sau *Piciorul la Pârâul Ruginii*. De la oronimul *Piciorul Jacotelor* s-au format denumirile *Drumul Jacotelor* (care probabil inițial se numea **Drumul pe Piciorul Jacotelor*) și *Pârâul Jacotelor* (< **Pârâul de sub Piciorul Jacotelor*).

Procesul de formare a unor toponime plecând de la alte toponime este frecvent, el fiind analizat și de către alți cercetători. Astfel, observând relațiile care se stabilesc între unele nume de ape și de localități, Gh. Bolocan, numea acest proces „transfer de nume”⁶. Ținând cont de direcția transferului, dar și de sufixul cu care sunt formate denumirile, studierea modului de formare a oiconimelor și hidronimelor „oferă posibilități de determinare a stratificării toponimice”⁷. Termenul de *transfer* este preluat și de Adrian REZEANU, T., 181, care analizează „transferurile de nume de la reperul urban – lăcaș de cult către alte reperi urbane”.

E.S. Otin vorbește de „transfer” între denumiri și de „metonimie toponimică”⁸ într-un studiu în care cercetează particularitățile formării hidronimelor de la oiconime sau al oiconimelor de la hidronime, iar toponimele formate în urma acestui proces sunt numite „denumiri de contact”⁹. Autorul subliniază importanța studierii transferului de nume deoarece astfel se pot reconstitui unele denumiri neatestare, iar cercetătorul poate avea o mai bună perspectivă asupra formării sistemului toponimic și a interacțiunii dintre denumiri¹⁰.

Cel de-al doilea fenomen în urma căruia se pot forma câmpuri toponimice este *diferențierea*, adică „procesul prin care se desemnează, cu ajutorul unor delimitatori lexicali, părțile unui obiect geografic sau sociogeografic denumit. Aici opozițiile toponimice se constituie pe baza celor lexicale, pentru că diferențierea opune denotatele corespunzătoare din același câmp lexical ierarhizat”¹¹. De exemplu, între *Neamțul* și *Nemțișorul* există o opoziție de tip privativ, realizată cu ajutorul sufixării diminutive (curs principal – afluent principal). În cadrul dicționarului, pentru

⁵ MOLDOVANU, P., 81.

⁶ BOLOCAN, T., 171–180.

⁷ *Ib.*, 170.

⁸ OTIN, T., 30.

⁹ *Ib.*, 39.

¹⁰ *Ib.*, 118.

¹¹ MOLDOVANU, S., 141.

fiecare toponim secundar se va indica procesul în urma căruia s-a format (astfel se pot explica și evidenția relațiile dintre nume). Chiar dacă nu sunt considerate procese structurale, extensia și restricția vor fi, de asemenea, indicate.

În continuare, vom exemplifica maniera în care sunt realizate articolele din dicționarul toponimic de tip structural în funcție de câmpul toponimic format în jurul unei denumiri, urmărind și explicând pașii de redactare.

Cuvântul-titlu al fiecărui articol reprezintă numele unui obiect sociogeografic (unitate de relief, reper toponimic, localitate etc.), numele unui toponim primar în jurul căruia s-a dezvoltat un câmp toponimic sau un centru de polarizare toponimică. Centrul de polarizare toponimică „este un nume care nu poate fi atribuit cu certitudine unui obiect polarizator”¹², este determinantul comun din componența mai multor toponime dintr-un câmp, unde însă nu cunoaștem care este elementul polarizator, toponimul primar, și nici istoricul proceselor de structurare a câmpului. De exemplu, în satul Nemțișor există toponimele *Dealul Bodai* și *Pârâul lui Bodai*, deci amândouă în legătură cu o familie *Bodai* care a trăit odinioară în această localitate, dar nu știm care din cele două toponime s-a format primul plecând de la acest patronim. Prin urmare, am numit *Bodai* centru de polarizare toponimică personal.

Am considerat centru de polarizare toponimică descriptiv *Argelele* în jurul căreia s-a format un câmp toponimic format din denumirile *Piciorul Argelelor*, *Vârful Argelelor*, *Poiana Argelelor* și *Pârâul Argele*. Dintr-un document de la 1604 deducem că existau cel puțin trei argele, situate în diverse locuri de pe acest picior de munte: una pe culme, la bour („pe vârful Argelei, la bour”), „Argeaua cea de mijloc și cea de jos” (DIR, A, XVII-I, 177 (trad. ed.)). Nu știm, însă, care dintre toponimele *Pârâul Argelele* și *Piciorul Argelelor* a fost primul, astfel încât am considerat *Argelele* centru de polarizare toponimică descriptiv. Identificarea cuvântului-titlu, deci a nucleului câmpului toponimic, este de multe ori anevoioasă, mai ales în lipsa unor atestări documentare sau în cazul etimologiei necunoscute.

Cuvântul-titlu este în forma literarizată, conform principiilor stabilite în *Introducerea* la TTRM, I, p. XXIX-XLVIII, și în forma articulată: *Bâtca*, *Dealul Gol*, *Slatina*, *Piciorul Gălățeanului* etc. Când avem a face cu nume de persoană care fac parte din sintagme toponimice și care nu au fost consemnate în funcție toponimică absolută, acestea nu sunt articulate.

În cazul toponimului *Chițigaia* și a câmpului format în jurul său, am literarizat forma cuvântului-titlu, chiar dacă astăzi în hărțile zonei aflate în discuție toponimul apare doar cu forma sa palatalizată. Pentru a fi consecvenți, am folosit forma fără palatalizare în cuvântul-titlu, dar în dicționar va figura, alfabetic, între cuvintele-titlu, și intrarea *Chițigaia*, cu trimitere la articolul *Pițigaia*, astfel încât găsirea toponimului sub forma încetățenită astăzi să nu devină dificilă. Am literarizat și forma oiconimului *Vovedenia*, folosită astăzi pentru a denumi un schit de pe teritoriul comunei Vânătorii-Neamț, considerând că forma cuvântului-titlu este cea etimologică, *Vovedenia* (*vovedenia* < v. sl. БѢВЕДЕНІЕ).

Pentru toponimul *Ulucele*, subiecții cu care am efectuat ancheta au folosit de obicei sintagma *La Uluce*. Însă la unele întrebări de sintaxă am obținut și forma

¹² CIUBOTARU, O., 18.

simplă a toponimului, astfel încât am stabilit forma *Ulucele* ca fiind cuvântul-titlu, dar în cadrul articolului am notat folosirea frecventă a sintagmei:

ULUCELE (Lun) reper topon. descr. (De obicei în sint. *La Uluce*) Loc situat în partea de sud a Poienii Slatinii.

Echivalentele morfosintactice și variantele sunt introduse, alfabetic, în dicționar, cu trimitere la articolul unde au fost lucrate:

LA ULUCE v. **Ulucele**.

Pentru denumirile formate din două sau mai multe silabe, la cuvântul-titlu se notează și accentul obținut în anchetele pe teren. Imediat după cuvântul-titlu am notat, între paranteze, sigla localității pe teritoriul căreia se află obiectul desemnat de toponimul respectiv.

Conform concepției de dicționar toponimic prezentată de Dragoș Moldovanu¹³, pentru fiecare denumire trebuie specificată categoria toponimică, care vizează planul conținutului, examinat din perspectiva raportului de desemnare (cremnonim = nume de forme de relief negativ sau de accidente de teren, fitonim = nume de forme de vegetație, hidronim = nume de ape curgătoare, hodonim = nume de căi de comunicație și puncte de trecere, horonim = nume de câmpii sau de ținuturi, limnonim = nume de ape stătătoare, oiconim = nume de unități sociogeografice, oronim = nume de forme de relief pozitiv, telmatonim = nume de mlaștini), dar și tipul toponimic (toponime personale = denumiri formate de la nume de persoane sau supranume, descriptive = nume formate de la entopice sau apelative care descriu locul, comemorative = toponime care amintesc evenimente sau personalități din trecut, encomiastice = denumiri care aduc elogiul unor personalități în viață sau unor sfinți ori metaforice = nume construite prin analogie).

Definiția în dicționarele de tip structural indică pentru fiecare toponim categoria geografică și localizarea¹⁴. Dacă în majoritatea dicționarelor toponimice editate în România pentru localizarea obiectelor geografice desemnate se indică doar localitatea pe teritoriul căreia se găsesc, în dicționarele toponimice de tip structural precizarea poziției obiectului se face în manieră detaliată, în funcție de alte obiecte sociogeografice din apropiere. De exemplu, la un curs de apă se indică pârâul/râul al cărui afluent este, locul de unde izvorăște, între ce dealuri, munți sau pâraie curge; în cazul unui munte, se notează apele la obârșia căruia se situează etc. Tarlalele au fost localizate în funcție de satul în apropierea căruia se află, eventuale cursuri de apă care curg în vecinătate și tarlalele alăturate. Dacă un obiect geografic folosit în localizare este din afara zonei cercetate de noi, denumirea acestuia este pusă între paranteze pătrate [].

Imediat după definiție, se notează eventualul sinonim al denumirii discutate (cu indicațiile vechi, popular, nou etc., indicații care se referă la sinonim). Sinonimia este un fenomen întâlnit și în toponimie, surprinzând faptul că numele unor obiecte geografice mici nu se păstrează, uneori, pentru mult timp, fiind înlocuite de altele. Astfel, denumirea *Dealul (lui) Vartic*, înlocuiește treptat, în vocabularul locuitorilor, toponimul *Dealul Slatinei*, deoarece ei îl simt mai motivat pe primul, care trimite la un fost localnic care locuia acolo. Sinonime sunt și toponimele *Căldarea* și *Imașul*

¹³ MOLDOVANU, P., 79.

¹⁴ *Ib.*, 78.

(pentru că în ultimul timp acest teren este folosit ca imaș pentru vite), *La Maici* și *La Dobru* (care este un schit de măicuțe), *Pârâul Glodișorul* și *Pârâul Sărăturii*, *Pârâul Porcului* și *Pârâul Adânc* etc. Dintre termenii sinonimici, alegem ca titlu de articol pe cel mai utilizat sau cel care este prezent astăzi în vorbirea localnicilor. Sinonimele apar, alfabetic, și ca intrări separate, având drept definiție o simplă trimitere la corespondentul principal. Definiția este precedată de indicații privind utilizarea toponimului din cuvântul-titlu, între paranteze: vechi, nou, pop., ofic.

În cazul în care articolul cuprinde mai multe denumiri care alcătuiesc un câmp toponimic, „structura câmpurilor toponimice se evidențiază prin numerotarea cu litere latine majuscule, cifre arabe și latine, litere latine minuscule, litere minuscule grecești, indicându-se procesele de structurare (polarizarea și diferențierea), extensiile, restricțiile, categoriile toponimice astfel apărute și definițiile obiectelor sociogeografice corespunzătoare”¹⁵. Dificultăți am întâmpinat mai ales la redactarea articolelor care conțin câmpuri toponimice foarte mari, semn al importanței și vechimii toponimelor-primare din cazurile respective. În aceste cazuri, este dificil de stabilit care este toponimul primar și ordinea etapelor realizării procesului de polarizare, mai ales dacă nu deținem atestări documentare care să ne sprijine în acest sens.

O altă parte a unui articol este reprezentată de indicarea surselor în care apar toponimele discutate (hărți, documente publicate sau inedite, anchete pe teren). Pentru unele toponime minore deținem atestări doar din ancheta toponimică, însă pentru majoritatea denumirilor dispunem de cel puțin o atestare din Registrul agricol din 1959 al comunei pe teritoriul căreia se află obiectul geografic desemnat sau din arhiva Ocolului silvic din zona respectivă. În cazul în care pentru desemnarea entopicului din toponim s-a folosit o prescurtare, am refăcut forma entopicului. Când prima atestare este identică cu cuvântul-titlu, am indicat Cf. înaintea sursei.

Dacă pentru o denumire deținem atestări în slavonă din colecțiile de documente, am redat întocmai atestarea respectivă, iar între paranteze am menționat traducerea în română sau transliterarea în alfabet latin (dacă toponimul este în formă românească), ca în exemplul următor: **Обършіями Кървѣни** („obârșiile Cărbunei”) DRH, A, XXII (1634), 158. În cazul toponimelor pentru care există foarte multe atestări, pentru a nu încărcă inutil articolul de dicționar, am făcut o selecție a acestora, așa încât am introdus în cadrul articolului doar câteva atestări pe secol pentru fiecare formă a denumirii respective.

În cadrul articolului, pentru fiecare variantă a toponimului diferită de cea din cuvântul-titlu se precizează dacă este sau nu precedată de entopic¹⁶, dacă este în stadiul de formulare metalingvistică, de perifrază, sintagmă, toponim simplu sau compus. Am folosit indicațiile „sintagmă heterofuncțională” (între termenii sintagmei se stabilesc relații de subordonare) și „sintagmă homofuncțională”¹⁷ (apozitivă, între constituenți existând o relație de coordonare), folosite la redactarea dicționarelor toponimice de tip structural pentru a indica tipul sintagmei toponimice. Enumerarea și exemplificarea formelor toponimelor permite studiul evoluției lor (de

¹⁵ CIUBOTARU, O., 21.

¹⁶ Prin entopic înțelegem expresia unei clase de obiecte geografice sau sociogeografice.

¹⁷ Cf. REGULA, E., 77.

la perifrază la sintagmă sau nume simplu, de la forma cu genitiv sintetic la cea cu genitiv analitic etc.), dar și observarea folosirii unor forme numai în anumite situații (în studii geografice, în amenajamente sau hărți silvice, în documente istorice).

În anchetele directe o etapă este reprezentată de întrebările de sintaxă. Acestea urmăresc înregistrarea genitivului, a regimului prepozițional și al articulării, precum și descoperirea unor formații pretoponimice și perifrastice, specifice denominației populare, diferite uneori de formele oficiale, care ajung să se impună din ce în ce mai mult, datorită faptului că cei care folosesc aceste forme, primarii, agronomii, silvicultorii etc., au o anumită autoritate și influență în comunitățile respective. Răspunsurile obținute la aceste întrebări sunt incluse în dicționar, cu indicația ANCH. și sigla localității unde s-a obținut răspunsul.

Pentru hidronimul *Râul Ozana*, subiecții anchetei au folosit și forma nearticulată a hidronimului, în contexte sintactice de tipul „întru în Ozană”, „podul peste Ozană”. Această formă a unui hidronim nemotivat semantic se explică prin atracția la seria toponimelor simple motivate, care, precedate de prepoziție, își pierd articolul; ponderea foarte mare a acestora în sistemul toponimic românesc a determinat apariția unei tendințe de uniformizare: după modelul „peste Bahnă”, „la Baltă” (pentru toponimele *Bahna*, *Balta*) au apărut „la Bistriță”, „la Ozană” etc. În cazul toponimului *Slatina*, la întrebările de sintaxă am obținut răspunsurile: *merg în Poiana Slatinii și am ajuns în marginea Poienii la Slatină*. Prin redarea acestor propoziții în cadrul articolului de dicționar, vom scoate în evidență tendința populară de a evita folosirea a două forme de genitiv în aceeași sintagmă.

În cadrul articolului din dicționar este redată și pronunția denumirii (sau a denumirilor, dacă este vorba de un câmp toponimic) obținută din anchetele directe, reflectând de cele mai multe ori marca moldovenească a expresiei: închiderea lui *ă* final neaccentuat la *â*, trecerea lui *ă* protonic la *a*, velarizarea vocalelor palatale *e* și *i* care, datorită pronunțării dure a consoanelor precedente (*s*, *z*, *ș*, *j*, *t*, *d*) trec la velarele *ă* și *î*, închiderea vocalei anterioare atone *e* la *i*, palatalizarea labialelor *p*, *b*, urmate de *e*, *i*, trecerea africatelor *c* și *g* la fricativele *ș* și *ț*, omiterea desinenței *-i* a articolului masculin, la atributul substantival genitival, atât în procliză, cât și în encliză ș.a.¹⁸ În comuna Pipirig, o parte a anchetei am efectuat-o cu câțiva muncitori forestieri, care uneori ne semnalau că părinții și bunicii lor pronunță diferit unele toponime. Astfel, pentru toponimul *Vârful Piatra lui Iepure* am obținut forma *Vîrvu Kâtra lu Iēpuri*, dar și pe cea mai veche, *Vîrvu Cătra lu Iēpuri*, în vreme ce pentru

D

Pârâul Ghețării am notat pronunțiile *Pîrăyu G'etării* și *Pîrăyu G'etării*. Și aceste ultime variante fonetice, confirmate în timpul aplicării unor întrebări de sintaxă la care a răspuns o femeie de 74 de ani, au fost incluse în dicționar, pentru a reda realitatea plurivalentă de pe teren.

Ultimul paragraf al articolului de dicționar este dedicat stabilirii etimologiei. „În principiu, etimologia privește doar nucleul câmpului, justificând alegerea sa și clarificând, când e nevoie, raportul de desemnare («de ce se numește așa?»), precum

¹⁸ Cf. RUSU, T., 210–217.

și alte aspecte legate de vechimea numelui, de gradul de motivare geografică sau lingvistică”¹⁹.

În dicționarele de tip structural toponimele omonime sunt prezentate ca intrări separate, numerotate la umăr, pentru a reflecta fidel realitatea de pe teren. Omonimele dovedesc restrângerea sferei de cunoaștere geografică la teritoriul unui sat.

Pentru a urmări mai ușor modul de formare a toponimelor prin procesele de polarizare și diferențiere, redăm în Anexa 1 câmpul realizat în jurul toponimului Neamț. În cazul acestei denumiri, este încă incert care dintre obiectele sociogeografice denumite astfel a purtat cel dintâi numele Neamț. Unii cercetători susțin că târgul și cetatea și-au luat numele de la cel al apei, alții au afirmat că cetatea, construită de sași, a purtat mai întâi acest nume, iar o a treia ipoteză este cea conform căreia târgul, unde se stabilise probabil și o colonie de sași, a fost numit *Neamțul*; Dragoș Moldovanu susținând că constituirea târgului a fost posterioară construirii de către constructori nemți aduși din Galiția pe vremea lui Petru I Mușat. Noi am adoptat această ultimă supoziție, considerând că, deși sunt atestate pentru prima dată cam în aceeași perioadă, târgul este mai vechi decât cetatea cu acest nume. Menționarea lui în *Lista orașelor rusești îndepărtate și apropiate* (1387 și 1392²⁰) confirmă faptul că la acel moment era deja o așezare cunoscută și importantă. Se poate observa în stema câmpului Neamț cum, în urma proceselor de polarizare și diferențiere, s-au format mai multe toponime plecând de la oiconimul *Neamțul*.

¹⁹ MOLDOVANU, M.D., 14.

²⁰ Cf. GIURESCU, T., p. 70, ANDRONIC, O.M., 210.

7. Glosar de entopice și apelative

adăpătoare = loc dintr-o apă curgătoare unde se adapă vitele; *afiniș* = loc cu mulți afini; *apă* = apă curgătoare; *arșiță* = locul unde a ars o pădure; *arcea* = bordei; lemn gros pe marginea ulucului pe care se transportă buștenii la vale de pe munte; lemn pus pe marginea unui drum forestier ca să se poată târî pe el buștenii cu vitele (cf. ARVINTE, T., 137); *bahnă* = loc mlăștinos; *barieră* = locul păzit de la intrarea într-o localitate; *bârlog* = vizuină, ascunzătoare; *bâtcă* = deal cu formă rotunjită; înălțime rotunjită pe culmea unui deal; *bivolăria* = locul unde pasc / pășteau bivoli; *boiște* = loc de luptă; loc unde se bat peștii; *bolătău* = baltă; teren mlăștinos; *bordei* = locuință în pământ; locuință mică, sărăcăcioasă; *borte* = locuri adâncite în pământ, scobituri, gropi; *braniște* = moșie mănăstirească sau domnească; pădure în care este interzisă tăierea copacilor sau pășunatul vitelor; *brădișel* = loc cu mulți brazi; *budăi* = uluc de fântână făcut într-un trunchi de copac scobit; *bulgărie* = locul unde se cultivă legume; *bursucărie* = locul unde își fac bursucii vizuini, locul cu mulți bursuci; *bursuna* = rugină roșie-portocalie, cu pete lucitoare, ce se găsește la munte pe pâraie (cf. DA, unde este atestată doar forma de pl., *bursune*); *canton* = locuința pădurarului; *cap* = locul unde începe sau se sfârșește o poiană, un plai, un pârâu; vârful; *castelul de apă* = construcție în formă de turn care servește ca depozit de apă; *căldare* = groapă mare, teren adâncit; *cărare* = drum îngust, pe care se merge numai cu piciorul; *cășiță* = construcție din lemn la malul apei, pentru ca apa să nu rupă din țărm sau pentru a se aduna apa care duce bușteni la vale (cf. RUSU, E., 141); *cătun* = grup de case, mai mic decât satul; *cerbărie* = loc unde sunt ținuți cerbi; *cerdac* = clădire mică izolată, așezată pe o înălțime; *chilie* = cameră mică unde locuiesc călugări (într-o mănăstire); *coastă* = partea de deal cuprinsă între poale și vârful; *cobor* = drum care coboară; *colac* = locul unde apa râului se întoarce puțin înapoi; *cot* = locul unde o apă sau un drum își schimbă brusc direcția; *culme* = partea cea mai înaltă a unui deal; *cur* = partea dinapoi a unui deal; *curătura* = loc curățat de cioate și copaci, pentru a fi utilizat la pășunat sau ca fâneață; *dâmb* = ridicătură de pământ mai mică decât dealul; *deal* = ridicătură de teren mai mică decât muntele; *dohotărie* = locul unde se făcea dohot din coajă de mesteacăn; *dolie* = văioagă între două dealuri; partea lină a unui râu de munte (cf. SCRIBAN, D., 440); depresiune de teren; vâlcea (cf. EREMIA, D., 64); *dos* = partea dinapoi a unui deal; partea dinspre miazănoapte a dealului; *drum* = fâșie de teren pe unde merg mașini și căruțe; *dumbravă* = pădure de stejar; *fântână* = izvor adâncit și pietruit; puț; *făgețel* = pădurice de fagi tineri; *făgiș* = pădure de fagi; *fund* = locul unde se termină un sat, un drum; partea dinspre izvor a unei ape; *furcături* = loc unde se bifurcă o apă sau o culme; *gârlă* = apă

curgătoare de mărime mijlocie; braț al unei ape curgătoare; *găinărie* = loc unde se cresc găinile; *găvan* = adâncitură mare pe un teren, cu marginile rotunjite; *groapă* = loc adâncit, gaură mare în pământ; *grohotiș* = grămadă de pietre, stânci sau nisip; *gură* = locul unde o apă se varsă în alta; *hatic* = loc de șosea; *herghelie* = crescătorie de cai; *humărie* = loc de unde se ia humă; *iaz* = apă stătătoare, formată pe cursul unei ape curgătoare; *iepărie* = locul unde pasc iepele; *imaș* = terenul cu iarbă folosit pentru pășunat; *izlaz* = locul folosit ca pășune; *izvor* = loc de unde iese la suprafață o apă; apă mică; *jgheab* = un izvor a cărui apă se scurge printr-o țevă într-un trunchi de copac scobit; *lemnărie* = cantitate mare de lemne; loc unde se țin lemnele; *livadă* = terenul plantat cu pomi fructiferi; *luncă* = șesul aflat de-a lungul unei ape curgătoare; *lupărie* = locul unde trăiesc sau se adună lupii; *lutărie* = locul de unde se ia lut; *mahala* = cartier (mărginaș) al unui oraș; *mal* = margine (îngustă) situată de-a lungul unei ape; ridicătură de pământ cu coaste abrupte; *măgură* = deal înalt, munte; *mălăiște* = loc cultivat cu mălai sau porumb; *mănăstire* = așezământ religios; *măngălărie* = loc unde se făcea mangan; *metoc* = mănăstire mică; *mladă* = pădure tânără, loc cu multă răchită; *moșie* = suprafață mare de teren aflată în stăpânirea boierului, mănăstirii sau satului; *movilă* = ridicătură de teren mai mică decât dealul; *munte* = ridicătură mare de teren, mai înaltă decât dealul; *obcină* = culme de deal sau munte; *pârâu* = apă curgătoare mică; *pârlitură* = loc ars de foc sau de soare; *pârloage* = teren arabil lăsat nelucrat; *pădure* = întindere mare de teren acoperită de copaci; *picior* = culme mai mică a unui deal, care coboară din vârf sau din culmea mare până la poale; *plai* = culmea unui munte; munte, deal mare; *plan* = teren arabil, tarla; *poale* = partea de jos a unui deal sau munte; *pod* = construcție fixă care leagă malurile unei ape pe unde se trece apa; *poiană* = suprafață de teren fără copaci în interiorul unei păduri; *ponor* = terenul accidentat de pe coasta unui deal; *porcărie* = loc cu mulți porci sălbatici; *prisacă* = locul unde sunt așezați stupii; *prisos* = bucată de teren rămasă după împărțirea pământului; *prund* = terenul de pe marginea unei ape, acoperit cu pietriș; *râpă* = coastă abruptă a unui deal, unde s-a surpat pământul; *râu* = apă curgătoare mare; *răchitiș* = loc cu multă răchită; *răclărie* = loc unde buștenii erau trimiși la vale pe niște racle (*raclă* ‘porțiune de uluc (pe care vin lemnele de pe munte la vale) cât ține lungimea unui singur lemn între două cășițe (picioare care susțin ulucul)’ (ARVINTE, T., 163); *răscol* = loc unde se separă oile toamna; *rediu* = pădure mică și tânără; *runc* = loc unde s-a tăiat pădurea și s-a curățat de cioate; deal cu vârful despădurit; *ruptură* = loc unde coasta unui deal s-a rupt și coboară în pantă repede; loc surpat; *saivan* = adăpost (de iarnă) pentru oi sau vite; *sărătură* = teren bogat în săruri minerale solubile; *schit* = așezare monahală, mai mică decât mănăstirea; *sihlă* = pădure tânără și deasă; *siliște* = loc unde a fost un sat; *slatină* = izvor de apă sărată; *smidă* = desiș format din arbori tineri, tufișuri, zmeuriș; *stână* = așezare a ciobanilor; *stâncă* = bucată mare de piatră (în munți); *staniște* = loc umbros unde se odihnesc vitele la amiază când sunt la pășune; *stradă* = drum (asfaltat sau pavat) în interiorul unei localități; *strugărie* = loc cu rugi (< *strug* ‘tulpină târătoare, rug’ (cf. NUȚĂ, T., 5; BRÂNCUȘ, I.C., 175) + suf. colectiv -*ărie*); *șipot* = izvor a cărui apă tâșnește cu putere; țevă prin care curge apa unui izvor; *șosea* = drum pietruit sau asfaltat; *șpânărie* = loc unde se găsea lemn bun pentru

șpan; *tarla* = suprafață de teren arabil; *tihăraie* = loc râpos; *trup* = întindere mare de pământ; *țarină* = terenul arabil al unei localități; *țintirim* = cimitir; *uliță* = drum în interiorul unui sat, cu case pe margini; *uluc* = izvor a cărui apă se scurge într-un trunchi de copac scobit, folosit pentru adăpatul vitelor; *urzicărie* = loc cu multe urzici; *vale* = adâncitura de teren străbătută de o apă curgătoare; apă curgătoare; *vârf* = partea cea mai înaltă a unui deal sau munte; *vărărie* = locul unde se extrage piatra de var sau unde se arde aceasta; *velniță* = instalație rudimentară de preparare a țuicii; *vulpărie* = locul unde sunt multe vulpi sau unde se pun capcane pentru vulpi; *zimbrărie* = rezervație de zimbri.

Unele dintre entopicele prezentate, regăsite în toponimia din bazinul hidrografic al Neamțului, nu mai sunt cunoscute de către localnici: *arcea*, *bursună*, *cășiță*, *dolie*, *hatic*, *măgurice*, *prisos*, *rediu*, *ruiniș*, *runc*, *siliște*.

8. Dicționar toponimic al bazinului hidrografic al râului Neamț

Abrevieri

acc.	=	accentuat(ă)
adj.	=	adjectiv; adjectival(ă)
afl. dr.	=	afluent de pe partea dreaptă
afl. st.	=	afluent de pe partea stângă
antrop.	=	antroponim; antroponimic
ap.	=	apud
apel.	=	apelativ
art.	=	articol; articulat(ă)
cf.	=	confer
col.	=	colectiv(ă)
com.	=	comuna
comem.	=	comemorativ
confl.	=	confluența
constr.	=	construcție (sintactică)
cremnon.	=	cremnonim
cuv.	=	cuvântul
d.	=	dealul
descr.	=	descriptiv
determ.	=	determinare; determinat
determin.	=	determinant
difer.	=	diferențiere
dim.	=	diminutiv; diminutival
dos.	=	dosarul (de arhivă)
E	=	est
ent.	=	(termen) entopic
etim.	=	etimologie
expr.	=	expresie
fem.	=	feminin
fiton.	=	fitonim; fitonimic(ă)
fr.	=	franceză
geogr.	=	(termen) geografic (savant)
germ.	=	germană
h.	=	harta
heterof.	=	heterofuncțională
hidron.	=	hidronim; hidronimic(ă)
hodon.	=	hodonim; hodonimic(ă)
homof.	=	homofuncțională
horon.	=	horonim; horonimic(ă)
ib.	=	ibidem
id.	=	idem
j.	=	județul
lat.	=	latină

limnon.	=	limnonim
localit.	=	localitatea
magh.	=	maghiară; maghiar
masc.	=	masculin
măn.	=	mănăstirea
metaf.	=	metaforă; metaforic(ă)
mt.	=	munte(le)
N	=	nord
neacc.	=	neaccentuat(ă)
neart.	=	nearticulat(ă)
nec.	=	necunoscut(ă)
neid.	=	neidentificat(ă)
nemot.	=	nemotivat(ă)
n. fam.	=	nume de familie
n. pers.	=	nume de persoană
oc.	=	ocolul
ofic.	=	oficial; oficializat(ă)
oicon.	=	oiconim; oiconimic(ă)
opoz.	=	opозиție; opozitiv(ă)
or.	=	orașul
orig.	=	origine
oron.	=	oronim; oronimic(ă)
p.	=	pârâul
p. difer.	=	prin diferențiere
p. ext.	=	prin extensiune
p. polar.	=	prin polarizare
păd.	=	pădurea
perifr.	=	perifrază; perifrastic(ă)
pers.	=	personal(ă)
pic.	=	piciorul (de deal, de munte)
pl.	=	plural
poi.	=	poiana
polar. topon.	=	polarizare toponimică
pop.	=	popular(ă)
pren.	=	prenume
prep.	=	prepoziție; prepozițional(ă)
prob.	=	probabil
procl.	=	proclitic
pron.	=	pronunție; pronunțat
prop.	=	propoziție
r	=	recto
r.	=	râul
rom.	=	română; românesc
S	=	sud
s.	=	satul
sec.	=	secolul

sinon.	=	sinonim
sint.	=	sintagmă
sint. prep.	=	sintagmă prepozițională
sl.	=	slavă; slavic
slav.	=	slavonă; slavonesc
ss.	=	satele
str.	=	strada
suf.	=	sufix; sufixare
suf. col.	=	sufix colectiv
supran.	=	supranume
ș. a.	=	și altele
șos.	=	șoseaua
șos. naț.	=	șoseaua națională
terit.	=	teritoriu
top.	=	toponim
topon.	=	toponimic(ă) (funcție)
trad.	=	traducere
u.	=	ulița
ucr.	=	ucraineană; ucrainean
v.	=	vezi
V	=	vest
var.	=	variantă; variante
vf.	=	vârful

Semne speciale

- marchează schimbări ale formei toponimului, variante în planul expresiei;
- + (la umărul toponimului) toponim care nu mai există astăzi;
- ◇ marchează schimbări importante în planul expresiei sau desemnării;
- [] marchează toponimele din afara zonei de anchetă.

ADĂPĂTOÁREA¹ (VNe) hidron. descr. (De obicei în sint. *La Adăpătoare*). Adăpătoarea situată pe cursul superior al p. Cacova. *Mă duc la Adăpătoare; am ajuns în dreptul Adăpătorii*. ANCH. Vne.

– Pron.: *Adăpătuárija* (*La Adăpătuári*) VNe.

– Etim.: ent. **adăpătoare** în funcție topon. Aici este amenajată o adăpătoare pentru vite.

+ADĂPĂTOÁREA² (TgN) hidron. descr. Fostă adăpătoare amenajată pe P. Ursului. *Pârâul Ursului, la Adăpătoare*. ARH. BUC., PL. NMT., 110 (1852).

– Etim.: v. **Adăpătoarea**¹.

+ADĂPĂTOÁREA³ (Plă) hidron. descr. (De obicei în sint. *La Adăpătoare*) Fostă adăpătoare situată pe șos. naț. Timișești–Târgul Neamț, pe cursul vechi al r. Neamț, în dreptul tarlalei La Unguroaica. *Mă duc la Adăpătoare*. ANCH. Plă.

– Pron.: *La Adăpătuári* Plă.

– Etim.: v. **Adăpătoarea**¹. În a doua jumătate a sec. al XX-lea aici era amenajată o adăpătoare.

AFINIȘUL¹ (Bob) fiton. descr. (De obicei în sint. *La Afiniș*) Poiana situată în apropiere de vf. Pițigaia. *Mă duc la Afiniș; am ajuns în dreptul Afinișului*. ANCH. Bob.

– Pron.: *Afinișu, La Afiniș*. Bob.

– Etim.: ent. **afiniș** în funcție topon.

AFINIȘUL² (Stâ) fiton. descr. (De obicei în sint. *În Afiniș*) Poiana situată pe st. p. Dobreanu. *Mă duc în Afiniș*. ANCH. Stâ.

– Pron.: *Afinișu, În Afiniș*. Stâ.

– Etim.: v. **Afinișul**¹.

AFINIȘUL³ (MNe) top. descr. I. Oron. Ramificația nordică a d. Dobreanul, între P. Icoanei (V) și P. Afinișului (E). *Mă sui pe Afinișul*. ANCH. MNe. – (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) *Urc pe Piciorul Afinișului*. ANCH. MNe. – (În sint. homof.; silv.) *Piciorul Afiniș*. ARH. OC. TgN 2 (1976); *ib.* 3 (1987); *ib.* 5 (1997); *ib.* 6 (1997); *ib.* 6 (1998); *ib.* 6 (1998).

1. P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Afl. dr. al p. Nemțișorul, între P. Icoanei (V) și P. Nilului (E), care izvorăște de sub Poiana Ascunsă (de pe Pic. Liniei). *Merg pe Pârâul Afiniș*. ANCH. MNe. – (Cu elipsa ent.) *Afinișu*. ARH. OC. TgN 2 (1976); *ib.* 3 (1987); *ib.* 8 (1998).

a) P. polar. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Drumul care merge alătura cu P. Afinișului. *Drumul Afinișului; merg pe Drumul Afinișului*. ANCH. MNe. – (În sint. homof.) *Drumul Afiniș*. ANCH. MNe.

– Pron.: **(I)** *Kíšóru Afinișulu*; **(I.1)** *Pîrâyu Afiniș*; **(I.1.a)** *Drúmu Afinișulu* MNe.

– Etim.: v. **Afinișul**¹. Pe picior este afiniș.

AFINIȘUL⁴ (TgN) fiton. descr. (De obicei în sint. *La Afiniș*) Poiana de pe versantul de S a D. Cetății, între P. Cetății (V) și P. la Șipot (E). *Mă duc la Afiniș*. ANCH. TgN.

- Pron.: *Afinișu; La Afiniș* TgN.
 – Etim.: v. **Afinișul**¹; aici cresc multe afine.

AGĂPENI v. **Agăpieni (I)**.

AGĂPIÉNI (Plu) top. pers. **I**. Oicon. (Uneori precedat de ent. *cătun*, în sint. homof.) Fost s., în prezent cătun al s. Pluton, situat la NV de acesta. *Agăpeni*. GIURESCU, P. (1835), 254, ARH. OC. Pip. 7 (1997). *Agăpieni*. DGN (1890), 11, ARH. COM. Pip. 1 (1959), ANCH. Pip.

1. P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Afl. principal st. al p. Tărăteni, afl. care izvorăște de sub Vf. Moșneagului și care trece prin s. Agăpieni. *Pariul Agapienei*. [sic] ARH. BUC. PL. (1880), 130. *Pârâul Agăpeni*. ICHIM, S. (1979), 109. *Pârâul Agăpieni*. DGN (1890), 12, HARTA MIL. (1961), ARH. OC. Pip. 7 (1997), *ib.* 8 (1997), ANCH. Pip, ANCH. Plu. *Pârâul Agapieni*. ARH. OC. Pip. 3 (1954). ◊ (Cu n. pers. nesuffixat) *Agapie, pârâu în j. Neamțu, ce se varsă în Neamțu*. FRUNZESCU, D. (1872), 2.

2. P. polar. Oron. (Precedat de entopicele *deal, măgură, munte* sau *obcină*, în sint. homof.) Dealul situat între p. Agăpieni, P. Arinilor¹ și p. Dolia, la N de s. Agăpieni. *Dealul Agăpieni*. DGN (1890), 12. *Muntele Agăpieni*. HARTA MIL. (1961). *Mă duc pe Măgura Agăpieni*. ANCH. Pip. *Obcina Agăpieni*. ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 7 (1997). – (În sint. heterof.) *Mă sui pe Obcina Agăpienilor; am ajuns la poalele Obcinii Agăpienilor*. ANCH. Pip. *Măgura Agăpienilor*. ANCH. Pip.

3. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana situată pe Obcina Agăpienilor. *Mă duc în Poiana Agăpienilor; am ajuns în marginea Poienii Agăpienilor*. ANCH. Plu. – (În sint. homof.) *Poiana Găpeni*. [sic] HARTA MIL. (1961). *Poiana Agăpieni*. ANCH. Pip.

4. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *țarină*, în sint. homof.) Fâneața de pe versantul de S al Obcinii Agăpienilor. *Țarina Agăpieni*. ARH. COM. Pip. 4 (1959), *ib.* 7 (1959), ANCH. Pip. – (În sint. heterof.) *Am ajuns în marginea Țarinii Agăpienilor*. ANCH. Pip.

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, cu omisiunea determin., în perifr.) Drumul care străbate Țarina Agăpieni. *Drumul pe Țarină*. ANCH. Plu.

5. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *imaș*, în sint. homof.) Imașul situat la S de căt. Agăpieni. *Imașul Agăpieni*. ANCH. Pip.

– Pron.: **(I)** *Agăpijén*ⁱ Pip, **(I.1)** *Pîrâuu Agăpijén*ⁱ Pip, Plu, **(I.2)** *Măgura Agăpijén*ⁱ, *Obșina Agăpijénilor* Pip, **(I.2.a)** *Poiána Agăpijéni(lor)* Pip, Plu, **(I.3)** *Țarna Agăpijéni(lor)* Pip, **(I.3.a)** *Drîmu pi Țárnâ* Plu, **(I.4)** *Nimășu Agăpijéni* Pip.

– Etim.: de la n. fam. **Agapie**, frecvent în această parte a satului.

ALÚNII (VNe) fiton. descr. Pășunea situată în Braniște, la gura de vărsare a Văii Rele în r. Neamț. Cf. ARH. COM. VNe 1 (1959), *ib.* 3 (1959). *Mă duc la Aluni; am ajuns în marginea Alunilor*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Alúniș* VNe.

– Etim.: odinioară aici creșteau **aluni**.

ANTÓN (Dol) centru de polar. topon. pers. **1**. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. al p. Agăpeni, între P. lui Gavriluț (V) și P. lui Niță¹ (E),

care izvorăște de sub vf. Ursoaia. *Pârâul lui Anton*. ARH. OC. Pip. 3 (1954), ARH. COM. Pip. 7 (1959), ANCH. Dol. – (În sint. homof.) *Pârâul Anton*. ARH. OC. Pip. 6 (1997), *ib.* 7 (1997).

2. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de S a mt. Ursoaia, între P. lui Anton (V) și P. lui Niță¹ (E). *Piciorul lui Anton*. ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 8 (1997), ANCH. Dol.

3. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana de pe Pic. lui Anton. *Poiana lui Anton*. ANCH. Dol.

– Pron.: (1) *Pîrău lu Antón* (2) *Ĉișóru lu Antón / Kíșóru lu Antón* (3) *Pojána lu Antón* Dol.

– Etim.: n. fam. **Anton**, al proprietarului terenului de aici.

APA CARPÂNUL v. Carpenul (I).

ÁPA CEA GÁLBENĂ (Bob) hidron. descr. Afl. st. al P. Mânzatului, între p. Mânzățelul (S) și P. la Grohotiș (N). *Mă duc la Apa cea Galbenă; am ajuns la izvorul Apei Galbene*. ANCH. Bob.

– Pron.: *Ápa (šej) Gálbînâ* Bob.

– Etim.: sint. topon. motivată de culoarea **galbenă** a apei, datorată prezenței sulfului în compoziția sa.

APA COTNĂRELULUI v. Cotnărelul (1).

APA DOLHEȘTIULUI v. Dolhești (1).

ÁPA GÁLBENĂ v. Apa cea Galbenă.

APA NEAMȚIȘORU v. Târgul Neamț (A.I.3).

APA NEAMȚU v. Târgul Neamț (A.I).

APA NEAMȚULUI v. Târgul Neamț (A.I).

APA OZANA v. Ozana (1).

APA PEPERIGULUI v. Pipirigul (I).

APA PIPIRIGULUI v. Pipirigul (I).

APA UZANA v. Ozana (1).

ARDZIEL v. Argelele (1).

ARGÉLELE (Plu) centru de polar. topon. descr. 1. Oron. (Precedat de ent. *deal* sau *picior*, în sint. homof.) Ramificația de N a mt. Petru-Vodă, între p. Petru-Vodă (V), p. Argelelor (S) și p. Mihăieț (E). *Dealul Bargilele* [sic]. DGN (1890), 25. *Piciorul Argele*. ANCH. Plu. – (În sint. heterof.) *Piciorul Argelelor*. ANCH. Dol. – (Germ., la sg.) *Die Berge Montischor und Ardziel*. OTZELLOVITZ (1790), 58. – (Cu elipsa ent., la sg.) *Ardziel*. OTZELLOVITZ H. (1790).

a) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) Vârful de pe culmea d. Petru-Vodă, din apropierea căruia izvorăște P. Argelelor. *Mă urc pe Vârful Argelelor*. ANCH. Dol.

b) P. polar. †Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. homof.) Fostă poiană, acum împădurită, de pe Pic. Argelelor. *Poiana Argele*. HARTA MIL. (1961). *Poiana Argelele*. ANCH. Dol.

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) *Pârâul Bargilele* [sic]. DGN (1890), 25. *Pârâul dintre Argele*. ARH. OC. Pip. 2 (1944). *Pârâul Argele*. ARH. OC. Pip. 3 (1954), *ib.* 7 (1997), ANCH. Plu. *Pârâul Argelea*. ARH. OC. Pip.

6 (1997). [sic] – (Germ., la sg.) *Die Bache Petrowoda und Ardziel*. OTZELLOVITZ (1790), 58.

– Pron.: **(1)** *Kísóru Arzéli(lor)* Dol, Plu, **(1.a)** *Vírvu Arzélilor*, **(1.b)** *Pojána Arzélili Dol*, **(2)** *Pîrău Arzéli Plu*.

– Etim.: conform documentului de la 16 octombrie 1604, pe acest munte au fost cel puțin trei argele: una pe culme, la bour („pe vârful Argelei, la bour”), „Argeaua cea de mijloc și cea de jos” (DIR, A, XVII-I, 177 (trad. ed.); cf. și *ib.* 184, 237). Astăzi, apel. **argea** nu mai este cunoscut de informatorii localnici.

ARÍNII (VNe) top. descr. **1.** ⁺Fiton. Fostă pădurice situată în partea de NE a d. Osoiul, la V de P. Sărăturii.

a) P. polar. Oron. (Cu ent. *coastă*, în sint. heterof.) Coasta de NE a d. Osoiul, pe care se aflau Arinii. *Mă duc în Coasta Arinilor; vin din marginea Coastei Arinilor*. ANCH. VNe.

b) P. polar. Fiton. (Cu ent. *țarină*, în sint. heterof.) Terenul arabil situat pe Coasta Arinilor. *Țarina Arinilor*. ANCH. VNe.

– Pron.: **(1)** *Cuásta Arinilor*, **(2)** *Țarna Arinilor* VNe.

– Etim.: pe vremuri aici erau pâlcuri de **arini**. Terenul a fost despădurit, acum fiind folosit în agricultură.

ARȘIȚA (VNe) top. descr. **1.** ⁺Fiton. (De obicei în sint. *La Arșiță*) Fostă poiană situată la cca 1 km SE de măn. Secul. *Mă duc la Arșiță; am ajuns în dreptul Arșiței*. ANCH. VNe.

a) Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de NV a Obcinii Agapia Veche, între Pic. de la Cruce (S) și P. de la Sondă (N), pe care se afla poi. Arșița. *Mă duc pe Piciorul Arșiței; am ajuns în vârful Piciorului Arșiței*. ANCH. VNe.

– Pron.: **(1)** *Árșița*, *La Árșiță*, **(1.a)** *Kísóru Árșiță* VNe.

– Etim.: ent. **arșiță**, în funcție topon.

ARȘIȚA CHIRIACULUI v. **Chiriac**² **(1.c)**.

ARȘIȚA PÂRÂULUI ALB v. **Pârâul Alb**¹ **(1.b)**.

ARȘIȚA PÂRÂULUI URSULUI v. **Ursu** **(1.a)**.

BACH NJAMTZ v. **Târgul Neamț (A.I)**.

BÁHNA (Pre) top. descr. **1.** Telmaton. (De obicei în sint. prep. *În Bahnă* și *La Bahnă*) Terenul situat la V de s. Preutești, între La Șanț (S), La Izvoare (V) și La Hotar (N). *Mă duc în Bahnă; am ajuns în marginea Bahnei*. ANCH. Pre, Tim.

a) P. difer. (Precedat de ent. *mal*, în sint. heterof.) Terenul situat la V de s. Plăieșul, între La Morisică (N), Drumul la Morisică (V), Drumul Timișești–Târgul Neamț (S) și Gârla Morii (E). *Malul Băhni*. ARH. COM. Tim. 1 (1959). *Merg în Malul Bahnei; am ajuns în marginea Malului Bahnei*. ANCH. Pre, Tim.

b) P. polar. ⁺Oicon. (Cu derivatul n. de grup *Băhneni*, precedat de ent. *siliște*, în sint. homof.) Terenul situat între s. Preutești (NV), Gârla Morii (S) și Drumul Preuteștilor (E). *S-a aflat o moarte de om [...] în seliștea Băhneni*. DIR, A, XVII-II (1610), 326 (trad. ed.).

c) P. polar. Fiton. (Și în sint. prep. *În Băhneni*, *La Băhneni*) Terenul situat între s. Preutești (NV), Gârla Morii (S) și Drumul Preuteștilor (E). *Băhneni*. ARH.

COM. Tim. 1 (1959). *Mă duc în Băhneni; am ajuns în dreptul Băhnenilor*. ANCH. Pre, Tim. *La Băhneni*. ANCH. Plă.

– Pron.: **(1)** *Báhna, În / La Báhnâ*, **(1.a)** *Málu Băhni* Pre, Tim, **(1.b)** *Băhnéni, În Băhnéní* Pre, Tim, *La Băhnéní* Plă.

– Etim.: ent. **bahnă** în funcț. topon. **(1.a)** Probabil *Bahna* se întindea odinioară pe o suprafață mare, cuprinzând tarlăua numită astăzi astfel, dar și alte terenuri, iar limita sudică va fi fost *Malul Bahnei*. **(1.b, c)** Numele de grup **băhneni** ‘oamenii din bahnă’. Atestarea de la 1610 (DIR, A, XVII-II, 326) arată că a existat aici un sat, care deja dispăruse la acea vreme.

BAHNA CĂRBUNEI v. **Cărbuna (2.b)**.

BAHNA CHIRIACULUI v. **Chiriac² (1.a)**.

BARIERA v. **Bariera Iașiului (1, 1.a)**.

BARIERA BOIȘTEA v. **Boiștea (1)**.

BARIERA BOIȘTII v. **Boiștea (1)**.

BARIÉRA IÁȘIULUI (TgN) top. descr. **1**. Reper. topon. Punctul de intrare în Târgul Neamț dinspre j. Iași. *Bariera Iașulu*. ARH. TgN. 1 (1870). – (Cu elipsa determin.) *Bariera*. ANCH. TgN.

a) P. polar. Oicon. (Precedat de ent. *mahala*, în sint. homof.) Partea de E a or. Târgul Neamț; (pop.) Mahalaua. *Mahalaua Bariera Iași*. ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1010 (1880), 43^r. – (Cu apel. *barieră* în funcție topon.) *Mă duc la Barieră; am ajuns în marginea Barierei*. ANCH. TgN.

– Pron.: *Bariéra* TgN.

– Etim.: de la apel. **barieră**; pe aici trece drumul Iași – Târgul Neamț și pe vremuri era o barieră, unde se plăteau taxele pentru mărfurile aduse spre vânzare.

BARIERA POMETE v. **Pometea (1.a)**.

BAZINUL COTNĂREL v. **Cotnărelul (1)**.

BAZINUL SECU v. **Secul (1)**.

BAZINULUI VASANUL v. **Vasanu (1.b)**.

BAZINUL VĂII STRĂJI-OZANA v. **Pârâul Străjii (1)**.

BAZINUL IZVOARE-OZANA v. **Pârâul Izvoarelor**.

BAZINUL OZANEI v. **Ozana (1)**.

BĂHNENI v. **Bahna (1.b)**.

BĂLĂȘENII v. **Băloșenii (1)**.

BĂLĂȘEȘTII v. **Băloșenii (1)**.

BĂLOȘÉNII (Dum) **1**. ⁺Oicon. Fost s. și moșie pe r. Neamț, la V de s. Dumbrava. (Cu suf. col. *-ești*; slav.) **Дли есми...** <**Б**>ѡлошеци („i-am dat... ăloșești”). DRH, A, I (1446), 377. **Цръковъ ѡт(ъ) Бѡлошецих(ъ)** („biserica din Băloșești”) DRH, A, I (1446), 378. **Бѡлошеци** („Băloșești”) DRH, A, I (1447), 387, BOGDAN, D.Ș. II (1477), 288, DRH, A, II (1454), 61. – (Rom.) *Bălășeștii*. TTRM I₁ (1840), 52/1. – (Cu suf. col. *-eni*; sinon., prob. din sec. XIX, cu moșia Grași) *Băloșeni*. CDM I (1569), 150. Cf. BOGDAN, S. (1742), 255, TTRM I₁ (1779), 52/1. *Bălășenii*. TTRM I₁ (1812), 52/1. *Băloșenii*. ARH. BUC, PL. NMT., 33 (1827), ARH. BUC. PL. 35 (1842). *Băloșenii sau Grașii*. TTRM I₁ (1840), 52/1, *ib.* (1847), 52/1. *Băloșeni ce-i zic și Grași*. BAR, CFR, 457 (1876).

a) P. polar. Fiton. (În sint. prep.) Terenul arabil situat la N de s. Dumbrava. *La Băloșeni*. ANCH. Dum.

– Pron.: **(1.a)** *La Bălușénⁱ* Dum.

– Etim.: de la n. pers. **Băloș** + suf. col. **-ești/ -eni**, după cum arată documentul de la 1437: **ДО БЪЛОШЕВА ХОТАРѢ** „până la hotarul lui Băloș” (DRH, A, I, 237). Satul a dispărut prob. la sfârșitul sec. al XIX-lea sau începutul sec. al XX-lea.

BÂRLOÁGELE (Bob) oron. descr. (De obicei în sint. prep. *La Bârloage*) Locul stâncos pe coasta de E a mt. Bivolul. *Mă duc la Bârloage; am ajuns în dreptul Bârloagelor*. ANCH. Bob.

– Pron.: *Bîrluázîli*, *La Bîrluázî* Bob.

– Etim.: apel. **bârlog** (la pl.); terenul stâncos, greu accesibil, favorizează prezența bârloagelor de urși.

BÂTCA¹ (Pip) oron. descr. Muntele situat la cumpăna izvoarelor p. Mânzatul, la V de Obcina Pițigăii. *Butka*. OTZELLOVITZ (1790), f. XXVIII. *Mă duc pe Bâtca; am ajuns în dreptul Bâtci*. ANCH. Bob.

– Pron.: *Bîtca* Pip.

– Etim.: ent. **bâtcă** în funcție topon. absol.

BÂTCA² (Lun) top. descr. Dealul situat la N de s. Lunca, între P. lui Vartic și P. Catrinei². Cf. COJOCARU, S. (2006), 14. *Mă duc pe Bâtcă; am ajuns la marginea Bâtci*. ANCH. Lun.

– Pron.: *Bîtca* Lun.

– Etim.: v. **Bâtca¹**.

BÂTCA COJOCARULUI v. **Dealul Cojocarului (1.b)**.

BÂTCA DE LA PÂRÂUL NEGRU v. **Pârâul Negru² (1.a)**.

BÂTCA PÂRÂUL NEGRU v. **Pârâul Negru² (1.a)**.

BÂTCILE FOCȘEI v. **Focșa (1)**.

BÉCIURILE (VNe) reper topon. (De obicei în sint. *La Beciuri*) Beciurile situate lângă Măn. Secul și zona înconjurătoare. *Mă duc la Beciuri; am ajuns în dreptul Beciurilor*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Bésurili*, *La Bésurⁱ* VNe.

– Etim.: de la apel. **beciuri**; aici au fost în secolul trecut niște beciuri.

BEJÉNII (Hum) oicon. descr. Partea de E a localit. Humulești. [*Satul Humuleștii*] împărțit în trei părți, care se țin tot de una: *Vatra satului, Delenii și Bejenii*. CREANGĂ, O. I. (1880), 153. *Bejani*. DGN (1890), 203. *Bejeni, În Bejeni*. ARH. TgN. 2 (1959). *Merg în Bejeni; am ajuns în marginea Bejenilor*. ANCH. Hum.

– Pron.: *Bejănⁱ* Hum.

– Etim.: antrop. **Bejan** (la pl., ca nume de grup).

B. DOBJ v. **Dobreanu (I)**.

BICĂZÉNII (Plă) top. descr. **1**. Oicon. (Și în sint. prep. *La Bicăzeni*) Partea de S a s. Plăieșul. *Mă duc la Bicăzeni; am ajuns în marginea Bicăzenilor*. ANCH. Plă.

a) P. polar. Fiton. Terenul arabil situat la SE de s. Plăieșul. *La Bicăzeni*. ANCH. Plă.

– Pron.: *La Bicăzănⁱ* Plă.

– Etim.: de la n. grup **bicăzeni**; locuitorii de aici sunt strămutați de la Bicaz în deceniul al 7-lea al secolului trecut.

BIHOLY v. **Bivolul (1)**.

BIVOLĂRIA (MNe) top. descr. **1**. ⁺Fiton. Fost teren cu fâneată de pe d. Rusu, lângă p. Bivolăria. *Locul numit Bivolăria*. NICODIM, M. (1929), CLXVI. – (În sint. prep.) *În Biholărie*. *Ib.* (1869), LXXXVI. *În Bivolărie*. *Ib.* (1869), LXXXVII. – (Cu ent. *poiană*, în sint. homof.) *Poiana Ghiholăria*. *Ib.* (1897), CXXI. *Poiana Bivolăria*. *Ib.* (1899), CXXXVI.

a) P. polar. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Hidron. Afl. st. al r. Neamț, între P. Strugăriei (V) și P. lui Damaschin (E), care izvorăște de sub vf. Rusu și care prob. străbătea Bivolăria (**1**). *Pârâul Bivolăriei*. ANCH. MNe.

– Pron.: (**1.a**) *Pîrâuu Ghiholării* MNe.

– Etim.: odinioară aici era **bivolăria** Mănăstirii Neamț.

BÍVOLUL (Bob) centru de polar. topon. **1**. Oron. (Precedat de ent. *munte* sau *obcină*, în sint. heterof.) Muntele aflat la obârșia Cracului Mare (N) a P. Paltinului¹ (S) și a [P. Fărcășița] (V). *Mă urc pe Muntele Bivolului*. Pip. *Mă duc pe Obcina Bivolului; am ajuns în vârful Obcinii Bivolului*. ANCH. Bob. – (În sint. homof.) *Obcina Bivolu*. ARH. OC. Pip. 5 (1987). – (Cu elipsa ent.) *Biholy*. OTZELLOVITZ H. (1790).

2. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) Vârful Obcinii Bivolului. *Am ajuns pe Vârful Bivolului*. ANCH. Bob. – (În sint. homof.) *Vârful Bivol*. HARTA MIL. (1961). *Vârful Bivolu*. APĂVĂLOAIEI, C. (1973), 93, ICHIM, N. (1973), 25, ICHIM, S. (1979), 71, ARH. OC. Pip. 5 (1987), CHIRIȚĂ, F. (1994), 125, ARH. OC. Pip. 6 (1997), DGR I (2008), 99. – (Cu elipsa ent.) *Bivolul*. ICHIM, M. (1973), 4, VELCEA, G. (1982), 69.

3. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana situată în apropiere de Vf. Bivolului. *Poiana Bivolului*. ANCH. Bob.

– Pron.: (**1**) *Múntili Ghiholulu* Pip, ^u*Ópsina Ghiholului* Bob, (**2**) *Vîrvu Ghiholulu*,

(**2.a**) *Pojána Ghiholulu* Bob.

– Etim.: apel. **bivol**. Prob. aici era loc de pășunat bivoliei (sg. cu valoare de pl.).

BLEBA v. **Blebea (1)**.

BLEBE v. **Blebea (1)**.

BLÉBEA (Ble) centru de polar. topon. **1**. Oicon. Moșia și satul, azi sbb. a or. Târgul Neamț, de la E de Târgul Neamț, pe dr. r. Neamț, între Drumul Blebei și Drumul lui Enea. *Bleba*. GIURESCU, P. (1835), 253. *Blebe*. FRUNZESCU, D. (1872), 47. *Locuiesc în Blebea*. ANCH. Ble. – (Precedat de ent. *sat* sau *moșie*, în sint. heterof.) *Moșia Blebea*. NICODIM, M. (1859), XII, DGN (1890), 66. *Locuitorii din satul Blebea*. NICODIM, M. (1859), LII. – (Cu ent. *sat*) *Aproape de Boiște vine satul Blebea*. CREANGĂ, O., I (1880–1888), 192. *Satul Blebea*. IONESCU, G. (1887), 14. Cf. TTRM I₁, 99/2–100/1. – (Precedat de ent. *mitocul*, în sint. homof.) *Mitocul Blebea*. TTRM I₁ (1816), 99/2.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. homof.) Pădurea situată în partea de S a moșiei Blebea. *Pădurea Blebea*. DGN (1890), 66, HARTA MIL. (1962), ANCH. Ble.

b) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *deal*, în sint. homof.) Versantul de N a d. Boiștea, pe terit. s. Blebea. *Dealul Blebea*. DGN (1890), 66. – (Precedat de ent. *coastă*, în sint. heterof.) *Coasta Blebei*. ARH. TgN. 4 (1959), ANCH. Ble.

c) Fiton. (Precedat de ent. *luncă*, în sint. heterof.) Lunca de pe cursul mijlociu al r. Neamț, de la Drumul Blebei (V) până la s. Dumbrava (E). *Lunca Blebei*. ARH. TgN. 2 (1959). *Mă duc în Lunca Blebei; am ajuns în marginea Luncii Blebei*. ANCH. TgN.

d) Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Șoseaua Târgul Neamț–Blebea; (nou; ofic.) Str. Daciei. *Vin de pe Drumul Blebei; am ajuns în capătul Drumului Blebei*. ANCH. TgN.

e) Hodon. (Precedat de ent. *pod*, în perifr.) Podul peste r. Neamț, pe unde trece șos. Târgul Neamț–Blebea. *Podul Blebei*. ANCH. TgN.

– Pron.: **(1) Blébja (1.a) Pădúrja Blébja (1.b) Cúasta Blébi Ble, (1.c) Lúnca Blébi (1.d) Drúmu Blébi (1.e) Pódu Blébi** TgN.

– Etim.: n. pers. **Blebe**; la 7 februarie 1677, popa Toader din Târgul Neamț „vinde **Blebei** vornicul o poiană din capul Boiștii, în spre Mănești” (CDM IV, 54), iar la 20 decembrie 1677, vornicul Gheorghe **Blebe** cumpără trei locuri de sub Boiște, din hotarul Târgului Neamț (CDM, IV, 72).

BOBEICA OSOIULUI v. Osoiul (1.a).

BOBÓC (Nem) centru de polar. topon. pers. **1.** Hidron. (Precedat de ent. *șipot*, în sint. heterof.) Jgheabul amenajat pe cursul superior al p. Iftimia. *Am ajuns la Șipotul lui Moș Boboc*. ANCH. MNe.

2. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația sudică a d. Pleșul, între p. Iftimia și Pic. Pleșuțului. *Piciorul lui Boboc*. ARH. OC. TgN 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Piciorul lui Boboc; am ajuns în dreptul Piciorului lui Boboc*. ANCH. MNe.

– Pron.: **(1) Kíšóru lu Bobóc** MNe, **(2) Șípotu lu Moș Boboc** MNe.

– Etim.: n. pers. **Boboc**, desemnând un pădurar din în anii 1950–1970.

BOBOEȘTI v. Boboiești (1).

BOBOIESCI v. Boboiești (1).

BOBOIEȘTII (Bob) top. pers. **1.** Oicon. Satul situat la NV de s. Pipirig, pe cursul superior al r. Neamț. *Boboiești*. GIURESCU, P. (1835), 253, ARH. OC. Pip. 6 (1997). *Boboiesci*. FRUNZESCU, D. (1872), 49. *Am luat-o prin Boboiești*. CREANGĂ, O. I (1880), 166. *S-au tăiat la hirstările mănăstirii [...] la Boboiești*. CREȚULESCU, J. (1904), 69. ATLAS CAD. III (1972), pl. 9. *Boboiești*. ARH. OB. Pip. 7 (1997), *ib.* 8 (1997). Cf. TTRM I₁ (1790–1968), 103/1. *Locuiesc în Boboiești*. Bob. *Mă duc în Boboiești, am ajuns în marginea Boboieștilor*. Pip. – (Precedat de ent. *cătun* sau *sat*, în sint. homof.) *Cotunul Boboieștii*. UNGUREANU, I.C.D. (1841), 33. *Satul Băboești*. UNGUREANU, I.C.D. (1849), 58, DGN (1890), 26. – (Cu ent. *moșie*) *Moșia Băboești*. DGN (1890), 26.

a) P. polar. Oron. (Vechi; germ.) Plaiul Bătrân. *Die Berge Batrin oder Bobojestyje*. („Dealul Bătrân sau Boboiești”) OTZELLOVITZ (1790), 58.

– Pron.: **(1) Băbojești, Băbojești** Bob, Pip.

– Etim.: de la n. fam. **Baboi** + suf. col. **-ești**. Apar menționați în documente din anii 1774–1775 Ursu Baboi din Pipirig (DRA, 460), Gheorghii Baboi și Neculau Baboi din Fundul Pipirigului (DRA, 461), iar la 1841 Grigore a lui Baboi și Vasile a lui Baboi, din satul Pipirigul (UNGUREANU, I.C.D., 35).

BOBOJESTYE v. **Boboiești (1.a)**.

BODÁI (Nem) centru de polar. topon. pers. **1**. Oron. (Precedat de ent. *deal*, în sint. homof.) Ramificația sudică a d. Pleșul, între P. lui Bodai (V) și P. Șubei (E), la N de D. Gol. *Dealul Bodai*. ATLAS MOLD. (1892), CARANFIL, C. (1913), 32, ARH. VNe 1 (1959), ib. 2 (1959). – (Cu ent. subînțeles) *Bodai*. ARH. VNe 2 (1959). – (Precedat de ent. *picior*, în sint. homof.) *Urc pe Piciorul Bodai; am ajuns în dreptul Piciorului Bodai*. ANCH. Nem.

a) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) Vârful d. Bodai **(1)**. *Mă duc pe Vârful lui Bodai; am ajuns în dreptul Vârfului lui Bodai*. ANCH. Lun., Nem.

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al p. Nemțișorul, între P. lui Niță² (V) și P. Șubei (E), care izvorăște de sub Vf. lui Bodai; (sinon.) Pârâul Ruinișul. *Mă duc pe Pârâul lui Bodai; am ajuns la gura Pârâului lui Bodai*. ANCH. Lun. – (Cu ent. *pârâu*, în sint. homof.) *Pârâul Bodai*. ARH. VNe 1 (1959), HARTA MIL. (1962), ANCH. Nem.

– Pron.: **(1)** *Diǎlu (Kíśóru) Bodăi*, **(1. a)** *Vírvu lu Bodăi*, **(2)** *Pîrău (lu) Bodăi* Lun, Nem.

– Etim.: de la n. fam. **Bodai**, existent odinioară în s. Nemțișorul.

[BOIȘTEA] (TgN) top. descr. [**I**. Oicon. Satul situat la S de localit. Blebea.]

1. P. polar. Reper topon. (Precedat de apel. *barieră*, în sint. heterof.) Locul de intrare, păzit, în târgul Neamț dinspre localit. Boiștea. *Bariera Boiștii*. ANCH. TgN. – (În sint. homof.) *Bariera Boiștea*. ARH. TgN. 1 (1870).

2. P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Drumul Târgul Neamț–Boiștea. *Drumul Boiștei*. ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1010 (1880), 26^f. *M-am dus pe Drumul Boiștii*. ANCH. TgN.

3. P. polar. Oron. (Precedat de ent. *deal*, în sint. homof.) Dealul situat la S de r. Neamț, la E de or. Târgul Neamț. *Dealul Boiștea*. DGN (1890) 70, DAVIDESCU, C. (1968), 213, ICHIM, N. (1974), 30. – (În sint. heterof.) *Dealul Boeștii*. [sic] ARH. BUC, PL. NMT., 33 (1827).

4. P. polar. Fiton. (Precedat de apel. *cobor*, în sint. heterof.) Terenul arabil situat pe versantul de V al d. Boiștea, pe dr. Drumului Boiștii. *Coborul Boiștii*. ANCH. TgN. – (Cu elipsa determin.) *Cobor*. ARH. TgN. 3 (1959). *La Cobor*. ANCH. Ble.

– Pron.: **(1)** *Barijéra Bóiștja*, **(2)** *Drúmu Bóiști*, **(4)** *Cobóru Bóiști* TgN.

– Etim.: numele satului învecinat, **Boiștea** provine de la apel. **boiște**.

BOLĂTĂUL (HuN) fiton. descr. (De obicei în sint. *La Bolătău*) Terenul cu pășune situat la N de localit. Humuleștii-Noi, la SE de imașul Deleni. *Mă duc la Bolătău; am ajuns în marginea Bolătăului*. ANCH. HuN.

– Pron.: *La Buolătău* HuN.

– Etim.: ent. **bolătău**, în funcție topon.; odinioară aici a fost o baltă, informatorii își amintesc doar de existența unei mlaștini care a fost desecată.

⁺**BOLĂȚĂILE** (Ble) limnon. descr. (De obicei în sint. prep. *La Bolătăi*) Foste bălți de pe Gârla Morilor, la NE de localit. Blebea. *Bolătăie*. ARH. TgN. 4 (1959). *La Bolătăi* ANCH. Ble.

– Pron.: *La B^uolătăi* Ble.

– Etim.: ent. **bolătău** la pl., în funcție topon.

BÓMPA (Pip) top. pers. **1.** Oron. Dealul situat între P. Izvoarelor (V) și P. Străjii (E). *Bomba*. OTZELLOVITZ H. (1790), ARH. BUC. PL. 125 (1893). *Mă duc pe Bompă, am ajuns în vârful Bompei*. ANCH. Pip. – (Precedat de ent. *deal* sau *munte*, în sint. homof.) *Dealul Bompă*. HARTA MIL. (1961). *Muntele Bompă*. ICHIM, M. (1973), 228. – (În sint. heterof.) *Dealul Bompei*. CHIRIȚĂ, F. (1994), 125. – (Precedat de ent. *picior*, în sint. homof.; silv.) *Piciorul Bompă*. Cf. ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 8 (1997). ◊ (Cu ent. *munte*, la pl.) *Munții Boampele*. CREANGĂ, O. I (1880), 163. – (În formulări metalingvistice) *Deal numit Bompă*. ARH. BUC. PL. 125 (1893).

a) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) *Vârful d. Bompă. Vârful Bompei*. ANCH. Pip. – (În sint. homof.) *Mă duc pe Vârful Bompă*. ANCH. Pip.

b) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *obcină* și *dosul*, în sint.) Coasta estică a d. Bompă (în timp ce coasta de V este considerată *fața*). *Mă duc pe Obcina Dosul Bompei*. ANCH. Pip.

c) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *izlaz*, în perifr.) Izlazul satelor Pipirigul și Pâțâligenii, situat pe d. Bompă. *Mă duc la Izlaz pe Bompă*. ANCH. Pip.

d) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în perifr.) Drumul care urcă pe d. Bompă. *Drumul pe Bompă*. ANCH. Pip.

e) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *trup*, în sint. homof.; silv.) Pădurea de pe d. Bompă. *Pădurea Bompă*. ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 8 (1997).

f) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *țarna*, în sint. heterof.) Pășunea de pe d. Bompă. *Țarna Bompă*. ANCH. Pip.

– Pron.: **(1)** *Bómpa*, **(1.a)** *Vírvu Bómpí*, *Vírvu Bómpa*, **(1.b)** *Țárna Bómpí*, **(1.c)** *La Isláz pi Bómpa*, **(1.d)** *Drúmu pi Bómpa*, **(1.f)** *Ópșina Dósu Bómpí* Pip.

– Etim.: de la un n. pers. **Bompa**, neid.

BORDÉIUL (VNe) reper topon. descr. (De obicei în sint. prep. *La Bordei*) Punct pe Valea Rea, la cca 3 km de locul de vărsare în r. Neamțul. *Mă duc la Bordei*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Bordéju*, *La Bordéj* VNe.

– Etim.: apel. **bordei** în funcție topon.

BÓRTELE (Plu) top. descr. **1.** Cremnon. (De obicei în sint. prep. *La Borte*) Terenul accidentat, cu multe gropi, de pe coasta de NE a Plaiului Lung. *Mă duc la Borte; am ajuns la Borte*. ANCH. Plu.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *munte*, în perifr.) Coasta de NE a Plaiului Lung. *Muntele la Borte*. HARTA MIL. (1961), ANCH. Plu.

b) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al p. Petru-Vodă, care izvorăște din apropierea Bortelor. *Pârâul Bortelor*. ANCH. Plu.

– Pron.: **(1) Bórtili, La Bórti(1.a) Múntili la Bórti (1.b) Pîrâțu Bórtilor** Plu.

– Etim.: ent. **borte** în funcție topon.

BÓURUL (MNe) centru de polar. topon. **1.** Hidron. Afl. st. al p. Nemțișorul, care izvorăște de sub D. Bourului, la V de Pârâul Alunului. Cf. ARH. OC. TgN 2 (1976); *ib.* 3 (1987); *ib.* 8 (1998). – (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.; silv.) *Pârâul Bouru*. ARH. OC. TgN 6 (1997).

2. Oron. (Precedat de ent. *deal*, în sint. heterof.) Muntele situat la V de Culmea Pleșului, între P. Bourului (V) și P. Alunișului (E). *Dealul Bourului*. HARTA MIL. (1962). *Urc pe Dealul Bourului; am ajuns în dreptul Dealului Bourului*. ANCH. MNe.

– Pron.: **(2) Dîálu Bóurulu** MNe.

– Etim.: de la apel. **bour**. Bourul (stema Moldovei) era cioplit pe copaci sau pietre, fiind semn de hotar, și este posibil ca odinioară un astfel de bour să fi marcat aici hotarul proprietății măn. Neamț.

BRANIȘTEA v. **Târgul Neamț (A.I.1.b, A.I.1. b.γ).**

BRANIȘTEA SĂCULUI v. **Secul (I.3.a).**

BRÁNU (Dol, Pâț) centru de polar. topon. pers. **I.** Hidron. Afl. dr. al r. Neamț, între p. Dolhești (V) și P. Catrinei¹ (E), care izvorăște din poiana Curul Branului. Cf. OTZELLOVITZ H. (1790). *Mă duc pe Branu; am ajuns la gura Branului*. ANCH. Dol, Pip. – (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) *Pârâul Branu*. ATLAS. MOLD. (1892), HARTA MIL. (1961), ARH. OC. Pip. 6 (1997), ANCH. Dol.

II. Oron. Muntele de la NE de mt. Petru-Vodă, situat între p. Mihăieț (V și S), p. Branu (E) și p. Dolhești (N); (vechi, ofic.) Munții Dolhești. Cf. OTZELLOVITZ H. (1790). *Mă duc pe Branu*. ANCH. Pip. – (Precedat de ent. *munte* sau *deal*, în sint. homof.) *Muntele Branu*. ATLAS MOLD. (1892). – (Germ.) *Die Berge Branu* („Muntele Branu”). OTZELLOVITZ (1790), 58. *Dealul Branu*. HARTA MIL. (1961). – (Cu ent. *obcină*, în sint. heterof.) *Mă duc pe Obcina Branului; am ajuns în vârful Obcinei Branului*. ANCH. Dol.

1. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *dos*, în sint. heterof.) Versantul de S al mt. Branu. *Dosul Branului*. ARH. COM. Pip. 3 (1959). *Mă duc în Dosul Branului*. ANCH. Dol. – (Cu ent. *cur*; rar) *Am ajuns la Curul Branului*. ANCH. Dol.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. homof.) Poiana situată pe versantul de S al mt. Branu. *Poiana Curul Branului e în Dosul Branului*. ANCH. Dol.

2. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *coastă*, în sint. heterof.) Versantul de NE al mt. Branu. *Coasta Branului*. ARH. COM. Pip. 3 (1959), ANCH. Dol.

3. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *țarină*, în sint. heterof.) Terenul cu fâneață de pe Coasta Branului. *Țarina Branului*. ARH. COM. Pip. 3 (1959), ANCH. Dol. – (În sint. homof.) *Țarina Branu*. ARH. COM. Pip. 3 (1959).

a) P. polar. (Precedat de ent. *prisos*, în sint. heterof.) Terenul situat între P. Chirilenilor și P. la Firea. *Prisosul Branului*. HARTA MIL. (1961), ANCH. Dol.

4. P. difer. Oron. (În sint. prep. *Sub Bran*) Terenul de la poalele de N ale mt. Branu. Cf. ANCH. Pâț.

a). P. polar. Oicon. Partea din s. Pățâligeni situată la poalele Branului, în zona gării de vărsare a p. Branu în r. Neamț. *Am ajuns în dreptul Sub Branului*. ANCH. Păț.

5. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *imaș*, în sint. heterof.) Imașul de la poalele de N ale mt. Branu. *Mă duc pe Imașul Branului; am ajuns la marginea Imașului Branului*. ANCH. Păț.

– Pron.: (I) (*Pirășu*) *Brănu* Dol, Pip, (II) *Brănu*, ^u*Óbsina Brănu*, (II.1) *Dósu / Cúru Brănu*, (II.1.a) *Pojána Cúru Brănu*, (II.2) *Cuásta Brănu*, (II.3) *Țărna Brănu Dol*, (II.4) *Sub Bran*, (II.4.a) *Subránu*, (II.5) *Nimáșu Brănu* Păț, (II.6) *Prisósu Brănu*. Dol.

– Etim.: de la n. pers. **Branu**, desemnând o pers. neid.

BRĂZII (VNe) fiton. descr. (De obicei în sint. *În Brazi*) Pășunea de la S de s. Vânătorii-Neamț, situată între cracii pâraielor Căldării și Sărăturii. *Mă duc în Brazi; am ajuns în marginea Brazilor*. ANCH. VNe.

– Pron. *În Braz* VNe.

– Etim: pășunea este mărginită de câțiva **brazi**; rămași dintr-o pădure care a fost tăiată.

BRĂDIȚELUL (VNe) oron. descr. Dealul situat între P. Căldării (V), cursul mijlociu al p. Cacova (N) și P. Sărăturii (E). Cf. DGN (1890), 83; ARH. COM. VNe 1 (1959). *Urc pe Brădițel; am ajuns în vârful Brădițelului*. ANCH. VNe. – (Precedat de ent. *deal*, în sint. homof.) *Dealul Brădițelul*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Brădițál(u)* VNe.

– Etim.: apel. **brădet** ‘loc cu brazi, pădure de brazi’+ suf. dimin. *-el*.

BRĂILEÂNCA (MNe) centru de polar. topon. pers. 1. Oron. (Precedat de ent. *deal* sau *culme*, în sint. heterof.) Dealul situat la cumpăna pâraielor Carpen (S), Trapezări (E) și Magherniței (N). *Dealurile Brăilene*. [sic] HARTA MIL. (1961). *Urc pe Dealul Brăilencei; am ajuns în dreptul Dealului Brăilencei*. ANCH. MNe. *Culmea Brăilencei*. VNe. (Precedat de ent. *culme*, în sint. homof.) *Culmea Brăileanca*. GROHOLSCHI, T. (1927), 28. – (Precedat de ent. *picior*, în sint. homof; silv.) *Piciorul Brăiceanca* [sic]. ARH. OC. TgN. 5 (1997), *ib.* 10 (1998).

2. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. homof.) *Vârful Brăileanca*. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Am ajuns la Vârful Brăileanca*. ANCH. MNe.

3. ⁺Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. homof.) Fostă poiană de pe D. Brăilencei. *Poiana Brăileanca*. NICODIM, M. (1897), CXXII, *ib.* (1899), CXXXV. – (Cu elipsa ent.) *Brăileanca*. NICODIM, M. (1869), LXXXVI.

– Pron.: (1) *Kíșóru Brăilénși*, *Cúlmja Brăilénși* MNe, VNe, (2) *Vírvu Brăileánca* MNe.

– Etim.: n. pers. **Brăileanca**, desemnând o persoană neid.

BUDĂIUL (VNe) top. descr. 1. Reper topon. (De obicei în sint. prep. *La Budăi*) Locul situat la E de P. Porcului, în partea superioară a Izvorului la Budăi. Cf. ARH. COM. VNe 5 (1959). *Mă duc la Budăi; am ajuns în capăt la Budăi*. ANCH. VNe. – (Fără prep., neart.) *Budaie*. ARH. COM. VNe 2 (1959), *ib.* 3 (1959).

2. P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *izvor*, în perifr.) Afl. stâng al P. Porcului. *Mă duc la Izvorul la Budăi; am ajuns în capăt la Izvorul la Budăi.* ANCH. VNe.

– Pron.: (1) *La Budăi*, (2) *Izvóru la Budăi* VNe.

– Etim.: apel. **budăi** în funcție topon. În partea superioară a izvorului este amenajat un budăi din lemn, de unde se poate bea apă.

BULGĂRIA (Tim) fiton. descr. Terenul aflat între r. Moldova (NE), șoseaua Pașcani – Târgul Neamț (NV) și Gârla Morii (S). Cf. ARH. COM. Tim. 2 (1959). *Mă duc în Bulgărie; am ajuns în marginea Bulgăriei.* Tim.

– Pron.: *Bulgărița* Tim.

– Etim.: ent. **bulgărie** în funcție topon.; aici a fost un teren cultivat cu zarzavat.

BURSUCĂRIA¹ (MNe) reper topon. (De obicei în sint. prep. *La Bursucărie*) Locul situat în sudul terenului numit Între Iazuri. *Mă duc la Bursucărie; vin de la Bursucărie.* ANCH. MNe.

– Pron.: *Bursucăria, La Bursucări*¹ MNe.

– Etim.: ent. **bursucărie** în funcție topon.; în acest loc sunt multe vizuini făcute de bursuci.

BURSUCĂRIA² (VNe) reper topon. (De obicei în sint. prep. *La Bursucărie*) Locul situat pe stânga P. la Chilii. *Mă duc la Bursucărie.* ANCH. VNe.

– Pron.: *La Bursucăriți* VNe.

– Etim.: v. **Bursucăria**¹.

BURSUCĂRIA³ (VNe) reper topon. (De obicei în sint. *La Bursucărie*) Locul situat la obârșia P. Glodișorului. *Mă duc la Bursucărie.* ANCH. VNe.

– Pron.: *La Bursucăriți* VNe.

– Etim.: v. **Bursucăria**¹.

BURSUNA (Pâț) top. descr. 1. Hidron. (Uneori precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Pârâul care izvorăște de sub d. Bompa, între P. Morii (V) și P. Străjii. *Mă duc pe Pârâul Bursunei.* ANCH. Pâț. – (În sint. homof.) *Mă duc pe Pârâul Bursuna; am ajuns la gura Pârâului Bursuna.* ANCH. Pâț.

a) P. polar. Fiton. Pășunea situată pe coasta de S a d. Bompa, pe partea st. a p. Bursuna. *Mă duc pe Bursuna.* ANCH. Pâț.

– Pron.: (1) *Pîrăyu Bursuni, Pîrăyu Bursuna, (1.a) Bursuna* Pâț.

– Etim.: apel. **bursuna**; cf. DA: *bursune*, s.f. pl. (Mold.) Un fel de rugină roșie-portocalie, cu pete lucitoare, ce se găsește la munte, pe pâraie.

BUSUIÓCII (VNe) oicon. pers. Cătun în s. Vânătorii-Neamț. Cf. ANCH. VNe.

– Pron.: *Busuióși* VNe.

– Etim.: n. fam. **Busuioc** la pl. Aici locuiesc mai multe familii **Busuioc**.

BUȘÁGA (VNe) centru de polar. topon. pers. 1. Oron. Dealul situat între p. Secul (V) și Valea Rea (E), la cca 1 km de r. Neamț. Cf. ARH. BUC. PL. 114 (1859). – (Precedat de ent. *deal*, în sint. homof.) Cf. ARH. OC. TgN. 11 (1914). *Urc pe Dealul Bușaga; am ajuns în vârful Dealului Bușaga.* ANCH. VNe.

a) P. difer. (Precedat de ent. *coastă*, în sint. heterof.) Partea de NV a d. Bușaga, spre p. Secul. *Urc pe Coasta Bușagei; am ajuns în dreptul Coastei Bușagei*. ANCH. VNe.

b) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. homof.) Pădurea situată pe d. Bușaga. *Porțiunea de pădure numită Bușaga*. NICODIM, M. (1899), CXXXIX. *Mă duc în Pădurea Bușaga*. ANCH. VNe.

2. Hidron. (Vechi) Pârâul Cășitei. *Pârâul Bușaga*. ARH. OC. TgN. 11 (1914).

3. ⁺Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. homof.) Fostă poiană de pe d. Bușaga, azi împădurită. *Poiana Bușaga*. NICODIM, M. (1897), CXXV, *ib.* (1899), CXXXVI.

a) P. difer. ⁺Fiton. (Cu suf. dim.-*uța*) Fostă poiană situată pe d. Bușaga, azi împădurită. *Poiana Bușeguta*. NICODIM, M. (1899), CXXXVI.

– Pron.: **(1)** *Diălu Bușága* **(1.a)** *Çuăsta Bușág'i* **(1.b)** *Pădürja Bușága* VNe.

– Etim.: de la n. pers. **Bușaga**, neid.

BUȘĂGÚȚA v. **Bușaga** **(3.a)**.

BUTKA v. **Bâtca**.

BUTÚCII (VNe) fiton. descr. Pășunea situată între p. Țimurea și p. Fundul Luminesei. Cf. ARH. COM. VNe. 3 (1959). – (În sint. prep.) *În Butuci*. ARH. COM. VNe. 3 (1959). *La Butuci*. *ib.* 5 (1959). *Vin de la Butuci; am ajuns în margine La Butuci*. ANCH. VNe.

– Pron.: *La Butús*. VNe.

– Etim.: cândva aici a fost pădure, iar în urma defrișării au rămas **butuci**.

CÁCOVA (VNe) top. descr. **1.** Hidron. Afl. drept al r. Neamț, care izvorăște de sub D. Mare, fiind format din P. la Chilii, P. Osoiului și p. Fundul Luminesei; (rar; geogr.) Pârâul Drehuța. (Slav.) *Хотаръ ѿ(т) оґсти кѧковѧ* („hotarul de la gura Cacovei”). DRH, A, II (1453), 34, BOGDAN, D.S. II (1453), 445. – (Rom.) *Kakowa*. OTZELOWITZ (1790). *Hațaș între Cacova și Osoiu*. ARH. BUC., REF. 1864, dos.1011 (1864), f. 9^f. *Cacovea*. ARH. COM. VNe 1 (1959), *ib.* 3 (1959). *Trec apa Cacovei*. ANCH. VNe. – (Precedat de ent. *pârâul*, în sint. homof.) *Pârâul Cucuvaia*. [sic] DGN (1890), 144. *Pârâul Cacova*. ATLAS MOLD. (1892). *Mă duc pe Pârâul Cacova; trec apa Pârâului Cacova*. ANCH. VNe. – (În sint. heterof.) Pârâul Cociorvei. [sic] DGN (1890), 127. – (Germ.) *Bach Kakowa*. OTZELLOVITZ (1790).

a) P. polar. ⁺Fiton. (Cu ent. *pădure*, în perifr.) Fostă pădure situată pe cursul superior al p. Cacova. *Pădurea de pe Cacova*. ARH. BUC., REF. 1864, 1010 (1864), f. 17^v. *Pădurea Cacovei*. ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1010 (1864), 54^v, *ib.* dos. 1011 (1864), f. 9^v. – (Cu ent. *dumbravă*, în sint. heterof.) *Dumbrava Cacovei*. ATLAS MOLD. (1892).

– Pron.: (*Pîrău*) *Cácuvja* VNe.

– Etim.: prob. sl. **kakova** (v. *supra*, capitolul 5. *Probleme etimologice*).

CANTÓNUL (Plă) top. descr. **1.** ⁺Reper. topon. Fost canton situat la E de s. Plăieșul, pe dr. drumului Timișești–Târgul Neamț. Cf. ARH. COM. Tim. 1 (1959), ANCH. Plă. – (Cu determin. *Plăieșu*) *La Canton Plăeșu*. [sic] ARH. COM. Tim. 1 (1959).

a) P. polar. Fiton. Terenul arabil de la E de s. Plăieșul. *Am porumb la Canton.* Plă.

b) P. polar. ⁺Hidron. (Precedat de ent. *fântână*, în perifr.) *Fântâna la Canton.* Plă.

– Pron.: **(1, 1.a)** *Cantónu*, **(1.b)** *Fîntîna la Cantón* Plă.

– Etim.: apel. **canton** în funcție topon. Pe vremuri aici era un canton silvic și o fântână, acum părăsită.

CANTONUL DOMESNICULUI v. **Dumesnicul (I.5).**

CAPUL PLEȘULUI v. **Pleșul (1.a).**

CAPUL POENII LUNGI v. **Poiana Lungă (1.b).**

CARPANUL v. **Carpenul (I).**

CÁRPENUL (MNe) top. descr. **I.** Hidron. Afl. st. al r. Neamț, între P. Iepăriei (V) și P. Cerbăriei (E). *Până la gura Carpanului.* DIR XVI, IV (1600), 296 (trad. ed.). *Pe Karpănu.* NICODIM, M. (1869), LXXXVII. *Carpinu.* NICODIM, M. (1897), CXXV. *Carpenu.* ARH. OC. TgN 5 (1997), *ib.* 10 (1998). – (Cu ent. *pârâu* sau *apă*, în sint. heterof.; slav., cu top. în rom.) **через вода Карпънѣлови** („peste apa Carpănului”). DRH, A, XXII (1634), 157. – (Rom.) *Pe Pârâul Karpănului.* NICODIM, M. (1869), LXXXVI. *Pârâul Carpinului.* GHEORGHITĂ, C. (1922), h. *Mă duc la Pârâul Carpenului; am ajuns la fundul Pârâului Carpenului.* MNe, VNe. – (În sint. homof.; slav., cu top. în rom.) **через вода Карпънѣл** („peste apa Carpănul”). DRH, A, XXI (1632), 220, *ib.* XXII (1634), 149. – (Rom.) *Pârâul Carpen.* DGN (1890), 103.

1. P. difer. Hidron. (Precedat de ent. *gura*, în sint. heterof.) *Până la gura Carpanului.* DIR, A, XVI, IV (1600), 296 (trad. ed.). **До оустію Карпинуѣ** („până la gura Carpinu”). DRH, A, I, 427 (fals prob. din a doua jumătate a sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1437), *ib.* 431 (fals prob. din a doua jumătate a sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1447). – (În sint. homof.) **До оустію Карпенѣ** („până la gura Carpenu”). DRH, A, II, 416 (fals prob. din a doua jumătate a sec. al XVI-lea, datat 1455), *ib.* 538 (fals prob. din a doua jumătate a sec. al XVI-lea sau primele decenii ale sec. al XVII-lea, datat 1496).

a) P. polar. ⁺Oicon. Fost sat situat lângă locul de vărsare a P. Carpenul în r. Neamț. *Gura Carpenului.* TTRM I₁ (1772), 504/1. *Gura Karpowna.* TTRM I₁ (1774), 504/1.

b) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Drumul forestier care merge alături de P. Carpenului. *Mă duc pe Drumul Carpenului; am ajuns la mijlocul drumului Carpenului.* ANCH. Leg.

2. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. homof.) Poiana situată pe stânga P. Carpenului. *Poiana Carpenu.* NICODIM, M. (1897), CXXI. *Poiana Carpen, Ib.* (1899), CXXXV, ANCH. MNe.

3. P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. homof.) Ramificația sud-estică a mt. Leghin, între p. Ienupărul (V) și p. Carpenul (E). *Piciorul Carpin.* ARH. OC. TgN. 5 (1997). *ib.* 10 (1998). *Mă urc pe Piciorul Carpenului.* MNe.

– Pron.: **(1)** *Pîrâyu Cărpînu*, **(1.1.b)** *Drúmu Cărpînu* Leg, **(1.2)** *Poiana Cărpînu* MNe, **(1.3)** *Kîșóru Cărpînu* MNe.

– Etim.: apel. **carpen**, cu valoare col.; pe pârâu și în zona străbătută de el este pădure de carpen.

CARPINU v. **Carpenul (I)**.

CASTÉLUL (Tim) reper. topon. (De obicei în sint. prep. *La Castel*) Punctul situat la S de s. Timișești, pe Drumul Urechenilor. *Drumul trece pe la Castel; am ajuns în dreptul Castelului*. ANCH. Tim. – (Rar, în perifr. *Castelul de apă*) Cf. ANCH. Tim.

– Pron.: *Castjélú (di Ápá), La Castjél* Tim.

– Etim.: aici este **castelul de apă** care alimentează cu apă curentă s. Timișești.

CASTELUL DE APĂ v. **Castelul**.

CASTRUM NEMECZ v. **Târgul Neamț (A.II)**.

CASTRUM NEMIZ v. **Târgul Neamț (A.II)**.

CĂLDĂREA (VNe) top. descr. **1**. Cremnon. Locul situat la V de izvoarele P. Sărăturii. *Căldarea*. ANCH. VNe.

a) P. polar. Fiton. Pășunea situată pe locul Căldării; (și) Imașul. *Caldare*. ARH. COM. VNe 3 (1959). *Am ajuns în marginea Căldării*. ANCH. VNe.

b) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Cracul de V al p. Cacova, ce izvorăște de sub Vf. Osoiului și curge la E de Căldarea (1). *Mă duc la Pârâul Căldării; vin din capătul Pârâului Căldării*. ANCH. VNe.

– Pron.: **(1)** *Caldărija*, **(2)** *Pirăyu Caldări* VNe.

– Etim.: ent. **căldare** în funcție topon.

CĂPREÁSCA (Ble) top. descr. **1**. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof., cu determin. masc. *Căprescului*) Poiana situată pe versantul de E al d. Boiștea. *O poiană de sub Boiștea Neamțului, pe lângă poiana Căprescului*. CDM IV (1678), 89. – (Cu determin. la fem.) *Poiana Capreasca*. ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1010 (1880), 26^r. – (Cu elipsa ent.) *Căpreasca*. ANCH. Ble.

a) P. polar. Hidron. (Vechi; precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Pârâul la Scobai. *Gura Pârâului Căpriasca*. ARH. BUC., PL. NMT., 116 (1846).

b) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. homof.) Pădurea situată pe versantul de E al d. Boiștea; (vechi) pădurea Stejăriș. *Pădurea Căpreasca*. ANCH. Ble.

– Pron.: **(1)** *Căpriásca*, **(1.b)** *Pădúrija Căpriásca* Ble.

– Etim.: n. pers. **Căprescul**, acordat ulterior cu ent. *poiană*. **(1.b)** În prima jumătate a sec. al XX-lea aici era pădure de stejari, care a fost tăiată pentru ca terenul să fie folosit ca izlaz, iar în anii '60 ai sec. trecut a fost reîmpădurit cu brazi.

CĂRAREA GĂINĂRIEI (MNe) hodon. descr. Cărarea care urcă de la p. Nemțișorul spre Culmea Pleșului, între P. Humei (V) și p. Iftimia (E). *Mă duc pe Cărarea Găinăriei; am ajuns la capătul Cărării Găinăriei*. ANCH. MNe. – (Cu ent. *drum*, în sint. heterof.) *În drumul Găinăriei*. NICODIM, M. (1899), CXXXIX.

– Pron.: *Carára Găinăriji* MNe, Nem.

– Etim.: probabil cărarea trecea cândva pe lângă o **găinărie** ce aparținea Mănăstirii Neamț.

CĂRAREA PROCOVULUI v. **Schitul Pocrov (1.b)**.

CĂRBÚNA (Nem) centru de polar. topon. pers. **1.** Hidron. Afl. st. al p. Nemțișorul, între p. Iftimia (V) și P. Chiriacului (E), care izvorăște de sub Culmea Pleșului. **Обършиями Кърени** („obârșiile Cărbunei”) DRH, A, XXII (1634), 160. *Karbona*. OTZELLOVITZ H. (1790). *Cărbuna*. ARH. OC. TgN. 3 (1987), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Cărbuna; am ajuns în dreptul Cărbunei*. ANCH. Nem. – (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) *Pârâul Cărbunei*. NICODIM, M. (1873), LXXXVIII. *Pârâul Cărbunei; am ajuns în capătul Pârâului Cărbunei*. ANCH. MNe, Nem. – (În sint. homof.; adm.) *Pârâul Cărbune*. [sic] DGN (1890), 109. *Pârâul Cărbuna*. ARH. OC. TgN 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 6 (1997). *Mă duc pe Pârâul Cărbuna*. ANCH. Nem.

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Drumul alătura cu P. Cărbunei. *Merg pe Drumul Cărbunei*. ANCH. Nem.

2. Oron. Ramificația sudică a d. Pleșul, între p. Iftimia (V) și p. Cărbuna (E). *Muntele Cărbuna*. NICODIM, M. (1869), LXXXVII, *ib.* (1873), LXXXVIII *ib.* (1897), CXXV, *ib.* (1929), CLXVI. – (Precedat de ent. *picior* sau *deal*, în sint. heterof.) Cf. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 5 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Urc pe Dealul Cărbunei; am ajuns la poalele Dealului Cărbunei*. ANCH. MNe. – (Precedat de ent. *munte*, în sint. homof.) *Muntele Cărbuna*. NICODIM, M. (1929), CLXVI. – (Hipercorect) *Dealul Cărbunelui*. ATLAS. MOLD. (1892), HARTA MIL. (1962).

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. homof.) Poiana situată pe Dealul Cărbuna. *Poiana Cărbuna*. NICODIM, M. (1869), LXXXV, *ib.* (1897), CXXI, *ib.* (1899), CXXXV, ARH. NT., MĂN. NT., dos. 10/1935, f. 6^v.

b) P. polar. Telmaton. (Precedat de ent. *bahnă*, în sint. heterof.) Locul mlăștinos situat pe Dealul Cărbunei. *Mă duc la Bahna Cărbunei; am ajuns în dreptul Bahnei Cărbunei*. ANCH. Nem.

c) P. polar. Oicon. (Precedat de ent. *schit*, în sint. homof.) Schitul situat pe Dealul Cărbunei, între Bahna Cărbunei și p. Iftimia; (rar) Schitul Ștefan cel Mare și Sfânt. *Mă duc la Schitul Cărbuna*. ANCH. Nem.

d) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *ou*, în sint. heterof.) Vf. Dealului Cărbuna, situat la obârșia P. Oului. *Urc pe Oul Cărbunei; am ajuns în dreptul Oului Cărbunei*. ANCH. Nem. – (Fără determin.) *Am ajuns la Ou*. ANCH. Nem.

a P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al P. Cărbunei, care izvorăște de sub Oul Cărbunei. *Pârâul Oului*. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Pârâul Oului; am ajuns în capătul Pârâului Oului*. ANCH. Nem.

e) P. polar. Reper top. (În sint. homof.) Cantonul pe dealul Cărbuna. *Cantonul Cărbuna*. ARH. NT, MĂN. NT., 8/1911 (1911), 17^f.

– Pron.: **(1)** *Pîrău Cărbuni* MNe sau *Pîrău Cărbuna* Nem, **(1.a)** *Drumu Cărbuni*, **(2)** *Djálu (Kisóru) Cărbuni*, **(2.b)** *Báhna Cărbuni*, **(2.c)** *Skítu Cărbuni*, **(2.d)** *Oyu Cărbuni*, Nem.

– Etim.: După părerea informatorilor, numele vine de la faptul că „se făcea mangal pe acest deal”, „a fost cărbunărie”. Dacă acest lucru ar fi adevărat, ar fi fost de așteptat un derivat de tipul *cărbunărie*, *cărbunăriște*, *cărbuniște*, *măngălărie*, cu sensul de ‘loc în pădure unde se fac cărbuni; cămară, magazie de

cărbuni; cărbuni mulți îngrămădiți la un loc'. Toponimul *Cărbuna* este rar, îl mai întâlnim în Republica Moldova, atestat în sec. al XVIII-lea ca moșia *Cărbuna* (MIHAIL, A., 259–260), astăzi com. *Cărbuna* în raionul Ialoveni (NOM. R.M., 69). O atestare a unui n. pers. **Cărbuna** în sec. al XVII, în Țara Românească (cf. DIR, B, XVII-I, 168: „Tudor nepotul lui Vitan feciorul Cărbunei”), și a numelui **Cărbune** în Moldova (cf. CDM, supl. I, 207) impune ca etimonul cel mai plauzibil să fie n. unei pers. neid. **Cărbuna** sau **Cărbune**, acordat cu genul ent. *apă*. (2.c) Sint. topon. motivată de forma rotunjită a vârfului dealului.

CĂRPINIȘUL v. **Dealul Cărpiniș (1, 1.a)**.

CĂTUNUL DREHUȚA v. **Drehuța (1)**.

CĂTUNUL LA DREHUȚA v. **Drehuța (1)**.

CÂRCIUMA-DOMESNIC v. **Dumesnicul (II.1)**.

CERBĂRIA (Leg, MNe) top. descr. **1**. Fiton. (De obicei în sint. *La Cerbărie*) Terenul situat pe coasta de S a D. Brăilencei, la E de p. Carpenului. *Drumul [...] trece pe lângă Cerbăria Statului*. MĂTASĂ, C. (1929), 166. *Cerbărie*. ARH. COM. Pip. 6 (1959). *Acest teren cu pădure de la Cerbărie*. NICODIM, M. (1929), CLXVI. *Mă duceam la Cerbărie*. ANCH. VNe.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de S a D. Brăilencei, între p. Carpenului și P. Cerbăriei. *Piciorul Cerbăriei*. ARH. OC. TgN. 6 (1997), *ib.* 10 (1998).

b) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Afl. dr. al r. Neamț, la E de P. Carpenului, ce izvorăște din Poienile Grajdurilor. *Pârâul Cerbăria*. ARH. OC. TgN. 6 (1997), *ib.* 10 (1998).

c) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *stradă*, în sint. heterof.; ofic.) Uliță în partea de E a s. Leghin. *Strada Cerbăriei*. ANCH. Leg.

– Pron.: **(1)** *La Șerbării* Leg, VNe, **(1.c)** *Strada Șerbării* Leg.

– Etim.: apel. **cerbărie** în funcție topon.; aici a fost o rezervație de **cerbi**.

CERBĂRIA STATULUI v. **Cerbăria (1)**.

CERDÁCUL¹ (MNe) top. descr. **1**. Reper. Punctul situat pe d. Pleșul, la obârșia P. Negurei. – (Dim.) *La Cerdăcuț*. ANCH. MNe.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) Vârful d. Pleșul, situat la obârșia P. Negurei. *Vârful Cerdacului*. ANCH. MNe. – (În sint. homof.; silv.) *Vârful Cerdac*. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). – (Precedat de ent. *deal*, în sint. homof.) *Dealul Cerdac*. HARTA MIL. (1961).

– Pron.: **(1)** *La Șerdăcúț* **(1.a)** *Vîrvu Șęardăculu* MNe.

– Etim.: apel. **cerdac** în funcție topon.; odinioară era aici un punct de observație, asemănător unui cerdac.

CERDÁCUL² (MNe) centru de polar. topon. descr. **1**. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. homof.) Ramificația de V a Dealului Cireș, între P. Cerdacului (N) și p. Vatra Vulpilor (S). *Piciorul Cerdac*. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). – (În sint. heterof.) *Mă duc pe Piciorul Cerdacului*. ANCH. MNe.

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Afl. dr. al p. Nemțișorul, între P. Nilului (NV) și p. Vatra Vulpilor (E). *Pârâul Cerdacu*.

ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). – (În sint. heterof.) *Mă duc pe Pârâul Cerdacului; am ajuns la gura Pârâului Cerdacului.* ANCH. MNe. – (Cu elipsa ent.) *Cerdacu(l).* ARH. OC. TgN. 3 (1987), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998).

– Pron.: **(1) Kîsôru Șeardăculu (2) Pîrăyu Șeardăculu** MNe.

– Etim.: v. **Cerdac**¹; prob. odinioară era aici un cerdac.

CERDĂCUL³ (MNe) top. descr. (MNe) **1.** Reper topon. descr. (De obicei în sint. *La Cerdac*) Punctul situat pe Culmea Pleșului, la cumpăna P. Chiliei (V) și al P. Negurei (E). *Am ajuns la Cerdac.* ANCH. MNe. – (Dim.) *Cerdăcuțul*; de obicei în sint. *La Cerdăcuț*; pop.) *Urc La Cerdăcuț; ocolesc Cerdăcuțul.* ANCH. MNe.

a) P. polar. Oron. descr. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) Vârful pe care se află acest reper, între Vf. Cârlanului (V) și Toaca Moșenilor (E), la cumpăna P. Chiliei (V) și al P. Negurei (E). *Vârful Cerdacului.* ANCH. MNe. – (Precedat de ent. *vârf*, în sint. homof.; adm.) *Vârful Cerdac.* ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 10 (1998). – (Precedat de ent. *deal*, în sint. homof.; adm.) *Dealul Cerdac.* Cf. HARTA MIL. (1962). – (Fără ent., în sint. *La Cerdăcuț*) *Urc La Cerdăcuț; am ajuns în dreptul Cerdăcuțului.* ANCH. MNe.

– Pron.: **(1) La Șeardăc; La Șerdăcuț, (2) Vîrfu Șeardăcului, La Șerdăcuț** MNe.

– Etim.: v. **Cerdac**¹; pe acest vârf există un punct geodezic care seamănă cu un cerdac.

CERDĂCUL⁴ (TgN) top. descr. **1.** Reper. top. (De obicei în sint. *La Cerdac*) Punctul din partea de V a D. Cetății. *Urc la Cerdac; am ajuns în vârful de la Cerdac.* ANCH. TgN.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în perifr.) Vârful din partea de V a D. Cetății. *Vârful de la Cerdac.* ANCH. TgN.

– Pron.: **(1) Șerdăcu, La Șerdăc, (1.a) Vîrfu di la Șerdăc** TgN.

– Etim.: apel. **cerdac** în funcție topon.; odinioară ar fi fost aici o construcție din lemn servind ca post de observație.

CERDĂCUTUL v. **Cerdacul**³ **(1).**

CETATEA v. **Târgul Neamț (A.II).**

CETATEA NEAMȚ v. **Târgul Neamț (A.II).**

CETATEA NEAMȚULUI v. **Târgul Neamț (A.II).**

CETĂȚENII v. **Târgul Neamț (A.II.2).**

CHATEAU D'ANETZ v. **Târgul Neamț (A.II).**

CHILIA LUI CHIRIAC v. **Chiriac (I).**

CHILIA (MNe) centru de polar. topon. descr. **1.** Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. stâng al P. Nemțișorul, între P. Alunului (V) și P. Negurii (E), care izvorăște în apropierea Vf. Cerdacului³. *Pârâul Chiliei.* ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998). *Mă duc pe Pârâul Chiliei; am ajuns la capătul Pârâului Chiliei.* ANCH. MNe. – (Cu ent. *pârâu*, în sint. homof.; silv.) *Pârâul Chilia.* ARH. OC. TgN. 10 (1998).

2. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația sudică a Culmii Neamțului, între P. Alunului (V) și p. Chiliei (E). Cf. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998). *Urc pe Piciorul Chiliei; am ajuns în vârful Piciorului Chiliei*. ANCH. MNe. – (Cu ent. *picior*, în sint. homof.) *Piciorul Chilia*. ARH. OC. TgN. 4 (1987), *ib.* 10 (1998), *ib.* 9 (1998).

– Pron.: (1) *Pîrău Kîlîi*, (2) *Kîsôru Kîlîi* MNe.

– Etim.: apel. **chilie** în funcție topon.; probabil odinioară aici a existat o chilie.

CHILÍILE (VNe) top. descr. 1. Fiton. (De obicei în sint. *La Chilii*) Fâneța situată între p. Țimurea (V) și P. Măguriciului. *Mă duc la Chilii*. ANCH. VNe. – (Neart.) *Chilii*. ARH. COM. VNe 1 (1959).

a) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în perifr.) Cracul p. Cacova, care străbate terenul numit La Chilii. *Mă duc pe Pârâul la Chilii*. ANCH. VNe. – (În sint. heterof.) *Apa Pârâului Chiliilor*. ANCH. VNe.

α) P. polar. Hodon. (Cu ent. *drum*, în perifr.) Drumul de lângă Pârâul la Chilii. *Drumul la Chilii*. ANCH. VNe.

– Pron.: (1) *La Kîlîi*, (2) *Pîrău la Kîlîi*, *Pîrău Kîlîilor*, (2.a) *Drumu la Kîlîi* VNe.

– Etim.: apel. **chilie**; odinioară aici erau niște **chilii** ale călugărilor.

CHIRIÁC¹ (MNe) centru de polar. topon. pers. 1. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Afl. st. al P. Magherniței, la SE de P. Popii, afl. care izv. din apropierea Vf. Leghinului. *Am ajuns la gura Pârâului Chiriác*. ANCH. Leg, MNe.

2. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. homof.) Ramificația de N a d. Leghin, între P. Popii (V) și P. Chiriác (E). *Mă duc pe Piciorul Chiriác*. ANCH. MNe.

a) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. homof.) Vârful dealului Leghin, situat la obârșia p. Chiriác. *Mă duc pe Vârful Chiriác; am ajuns în dreptul Pârâului Chiriác*. ANCH. MNe.

– Pron.: (1) *Pîrău Kîriiác* Leg, MNe, (2) *Kîsôru Kîriiác* (2.a) *Vîrvu Kîriiác* MNe.

– Etim.: aici a existat în sec. al XVII-lea o chilie a unui călugăr **Chiriác**, atestată în documente de secolul al XVII-lea: **Хо хотар Келиеви Кириак**. („la hotarul Chiliei lui Chiriác”). DRH, A, XIX (1626 aprilie 11), 47; *ib.* (1626), 50; *Hotarul chiliei lui Chiriác/Chiriác*. *Ib.*, XXI, (1632), 192, *ib.* (1632), 222, *ib.* XXII (1634), 17.

CHIRIÁC² (Nem) centru de polar. topon. pers. 1. Oron. (Precedat de ent. *deal*, *munte* sau *picior*, în sint. heterof.) Ramificația sudică a Culmii Neamțului, între p. Cărbuna (V) și P. Chiriacului (E). Cf. NICODIM, M. (1929), CLXVI. *Mă duc pe Dealul Chiriacului; am ajuns în dreptul Dealului Chiriacului*. ANCH. Nem. – (În sint. analitică) *Dealul lui Chiriác*. ATLAS MOLD. (1892), HARTA MIL. (1961). – (În sint. homof.) *Muntele Chiriacul*. NICODIM, M. (1929), CLXVI. *Piciorul Chiriác*. ARH. OC. TgN 1 (1963), *ib.* 5 (1997). *Piciorul Chirier*. [sic] ARH. OC. TgN 2 (1976), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998). – (Cu ent. subînțeles) *Chiriacul*. Cf. NICODIM, M. (1897), CXXV, ARH. COM. VNe 1 (1959–1963), *ib.* 3

(1959–1963). *Urc pe Chiriacul*. ANCH. Nem. *Prin pădurile Chiriacului*. NICODIM, M. (1929), CLXVII.

a) P. polar. Telmaton. (Precedat de ent. *bahnă*, în sint. heterof.) Locul mlăștinos situat pe D. Chiriacului. *Mă duc la Bahna Chiriacului; am ajuns în dreptul Bahnei Chiriacului*. ANCH. MNe, Nem.

b) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) Vf. D. Chiriacului. *Urc pe Vârful Chiriacului; am ajuns în dreptul Vârfului Chiriacului*. ANCH. Lun, MNe, Nem. – (În sint. homof.) *Vârful Chiriac*. ARH. OC. TgN 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998).

c) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana situată lângă Vf. Chiriacului. *Poiana Arșița Chiriacului*. NICODIM, M. (1897), CXXI, *ib.* (1899), CXXXV. – (Cu elipsa ent.) *Arșița Chiriacului*. NICODIM, M. (1927), CLXV, ARH. NȚ., MĂN. NȚ., dos. 10/1935, f. 6^r, ANCH. Nem.– (Cu elipsa determinantului) *Mă duc în Poiana Arșiței; am ajuns în mijlocul Poienii Arșiței*. ANCH. Nem.

α P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al P. Chiriacului, ce izvorăște din poi. Arșița Chiriacului. *Pârâul Arșiței; am ajuns în capătul Pârâului Arșiței*. ANCH. Nem.

d) P. polar. Fiton. Locul arabil situat la poalele Dealul Chiriacului, peste p. Nemțișorul, lângă gura p. Iftimia. *Mă duc în Chiriacu; am ajuns în marginea Chiriacului*. ANCH. VNe.

e) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *izlaz*, în perifr.) Imașul situat pe Dealul Chiriacului. *Mă duc la Izlazul de pe Chiriacul; am ajuns la marginea Izlazului de pe Chiriacul*. ANCH. Nem.

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al p. Nemțișorul, între p. Cărbuna (V) și P. lui Niță (E), care izvorăște de sub Vf. Chiriacului. *Pârâul Chiriacului*. NICODIM, M. (1899), CXXXIII, *ib.* (1929), CLXIII, *ib.* (1933), CLXX. *Mă duc pe Pârâul Chiriacului; intru în apa Pârâului Chiriacului*. ANCH. Lun, Nem. – (Cu gen. analitic) *Pârâul lui Chiriacu*. NICODIM, M. (1869), LXXXVI. *Mă duc pe Pârâul lui Chiriac*. ANCH. MNe.– (În sint. homof.) *Din Pârâul Chiriac*. NICODIM, M. (1899), CXXXIX. *Peste Pârâul Chiriacu*. NICODIM, M. (1897), CXXIII. Cf. ARH. OC. TgN 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998).

a) P. difer. Hidron. (Precedat de ent. *obârșie*, în sint. heterof.) *Obârșia Chiriacului*. NICODIM, M. (1899), CXXXII. *Fundul Obârșiei Pârâului Chiriacu*. NICODIM, M. (1899), CXXXII.– (În sint. homof.) Zona cursului superior al Pârâului Chiriacul. *Până la Obârșia Chiriacul*. NICODIM, M. (1897), CXXI. *Fundul Obârșiei Pârâul Chiriacul*. NICODIM, M. (1897), CXX.

3. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana situată la poalele Dealului Chiriacului. *Mă duc în Poiana Chiriacului; am ajuns la marginea Poienii Chiriacului*. ANCH. Nem. – (În sint. homof.) *Poiana Chiriacu*. NICODIM, M. (1897), CXXI, *ib.* (1899), CXXXII. – (Cu ent. postpus; rar, ofic.) *Chiriacul Poiană*. ARH. COM. VNe 1 (1959–1963).

– Pron.: **(1)** *Djálu Kiriáculu*, *Kiriácu* Nem, **(1.b)** *Báhna Kiriáculu* MNe, Nem, **(1.c)** *Vírvu Kiriáculu* Lun, MNe, Nem, **(1.d)** *Pojána Árșiți* Nem, **(1.d.α)** *Pîrâúu*

Árșîți Nem, (1.e) *Kíriácu* VNe, (1.f) *Islázu di pi Kíriácu* Nem, (2) *Pîrăúu Kíriáculu* Lun, Nem, *Pîrăúu lu Kíriác* MNe, (3) *Pojána Kíriáculu* Nem,

– Etim.: de la n. pers. **Chiriác**, desemnând o pers. neid.

CHIRIACUL POIANĂ v. **Chiriác²** (3).

CHIRUȚA (Plu) centru de polar. topon. pers. **1.** Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de E a mt. Petru-Vodă, între p. Argelele (N) și P. Chiruții (S). *Mă duc pe Piciorul Chiruții; am ajuns în vârful Piciorului Chiruții.* ANCH. Plu. – (Cu ent. *plai*) *Plaiul Chiruții.* ARH. OC. Pip. 2 (1944).

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. dr. al p. Mihăieț, între p. Argelele (N) și p. Druganu² (SE), care izvorăște de sub Obcina Hangului. *Pârâul Chiruții.* ATLAS. MOLD. (1892), ARH. OC. Pip. 2 (1944), *ib.* 6 (1997), *ib.* 7 (1997), ANCH. Plu.

– Pron.: (1) *Kíșóru Kírúți* (2) *Pîrăúu Kírúți* Plu.

– Etim.: de la n. fam. **Chiruța**, existent în comuna Pipirig.

CHITA MARE v. **Chitele (I.2).**

CHITA MICĂ v. **Chitele (I.3).**

CHÍTELE (VNe) top. **I.** Oron. (Precedat de ent. *obcină*) Muntele situat la S de mt. Dobreanul, între pâraiele Dobreanul (NV), [Chitelor] (S) și P. Glodul Mare (NE). *Din Obcina Chitelor.* NICODIM, M. (1899), CXXXII, ARH. OC. TGN. 11 (1914), *ib.* 4 (1987), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Obcina Chitelor.* Pip, VNe. – (Precedat de ent. *munte*, în sint. homof.) *Muntele Chitele.* BĂLAN, V. (2001), 108.

1. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. homof.) Vârful cel mai înalt al Obcinii Chitelor. *Vârful Chitele.* ARH. OC. TGN. 11 (1914), *ib.* 4 (1987), *ib.* 10 (1998), ANCH. VNe.

2. P. difer. Oron. (Cu determinantul *mare*) Partea principală, de S a Obcinii Chitelor. *Muntele Chita Mare.* NICODIM, M. (1929), CLXVI. – (Cu ent. subînțeleș) *Chita Mare.* ANCH. Pip, VNe.

a) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Cracul st. al p. Glodul Mare, care izvorăște de sub mt. Chita Mare. *Pârâul Chita Mare.* ARH. OC. TGN. (1914), *ib.* 4 (1987), *ib.* 10 (1998), ANCH. VNe.

b) P. polar. ⁺Fiton. (Precedat de ent. *poiană*) Fostă poiană, acum împădurită, de pe mt. Chita Mare. *Poiana Chita Mare.* NICODIM, M. (1897), CXXII, *ib.* (1899), CXXXVI, ARH. MĂN. SIH. 1 (1950), BĂLAN, V. (2001), 109.

3. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *munte* sau *picior*, cu determinantul *mică*) Ramificația de N a Obcinii Chitelor. *Piciorul Chita Mică.* ARH. OC. TGN. 11 (1914), *ib.* 4 (1987), *ib.* 10 (1998). *Muntele Chita Mică.* NICODIM, M. (1929), CLXVI, HARTA MIL. (1961). – (Cu ent. subînțeleș) *Chita Mică.* ARH. MĂN. SIH. 1 (1950), ANCH. Pip, VNe.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*) Poiana de pe culmea Muntelui Chita Mică. *Poiana Chita Mică.* NICODIM, M. (1897), CXXII, *ib.* (1899), CXXXVI, ARH. MĂN. SIH. 1 (1950), BĂLAN, V. (2001), 109.

b) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în perifr.) Afl. dr. al p. Dobreanul, la E de P. Glodului, care izvorăște de sub mt. Chita Mică. *Pârâul la Chita Mică.* ANCH. Pip.

– Pron.: (I) ^KÓpșina ^KTítilor Pip, ^KÓpșina ^KÍtilor VNe, (I.1) ^KVírviu ^KÍtíli VNe, (I.2) ^KTíta ^KMári Pip, ^KKíta ^KMári VNe, (I.2.a) ^KPírăyü ^KKíta ^KMári VNe, (I.3) ^KTíta ^KNicá Pip, ^KKíta ^KNicá VNe, (I.3.b) ^KPírăyü ^KTíta ^KNicá Pip.

– Etim.: prob. n. pers. **Chita**. Etimologia propusă de BĂLAN, V., 109, și anume că în secolul al XVIII-lea aici ar fi fost locul unde poposeau români transilvăneni, care stăteau în aceste poieni câte o vară și „își coceau pâine în vatră, după obiceiul lor, de unde și numele poienilor (chită = pită)”, este o etimologie populară. MOLDOVANU, R. consideră că este vorba de o denumire de origine germană, *Bergkette* ‘lanț de munți’.

CHIȚIGAIA REA v. **Pițigaia (I.1.a)**.

CIOATE CĂLUGĂRI v. **Cioatele³ (1.b)**.

CIOATE LA MOVILĂ v. **Cioatele³ (1.a)**.

CIOÁTELE¹ (Nem) fiton. descr. (De obicei în sint. prep. *În Cioate*) Locul de fânaș situat pe D. Chiriacului, lângă Izlazul de pe Chiriacul. *Mă duc În Cioate; am ajuns în dreptul Cioatelor*. ANCH. Nem.

– Pron.: *Șqátíli, În Șqátí* Nem.

– Etim.: apel. **cioate**; în acest loc a fost tăiată odinioară pădurea, rămânând **cioate**.

CIOÁTELE² (TgN) fiton. descr. (De obicei în sint. prep. *În Cioate*; vechi) Livada. *Cioate*. ARH. TgN. 4 (1959). *În Cioate*. ANCH. TgN.

– Pron.: *În Șqátí* TgN.

– Etim.: v. **Cioate¹**, rămase în urma defrișării pădurii de stejar.

CIOÁTELE³ (Tim) top. descr. **1**. Fiton. (Și în sint. *La Cioate*) Terenul arabil situat la S de s. Timișești, între Șanțul Anticar (SV), La Stejar (V), La Treizeci (N) și Prisaca (E). Cf. ARH. COM. Tim. 4 (1959), ANCH. Tim.

a) P. difer. (Cu determin. *movilă*, în perifr.) Partea de V a terenului Cioatele. *Am ajuns în Cioate la Movilă*. Tim. – (În sint. homof.) *Mă duc în Cioate Movilă*. ANCH. Tim. – (Cu elipsa apel. *cioate*) *Mă duc la Movilă; am ajuns în marginea Movilei*. ANCH. Tim.

b) P. difer. (Cu determin. *Călugări*, în sint. homof.) Partea de E a terenului Cioatele. *Cioate Călugări*. ARH. COM. Tim. 4 (1959). *La Cioate Călugări*. ANCH. Zvo. – (Cu elipsa determ.) *La Călugări*. ARH. COM. Tim. 4 (1959).

– Pron.: (I) *Șqátíli*, (1.a) *Șqátí Možílá* Tim, (1.b) *Șqátí Călúgărⁱ* Zvo.

– Etim.: v. **Cioate¹**. Cioatele au rămas în urma tăierii pădurii. (1.a) Există aici o movilă. (1.b) Partea estică a terenului era lucrată de călugări ai Măn. Neamț.

CIOATE MOVILĂ v. **Cioatele³ (1.a)**.

COASTA ARINILOR v. **Arinii (1.a)**.

COASTA BLEBEI v. **Blebea (1.b)**.

COASTA BRANULUI v. **Branu (II.2)**.

COASTA BUȘAGEI v. **Bușaga (1.a)**.

COASTA DOLIEI v. **Dolia (I.2.a)**.

COASTA FAGILOR v. **Fagii (1.a)**.

COASTA FAGIULUI v. Fagii (1.a).

COÁSTA FÁGULUI (Leg) **1.** Oron. Ramificația Muntelui Dobreanu, între p. Dobreanu și P. Străjii; (vechi) Făgișul. *Mijlocul coastei Fagului*. DRH, A, XXI (1632), 192 (trad.); *ib.* XXII (1634), 17 (trad.). *Coasta Fagului*. UNGUREANU, I.C.D. (1841), 33. *Mă duc pe Coasta Fagului; am ajuns în vârful Coastei Fagului*. ANCH. Leg. – (Slav., cu top. tradus) **Ао срѣдѣ РЕБРѢ БѢКОВИ** („pe mijlocul coastei Fagului”). DRH, A, XXI (1632), 220. **На посрѣдѣ РЕБРѢ БѢКОВИ** („prin coasta Fagului”). DRH, A, XXII (1634), 148. – (Slav., cu top. rom.) **На до срѣд РЕБРѢ ФЛѢЛОВИ** („prin mijlocul coastei Fagului”). DRH, A, XXII (1634), 157. – (Rom.) *Păduri la Coasta Fagului*. ARH. BUC. PL. 123 (1898).

a) P. polar. Fiton. Fâneața de pe Coasta Fagului. *Mă duc în Coasta Fagului*. ANCH. Leg.

b) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) *Am ajuns în Vârful Coastei Fagului*. ANCH. Leg.

c) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în perifr.) *Drumul pe Coasta Fagului*. ANCH. Stâ.

– Pron.: **(1, 1.a)** *Cuásta Fágulu*, **(1.b)** *Vîrvu Cuásti Fágulu* Leg, **(1.c)** *Drúmu pi Cuásta Fágulu* Stâ.

– Etim.: sint. topon. motivată de faptul că odinioară aici era pădure de fag.

COASTA LA TIMOFTE v. TIMOFTE (2).**COASTA MĂGURICIULUI v. Măguriciul (1).****COASTA POIENI URECHI v. Poiana lui Ureche (2).****COASTA POIENII LUI URECHE v. Poiana lui Ureche (1).****COASTA TĂCIUNELUI v. Obcina Tăciunelui (1.4).****COASTA ȚÂRDEI v. Țârdea (1).****COBOR v. Boiștea (4).****COBORUL BOIȘTII v. Boiștea (4).****COJOCARU v. Dealul Cojocarului (1).**

COLÁCUL¹ (Hum) cremnon. Locul situat la E de localit. Humuleștii, pe dr. străzii I. Creangă. Cf. ARH. BUC. REF. 1864, dos. 1010 (1864), 54^v, ARH. TgN. 2 (1959). *La Colacu. Ib. Vin din Colacu; am ajuns în marginea Colacului*. Hum.

– Pron.: *Colácu* Hum.

– Etim.: ent. **colac** în funcție topon.

COLACUL² (Plă) cremnon. descr. (Uneori în sint. *În Colac*) Terenul adâncit situat între La Plopi (V), Bicăzeni și În Luncă (N), Nisipiște (E) și r. Neamț (S). Cf. ARH. COM. Tim. 1 (1959), ANCH. Plă.

– Pron.: *Cuolácu*, *În Cuolác* Plă.

– Etim.: v. **Colacul**¹; aici făcea r. Neamț o cotitură.

CONDRÉNI (TgN) oicon. pers. Fost sat, azi cartier în partea de V a or. Târgul Neamț, situat la poalele D. Cetății, între Str. Cetății (V) și P. Cetății (E). Cf. TTRM I₁ (1854– 1956), 270/1. *S-a dus cu moșu-tău Vasile sub cetate, la o chiuă din Condreni*. CREANGĂ, O. I (1880), 178. *Condrenii, cu morile de pe Nemțișor și piuăle de făcut sumani*. CREANGĂ, O. I (1880), 193 *Mă duc în*

Condreni; am ajuns în marginea Condrenilor. ANCH. TgN. – (Cu ent. *sat* în sint. homof.) *Satul Condreni.* DGN (1890), 127.

– Pron.: *Condriéni* TgN.

– Etim.: n. pers. **Condrea**. Este menționată într-un document din 1559 o persoană Condrea care, împreună cu frații săi, cumpăra o parte din satul învecinat, Oglînzi (DRH, A, VI, 429).

COTNĂRELUL (Pip) centru de polar. top. pers. **1.** Hidron. (Precedat de ent. *apă* sau *pârâu*, în sint. heterof.; slav.) Afl. st. al p. Dolhești, care izvorăște de sub Vf. Buții. **Водѣ Котнѣрелѣлови** („apa Cotnărelului”). DRH, A, XXI (1632), 220, *ib.*, XXII (1634), 148. – (Rom.) *Mă duc pe Pârâul Cotnărelului; am ajuns la gura Pârâului Cotnărelului.* ANCH. Pip. – (În sint. homof.; germ.) *Per. Kotureli.* OTZELLOVITZ H. (1790). – (Rom.) *Pârâul Cotnărel.* DGN (1890), 132, HARTA MIL. (1961), ARH. OC. Pip. 6 (1997), *ib.* 7 (1997), ANCH. Pip. – (Cu elipsa ent.) *Cotnărelul.* [sic] ARH. BUC., PL. 72 (1840–1850). *Cotnărelul.* ANCH. Pip. – (Neart.) *Cotnărel.* ICHIM, S. (1979), 62. ◊ (Cu ent. *bazin*; geogr.) Bazinul hidrografic al p. Cotnărelul. *Bazinul Cotnărel.* ICHIM, M. (1973), 168. ◊ (Cu ent. *microdepresiune*; geogr.) Depresiunea formată de valea p. Cotnărelul și p. Neamț. *Microdepresiunea Cotnărel-Ozana.* ICHIM, M. (1973), 170.

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *pod*, în sint. heterof.) Podul peste p. Cotnărelul, peste care trece șoseaua Pipirig–Dolhești. *Am ajuns la Podul Cotnărelului.* ANCH. Dol.

2. Oron. Dealul situat la N de d. Ursoaia, între pâraiele Cotnărelul (S), Dolița (V), Cujbei (N) și r. Neamț (NE). *În capul piscului Cotnărelului.* DRH, A, XXI (1632), 192 (trad. ed.), *ib.* XXII (1634), 17 (trad. ed.).– (Slav.) **до глѣв пискъѣ Котнѣрелѣлови** („la capul piscului Cotnărelului”). DRH, A, XXI (1632), 148, *ib.* (1632), 220. *Cotnărel.* ARH. COM. Pip. 2 (1959).– (Precedat de ent. cu sens oronimic, în sint. homof.) *Deal Kotureli.* OTZELLOVITZ H. (1790). *S-au umplut munții: Hălăuca, Peatra lui Iepure, Bărnariu, Cotnărelul [...] de turmele și tamazlăcurile lui.* CREANGĂ, O. I (1880), 163. *Muntele Cotnărel.* DGN (1890), 132. *Dealul Cotnărel.* HARTA MIL. (1961). *Obcina Cotnărel.* ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1997). *Mă duc pe Dealul Cotnărel.* ANCH. Pip. – (Germ.) *Berge Kotureli* („Dealul Cotnărel”). OTZELLOVITZ (1790), f. 58. – (În sint. heterof.) *Obcina Cotnărelului.* GHEORGHITĂ, C.P. (1922), h.

a) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *pisc* sau *vârf*, în sint. heterof.) Vârful d. Cotnărelul. *În capul piscului Cotnărelului.* DRH, A, XXI (1632), 192 (trad. ed.), *ib.* XXII (1634), 17 (trad. ed.). *Mă duc în Vârful Cotnărelului; am ajuns în dreptul Vârfului Cotnărelului.* ANCH. Pip. – (Slav.) **до глѣв пискъѣ Котнѣрелѣлови** („la capul piscului Cotnărelului”). DRH, A, XXI (1632), 148, *ib.* (1632), 220. **даже до глѣва пискъѣлови Котнѣрелѣлови** („până la capul piscului Cotnărelului”). DRH, A, XXII (1634), 157.

b) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana de pe d. Cotnărelul. *Poiana Cotnărelului.* ANCH. Bob.

3. Cremnon. Hârtop situat pe d. Cotnărelul, neidentificat. *Cotnărelu, hârtop în ramura munților cu aceeași denumire.* DGN (1890), 132.

– Pron.: **(1)** *Pîrău Cotnărel(ulu)*, *Cotnărelu Pip*, **(1.a)** *Pódu Cotnărelulu Dol*, **(2)** *Djálu Cotnărel*, **(2.a)** *Vîrvu Cotnărelulu Pip*, **(2.b)** *Pojána Cotnărelulu Bob*.

– Etim.: etimologia propusă de tradiția locală, conform căreia aici ar fi fost un han, unde oamenii „se opreau la un cotnărel” nu poate fi admisă. Nici ipoteza conform căreia „toponimul Cotnărel sugerează existența unei zone viticole” (DIACONU, T., 91.) nu este plauzibilă. MOLDOVANU, S.A., 58 consideră că, după tradiție, călugării de la Neamț au plantat pe coasta acestui deal butucii din viile de la Cotnar. Originea toponimului este una antroponimică, de la un n. pers. **Cotnărel** (cf. CIUBOTARU, E.A., 54 și nota 318), provenit, prin derivare cu sufixul diminutival *-el*, de la un săsesc *Ko(d)tner*, *Kott(e)ner* sau *Kött(e)ner*, pronunțat de români *Cotnar*. Existența unor sași pe valea Neamțului este confirmată de toponimele din zonă (*Sasca*, *Săscuța*, *Neamțul*), deci este foarte probabil ca urmașul, **Cotnărel**, al unui sas *Cotnar* să se fi oprit la gura pârâului care îi va purta numele.

COTNERELUL v. Cotnărelul (1).

CÓTUL BUHÁIULUI (HuN) fiton. descr. Pășunea situată situată între Valea Seacă (S), localit. Humuleștii-Noi (V) și tarlăua Valea Seacă (NE). Cf. ARH. TgN. 2 (1959). *Mă duc la Cotel Buhaiului; am ajuns în marginea Cotului Buhaiului*. ANCH. Hum.

– Pron.: *Cótu Buhájulu* Hum.

– Etim.: ent. **cot** + **buhai** (sg. cu valoare col.); Valea Seacă face un cot, unde pășunau buhail, separat de restul cirezii de vite.

COTUNA PLUTONU v. Plutonul (I.1).

COTUNUL PLOTUNU v. Plutonul (I.1).

COTUNUL BOBOEȘTII v. Boboiești (1).

COUVENT DE NIAMTZ v. Târgul Neamț (A.I.1).

COZILE POENII LUNGI v. Poiana Lungă (1.c).

CRÚCEA¹ (VNe) top. descr. **1.** ⁺Reper. topon. Punct situat în apropiere de malul drept al p. Secul, în dreptul Măn. Secul, la poalele Pic. Crucii. *Am ajuns la Cruce*. ANCH. VNe.

a) Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de NV a Obcinii Agapia Veche, între Pic. Trapezoaiei (S) și P. Crucii¹ (N). *Piciorul Crucei*. NICODIM, M. (1873), XCIV. *Mă duc la Piciorul Crucii; am ajuns la poalele Piciorului Crucii*. ANCH. VNe. – (În perifr.) *Piciorul de la Cruce*. ARH. OC. Tgn 9 (1998), ANCH. VNe. – (Cu ent. *deal*, în sint. heterof.) *Urc pe Dealul Crucii*. ANCH. VNe.

α) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în perifr.) Drumul care merge pe Dealul Crucii. *Drumul de pe Dealul Crucii*. ANCH. VNe.

b) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. drept al p. Secul, la N de P. Trapezoaiei, care izvorăște de sub Vf. Secul. *Mă duc pe Pârâul Crucii; am ajuns în capătul Pârâului Crucii*. ANCH. VNe.

c) P. polar. ⁺Fiton. Fostă poiană de pe Pic. Crucei. *Poiana de la Cruce*. NICODIM, M. (1869), LXXXVI. *Poiana Piciorul Crucei*. NICODIM, M. (1897), CXXII, *ib.* (1899), CXXXVI.

– Pron.: **(1)** *Crúșa (1.a) Kíșóru Crúși, Kíșóru di la Crúși, Dîálu Crúși (1.a.a) Drúmu di pi Dîálu Crúși (1.b) Pîrâuu Crúși* VNe.

– Etim.: prob. în acest loc a existat o **cruce**.

CRÚCEA² (VNe) top. descr. **I**. Reper. topon. Crucea de pe malul st. al p. Glodul Mare, la cca 1 km de Măn. Sihăstria. Cf. ANCH. VNe.

1. P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de SE a Obcinii Tăciunelui, la V de P. Crucii². *Piciorul Crucii*. ARH. OC. TGN. 11 (1914), ARH. MĂN. SIH. 1 (1950). *Mă urc pe Piciorul Crucii; am ajuns la poalele Piciorului Crucii*. ANCH. VNe.

a) P. polar. ⁺Fiton. (Precedat de ent. *poiană*) Fostă poiană de pe Piciorul Crucii, astăzi împădurită. *Poiana Piciorul Crucii*. ARH. MĂN. SIH. 1 (1950). *Poiana Crucii*. ARH. MĂN. SIH. 2 (1950), BĂLAN, V. (2001), 108.

2. P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al p. Glodul Mare, care izvorăște de sub Obcina Tăciunelui. *Mă duc pe Pârâul Crucii; am ajuns la gura Pârâului Crucii*. ANCH. VNe.

– Pron.: **(I.1)** *Kíșóru Crúși (I.2) Pîrâuu Crúși* VNe.

– Etim.: la poalele piciorului se află o **cruce**, o troiță.

CRÚCEA LUI FLÓREA (MNe) top. pers. **1**. Reper topon. Crucea de piatră situată pe malul p. Ifimia (la jumătatea distanței dintre izvoare și vărsare). *Am ajuns la Crucea lui Florea*. Nem.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de SV a d. Cărbuna, limitată de Pic. Corbului (NV) și Pic. sub Cărare (SE). *Urc pe Piciorul lui Florea; am ajuns în dreptul Piciorului lui Florea*. ANCH. Nem.

– Pron.: **(1)** *Crúșa lu Flórîa, (1.a) Kíșóru lu Flórîa* Nem.

– Etim.: tradiția populară spune că în locul unde este ridicată această cruce ar fi fost omorât un bandit **Florea**, înainte de primul război mondial.

CUCOȘENII (VNe) fiton. pers. Fâneața situată la izvoarele Pârâului Dobru. Cf. ARH. VNe. 4 (1959). *Mă duc la Cucoseni; am ajuns în marginea Cucosenilor*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Cucoșân*ⁱ VNe.

– Etim.: n. fam. **Cucoș** + suf. col. **-eni**; terenul aparține familiilor **Cucoș**.

CUEJDUL v. **Cujbă (1)**.

CÚJBĂ (Plu) centru de polar. topon. pers. **1**. Oicon. Cătunul (fost sat) al s. Pluton, așezat la confluența p. Agăpieni cu P. Tărâtenilor. *Kuschba*. OTZELOWITZ (1790), OTZELLOVITZ (1790), 58. *Cuejdu*. [sic] TTRM I₁ (1830), 327/1. ◇ (Cu n. pers. sufixat) *Cujbenii*. DGN (1890), 145, ARH. COM. Pip. 1 (1959), TTRM I₁ (1827, 1900), 327/1, ANCH. Plu.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *deal*, în sint. heterof.) *Dealul Cujbenilor*. DGN (1890), 145.

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.; vechi) Pârâul Pluton. *Per. Kuschba*. OTZELOWITZ H. (1790). – (Germ.) *Bach Kuschba* („Pârâul Cujba”). OTZELLOVITZ (1790), 58.

– Pron.: **(1)** *Cujbéni* Plu.

– Etim.: de la n. fam. **Cujbă** (cf. menționarea unui Ion Cujbă din Pipirig la 1841 în UNGUREANU, I.C.D., 35). Atestarea din 1830 este o eroare.

CUJBENII v. **Cujbă (1)**.

CULMEA BRĂILEANCA v. **Brăileanca (1)**.

CULMEA BRĂILENCEI v. **Brăileanca (1)**.

CULMEA CĂINELUI (MNe) oron. Ramificația d. Pleșul, între P. Negurei (V) și P. Humei (E). Cf. ARH. OC. TgN. 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Merg pe Culmea Căinelui*. ANCH. MNe. – (Precedat de ent. *picior*, în sint, heterof.) *Piciorul Căinelui*. ARH. NȚ., MĂN. NȚ., dos. 10/1935, f. 6^v.

– Pron.: *Cúlmiã Cînelu* MNe.

– Etim.: prob. de la un antrop. **Câine**.

CULMEA CETĂȚII v. **Târgul Neamț (A.II.3)**.

CULMEA DEALULUI MARE v. **Dealul Mare (I.1)**.

CULMEA DOBREANULUI v. **Dobreanu (I)**.

CULMEA FOALELOR v. **Foalele (1)**.

CULMEA LICIORULUI v. **Liciorul**.

CÚLMEA LUI ANGHELÍNA (MNe) oron. pers. Piciorul care coboară din Culmea Rusului către gura Pârâului Nilului. Cf. ARH. OC. TgN 6 (1997); *ib.* 8 (1998), ANCH. MNe.

– Pron.: *Cúlmiã lu Ang'elína* MNe.

– Etim.: toponim encom., creat în onoarea unui fost pădurar, Petru **Anghelina**.

CULMEA NEAMȚULUI v. **Târgul Neamț (A.I.1.c)**.

CULMEA PETRU-VODĂ v. **Petru-Vodă (1)**.

CULMEA PICIORUL RĂU v. **Piciorul Rău**.

CULMEA PLEȘUL v. **Pleșul (1)**.

CULMEA PLEȘULUI v. **Pleșul (1)**.

CULMEA RUSULUI v. **Poiana Rusului (I.1)**.

CULMEA RUSULUI MIC v. **Dealul Rusului (I.2)**.

CURĂTÚRA TÓMEI (Bob) fiton. pers. Terenul cu fâneață de pe Culmea Liciorului. *Mă duc în Curătura Tomei*. ANCH. Bob.

– Pron.: *Curătúra Tómi* Bob.

– Etim.: ent. **curătură**; terenul este proprietate a familiei **Toma**.

CURĂTÚRILE (Plu) fiton. descr. (de obicei în sint. *În Curături*) *Curături*. ARH. NT, PL. 99. *Mă duc în Curături; am ajuns în dreptul Curăturilor*. ANCH. Plu. – (Cu forma de sg.) *În Curătură*. ARH. COM. Pip. 7 (1959).

– Pron.: *În Curătúrⁱ* Plu.

– Etim.: ent. **curătură** (la pl.) în funcție topon.

CURUL BRANULUI v. **Branu (II.1)**.

DÁMBUL LUI CIUBOTÁRU (Pre) oron. pers. Ridicătura de teren din partea de N a Bahnei. *Am ajuns la Dâmbul lui Ciubotaru*. ANCH. Pre.

– Pron.: *Dímbu lu Șubotáru* Pre.

– Etim.: de la n. fam. **Ciubotaru**, fostă proprietară a terenului.

DÂMBUL LUI TARHÓN (Dum) oron. pers. Ridicătura mică de teren situată la N de pădurea Coverca. *Vin de la Dâmbul lui Tarhon; am ajuns în dreptul Dâmbului lui Tarhon.* Dum.

– Pron.: *Dîmbu lu Tarhón* Dum.

– Etim.: de la n. fam. **Tarhon**; proprietarul terenului de aici era Grigore Tarhon.

DÂMBUL ȘCOLII (Stâ) fiton. descr. Terenul situat la N de s. Stânca, lângă Coasta Fagului. *Mă duc în Dâmbul Școlii; am ajuns în dreptul Dâmbului Școlii.* ANCH. Stâ.

– Pron.: *Dîmbu Școlii* Stâ.

– Etim.: terenul aparține școlii din Stânca.

DEAL BATTERY v. **Plaiul Bătrân.**

DEAL KOTURELI v. **Cotnărelul (2).**

DEALUL AGĂPIENI v. **Agăpeni (I.2).**

DEALUL ALBILOR v. **Piciorul Albilor.**

DEALUL BARGILELE v. **Argelele (1).**

DEALUL BLEBEA v. **Blebea (1.b).**

DEALUL BODAI v. **Bodai (1).**

DEALUL BOEȘTII v. **Boiștea (3).**

DEALUL BOIȘTEA v. **Boiștea (3).**

DEALUL BOMPA v. **Bompa (1).**

DEALUL BOMPEI v. **Bompa (1).**

DEALUL BOURULUI v. **Bourul (2).**

DEALUL BRANU v. **Branu (II).**

DEALUL BRĂDIȚELUL v. **Brădițelul.**

DEALUL BRĂILENCEI v. **Brăileanca (1).**

DEALUL BUȘAGA v. **Bușaga (1).**

DEALUL CAILOR v. **Poiana Cailor (1.a).**

DEALUL CĂPRĂRIEI (Nem) oron. descr. Ramificația sudică a Culmii Pleșului, la N de izvoarele P. Șubei. *Mă duc pe Dealul Căprăriei; am ajuns în dreptul Dealului Căprăriei.* ANCH. Nem.

– Pron.: *Djálu Căprării* Nem.

– Etim.: sint. motivată de faptul că odinioară aici pășteau caprele.

DEALUL CĂRPINIȘ (Nem) top. descr. **1.** Oron. Ramificația sudică a Culmii Pleșului, limitată de P. Chiriacului (V) și P. lui Niță². *Dealul Cărpinișul.* ATLAS MOLD. (1892). *Urc pe Dealul Cărpiniș; am ajuns la poalele Dealului Cărpiniș.* ANCH. Nem. – (Cu ent. subînțeles) Cf. ARH. VNe 1 (1959), *ib.* 3. *Am un loc pe Cărpiniș.* ANCH. Nem.

a. P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. dr. al P. lui Niță², care izvorăște din d. Cărpiniș. Cf. HARTA MIL. (1962). *Am ajuns la gura Pârâului Cărpiniș.* ANCH. Nem. – (Cu elipsa ent.) *Mă duc pe Cărpiniș.* ANCH. Nem.

b. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) Vf. Dealului Cărpiniș **(1)**. *Mă duc pe Vârful Cărpinișului; am ajuns în dreptul Vârfului Cărpinișului.* ANCH. Nem.

– Pron.: (1) *Djálu Cărpiniș*, (2) *Pîrău Cărpiniș*, (3) *Vîrvu Cărpinișulu* Nem.

– Etim.: sint. motivată de faptul că pe acest deal a fost o mladă de **cărpiniș**.

DEALUL CEARDAC v. **Cerdacul¹ (1.a)**.

DEÁLUL CENÚȘA (Dum) top. pers. **1**. Oron. Partea de E a d. Boiștea. Cf. HARTA MIL. (1962). *Mă urc pe Dealul Cenușa*. ANCH. Dum.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. homof.) *Mă duc în Pădurea Cenușa*. Dum.

– Pron.: (1) *Djálu Șenúșa*, (1.a) *Pădúrija Șenúșa* Dum.

– Etim.: prob. de la un n. pers. **Cenușă**, neid., dar nu este exclusă existența odinioară a unei potăsării în această zonă, de la care să fi provenit depozite mari de cenușă (cf. CIUBOTARU, A.T., 217).

DEALUL CERDAC v. **Cerdacul³ (1.a)**.

DEALUL CETĂȚII v. **Târgul Neamț (A.II.3)**.

DEALUL CHIRIACULUI v. **Chiriac² (1)**.

DEALUL CIREȘ v. **Dealul Cireșului**.

DEÁLUL CIRÉȘULUI (MNe) oron. descr. Piciorul Obcinei Dobreanului, situat între P. Nilului și P. cu Zimți. Cf. ARH. OC. TgN. 1 (1963). *Urc pe Dealul Cireșului; am ajuns în vârful Dealului Cireșului*. ANCH. MNe. – (În sint. homof.; silv.) *Dealul Cireș*. ARH. OC. TgN. 11 (1914), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987); *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998).

– Pron.: *Djálu Șiréșulu* MNe.

– Etim.: sint. topon. motivată de faptul că aici sunt mulți **cireși**.

DEÁLUL COÁRNELOR (MNe) top. descr. **1**. Oron. Ramificația D. Pleșului, între P. Strugăriei (V) și P. Bivolăriei (E). *Mă duc pe Dealul Coarnelor*. ANCH. MNe. – (Precedat de ent. *picior*, în sint. homof.; silv.) *Piciorul Coarnele*. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998).

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana situată pe D. Coarnelor. *Am ajuns în Poiana Coarnelor*. ANCH. MNe.

– Pron.: (1) *Djálu Cųárnilor* (2) *Pojána Cųárnilor* MNe.

– Etim.: localnicii povestesc că aici se găseau **coarne** de cerb; nu este exclus ca aici să fi crescut odinioară corni, ale căror fructe se numesc **coarne**.

DEÁLUL COJOCÁRULUI (Lun, Nem) oron. pers. **1**. Dealul situat la NV de s. Lunca și NE de s. Nemțișorul, între P. Neamțului și P. Adânc⁴. *Dealul Cojocarului*. ARH. VNe 1 (1959), COJOCARU, S. (2006), 14. *Am ajuns în vârful Dealului Cojocarului*. ANCH. Nem. – (În expr. analitică) *Dealul lui Cojocarului*. ARH. VNe 1 (1959). – (Cu ent. subînțeleș) *Am un loc pe Cojocarului*. ANCH. Nem.

a) P. difer. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) Vf. Dealului Cojocarului, la obârșia P. Neamțului. *Mă duc în Vârful Cojocarului; în apropierea Vârfului Cojocarului*. ANCH. Lun.

3. P. difer. (Precedat de ent. *bâtcă*, în sint. heterof.) Bâțca Dealului Cojocarului, situată pe Pic. Gălățeanului. *Am ajuns la Bâțca Cojocarului; în apropierea Bâtcii Cojocarului*. ANCH. Nem.

– Pron.: (1) *Djálu Cojocárulu*, *Cojocáru* Nem. (2) *Vírvu Cojocáru* Lun.

(3) *Bítca Cojocáru* Nem.

– Etim.: de la n. fam. **Cojocar**, care prob. avea casă sau teren aici.

DEALUL COTNĂREL v. Cotnărelul (2).

DEALUL CRUCII v. Crucea (1.a).

DEÁLUL DÚLCE (Plă, Pre) top. descr. 1. Oron. Dealul situat între ss. Plăieșul (SE) și Preutești (NE). Cf. ARH. COM. Tim. 4 (1959), HARTA MIL. (1961). *Mă duc pe Dealul Dulce; am ajuns în vârful Dealului Dulce*. Plă.

a) P. polar. Fiton. Tarlaua de pe Dealul Dulce. *Am pământ în Dealul Dulce*. Pre.

– Pron. *Djálu Dúlsi* Plă, Pre.

– Etim.: dealul nu este foarte înalt, iar panta este **dulce**.

DEALUL DOHOTĂRIEI v. Piciorul Dohotăriei.

DEALUL FRĂGANI v. Dealul Frăgăriei.

DEÁLUL FRĂGĂRIEI (Păț) oron. descr. Ramificația de NE a mt. Dumesnicul, între p. Branu și P. Catrinei¹. *Dealul Frăgani*. [sic!] HARTA MIL. (1961). *Dealul Frăgăriei*. ANCH. Păț. – (Cu ent. *plai*, în sint. heterof.) *Plaiul Frăgăriei*. [sic] ARH. OC. Pip. 3 (1954).

– Pron.: *Djálu Frăgăriji* Păț.

– Etim.: ent. **frăgărie** în funcție topon.; se făceau fragi mulți acolo.

DEÁLUL GOL¹ (Nem) oron. descr. Ramificația sudică a Culmii Pleșului, în prelungirea pic. Bodai, între p. Bodai (V) și P. Șubei (E). *Dealul Gol*. ARH. VNe. 1 (1959). *Mă duc pe Dealul Gol; am ajuns în vârful Dealului Gol*. ANCH. Nem.

– Pron.: *Djálu Gol* Nem.

– Etim.: sint. topon. motivată de faptul că dealul nu este acoperit cu pădure, spre deosebire de majoritatea dealurilor din jur.

DEÁLUL GOL² (TgN) oron. descr. Ramificația de E a D. Cetății. *Supt Dealul Gol*. UNGUREANU, I.C.D. (1829), 10. *Mă duc pe Dealul Gol; am ajuns în vârful Dealului Gol*. ANCH. TgN.

– Pron.: *Djálu Gol* TgN.

– Etim.: până în anii '40 ai secolului trecut dealul nu era împădurit.

DEALUL HUMULEȘTI v. Humuleștii (1.b).

DEALUL IEPĂRIA v. Iepăria (1).

DEALUL ÎNALT v. Dealul Înalt.

DEALUL JACOTELE v. Piciorul Jacotelor (1).

DEÁLUL LA POTCOÁVĂ (Pip) oron. Ramificația de E a d. Cotnărelul, între r. Neamț și p. Dolhești. *D. La Potcoava*. HARTA MIL. (1961). *Mă duc pe Deal la Potcoavă; am ajuns în marginea Dealului la Potcoavă*. ANCH. Pip.

– Pron.: *Djálu la Potcoávă* Pip.

– Etim.: localnicii își amintesc că aici era odinioară o cârciumă numită **La Potcoavă**.

DEÁLUL LA TODIREÁSA (Nem) oron. pers. Partea de S a D. Cojocarului. *Urc în deal la Todireasa; am ajuns în vârful Dealului la Todireasa.* ANCH. Nem.

– Pron.: *În Djal (Djálu) la Todirjása* Nem.

– Etim.: perifr. topon. motivată de faptul că aici locuiește familia **Todireasa**.

DEALUL LEDINUL v. **Leghin (1)**.

DEALUL LUI CHIRIAC v. **Chiriac² (1)**.

DEALUL LUI TULAN v. **Tulan (1)**.

DEALUL LUI VARTIC v. **Vartic (2)**.

DEALUL LUNG v. **Poiana Lungă (1.a)**.

DEÁLUL MÁRE (VNe) top. descr. **I.** Oron. Dealul situat între Valea Rea (V), r. Neamț (N), cracii p. Cacova (E), izvoarele P. Cărăgiței (E) și [p. Agapia] (S). Cf. ARH. BUC. PL. 114 (1859); DGN (1890), 149, ARH. OC. TgN. 11 (1914), ARH. VNe. 1 (1959); *ib.* 3 (1959). *Mă duc pe Dealul Mare; am ajuns în vârful Dealului Mare.* ANCH. VNe.

1. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *culme*, în sint. heterof.) Coama Dealului Mare. *Merg pe Culmea Dealului Mare.* ANCH. VNe.

2. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *dos*, în sint. heterof.) Partea de V a Dealului Mare. *Am ajuns în Dosul Dealului Mare.* ANCH. VNe. – (Cu elipsa determinantului) *În Dosul Dealului.* ANCH. VNe.

3. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. heterof.) Pădurea de pe Dealul Mare. *Mă duc în Pădurea Dealului Mare; am ajuns în marginea Pădurii Dealului Mare.* ANCH. VNe. – (În sint. homof.) *Pădurea Dealul Mare.* ARH. BUC. REF. 1921, dos. 94 (1934), f. 268^r. *Mă duc în Pădurea Dealul Mare.* ANCH. VNe.

– Pron.: **(I)** *Djálu Mári*, **(I.1)** *Cúlmja Djálulu Mári*, **(I.2)** *În Dósu Djálulu*, **(I.3)** *Pădúrja Deálu(lu) Mári* VNe.

– Etim.: sint. topon. motivată de dimensiunea dealului în raport cu dealurile înconjurătoare.

DEALUL MARE SIHLA v. **Sihla (1)**.

DEALUL MÂNZATULUI v. **Mânzatu (1)**.

DEALUL MOVILELE v. **Movilele (1)**.

DEALUL MOVILELOR v. **Movilele (1)**.

DEALUL MUNTIȘOR v. **Vârful Muntisor.**

DEALUL NEMȚANI v. **Neamțu² (2)**.

DEALUL NIFON v. **Schitul lui Nifon (I.2)**.

DEALUL OASI v. **Osoiul (1)**.

DEALUL OSOI v. **Osoiul (1)**.

DEALUL PÂRLEI v. **Pârlea (1)**.

DEALUL PISTEANA v. **Pustianu (2)**.

DEALUL PLEȘU v. **Pleșul (1)**.

DEALUL PLEȘULUI v. **Pleșul (1)**.

DEÁLUL PORÚMBULUI (TgN) oron. pers. Dealul situat la NE de cartierul Pârâul Ursului. *Mă duc pe Dealul Porumbului*. ANCH. TgN. – (În sint. homof.) *Dealul Porumbu*. ARH. BUC., PL. NMT., 109 (1840–1850). – (Cu ent. *picior*, în sint. heterof.) *Piciorul Porumbului*. ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1010 (1880), 44^r.

– Pron.: *Djálu Porúmbulu* TgN.

– Etim.: n. pers. **Porumbul**, atestat în două hotarnice din 1638: „Porumbul vornicul” (DRH, A, XXIV, 222) și „Porumb vornic” (*Ib.*, 239).

DEALUL PUSTIANA v. **Pustianu (2)**.

DEÁLUL RUINIȘ (Nem) top. descr. **1**. Oron. Ramificație sudică a Culmii Neamțului, limitată de P. lui Niță² (V) și p. Bodai (E). *Dealul Ruinișului*. ATLAS MOLD. (1892). – (Cu ent. subînțeleș) *Ruiniș*. ARH. VNe 1 (1959), *ib.* 3 (1959). – (Precedat de ent. *picior*, în sint. homof.) *Piciorul Ruiniș*. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Vin de pe Dealul Ruiniș; am ajuns la poalele Dealului Ruiniș*. ANCH. Nem.

a) P. polar. Hidron. (În sint. homof.; sinon.) P. lui Bodai. *Pârâul Ruiniș*. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Pârâul Ruiniș; am ajuns ajuns în capătul Pârâului Ruiniș*. ANCH. Lun.

– Pron: **(1)** *Djálu Ruiniș* Nem, **(2)** *Pîrâuu Ruiniș* Lun.

– Etim.: ent. **ruiniș** în funcție topon.; subst. este format de la numele de plantă **ruin** și suf. cu valoare colectivă *-iș*. După părerea informatorilor, numele vine de la faptul că „pe acest deal au fost niște ruine, niște ponoruri”, asociere cu neologismul *ruină* ‘dărăpănatură’.

DEÁLUL RÚSULUI (MNe) top. pers. **I**. Oron. (Precedat de ent. *deal*, în sint. heterof.) Dealul situat la obârșiile pâraielor Bivolăriei (V), Bourului (E), [Popului (N)] și [Alunului (N)]. На **А**<ѢЛЪ РѢСѢЛО>МОУ („la Dealul Rusului”) DRH, A, I, (Fals probabil din a doua jumătate a sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1437), 427, *ib.* (Fals probabil din a doua jumătate a sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1447), 431. *Mă duc pe Dealul Rusului*. ANCH. MNe. – (În sint. homof.) *Culmea Pleșul... se termină la muntele Rusu*. GROHOLSCHI, T. (1928), 11. – (Cu ent. *culme*, în sint. heterof.) *Culmea Rusului*. ARH. OC. TgN. 2 (1976). – (Cu elipsa ent.) *S-au tăiat la hirstăile mănăstirii [...] la Rusu*. CREȚULESCU, J. (1904), 69. *Mă duc pe Rusu*. ANCH. MNe. – (Cu determin. *mare*) *Muntele Rusu Mare*. CREȚULESCU, J. (1904), 69. *Rusu-Mare*. ARH. NT., MĂN. NT., dos. 6/1912, f. 1^v.

1. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) Vârful Dealului Rusului. *Vârful Rusului*. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998), ANCH. MNe.

2. P. difer. Oron. (Cu determinantul *mic*) Partea de E a D. Rusului, între obârșiile P. lui Damaschin și P. Bourului. *Culmea Rusului Mic*. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Culmea Rusului Mic; am ajuns în dreptul Culmii Rusului Mic*. ANCH. MNe.

a) P. polar. [†]Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. homof.) *Poiana Rusu Mic*. ARH. NT., MĂN. NT., dos. 10/1935, f. 6^v.

3. P. polar. Fiton. Poiana de pe d. Rusului, la E de P. Bivolăriei. *Mă duc în Poiana Rusului, am ajuns în marginea Poienii Rusului*. ANCH. MNe.

a) P. polar. Oicon. (Cu ent. *schit*, în perifr.; rar) Schitul Icoana Nouă (situat în apropiere de Poiana Rusului). *Schitul la Rusu*. ANCH. MNe.

– Pron.: **(I) Dǎlu Rúsulu, Rúsu, (I.1) Vírvu Rúsulu (I.2) Cúlmiã Rúsulu Mic (I.3) Pojána Rúsulu, (I.3.a) Skítu la Rúsu** MNe.

– Etim.: de la un n. pers. **Rusu**.

DEALUL SIHLA MARE v. **Sihla (1)**.

DEALUL SLATINA v. **Slatina² (1.b)**.

DEALUL SLATINA v. **Slatina² (1.b)**.

DEÁLUL STÁNEI (Dum) oron. descr. Ramificația de N a d. Cenușa. *Mă duc pe Dealul Stâniei; am ajuns în vârful Dealului Stâniei*. ANCH. Dum.

– Pron.: *Dǎlu Stíni* Dum.

– Etim.: sint. topon. motivată de faptul că aici se făcea **stână**.

DEALUL STRUGĂRIȚA v. **Strugăria (1)**.

DEALUL STRUNGĂRIILE v. **Strugăria (1)**.

DEALUL TULAN v. **Tulan**.

DEALUL ȚIMUREA v. **Țimurea (1)**.

DEÁLUL VÁCILOR (VNe) top. descr. **1**. Oron. Dealul situat la E de D. Focșei, între p. Săscuța (V), r. Neamț (N) și p. Secul (E). Cf. NICODIM, M. (1897), CXXV, *ib.* (1899), CXXVII, ARH. OC. TgN. 11 (1914). *Urc pe Dealul Vacilor; am ajuns la poalele Dealului Vacilor*. ANCH. VNe.

a) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) Vârful D. Vacilor. *Urc pe Vârful Dealului Vacilor; am ajuns în dreptul Vârfului Dealului Vacilor*. ANCH. VNe.

b) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana situată în partea de S a D. Vacilor, în apropierea Măn. Secul; (nou) Poiana Secului. *Poiana Dealul Vacilor*. [sic!] NICODIM, M. (1897), CXXI. *Poiana Dealul Vacilor*. NICODIM, M. (1899), CXXXVI, ARH. OC. TgN. 11 (1914). *Mă duc în Poiana Dealului Vacilor; am ajuns în marginea Poienii Dealului Vacilor*. ANCH. VNe.

c) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. heterof.) Pădurea de pe Dealul Vacilor. *Mă duc în Pădurea Dealului Vacilor; am ajuns în marginea Pădurii Dealului Vacilor*. ANCH. VNe.

d) P. polar. ⁺Fiton. (Precedat de ent. *imaș*, în sint. homof.) Imaș pentru vite de pe D. Vacilor. *Imașul Dealul Vacilor*. NICODIM, M. (1897), CXXV.

– Pron.: **(1) Dǎlu Vášilor (1.a) Pojána Dǎlulu Vášilor (1.b) Vírvu Dǎlulu Vášilor (1.c) Pădúriã Dǎlulu Vášilor** VNe.

– Etim.: aici erau duse la păscut **vacile** mănăstirii Secul.

DEALUL VARTIC v. **Vartic (2)**.

DEALUL VAIȚI v. **Vartic (2)**.

DEALURILE BRĂILENE v. **Brăileanca (1)**.

DEALURILE NEAMȚU v. **Târgul Neamț (A.I.1.c)**.

DELÉNI (Hum) top. descr. **1.** Oicon. Partea de S a localit. Humulești, situată pe coasta de NE a D. Movilelor. ARH. TgN 2 (1959). [*Satul Humuleștii*] împărțit în trei părți, care se țin tot de una: *Vatra satului, Delenii și Bejenii*. CREANGĂ, O. I. (1880), 153. *Deleni*. DGN (1890), 203. *Merg în Deleni; am ajuns în marginea Delenilor*. ANCH. Hum.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *imaș*, în sint. heterof.) Pășunea de pe versantul de NE al D. Movilelor, din imediata apropiere a cătunului Delenii. *Imașul Deleni*. ANCH. Hum.

– Pron.: **(1)** *Deléni*, **(1.a)** *Imășu Delénilor* Hum.

– Etim.: apel. **deleni** ‘cei care locuiesc pe deal’.

DEPÓZITUL DE ARMĂSĂRI (Dum) reper. topon. (Ofic.) Herghelia. *Acolo este Depozitul de armăsari Grași*. ANCH. Tim.

– Pron.: *Depózitu di Harmasárⁱ Grașⁱ* Tim.

– Etim.: denumire oficială pentru stațiune de remontă a armăsarilor.

DEPRESIUNEA DOLIA v. **Dolia (I)**.

DEPRESIUNEA NEAMȚULUI v. **Târgul Neamț (A.I)**.

DEPRESIUNEA PIPIRIG v. **Pipirigul (I.3)**.

DOBRA DEAL v. **Dobreanu (I)**.

DOBREÁNU (MNe, Stâ) centru de polar. topon. pers. **I.** Oron. Muntele situat la V de mt. Brăilencei, la cumpăna pâraielor Dobreanu (S), Paltinului² (N) și Magherniței (NE). *Dobreanu*. ARH. NT., MĂN. NT., 10/1935 (1899), 6^v (copie din 1935), ARH. OC. TgN. 1 (1963). *Mă duc pe Dobreanu*. ANCH. MNe. – (Precedat de ent. *munte*, în sint. homof.) *Muntele Dobreanu*. CREȚULESCU, J. (1904), 69, ARH. NT., PL. 99. – (Precedat de ent. *culme* sau *deal*, în sint. heterof.) *Culmea Dobreanului*. NICODIM, M. (1929), CLXIV, DAVIDESCU, C. (1968), 213. *Dealul Dobreanului*. NICODIM, M. (1929), CLXV, GHEORGHITĂ, C.P. (1922), h. – (Precedat de ent. *obcină*, în sint. heterof.; silv.) Cf. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998). *Merg pe Obcina Dobreanului; am ajuns în vârful Obcinii Dobreanului*. ANCH. MNe. ◇ (Cu n. pers. nesuffixat) *B. Dobj.* („*Dealul Dobrii*”) TTRM I₄ (1775), 75. *Dobra Deal*. OTZELOWITZ (1790).

1. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *furcitur*, în sint. heterof.; slav, cu determ. în rom.) Locul de la obârșia pâraielor Dobreanu și Dobreanușu, unde culmea Dobreanului se bifurcă. **Ѹ ѳѳрчитѳрилѳ Дѳврѳанѳловѳи** („la Furciturile Dobrianului”). DRH, A, XXI (1632), 220. Cf. DRH, A, XXI (1632), 192, *ib.* XXII (1634), 17, *ib.* XXII (1634), 148, *ib.* XXII (1634), 157.

2. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana situată pe versantul de S al mt. Dobreanu, în apropiere de izvoarele pâraielor Dobreanu și Dobreanușu. *Mă duc în Poiana Dobreanului; am ajuns în marginea Poienii Dobreanului*. ANCH. Stâ.

3. P. polar. Oicon. (Precedat de ent. *stâna*, în sint. heterof.) Stâna situată pe mt. Dobreanu. *Mă duc la Stâna Dobreanului*. ANCH. MNe. – (În perifr.) *Stâna din Dobreanu*. ANCH. Stâ.

II. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Afl. stâng al r. Neamț, în dreptul s. Stâncă, care izvorăște de sub Obcina Dobreanu. *Păreu Dobriana*.

[sic] ARH. BUC. PL. 123 (1898). *Mă duc pe Pârâul Dobreanu; am ajuns la gura Pârâului Dobreanu.* ANCH. Stâ.– (Cu elipsa ent.) *Urc pe Dobreanu.* ANCH. Leg, MNe.

1. P. difer. Horon. (Precedat de ent. *gură*, în perifr.) Zona de la vărsarea p. Dobreanu în r. Neamț. *Mă duc la Gura Dobreanului; am ajuns în dreptul Gurii Dobreanului.* ANCH. Stâ.

2. P. polar. Oron. (Cu ent. *pietre* sau *stânci*, în sint. heteof.) Ansamblul stâncos situat la izvoarele și de-a lungul P. Dobreanu. *Am ajuns la Stâncile Dobreanului.* ANCH. MNe. *Pietrili Dobreanului.* ARH. BUC., PL. 72 (1840–1850). *Urc la Pietrele Dobreanului.* ANCH. MNe. – (Cu elipsa determinantului) *La Pietre.* ANCH. Leg.

a) P. polar. Oicon. (Cu ent. *stânca* în funcție topon.) Satul situat la poalele mt. Dobreanu, între P. Șerpilor și P. Străjii. *Stânca.* TTRM I₂ (1904), 1114/1, ATLAS CAD. III (1972), pl. 9, ARH. OC. Pip. 6 (1997), ANCH. Pip., Stâ.

3. P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *pod*, în sint. heterof.) Podul peste P. Dobreanu, peste care trece șoseaua Târgul Neamț–Pipirig. *Mă duc la Podul Dobreanului.* ANCH. Stâ.

4. P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în perifr.) Drumul forestier alături de P. Dobreanu. *Drumul pe Dobreanu.* ANCH. Stâ.

5. P. difer. Hidron. (Prin derivare cu suf. dim. *-așu*, precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Afl. stâng al r. Neamț, între p. Dobreanu (V) și P. Iepăriei (E). *Mă duc pe Pârâul Dobrenașu; am ajuns la gura Pârâului Dobrenașu.* ANCH. Stâ.

a) P. polar. Hodon. (Cu ent. *drum*, în perifr.) Drumul forestier ce merge de-a lungul p. Dobrenașu. *Drumul pe Dobrenașu.* ANCH. Stâ.

b) P. polar. Hodon. (Cu ent. *pod*, în sint. heterof.) Podul peste p. Dobrenașu, pe unde trece șoseaua Târgul Neamț – Pipirig. *Am ajuns la Podul Dobrenașului.* ANCH. Stâ.

c) P. polar. Oron. (Cu ent. *pietre* sau *stânci*, în sint. heteof.) Ansamblul stâncos situat de-a lungul p. Dobrenașu. *Am ajuns la Stâncile Dobrenașului.* ANCH. Stâ.

– Pron.: **(I)** *Óbsina Dobriánulu, Dobriánu* MNe, **(I.2)** *Poĵána Dobriánulu* Stâ, **(I.2)** *Stína Dobriánulu* MNe, *Stína la Dobriánu* Stâ, **(II)** *Piráĵu Dobriánu, Dobriánu* Leg, MNe, **(II.1)** *Gúra Dobriánulu* Stâ, **(II.2)** *Stínsili (Kétrili) Dobriánulu* MNe, *La Cétru* Leg, **(II.2.a)** *Stínca* Leg, Pip, **(II.3)** *Pódu Dobriánulu*, **(II.4)** *Drúmu pe Dobriánu*, **(II.5)** *Piráĵu Dobrenáșu*, **(II.5.a)** *Drúmu pe Dobrenáșu*, **(II.5.b)** *Pódu Dobrenáșu*, **(II.5.c)** *Stínsili Dobrenáșulu* Stâ.

– Etim.: de la un n. pers. **Dobreanu** (*Dobru* + suf. *-ean*).

DÓBRU (VNe) top. pers. **1.** Hidron. Afl. dr. al r. Neamț, care izvorăște de sub Dealul Mare, între Valea Rea și p. Cacova. Cf. ARH. OC. TgN. 9 (1998), *ib.* 10 (1998). *Am trecut peste Dobru.* ANCH. VNe. – (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) *Mă duc pe Pârâul Dobrului; trec apa Pârâului Dobrului.* ANCH. VNe.

a) P. polar. Oicon. (Precedat de ent. *mănăstire*, în sint. heterof.) Mănăstirea cu hramul Sf. Nicolae, situată la izvoarele P. Dobrului. *Mănăstirea*

Dobrului. ANCH. VNe. – (Cu ent. *schit*, în sint. homof.) Cf. ARH. OC. TgN. 9 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc la Schitul Dobru*. ANCH. VNe.

b) P. polar. Fiton. Fâneața situată între izvoarele P. Dobrului; (pop.) La Maici. *Dobra*. ARH. COM. VNe 1 (1959), *ib.* 3 (1959). *La Dobru*. ANCH. VNe.

– Pron.: **(1)** *Pîrâyu Dóbrulu (a) Mănăstîrîa Dóbrulu, Skítu Dóbru (3.a)*

– Etim.: prob. de la n. pers. **Dobru**; nu poate fi exclusă ipoteza provenienței de la hidron. ucr. **dobra (voda)** „(apa) cea bună”, acordat cu genul ent. (pârâu).

DOLHESTY v. **Dolheștii (1)**.

DOLHÉȘTHI (Dol) top. pers. **1**. Oicon. Satul situat pe p. Dolhești, de la intersecția drumurilor Târgul Neamț–Poiana Teiului cu Pipirig–Boboiești, până la gura p. Mihăiețul. *Dolhesty*. OTZELLOVITZ (1790). *Dolhești*. TTRM I₁ (1803–1965), 363, DGN (1890), 156, GHEORGHITĂ, C. (1936), 18, ATLAS CAD. III (1972), pl. 9, ARH. OC. Pip. 6 (1997), *ib.* 8 (1997). *Locuiesc în Dolhești; am ajuns la marginea Dolheștiului*. ANCH. Dol.

a) P. polar. Hidron. cursul inferior al p. Plutonul, în dreptul s. Dolhești. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) *Pârâul Dolhești*. ANCH. Pip. – (În constr. geogr.) *Pârâul Pluton-Dolhești*, ATLAS CAD. III (1972), pl. 9.– (Cu ent. *vale*, în sint. homof.) *Valea Dolhești*. ICHIM, S. (1979), 62. – (Cu ent. *apă*, în sint. heterof.; cu formă de sg. masc.) *Apa Dolheștiului*. ANCH. Dol.

b) P. polar. Oron. (Vechi, cu ent. *munți*, în sint. homof.; ofic.) Probabil mt. Branu. *Munții Dolhești*. DGN (1890), 157.

– Pron.: **(1)** *Dolhészť Dol*.

– Etim.: n. fam. **Dolhu** (de semnând o pers. neid.) + suf. col. **-ești**.

DÓLIA top. descr. **I**. Hidron. Afl. dr. al r. Neamț, între P. Paltinului¹ și p. Dolița, care izvorăște de sub Hălăuca. *Dacă pleacă din fundul [...] Doliei*. GHEORGHITĂ, C. (1936), 5. *Dolia*. ICHIM, M. (1973), 101, ICHIM, S. (1979), 109. *Mă duc pe Dolia; am ajuns la gura Doliei*. Bob.– (Precedat de ent. *pârâu* sau *vale*) *Per. Dole*. OTZELLOVITZ H. (1790). *Pârâul Dolia*. ARH. BUC. PL. (1880), 130, ICHIM, S. (1979), 55. *Pârâul Dolile*. [sic] DGN (1890), 157. *Pârâul Dolia*. GHEORGHITĂ, C.P. (1922), h, HARTA MIL. (1961), ARH. OC. Pip. 3 (1954), *ib.* 5 (1987), *ib.* 6 (1997). – (În sint. heterof.) *Pârâul Doliei*. ARH. OC. Pip. 8 (1997). *Mă duc pe Pârâul Doliei; am ajuns la gura Pârâului Doliei*. ANCH. Bob. – (Cu ent. *vale*, în sint. homof.) *Valea Dolia*. ICHIM, M. (1973), 83. ◊ (Cu ent. *depresiune*, în sint. homof.; geogr.) Depresiunea formată de p. Dolia. *Depresiunea Dolia*. ICHIM, M. (1973), 21.

1. P. polar. Oron. (Precedat de ent. *munte*) Ramificația de E a mt. Hălăuca, între cursul inferior al P. Paltinului¹ (N) și p. Dolia (S). *Dolile* [sic], *ramură de munți ce se întinde [...] înspre răsărit de s. Băboești*. DGN (1890), 157. – (Cu ent. *picior*, în sint. heterof.) *Piciorul Doliei*. GHEORGHITĂ, C.P. (1922), h. *Mă duc pe Piciorul Doliei; am ajuns în dreptul Piciorului Doliei*. ANCH. Bob.

a) P. difer. (Precedat de ent. *față*, în sint. heterof.) Partea de E a Piciorului Doliei. *Mă duc în Fața Doliei*. ANCH. Bob.

b) P. difer. (Precedat de ent. *dos*, în sint. heterof.) Partea de V a Piciorului Doliei. *Mă duc în Dosul Doliei; am ajuns în marginea Dosului Doliei*. ANCH. Bob.

c) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) Vârful Piciorului Doliei. *Vârful Doliei*. ANCH. Bob.

d) P. polar. ⁺Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Fostă poiană de pe D. Doliei, astăzi împădurită. *Poiana Doliei*. ANCH. Bob.

2. P. difer. Hidron. (Prin derivare cu suf. dim. *-ița*) Afl. dr. al r. Neamț, între p. Dolia (V) și P. Cujbei (E), care izvorăște de sub Plaiul Bătrân. *Depresiunea se închide la Dolița*. ICHIM, M. (1973), 91. *Mă duc pe Dolița; am ajuns la gura Doliței*. ANCH. Bob. – (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) *Pârâul Dolița*. ATLAS MIL. (1962), ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1997), ANCH. Bob.

3. P. polar. Oicon. (Uneori cu ent. *cătun* sau *sat*, în sint. homof.) Cătunul, fost s., situat în partea de V a s. Boboiești, în dreptul gurii p. Dolia (I). Cf. TTRM I₁ (1859–1963), 364/1, ATLAS CAD. III (1972), pl. 9, ANCH. Bob.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *coastă*, în sint. heterof.) Fâneața situată pe versantul de S al Culmii Liciorului, în dreptul cătunului Doliei. *Mă duc pe Coasta Doliei*. ANCH. Bob. – (În compus; ofic.) *Dolia-Coastă*. ARH. COM. Pip. 5 (1959).

– Pron.: **(I) Dólîa, Pîrâyu Dólîj, (I.1) Kîsôru Dólîj, (I.1.a) Fâța Dólîj, (I.1.b) Dôsu Dólîj, (I.1.c) Vîrvu Dólîj, (I.1.d) Poiana Dólîj, (I.2) Pîrâyu (Dolița), (I.3) Dólîa, (I.3.a) Coasta Dólîj** Bob.

– Etim.: ent. **dolie**.

DOLIA-COASTĂ v. **Dolia (3.a)**.

DOLILE v. **Dolia (I.1)**.

DOLIȚA v. **Dolia (I.2)**.

DOMÉNIILE COROÁNEI (Plă) fiton. descr. (Ofic.) Moșia. *Mă duc pe Domeniile Coroanei*. ANCH. Plă, Tim.

– Pron.: *Doméniili Coruáni* Plă, Tim.

– Etim.: a fost moșie regală.

DOMESNICU v. **Dumesnicul (I)**.

DORF PIPIRYGUL v. **Pipirigul (I.2)**.

DOSUL BRANULUI v. **Branu (II.1)**.

DOSUL DEALULUI MARE v. **Dealul Mare (I.2)**.

DOSUL DOLIEI v. **Dolia (I.1.b)**.

DOSUL FOALELOR v. **Foalele (1.b)**.

DOSUL MĂGUREI v. **Dumesnicul (I.3)**.

DOSUL PĂDURII v. **Pădurea Coverca (1.a)**.

DOSU-MĂGUREI v. **Dumesnicul (I.3.a)**.

DRAHURA v. **Drehuța (1.a)**.

DREHÚȚA (VNe) top. pers. 1. Oicon. Partea de V, fost s., a s. Vânătorii-Neamț. *Debruța*. [sic] DGN (1890), 150. *Drehuța*. ARH. COM. VNe 3 (1959). *Mă duc în Drehuța; am ajuns în marginea Drehuței*. ANCH. VNe. – (Precedat de ent. *cătun* sau *sat*, în perifr.) *Mă duc în Cătun la Drehuța*. ANCH. VNe. – (În sint. homof.) *Satul Zrehuța*. [sic] CREȚULESCU, J. (1904), 69. *Am ajuns în marginea Cătunului Drehuța*. ANCH. VNe. *Stă în satul Drehuța*. ANCH. VNe.

a) Hidron. (rar; ofic.) Pârâul Cacova. *Drahura*. [sic] ATLAS CAD. III, pl. 9 (1972). – (Precedat de ent. *vale*, în sint. heterof.) *Valea Drăhufeii*. ATLAS MOLD. (1892).

– Pron.: (1) *Drehúța, Drăhúța, Cotîn (la) Drehúța* VNe.

– Etim.: n. fam. **Drehuța**, desemnând o pers. neid.

DRUGÁNU¹ (Bob) centru de polar. topon. pers. 1. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Afl. st. al r. Neamț, care izvorăște de sub Obcina Druganului, la V de P. Ursului. *Pârâul Drăganu*. [sic] ARH. OC. Pip. 2 (1944). *Pârâul Druganu(l)*. GHEORGHITĂ, C.P. (1922), h, ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 8 (1997), ANCH. Bob. – (În sint. heterof.) *Pârâul Druganului*. HARTA MIL. (1961), ANCH. Bob.

a) P. difer. Horon. (Precedat de ent. *fund*, în sint. heterof.) Zona de la obârșia P. Druganului¹. *Fundul Druganului*. HARTA MIL. (1961).

2. Oron. (Precedat de ent. *obcină*, în sint. heterof.) Obcina situată la obârșia pâraielor Druganu¹ (E), Ursului (V) și [Râșca] (N). *Mă duc pe Obcina Druganului*. ANCH. Bob.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana cu pășune situată pe Obcina Druganului. *Am ajuns la Poiana Druganului*. ANCH. Bob.

– Pron.: (1) *Pîrășu Drugănu(lu)*, (2) ^u*Ópșina Drugănu(lu)*, (2.a) *Poiána Drugănu(lu)* Bob.

– Etim.: n. pers. **Druganu**, desemnând o pers. neid.

DRUGÁNU² (Plu) centru de polar. topon. pers. 1. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificație a Obcinii Hangului, între P. Chiruții (V) și P. Druganului² (E). *Piciorul Druganului*. ARH. OC. Pip. 5 (1987), ANCH. Plu. – (În sint. homof.) *Piciorul Druganu*. ARH. OC. Pip. 2 (1944).

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al p. Mihăieț, între P. Chiruții (V) și P. la Ruptură (E). Cf. ARH. OC. Pip. 7 (1997), ANCH. Plu.

– Pron.: (1) *Kîșóru Drugănu(lu)* (2) *Pîrășu Drugănu(lu)* Plu.

– Etim.: v. **Druganu**¹.

DRUMUL AFINIȘ v. **Afinișul**³ (2.a).

DRUMUL AFINIȘULUI v. **Afinișul**³ (I.1.a).

DRUMUL ALUNULUI v. **Pârâul Alunului** (I.2).

DRÚMUL ARMÁTEI (VNe) hodon. descr. Drumul care merge de la p. Cacova până la izvoarele P. Porcului, străbătând d. Osoiul. *Merg pe Drumul Armatei; am ajuns în capătul Drumului Armatei*. ANCH. VNe.

– Pron: *Drúmu Arméfi* VNe.

– Etim.: drumul a fost făcut de către **armată**, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

DRUMUL BLEBEI v. **Blebea** (1.d).

DRUMUL BOIȘTII v. **Boiștea** (2).

DRUMUL BRANIȘTEI v. **Târgul Neamț** (A.I.1.b.β).

DRUMUL CARPENULUI v. **Pârâul Carpenului** (I.1.b).

DRUMUL CĂRBUNEI v. **Cărbuna** (1.a).

DRUMUL DE PE DEALUL CRUCHI v. **Crucea**¹ (1.a.α).

DRUMUL DUMESNICULUI v. **Dumesnicul** (I.4).

DRÚMUL GHINDĂOĂNILOR (Hum) hodon. descr. Drumul care face legătura între localit. Humulești și [Ghindăoani]. Cf. ARH. TgN. 2 (1959). *Vin de pe Drumul Ghindăoanilor*. ANCH. Hum.

– Pron.: *Drímu G'indăuánilor* Hum.

– Etim.: de la numele localit. **Ghindăoani**, până unde duce drumul.

DRUMUL HUMĂRIEI v. **Humăria (1.b)**.

DRUMUL JACOTELOR v. **Piciorul Jacotelor (1.a)**.

DRUMUL LA CHILII v. **La Chilii (2.a)**.

DRUMUL LA IMAȘ v. **Imașul² (1.a)**.

DRUMUL LA MORIȘCĂ v. **Morișca**.

DRUMUL LA NOUĂZECI v. **La Nouăzeci (1.a)**.

DRUMUL LA OCEA v. **Ocea (1)**.

DRUMUL LA PATRUZECI v. **La Patruzeci (1.a)**.

DRUMUL LA PODEȚE v. **Podetele (3)**.

DRUMUL LA ZIMBRĂRIE v. **Zimbrăria (1.a)**.

DRUMUL MAGHERNIȚA v. **Pârâul Magherniței (1.a)**.

DRÚMUL MÁRE (Dum, Plă, Tim) hodon. descr. Secțiunea din șoseaua Pașcani–Târgul Neamț care trece prin com. Timișești; Strada Mare. *Am ajuns la Drumul Mare*. Plă, Tim.

– Pron.: *Drímu Mári* Plă, Tim.

– Etim.: sint. topon. motivată de mărimea și importanța acestui drum față de celelalte căi de comunicație din comună.

DRUMUL NEAMȚULUI v. **Târgul Neamț (A.I.2)**.

DRUMUL NEMȚIȘORULUI v. **Târgul Neamț (A.I.3.a.α)**.

DRUMUL NILULUI v. **Pârâul Nilului (1.a)**.

DRUMUL PALTINULUI v. **Pârâul Paltinului² (1.a)**.

DRUMUL PE BOMPA v. **Bompa (1.d)**.

DRUMUL PE COASTA FAGULUI v. **Coasta Fagului (1.c)**.

DRUMUL PE DOBREANU v. **Dobreanu (II.4)**.

DRUMUL PE DOBRENAȘU v. **Dobreanu (II.5.a)**.

DRUMUL PE FOALE v. **Foalele (1.d)**.

DRUMUL PE PÂRÂUL STRĂJII v. **Pârâul Străjii (I.2)**.

DRUMUL PE ȚARINĂ v. **Agăpeni (I.4.a)**.

DRUMUL PREUTEȘTILOR v. **Preutești (1.a)**.

DRUMUL PROCOVULUI v. **Schitul Pocrov (1.b)**.

DRÚMUL RÓȘU (VNe) top. descr. **1**. Hodon. Drumul de la S de s. Vânătorii-Neamț, între P. Căldării și P. Sărăturii. *Merg pe Drumul Roșu; am ajuns în capătul Drumului Roșu*. ANCH. VNe.

a) P. polar. Fiton. (Cu ent. *tarla*, în sint. homof.) Terenul arabil situat la obârșia P. Sărăturii, străbătut de Drumul Roșu. *Mă duc la Tarlaua Drumul Roșu; am ajuns în marginea Tarlalei Drumul Roșu*. ANCH. VNe. – (Cu elipsa ent.) *Drumul Roșu*. ARH. COM. VNe 6 (1959).

– Pron. **(1)** *Drímu Roș*, **(2)** *Tarláua Drímu Roș* VNe.

– Etim.: pământul de aici este argilos, de culoare roșie.

DRUMUL SĂSCUȚEI v. **Săscuța (1.a)**.

DRÚMUL SÓNDELOR (Bob) hodon. descr. Drumul care merge din marginea s. Boboiești până în Vârful Crucii. Cf. ANCH. Bob.

– Pron.: *Drúmu Sónđilor* Bob.

– Etim.: drumul ducea la sondele de extragere a țițeiului.

DRÚMUL URECHÉNILOR (Tim) hodon. Șoseaua Timișești–Urecheni. Cf. ANCH. Tim.

– Pron.: *Drúmu Urekjénilor* Tim.

– Etim.: drumul care duce la s. Urecheni.

DUMBRAVA v. **Târgul Neamț (A.I.1.b.α).**

DUMBRÁVA² (Dum) oicon. descr. (Uneori precedat de ent. *sat*, în sint. homof.) Satul situat pe st. r. Neamț, între s. Blebea (V) și s. Plăieșu (E); (vechi) Grașii. Cf. TTRM I₁ (1964), 385/1. *Locuiește în Dumbrava*. Dum, Pip, Plă. *Treci de Satul Dumbrava*. Pip.

– Pron.: (*Sátu*) *Dumbráva* Dum, Pip, Plă.

– Etim.: ent. **dumbrava** în funcție topon. Denumirea este recentă, din 1964, probabil arbitrară.

DUMBRAVA BRANEȘTI v. **Târgul Neamț (A.I.1.b.α).**

DUMBRAVA BRANIȘTEI v. **Târgul Neamț (A.I.1.b.α).**

DUMBRAVA CACOVEI v. **Cacova (1.a).**

DUMBRAVA DE STEJARI v. **Târgul Neamț (A.I.1.b.α).**

DUMBRĂVĂ v. **Târgul Neamț (A.I.1.b.α).**

DUMESNICUL (Păț, Stâ) centru de polar. topon. **I.** Oron. Muntele situat la E de mt. Branu, între p. Branu (V), p. Dumesnicul (E) și r. Neamț (N). *Dumisnicul*. [sic] BOGDAN, S. (1742), 265. *Domesnicu*. [sic] OTZELLOVITZ H. (1790). *De la pădure din Dumesnicu*. CREANGĂ, O. I (1880), 173. *Dumesnicu*. ARH. COM. Pip. 3 (1959). – (Precedat de ent. *măgură* sau *munte*, în sint. homof.) *Măgura Domesnicul*. [sic] DGN (1890), 221. *Măgura Domesnic*. [sic] CHIRIȚĂ, F. (1994), 125. *Muntele Domesnicul*. [sic] DGN (1890), 161. – (În sint. heterof.) *Măgura Dumesnicului*. DGR (2008), 417. *Mă duc pe Măgura Dumesnicului*. ANCH. Păț, Stâ. – (Cu elipsa determin. *Dumesnicul*) *Muntele Măgura*. DGN (1890), 220.

1. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. homof.) *Vârful Domesnic*. [sic] HARTA MIL. (1961). – (Cu determin. *măgura*) *Vârful Măgurii*. ANCH. Păț.

2. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *plai*, cu determinantul *Măgura*, în sint. heterof.) Ramificația de NE a mt. Dumesnicul. *Urc pe Plaiul Măgurii*. ANCH. Stâ.

3. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *dos*, în sint. heterof.) Versantul de V al mt. Dumesnicul. *Dosul Măgurei*. ANCH. Păț.

a) P. polar. Fiton. (În compus) Pădurea de pe versantul de V al mt. Dumesnicul. *Dosu-Măgurei, pădure din trupul moșiei Pipirig*. DGN (1890), 162.

4. P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Drumul care pleacă din s. Pățâligeni și merge pe culmea Dumesnicului. *Drumul Dumesnicului*. ANCH. Păț.

5. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. heterof.) *Mă duc în Pădurea Dumesnicului*. Păț. – (În perifr.) *De la Pădure din Dumesnicu*. CREANGĂ, O. I (1880), 173. – (În sint. homof.) *Pădurea Domesnicul*. [sic] DGN

(1890), 161. – (Precedat de ent. *canton*, în sint. heterof.) *Cantonul Domesnicului, trup de pădure*. [sic] DGN (1890), 101.

6. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *țarină*, în sint. heterof.) Terenul cu fâneață de pe versantul de E al mt. Dumesnicul. Cf. ARH. OC. Pip. 4 (1959). *Mă duc în Țarina Dumesnicului; am ajuns în marginea Țarinei Dumesnicului*. ANCH. Pâț, Stâ.

II. Hidron. Afl. dr. al r. Neamț, între P. Catrinei¹ (V) și P. Comorii (E), care izvorăște de sub Obcina Chitelor. *La gura Domesnicului*. NICODIM, M. (1929), CLXVII. *Două țigânci de la Dumesnicu*. SADOVEANU, O. XIII (1940), 708. – (Cu ent. *pârâu* sau *vale*, în sint. heterof.) *Până în pârâul Domesnicului*. NICODIM, M. (1899), CXXXIX. *Până în pârâul Domesticului, pe pârâul Domestecului*. [sic] NICODIM, M. (1929), CLXIII. *Mă duc pe Pârâul Dumesnicului; am ajuns la gura Pârâului Dumesnicului*. ANCH. Pâț. *Am ajuns în Valea Dumesnicului*. ANCH. Stâ. – (Cu ent. *pârâu* sau *vale*, în sint. homof.) *Domesnicu, pârâu mic în j. Neamțu, ce se varsă în Neamțu*. FRUNZESCU, D. (1872), 166. *În obârșia pârâului Domesnicu*. NICODIM, M. (1897), CXX. *Pârâul Domesnic*. 166, DGN (1890), 161, ARH. OC. Pip. 6 (1996). *Valea Dumesnic*. ICHIM, S. (1979), 67.

1. P. polar. ⁺Reper topon. (Precedat de ent. *cârciumă*, în compus) Fostă cârciumă de la gura p. Dumesnic. *Cârciuma-Domesnic, loc isolat [...] la gura pârâului Domesnic*. DGN (1890), 161. – (În formulări metalingvistice; cu ent. *gură*) *Hanul numit din Gura Dumesnicului*. NICODIM, M. (1859), XIII.

– Pron.: (I) *Măgura Domésniculu* Pâț, Stâ, (I.1) *Vírvu Măguri* Pâț, (I.2) *Plăju Măguri* Stâ, (I.3) *Dósu Măguri*, (I.4) *Drúmu Dumésniculu*, (I.5) *Pădúrija Dumésniculu* Pâț, (I.6) *Țârna Dumésniculu* Pâț, Stâ, (II) *Pîrăyu Dumésniculu* Pâț, *Válja Dumésniculu* Stâ.

– Etim.: prob. de la adj. **dumesnic** (variantă populară a adj. *domestic*) cu valoare substantivală, având semnificația de ‘pământ gras, roditor; pământ cultivat’ (cf. IORDAN, T.R., 509 și DLR, Litera D, 1316).

DUMISNICUL v. **Dumesnicul** (I).

DVORENEȘTI v. **Zvorăneștii** (1).

DVORENIȘTI v. **Zvorăneștii** (1).

DVORINEȘTI v. **Zvorăneștii** (1).

EMAȘU TÂRGULUI v. **Imașul Târgului**.

FĂGII (VNe) top. descr. 1. Fiton. (Uneori în sint. prep.) Terenul (arabil și pășune) situat între r. Neamț (N), s. Vânătorii-Neamț (E), La Tihărași (S) și P. Gămănuțului (V). *La Fagi*. ARH. BUC., REF. 1864, dos.1011, f. 9^r (1864). *Fagi*. ARH. COM. VNe 1 (1959), *ib.* 3 (1959). *În Fagi*. ANCH. VNe.

a) P. difer. (Precedat de ent. *coastă*, în sint. heterof.) Partea estică, în pantă, a Fagilor (1), acoperită cu pășune. *Mă duc pe Coasta Fagilor; am ajuns în marginea Coastei Fagilor*. ANCH. VNe. – (Cu determin. topon. la sg.) *Coasta Fagiului*. ANCH. VNe.

b) P. polar. Oicon. Cătunul situat la marginea vestică a s. Vânătorii-Neamț. Cf. TTRM I₁ (1871, 1873), 396. *Mă duc în Fagi; am ajuns la marginea Fagilor*. ANCH. VNe.

– Pron.: (1, 1.b) *Fázi*, *În Faž*, (1.a) *Cuásta Fázilor* (*Fázulu*) VNe.

– Etim.: probabil odinioară aici era pădure de **fagi**, din care a rămas doar o parte în zona cea mai înaltă a terenului. Forma *fagiul* este un sg. refăcut analogic după forma de plural.

FAȚA DOLIEI v. **Dolia (I.1.a)**.

FAȚA FOALELOR v. **Foalele (1.a)**.

FĂGETEL v. **Pădurea Făgețel**.

FĂGÎȘUL (Leg) oron. descr. (Vechi) Coasta Fagului. Cf. ARH. COM. Pip. 1 (1959), *ib.* 6 (1959).

– Etim.: ent. **făgiș** în funcție topon.

FÂNTÂNA LA CANTON v. **Cantonul (1.b)**.

+FÂNTÂNA LA HALDĂU (Tim) hidron. pers. Fostă fântâna din Țarină. *Mergem la Fântâna la Haldău*. ANCH. Tim.

– Pron.: *Fîntîna la Haldău* Tim.

– Etim.: prob. de la supran. **Haldău**, al unei persoane neid.

+FÂNTÂNA LUI COVAȘĂ (Tim) hidron. pers. Fostă fântâna din tarlaua La nouăzeci. Cf. ANCH. Tim.

– Pron.: *Fîntîna lu Covășă* Tim.

– Etim.: n. fam. **Covașă**, al proprietarului terenului de aici.

FÂNTÂNA LUI HAJA (Tim) hidron. pers. Fântâna situată pe terenul La Patruzeci; (vechi) Fântâna lui Iftimie. *Mă duc la Fântâna lui Haja; am ajuns în dreptul Fântânii lui Haja*. ANCH. Tim.

– Pron.: *Fîntîna lui Haja* Tim.

– Etim.: de la n. fam. **Haja**, al proprietarului terenului pe care se află fântâna.

FÂNTÂNA LUI IFTİMIE (Tim) hidron. pers. (Vechi) Fântâna lui Haja. Cf. ANCH. Tim.

– Pron.: *Fîntîna lu Iftimi* Tim.

– Etim.: de la n. pers. **Iftimie**, neid.

FÂNTÂNA PUTUROSULUI v. **Pârâul Puturos (1.a)**.

FÂNTÂNA SLATINII v. **Slatina² (1)**.

FÂNTÂNÉLELE (Tim) hidron. descr. (De obicei în sint. prep. *La Fântânele*) Locul cu izvoare amenajate din partea de S a s. Timișești. *Mă duc la Fântânele; am ajuns în dreptul Fântânelelor*. ANCH. Tim.

– Pron.: *Fîntînjélili, La Fîntînjéli* Tim.

– Etim.: apel. **fântânele** în funcț. topon.

FLORENII (VNe) fiton. pers. Fâneța situată între Poiana lui Ureche și P. Dobrului. Cf. ARH. COM. VNe 3 (1959); *ib.* 4 (1959). – (În sint. prep.) *La Floreni. Ib.* 2 (1959). *Mă duc la Floreni; am ajuns în marginea Florenilor*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Florénⁱ* VNe.

– Etim.: de la n. fam. **Florea** (al proprietarilor de teren din acest loc) la pl.

FOÁLELE (Pip) top. **1**. Oron. Ramificația muntelui Ursoaia, aflată între p. Ursoaia (S) și p. Cotnărelul (N). *În capul Foalelui*. [sic] DRH, A, XXI (1632), 192 (trad.). *Pân-la capul Foalelui*. [sic] *Ib.* XXII (1634), 17 (trad.). *Mă duc pi Foale; am ajuns în vârful Foalelor*. ANCH. Pip. – (Slav.) **ДАЖЕ ДО ГЛАВЪ ФОАЛЕЛОВИ** („până la capul Foalelor”). DRH, A, XXI (1632), 220; *ib.* XXII (1634), 148, 157. – (Precedat

de ent. *culme* sau *obcină*, în sint. heterof.) **На шпчина Фодлеови** („pe obcina Foalelor”). DRH, A, XXI (1632), 220, *ib.* XXII (1634), 148. **На кѡлмѣ Фодлеови** („pe culmea Foalelor”). DRH, A, XXII (1634), 157.

a) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *față*, în sint. heterof.) Versantul de SE, dinspre s. Boboiești, al mt. Foalele. *Fața Foalelor*. ARH. COM. Pip. 4 (1959), ANCH. Dol.

b) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *dos*, în sint. heterof.) Versantul de NV al mt. Foalele. *Dosul Foalelor*. ARH. COM. Pip. 2 (1959). *Ajungii la Dosul Foalelor*. ANCH. Dol.

c) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *țarină*, în sint. homof.) Terenul cu fâneață de pe mt. Foalele. *Țarină Foale*. ARH. COM. Pip. 3 (1959). – (Cu elipsa ent.) *Mă duc în Foale; am ajuns în vârful Foalelor*. ANCH. Dol.

d) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în perifr.) Drumul care pleacă din marginea s. Dolhești și merge pe Culmea Foalelor. *Drumul pe Foale*. ANCH. Dol.

– Pron.: **(1)** *Fuálili Pip*, **(1.a)** *Fáța Fuálilor*, **(1.b)** *Dósu Fuálilor* **(1.c)** *În Fuáli* **(1.d)** *Drúmu pi Fuáli* Dol.

– Etim.: n. pers. **Foale**, desemnând o pers. neid.

FÓCȘA (VNe) centru de polar. topon. pers. **1.** Oron. Dealul situat la N de Obcina Tăciunelui, între p. Dumesnicul (V), r. Neamț (N) și p. Secul (E). Cf. ATLAS MOLD. (1892), ANCH. VNe. – (Cu ent. *picior*, în sint. heterof.) *Piciorul Focșei*. ARH. OC. Pip. 3 (1954). – (Cu ent. *bâțci*, în sint. heterof.) *Mă duc pe Bâțcile Focșei*. ANCH. VNe.

2. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana cu fâneață de pe D. Focșei. *Poiana Focșei*. *ib.* (1899), CXXVI, ANCH. VNe. – (Cu ent. la pl.) *Poenile Focșei*. NICODIM, M. (1897), CXXII.

3. P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *jgheab*, în sint. heterof.) Afl. dr. al p. Dumesnicul, între P. Ruginiei și r. Neamț, care izvorăște de sub D. Focșei. *Am ajuns în dreptul Jgheabului Focșei*. ANCH. Stâ.

– Pron.: **(1)** *Djálu Fócși*, *Bítșili Fócși*, **(2)** *Pojána Fócși*, **(3)** *Jg'ábu Fócși* (VNe).

– Etim.: de la un n. pers. **Focșa**, desemnând o pers. neid.

FOIRE DE NIAMTZO v. **Târgul Neamț (A)**.

FORTERESSE DE NIAMTZO v. **Târgul Neamț (A.II)**.

FUND LUMINESCU v. **Fundul Luminesei (1)**.

FUNDOÁIA fiton. descr. Terenul cu fâneață situat pe versantul de S al Obcinii Agăpenilor. Cf. ARH. COM. Pip. 5 (1959), *ib.* 7 (1959), ANCH. Pip.

– Pron.: *Fundoáia* Pip.

– Etim.: ent. **fundoaie** ‘fundătură, loc dosit’ în funcție topon.

FUNDUL DRUGANULUI v. **Druganu¹ (1.a)**.

FUNDUL-ROMĂNESII v. **Fundul Rumiresei (1)**.

FUNDUL ROMĂNESII v. **Fundul Rumiresei (1)**.

FUNDUL ROMĂNEȘTI v. **Fundul Rumiresei (1)**.

FÚNDUL RUMINESEI (VNe) top. pers. **1.** Oron. Prob. versantul de E al Dealului Mare. *Fundul-Românesii*. DGN (1890), 347. *Fundul Românesii*. *Ib.*, 177. *Fundul Românești*. *Ib.* (1890), 384.

a) P. polar. Fiton. Fâneața situată între p. Cacova (S) și Tihărași (N). *Fundu Luminesei*. [sic!] ARH. COM. VNe 5 (1959); *Fund Luminescu*. [sic!] *Ib.* 2 (1959); *Fundu Ruminesei*. *Ib.* 3 (1959), ANCH. VNe.

b) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Afl. stg. al p. Cacova, care străbate fâneața Fundul Ruminesei. *Pârâul Fundul Rumiresei*. ANCH. VNe.

– Pron.: **(1)** *Fúndu Rumirésî*, **(2)** *Pîrâău Fúndu Ruminésî* VNe.

– Etim.: ent. **fund** (terenul se înfundă în pădure) + n. pers. **Rúminu/Rumineasa** (baza lexicală este adj. *rumîn*, variantă regională de la *rumen*, de unde s-a format, probabil, un n. pers. *Rúminu*, iar de aici *Rumineasa*). Forma *Româneasa* din unele surse este o hipercorecție.

FUNDUL PÂRÂULUI STRĂJII v. **Pârâul Străjii (I.1).**

FUNDUL PÂRÂULUI v. **Pârâul Străjii (I.1).**

FUNDUL PIPIRIGULUI v. **Pipirigul (I.1).**

FUND RUMINESEI v. **Fundul Luminesei (1).**

FURCITURILE DOBRIANULUI v. **Dobreanu (I.1).**

GARDUL ȚARINII v. **Țarina (1.a).**

GĂLĂȚEANU v. **Piciorul Gălățeanului.**

GĂVANUL¹ (TgN) top. descr. **1.** Cremnon. (Și în sint. *În Găvan*) Terenul arabil situat pe dreapta șos. Timișești–Târgul Neamț, între Livadă (V) și La Chiper (E). Cf. ARH. TgN. 4 (1959). *Mă duc în Găvan; am ajuns în marginea Găvanului*. ANCH. TgN.

a) P. difer. Fiton. (Cu determinantul *la Rachieru*, în perifr.) Partea de N a tarlalei Găvan. *Vin din Găvanul la Rachieru*. TgN.

– Pron.: **(1)** *Gavánu*, *În Gaván*, **(1.a)** *Gavánu la Rakieru* TgN.

– Etim.: ent. **găvan** în funcție topon; terenul este accidentat, cu adâncituri. **(1.a)** de la n. fam. **Răchieru**, proprietara casei de acolo.

GĂVANUL² (Tim) cremnon. descr. (Uneori în sint. prep. *În Găvan*) Terenul adâncit de la N de s. Timișești, situat între r. Moldova (E), Prundul (N) și Drumul Preuteștilor (SV). *Merg în Găvan; am ajuns în dreptul Găvanului*. ANCH. Tim, Pre.

– Pron.: *Gavánu*, *În Gaván* Tim.

– Etim.: v. **Găvanul**¹.

GĂVANU LA RACHIERU v. **Găvanul (1.a).**

GÂRLA (Tim., Zvo) hidron. descr. Brațul r. Moldova, la E de s. Timișești și s. Zvorănești. *La Gârlă*. ARH. COM. Tim. 1 (1959). *Mă duc la Gârlă; am trecut apa Gârlei*. ANCH. Tim. – (Cu determinan. *mică*, în sint. heterof.; prin opoz. cu Gârla cea Mare – r. Moldova) *Gârla cea Mică*. ANCH. Zvo.

– Pron.: *Gîrla* Tim, *Gîrla șe Nîcâ* Zvo.

– Etim.: ent. **gârlă** în funcție topon.

GÂRLA CEA MICĂ v. **Gârla.**

GÂRLA MORII (Dum, Pla, Tim) hidron. descr. Brațul r. Neamț, la N de s. Timișești. *Mă duc la Gârla Morii; apa Gârlei Morii*. ANCH. Tim.

– Pron.: *Gîrla Móri* Tim.

– Etim.: top. motivat de faptul că pe acest curs de apă funcționau odinioară mai multe mori de apă.

GĂRLA MÓRILOR (TgN) hidron. descr. Brațul r. Neamț (la stânga sa) situat la N de localit. Blebea. Cf. ARH. BUC., PL. 109 (1840–1850), *ib.* 110, (1852). *Vin de la Gârla Morilor; am ajuns la malul Gârlei Morilor*. ANCH. TgN.

– Pron.: *Gîrla Múórilor* TgN.

– Etim.: până la colectivizare funcționau mai multe **mori** pe această gărlă.

GHEȚĂRIĂ (Bob) top. descr. **1.** Hidron. (Și în sint. *La Ghețărie*) Izvorul situat sub vf. Bivolul. *Mă duc la Ghețărie; am ajuns în dreptul Ghețăriei*. ANCH. Bob.

a) Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. dr. al Cracului Mare, care izvorăște de sub vf. Bivolul. *Pârâul Ghețăriei*. ANCH. Bob. – (În sint. homof.; silv.) *Pârâul Ghețăria*. ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 8 (1997).

– Pron.: ^D(**1**) *La G' ețăriji, La G' ețăriji, La G' ețăriji, (1.a) Pîrâuu G' ețăriji, Pîrâuu G' ețăriji* Bob.

– Etim.: apel. **ghețărie** în funcție topon.

GLÓDUL (VNe) top. descr. **1.** Hidron. Cracul dr. al p. Secul, care izvorăște de sub Chita Mare. Cf. ARH. OC. TgN. 9 (1998), *ib.* 10 (1998). *Am ajuns la gura Glodului*. ANCH. VNe.

a) P. difer. (Cu determinantul *mare*) Cracul st., mai lung decât cel dr., al p. Secul, ce izvorăște de sub Chita Mare. *Mă duc pe Glodul Mare*. ANCH. VNe. – (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) *Pârâul Glodul Mare*. HARTA MIL. (1961), ATLAS CAD. III, pl. 9 (1972), ARH. OC. TgN 9 (1998).

– Pron.: *Glódu (Mári)* VNe.

– Etim.: pârâul este mlăștinos, cu **glod**.

GLÓDUL MARE v. **Glodul (1.a)**.

GRĂȘII (Dum) top. pers. **1.** Oicon. (Vechi; precedat de ent. *sat*, în sint. homof.; sinon. cu s. Băloșeni, prob. în sec. al XIX-lea) Satul Dumbrava.– (Slav.) **Нѧ Нѧмца, Грашїи** („[satul] pe Neamț, Grașii”) DRH, A, II (1455), 74. – (Rom.) *Am întărit [...] <pe 2> sate, anume Bălușeni, pe pârâul Neamțului [...] <și al>tu satu, anume Grașii*. DRH, VI (1569), 679 (trad. rom. veche). *Satul Grașii*. IONESCU, G. (1887), 14, DGN (1890), 187. – (Cu elipsa ent.) *O mănăstire, Boiște, lângă Grași*. DRH, A, II (1449), 1 (rez. din 1715). *Agapianii le-au ținut [poienile] cu hotarul Grașilor*. DIR, A, XVII-II (1610), 304. *Grașii*. GIURESCU, P. (1835), 253, ARH. BUC. PL. (1842), 35. ANDREI, D.H. (1850), 100, FRUNZESCU, D. (1872), 53, TTRM I₁ (1772–1954), 385/1. *Băloșeni ce-i zic și Grași*. BAR, CFR, 457 (1876). *Groșii*. [sic] TTRM I₁ (1892), 385/1. *Înainte se numea Grașii*. Pip. – (Precedat de ent. *slobozie*, în sint. homof.) *Slobozia Grașii*. TTRM I₁ (1816), 385/1.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. homof.) *Pădurea Grașii*. DGN (1890), 187.

– Pron.: *Grăș* Pip.

– Etim.: de la un n. pers. **Grasu** (formație de pl. nesufixată). Etimologia oferită de localnici: „trăiau aici oameni grași, cu gușă”.

GROAPA ARINI v. **Groapa cu Arini**.

GROAPA CORINEI v. **Groapa cu Arini**.

GROÁPA CU ARÍNI (Stâ) cremnon. descr. Terenul accidentat de pe Piciorul Albelor. *Groapa Arini*. ARH. COM. Pip.4 (1959). *Am ajuns în Groapa Corinei*. [sic] Pip.

– Pron.: *Gruápa Coríni* Pip.

– Etim.: forma inițială a toponimului – **Groapa cu Arini* – a evoluat la varianta actuală.

GROÁPA LA ARÓN (VNe) cremnon. pers. Terenul adâncit situat la izvoarele P. Căldării. *Mă duc la Groapa la Aron; am ajuns în marginea Gropii la Aron*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Gruápa la Arón* VNe.

– Etim.: de la un n. pers. **Aron**, desemnând o pers. neid.

GROÁPA LA URZÍCĂ (VNe) cremnon. pers. Depresiunea mică situată la E de P. Căldării, la N de Groapa la Aron. *Mă duc la Groapa la Urzică*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Gruápa la Urzícă* VNe.

– Etim.: de la n. fam. **Urzică**, desemnând vechiul proprietar al locului.

GROÁPA LUI CIOCÂRLÁN (Pâț) cremnon. pers. Locul adâncit, cu poiană, din partea de S a culmii mt. Dumesnicul. Cf. ANCH. Pâț.

– Pron.: *Gruápa lui Șocîrlán* Pâț.

– Etim.: de la un n. pers. **Ciocârlan**, neid.

GRÓPILE (Pip) fiton. descr. (De obicei în sint. *În Gropi*) Pășunea situată pe versantul de SE al d. Bompa, între P. Izvoarelor (V) și P. Arinilor² (E). *Mă duc la Gropi; am ajuns în marginea Gropilor*. ANCH. Pip. – (În sint. *La Gropi*) Cf. ARH. Oc. Pip. 7 (1959).

– Pron.: *Grópili, În Grópⁱ* Pip.

– Etim.: apel. **gropi** în funcție topon.; terenul este accidentat.

GROPILE TIHĂRĂILOR v. **Tihărăile (1.b)**.

GROȘII v. **Grașii (1)**.

GRUIUL HALUCĂI v. **Hălăuca (1.b)**.

GRUMĂZÉSCU (MNe) centru de polar topon. pers. **1.** (Precedat de ent. picior, în sint. heterof.) Ramificația de V a D. Cireșului, între Pic. Cerdacului (N) și Pic. Plopilor (S). *Piciorul Grumăzescului*. NICODIM, M. (1897), CXXII. – (În sint. homof.) *Piciorul Grumăzescu*. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Piciorul Grumăzescu*. ANCH. MNe.

2. ⁺Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. homof.) Fostă poiană de pe Pic. Grumăzescu, astăzi împădurită. *Poiana Grumăzescu*. *Ib.* (1899), CXXXV, ARH. NȚ., MĂN. NȚ., dos. 10/1935, f. 6^v.

– Pron.: *Kíșóru Grumăzáscu* MNe.

– Etim.: de la n. fam. **Grumăzescu**.

GURA CARPANULUI v. Carpenul (I.1).
GURA CARPENU v. Carpenul (I.1).
GURA CARPENULUI v. Carpenul (I.1.a).
GURA DOBREANULUI v. Dobreanu (II.1).
GURA KARPOWNA v. Carpenul (I.1.a).
GURA MÂNZATULUI v. Mânzatu (2.a).
GURA PÂRÂULUI ALB v. Pârâul Alb¹ (1.a).
GURA SĂCULUI v. Secul (I.1).
GURA SĂȘTII v. Sasca (I.1, I.1.a).
GURA SECULUI v. Secul (I.1).
GURA URSOAIEI v. Ursoaia (II.1).
HALLOUCA v. Hălăuca (1.e).
HALLOUKA v. Hălăuca (1.e).

HARDUGHILE (VNe) fiton. descr. (De obicei în sint. prep. *La Hardughii*) Fâneța situată pe malul drept al Văii Seci, la cca 1 km de locul de vărsare în r. Neamț. Cf. ARH. COM. VNe 2 (1959). *Mă duc la Hardughii; am ajuns în marginea Hardughiiilor*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Hardug'ili*, *La Hardug'iji* VNe.

– Etim.: odinioară ar fi fost aici niște case dărăpănate, numite **hardughii**.

HÁTIC (Plă) fiton. descr. (De obicei în sint. prep. *La Hatic*) Terenul situat pe st. șoselei Timișești–Târgul Neamț, între La Adăpătoare (V) și Procovenii (E). *Mă duc la Hatic*. ANCH. Plă.

– Pron.: *La Hatic* Plă.

– Etim.: prob. ent. **hatic** ‘loc de șosea’ (cf. DA), necunoscut de localnici.

HĂLĂUCA (Plu) top. descr. **1.** Oron. Muntele situat la S de mt. Bivolul, la cumpăna pâraielor Negru¹ (NE), Dolia (E), [Fărcășița] (NV) și [Prelucii] (SV). – (Slav.) **Поѡ(ѣ) Хлѡѣ<кы> и грѣюл(ѣ) Хлѡѣкы** („sub Haluca și gruiul Halucăi”). DRH, A, I (Fals probabil din a doua jumătate a sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1437), 427. **Поѡ(ѣ) Хлѡѡкы и грѣюл(ѣ) Хлѡѡкы** („sub Haluca și gruiul Halucăi”). DRH, A, III (Fals probabil de la sfârșitul sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1496), 538. – (Germ.) *Hololuka*. OTZELLOVITZ (1790). – (Rom.) *Până suptu Hălăuca*. DRH, A, XXII (1634), 17 (trad.). *Suind pe la fundul Hălăucii, am ajuns într-un târziu în Fărcașa*. CREANGĂ, O. I (1880), 166. *Hălăuca*. SADOVEANU, O. XIII (1940), 418, ICHIM, M. (1973), 186. – (Precedat de ent. *munte sau obcină*, în sint. homof.) *S-au umplut munții Hălăuca, Peatra lui Iepure,[...] de turmele și tamazlăcurile lui*. CREANGĂ, O. I. (1880), 163. *Munții Halauca*. DGN (1890), 194. *Muntele Halăuca*. IONESCU, G. (1887), 18, GHEORGHIȚĂ, C. (1936), 5. *Obcina Hălăuca*. GHEORGHIȚĂ, C.P. (1922), h, ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1997). *Mă duc pe Obcina Hălăucii*. ANCH. Pip.

a) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *izvor*, în sint. heterof.) Pârâul care izvorăște de sub mt. Hălăuca, neid. *În obârșie izvorului Hălăucului*. DRH, A, XXII (1634), 17 (trad.). – (Slav.) **Обършіи источника Хлѡѣкы** („obârșia izvorului Halăucii”). DRH, A, XXII (1634), 158.

b) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *grui* sau *vârf*, în sint. heterof.; slav.) Vârful mt. Hălăuca, aflat la obârșia p. Dolia. **Грѣюл(ъ) Халѣкы** („gruiul Halucăi”). DRH, A, I (Fals probabil din a doua jumătate a sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1437), 427. **Грѣюл(ъ) Халѣкы** („gruiul Halucăi”). DRH, A, III (Fals probabil de la sfârșitul sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1496), 538. – (Rom.) *Mă duc pe Vârful Hălăucii*. ANCH. Pip. – (În sint. homof.; silv.) *Vârful Hălăuca*. ARH. OC. Pip. 5 (1987), CHIRIȚĂ, F. (1994), 125, ARH. OC. Pip. 8 (1997).

c) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. homof.) Poiana situată pe mt. Hălăuca, la obârșia p. Stâna Mănăstirii. *Mă duc în Poiana Hălăuca*. ANCH. Pip.

d) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. homof.) Pădurea de pe mt. Hălăuca. *Pădurea Hălăuca*. GHEORGHITĂ, C. (1936), 25.

e) P. polar. Oicon. (Vechi) Satul Tărățenii. *Hălăuca*. TTRM I₂ (1774), 1178/2. *Hallouca*. TTRM I₃ (1781), 270/2. *Hallouka*. TTRM I₃ (1789), 270/2.

– Pron.: **(1)** ^u*Ópšna Halăúši*, **(1.b)** *Vírvu Halăúši*, **(1.c)** *Pojána Halăúca* Pip.

– Etim.: top. ucr. **Holovka**, provenit din ucr. **holóvka** ‘căpșor’ al cărui **-ov** (cu un *v* anterior) trece în **-ău-**. (JANITSEK, T., 136). Cf. și IORDAN, T.R., 20 (care propune aceeași etimologie, dar arată că există și un n. pers. **Holovca**, „din care a ieșit Hălăuca”. Și IVĂNESCU, I.L.R., 445–446 susține proveniența ucraineană a toponimului, din **golovka** ‘cap’, cu evoluție fonetică ucraineană – **holóuka**. Nu poate fi exclus un antrop. rom. **Hălăuca**.

HERGHELÍA (Dum) reper. topon. Locul situat în partea de V a Moșiei; (ofic.) Depozitul de armăsari. Cf. ANCH. Dum, Tim.

– Pron.: *Herg’eliĵa* Dum, Tim.

– Etim.: apel. **herghelie** în funcție topon.

HOLOLUKA v. **Hălăuca (1)**.

HUMĂRÍA (Ble) top. descr. **1**. Telmat. Terenul argilos de pe Coasta Blebei, la SE de localit. Blebea. Cf. ANCH. Ble.

a) P. polar. Hidron. Afl. dr. al r. Neamț, între P. Ungurenilor (V) și P. la Doagă (E), care izvorăște de lângă Humărie (**1**). *Mă duc pe Pârâul Humăriei*. ANCH. Ble.

b) P. polar. Hodon. Drumul care merge din marginea de E a localit. Blebea până la Humărie (**1**). *Mergi pe Drumul Humăriei*. ANCH. Ble.

– Pron.: **(1)** *Humăriĵa*, **(1.a)** *Pírăúu Humăriĵi*, *Drúmu Humăriĵi* Ble.

– Etim.: ent. **humărie**.

HUMULÉȘTII (Hum) top. pers. **1**. Fost sat, azi sbb. a or. Târgul Neamț, situat la S de acesta. Cf. GIURESCU, P. (1835), 253, ARH. BUC., PL. 72 (1840–1850), *ib.* 116 (1846), FRUNZESCU, D. (1872), 237, IONESCU, G. (1887), 14, DGN (1890), 204, CREȚULESCU, J. (1904), 69, TTRM I₁ (1772–1965), 555/2–556/1. *Homulești*. ARH. TgN. (1870). *Mă duc în Humulești; am ajuns în marginea Humuleștilor*. ANCH. TgN. – (Precedat de ent. *sat*, în sint. homof.) *Satul Humuleștii*. UNGUREANU, I.C.D. (1814), 5, *ib.* (1820), 8, *ib.* (1830), 14, *ib.* (1836), 25. *Satu Humulești*. ARH. BUC., PL. NMȚ 109 (1840–1850), *ib.* 110 (1852). *Humuleștii* [...], *sat vechiu răzășesc*. CREANGĂ, O. I (1880), 153. – (Cu ent. *mahala*) *Măhălaua Humuleștii*. UNGUREANU, I.C.D. (1848), 54.

a) P. polar. (Precedat de ent. *mănăstire*, în sint. homof.) Mănăstirea de lângă s. Humulești. *Humulesci, mănăstire în satul cu asemenea numire*. FRUNZESCU, D. (1872), 237. *Mănăstirea Humulești*. DGN (1890), 205.

b) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *deal*, în perifr.) *În Deal la Humulești*. ARH. TgN. 6 (1959). – (În sint. homof.) *Dealul Humulești*. ARH. TgN. 6 (1959). – (Cu ent. *vârf*, în sint. homof.) *Vârful Humulești*. HARTA MIL. (1962).

c) P. difer. (Cu determinantul *Noi*, în sint. heterof.; ofic.) Fost s., azi sbb a or. Târgul Neamț situată la S de localit. Humulești; (pop.) Satul Nou. *Humuleștii-Noi*. TTRM I₁ (1965, 1968), 556/1. *Mă duc în Humuleștii Noi*. ANCH. Hum.

– Pron.: **(1)** *Humuleștⁱ* TgN, **(1.c)** *Humuleștii Noi* Hum.

– Etim.: n. pers. **Humă** + suf. col. **-ulești**, de la care s-a format numele de grup **humuleștii** (cf. UNGUREANU; I.C.D. (1743), 3: *aflându-se pe acel loc săzători niște oameni ce le zic humuleștii*; vezi și CIUBOTARU, H.). **(1.c)** Prin opoz. cu Humuleștii, considerat „satul vechi”.

HUMULEȘTII NOI v. Humuleștii (1.c).

HUTŪPA (Bob) fiton. descr. **1.** Pășunea situată pe Coasta Doliei, la obârșia P. Adânc¹. Cf. ARH. COM. Pip. 5 (1959), ANCH. Bob.

a) P. difer. (Cu determin. *rea*) Fâneța situată la N de Hutupa. *Hutupa Rea*. ARH. COM. Pip. 5 (1959), ANCH. Bob.

– Pron.: **(1)** *Hutūpa*, **(1.a)** *Hutūpa Ră* Bob.

– Etim.: prob. de la ent. **hudup**; **(1.a)** terenul de aici este mlăștinos, rău; nu este exclus nici n. pers. **Hutupa**.

HUTUPA REA v. Hutupa (1.a).

IALOVÎȚA (Stâ) fiton. descr. Poiana cu fâneță de pe Pic. Albelor. Cf. ANCH. Stâ.

– Pron.: *Jelozița* Stâ.

– Etim.: apel. **ialoviță**. Vacile sterpe, crescute pentru carne, pășteau separat de alte vaci.

IĂRBA ȘCOLII (Dol) fiton. descr. Fâneța de la obârșia P. lui Niță¹. *Am ajuns lângă Iarba Școlii*. ANCH. Dol.

– Pron.: *Iărba Școlii* Dol.

– Etim.: fâneța aparține școlii din sat.

IAZURILE ZIMBRĂRIEI v. Zimbrăria (1.b).

IEPĂRIA (Stâ) top. descr. **1.** ⁺Fiton. Fostă poiană de pe versantul de S al d. Leghin. Cf. ARH. NȚ., MĂN. NȚ., 10/1935 (1899), f. 8^r (copie din 1935). – (În sint. prep.) *La Epărie*. NICODIM, M. (1873), XCIV. – (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) *Poiana Epăriei*. NICODIM, M. (1897), CXXI. – (În sint. homof.) *Poiana Iepăria*. NICODIM, M. (1899), CXXXV.

1. P. polar. Oron. (Precedat de ent. *deal*, în sint. homof.) Prob. coasta de E a d. Leghin. *Dealul Iepăria*. ATLAS. MOLD. (1892).

a) P. polar. Oicon. (De obicei în sint. *În Iepărie*) Partea de E a s. Stânca; (sinon.) La Lingurari. *Epărie-Stânca*. ARH. COM. Pip. 6 (1959). *Mă duc în Iepărie*. ANCH. Stâ.

2. P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al r. Neamț, care izvorăște de sub d. Leghin, între P. Dobrenașu (V) și P. Carpenului (E).

Pârâul Iepăriei. NICODIM, M. (1899), CXXXIX, ARH. MĂN. SIH. 1 (1950). *Marginea pârâului Iepăriei*. *Ib. Mă duc pe Pârâul Iepăriei; am ajuns la gura Pârâului Iepăriei*. ANCH. Stâ.

– Pron.: **(I.1.a)** *Iepărija*, *La Iepării* **(I.2)** *Pirățu Iepării* Stâ.

– Etim.: odinioară aici a fost o **iepărie** de-a Mănăstirii Neamțului.

IFTIMIA (MNe) hidron. pers. Afl. st. al p. Nemțisorul, care izvorăște de sub Culmea Neamțului, între P. Humei (V) și p. Cărbuna (E). *Ieftimia* OTZELLOVITZ H. (1790). *Iftime*. DGN (1890), 207. *Urc pe Iftimia; am ajuns în dreptul Iftimiei*. ANCH. Nem. – (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) *Până în pârâul Eftimiei*. NICODIM, M. (1873), LXXXVIII. *Pârâul Iftimii*. ATLAS MOLD. (1892). *Pârâul Iftimei*. ARH. OC. TgN. 2 (1976). – (În sint. homof.) *Pârâul Iftime*. ARH. OC. TgN. 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998).

– Pron.: *Iftimița* Nem.

– Etim.: de la un n. pers. **Iftimia**, neid.

IMAȘ RUNCUL v. **Runcul (1)**.

IMAȘ TĂRĂȚENI v. **Tărățenii (1.b)**.

IMAȘU v. **Pometea (1.b)**.

IMĂȘUL¹ (VNe) fiton. descr. (Și în sint. *Pe Imaș*) Căldarea (1.a). Cf. ARH. COM. VNe 6 (1959). *Am ajuns în marginea Imașului*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Nimășu*, *Pi Nimăș* VNe.

– Etim.: ent. **imaș** în funcție topon. Pronunția este apropiată de etimonul apel. *imaș* – magh. *nyomás*.

IMĂȘUL² (Tim) top. descr. (Pop.) **1**. Izlazul Comunal. *La Nimaș*. ARH. COM. Tim. 3 (1959). *Mă duc pe Imaș; am ajuns în marginea Imașului*. ANCH. Tim.

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în perifr.) Drumul care merge din marginea s. Timișești până la Imaș. *Merg pe Drumul la Imaș*. ANCH. Tim.

– Pron.: **(1)** *Nimășu*, **(2)** *Drúmu la Nimăș* Tim.

– Etim.: v. **Imășul**¹.

IMĂȘUL³ (Zvo) fiton. descr. (Și în sint. *Pe Imaș*) Pășunea situată între s. Zvorănești (NE), La Pralea și La Andronești (V) și Gârla (E). *Mă duc pe Imaș; am ajuns în capătul Imașului*. ANCH. Zvo.

– Pron.: *Nimășu*, *Pi Nimăș* Zvo.

– Etim.: v. **Imășul**¹.

IMAȘUL AGĂPIENI v. **Agăpeni (I.5)**.

IMAȘUL BRANULUI v. **Branu (II.5)**.

IMAȘUL DEALUL VACILOR v. **Dealul Vacilor (1.d)**.

IMAȘUL DELENI v. **Delenii (1.a)**.

IMĂȘUL TĂRGULUI (TgN) fiton. descr. Izlazul Orașului. Cf. ARH. BUC, PL. NMT, 109 (1840–1850). *Emașu Târgului*. [sic!] ARH. BUC, PL., 108 (1840–1850).

– Etim.: ent. **imaș**; este pășunea pentru vitele locuitorilor din Târgul Neamț.

IZLAZ PE BOMPA v. **Bompa (1.c)**.

IZLĂZUL COMUNÁL (Tim.) fiton. descr. Pășunea situată între r. Neamț (N), Movila (SV), La Stejar (S) și La Nouăzeci (E); (pop.) Imașul. Cf. ANCH. Tim.

– Pron.: *Izlázu Comunál* Tim.

– Etim.: ent. **izlaz** + determin. **comunal**.

IZLAZUL DE PE CHIRIACUL v. **Chiriac² (1.e)**.

IZLÁZUL OMENÉSC (Lun) fiton. descr. Pășunea situată la N de s. Lunca, pe Culmea Pleșului, între izvoarele P. Stâncii și Fântâna Slatina. *Mă duc pe Izlazul Omenesc; am ajuns la marginea Izlazului Omenesc*. ANCH. Lun.

– Pron.: *Islázu Uominiésc* Lun.

– Etim.: sint. motivată de faptul că aici este **islazul** locuitorilor din s. Lunca, în opoz. cu **islazul** mănăstirii.

IZLÁZUL ORÁȘULUI (TgN) fiton. descr. Pășunea situată între cartierul Pârâul Ursului (V), cartierul Bariera (S), tarlăua Tarhon (E) și D. Porumbului (N); (sinon.) Imașul Târgului. Cf. ANCH. TgN.

– Pron.: *Islázu Orášulu*. TgN.

– Etim.:ent. **izlaz**; aici este pășunea pentru vitele locuitorilor din Târgul Neamț.

IZLAZUL OSOI v. **Osoiul (1.c)**.

IZLAZUL POMETEA v. **Pometea (1.b)**.

IZLAZUL POMETENILOR v. **Pometea (1.b)**.

IZVOÁRELE (Plă) fiton. descr. (De obicei în sint. *La Izvoare*) Tarlăua dintre Bahnă (N), pād. Coverca (V) și s. Plăieșul (E). *La izvoară*. ARH. COM. Tim. 3 (1959). *Merg la Izvoare; am ajuns în dreptul Izvoarelor*. Plă.

– Pron.: *Izvuárili, La Izvuári* Plă.

– Etim.: terenul este străbătut de **izvoare** care se varsă în Gârla Morii.

IZVORINEȘTII v. **Zvorăneștii (1)**.

IZVORULUI HALĂUCHII v. **Hălăuca (1.a)**.

IZVORULUI HĂLĂUCULUI v. **Hălăuca (1.a)**.

IZVORUL LA BUDĂI v. **Budăiul (2)**.

IZVORUL LA TULAN v. **Tulan (2)**.

IZVORUL PUTUROS v. **Pârâul Puturos (1)**.

ÎN AFINIȘ v. **Afinișul²**.

ÎN BAHNĂ v. **Bahna (1)**.

ÎN BĂHNENI v. **Bahna (1.c)**.

ÎN BEJENI v. **Bejenii**.

ÎN BIHOLĂRIE v. **Bivolăria (1)**.

ÎN BIVOLĂRIE v. **Bivolăria (1)**.

ÎN BRAZI v. **Brazii**.

ÎN BUTUCI v. **Butucii**.

ÎN CHETRAR v. **Pârâul Pietrarului**.

ÎN CIOATE v. **Cioatele¹**.

ÎN CIOATE v. **Cioatele²**.

ÎN COLAC v. **Colacul²**.

ÎN DEAL LA HUMULEȘTI v. **Humuleștii (1.b)**.

ÎN DOSUL DEALULUI v. **Dealul Mare (1.2)**.

ÎN FAGI v. **Fagii (1)**.

ÎN GĂVAN v. **Găvanul¹ (1)**.

- ÎN GĂVAN** v. **Găvanul**².
ÎN GRAJDURI v. **Poienile Grajdurilor**.
ÎN GROPI v. **Gropile**.
ÎN IEPĂRIE v. **Iepăria (1.a)**.
ÎN LUNCĂ v. **Lunca**.
ÎN MLADĂ v. **Mlada**.
ÎN PIETRARU v. **Pârâul Pietrarului**.
ÎN PRUND¹ v. **Prundul**.
ÎN PRUND² v. **Târgul Neamț (A.I.3.b)**.
ÎN VÂRF LA STÂNĂ v. **Vârful la Stână**.
ÎNTRE IĂZURI (MNe) horon. descr. Terenul situat între Pârâul Humei (V) și Pârâul Iftimia (E). *Mă duc Între Iazuri*. ANCH. MNe.
– Pron.: *Întri Iăzur*¹ MNe.
– Etim.: în a doua jumătate a secolului al XX-lea au existat aici două iazuri, care au fost secate la sfârșitul secolului.
JACOTE v. **Piciorul Jacotelor (1)**.
JGHEABUL FOCȘEI v. **Focșa (3)**.
KITSCHORA REKICILE v. **Piciorul Răchitei (1)**.
KLOSTER NIAMTZ v. **Târgul Neamț (A.I.1)**.
KUSCHBA v. **Cujbă (1)**.
LA ADĂPĂTOARE v. **Adăpătoarea**¹.
LA ADĂPĂTOARE v. **Adăpătoarea**³.
LA AFINIȘ v. **Afinișul**².
LA AFINIȘ v. **Afinișul**⁴.
LA ANDRONÉȘTI (Zvo) fiton. pers. Terenul arabil situat între La Pralea (N), [Urecheni] (SE) și Imaș (NE). Cf. ARH. COM. Tim. 4 (1959). *Mă duc la Andronești; am ajuns în margine la Andronești*. ANCH. Zvo.
– Pron.: *La Andronjéști*¹ Zvo.
– Etim.: n. fam. **Androne** + suf. col. **-ești**, desemnând proprietarii terenului.
LA ANTICAR v. **Șanțul Anticar**.
LA ARȘITĂ v. **Arșița**¹ (1).
LA BAHNĂ v. **Bahna (1)**.
LA BĂHNENI v. **Bahna (1.c)**.
LA BĂLOȘENI v. **Băloșenii (1.a)**.
LA BĂNOÁIA (Tim.) fiton. pers. Terenul arabil aflat între s. Timișești (NV) și s. Zvorănești (SE). Cf. ANCH. Tim.
– Pron.: *La Bănuáia*. Tim.
– Etim.: n. pers. **Bănoaia**, al soției proprietarului terenului.
LA BÂRLOAGE v. **Bârloagele**.
LA BECIURI v. **Beciurile**.
LA BICĂZENI v. **Bicăzenii (1, 1.a)**.
LA BLAJ (Dum) fiton. pers. Terenul agricol situat lângă Lutărie. Cf. ARH. COM. Tim. 2 (1959), ANCH. Dum.
– Pron.: *La Bláj* Dum.
– Etim.: n. pers. **Blaj**, al persoanei care avea casă aici.

- LA BOLĂTĂI** v. **Bolătăile.**
LA BOLĂTĂU v. **Bolătăul.**
LA BORDEI v. **Bordei.**
LA BORTE v. **Bortele (1).**
LA BUDĂI v. **Budăiul (1).**
LA BURSUCĂRIE v. **Bursucăria¹.**
LA BURSUCĂRIE v. **Bursucăria².**
LA BURSUCĂRIE v. **Bursucăria³.**
LA BUTUCI v. **Butucii.**
LA CALAPÓD (TgN) fiton. pers. Terenul arabil situat între or. Târgul Neamț (N) și Poiana Rusului (S), lângă cartierul Bariera. Cf. ARH. TgN. 3 (1959), ANCH. TgN.
 – Pron.: *La Calapód* TgN.
 – Etim.: n. fam. **Calapod**, al fostului proprietar al terenului.
LA CANTON PLĂEȘU v. **Cantonul (1).**
LA CASTEL v. **Castelul.**
LA CĂLUGĂRI v. **Cioatele (1.b).**
LA CERBĂRIE v. **Cerbăria (1).**
LA CERDAC v. **Cerdacul³ (1).**
LA CERDAC v. **Cerdacul⁴ (1).**
LA CERDĂCUȚ v. **Cerdacul¹ (1).**
LA CERDĂCUȚ v. **Cerdacul³ (1, 2).**
LA CHIPÉR (TgN) fiton. pers. Tarlăua situată între Găvan (V), șos. Timișești–Târgul Neamț (S), [Dumbrava] (N) și s. Dumbrava (E). Cf. ANCH. TgN.
 – Pron.: *La Kíper* TgN.
 – Etim.: n. pers. **Chiper**, al proprietarului casei de aici.
LA CIOATE v. **Cioatele³ (1).**
LA CIOLĂNE (MNe) reper topon. Locul situat lângă izvorul p. Afiniș. *Mă duc la Ciolane.* ANCH. MNe.
 – Pron.: *La Șoláni* MNe.
 – Etim.: aici au fost găsite oase de animale.
LA COBOR v. **Boiștea (4).**
LA COLACU v. **Colacul.**
LA CRÚCILE DRÚMULUI (Pip) hodon. descr. Intersecția din centrul s. Pipirig. *Am ajuns la Crucile Drumului.* ANCH. Pip.
 – Pron.: *La Crușili Drúmulu* Pip.
 – Etim.: apel. **cruce** ‘intersecție’; aici se întâlnește intersecțea șos. Târgu Neamț–Poiana Teiului cu drumul Pipirig–Boboiești.
LA EPĂRIE v. **Iepăria (I).**
LA FAGI v. **Fagii (1).**
LA FÂNTÂNELE v. **Fântânelele.**
LA FRĂGÚȚA (HuN) reper. topon. Punctul situat între localit. Humulești și Humuleștii-Noi. Cf. ANCH. HuN.
 – Pron.: *La Frăgúța* HuN.
 – Etim.: așa se numește barul aflat aici.

LA GABORÉNI (Dol) oicon. pers. Partea de NE a s. Dolhești, situată pe dr. p. Dolhești. *Mă duc la Gaboreni; am ajuns în margine la Gaboreni.* ANCH. Dol.

– Pron.: *La Găburéni* Dol.

– Etim.: n. fam. **Gabor** + suf. col. **-eni**; aici locuiesc mai multe familii Gabor.

LA GHETĂRIE v. **Ghețăria (1).**

LA GROÁPA LUI ION (VNe) cremnon. pers. Terenul adâncit de pe pic. Chita Mică, între P. Crucii² și p. Glodul Mare. *Mă duc la Groapa lui Ion; am ajuns în dreptul Poienii lui Ion.* ANCH. VNe.

– Pron.: *Gruápa lu Ion* VNe.

– Etim.: ent. **groapă** + n. pers. **Ion**, neid.; sint. motivată de aspectul adâncit al terenului, unde este o poiană.

LA GROHOTIȘ (Dol) top. descr. **1.** Cremnon. Râpa de pe dr. p. Branu, la S de Pic. cel Mare. Cf. ANCH. Dol. – (Cu ent. *râpă*, în perifr.) *Mă duc în Râpa cu Grohotiș.* ANCH. Dol.

a) Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în perifr.) Afl. dr. al p. Branu, la S de Pic. cel Mare, care izvorăște de la Groapa lui Ciocârlan. *Pârâul la Grohotiș.* ANCH. Dol.

– Pron.: **(1)** *La Grohotiș, Râpa cu Grohotiș (1.a) Pîrâuu la Grohotiș* Dol.

– Etim.: ent. **grohotiș** în funcție topon.; pământul este bogat în piatră măruntă.

LA GROPI v. **Gropile.**

LA HATIC v. **Hatic.**

LA IZVOARE v. **Izvoarele.**

LA LEMNĂRIE v. **Lemnăria (1).**

LA LINGURARI v. **Lingurarii.**

LA LIVADĂ v. **Livada.**

LA LIVEZI v. **Livezile (1).**

LA LUPĂRIE v. **Lupăria¹.**

LA LUPĂRIE v. **Lupăria².**

LA LUTĂRIE v. **Lutăria¹.**

LA LUTĂRIE v. **Lutăria².**

LA LUTĂRIE v. **Lutăria³.**

LA MÁICI¹ (VNe) top. descr. **1.** Fiton. La Dobru. Cf. ARH. COM. VNe 6 (1959). *Mă duc la Maici.* ANCH. VNe.

a) Oron. (Cu ent. *vârf*) Vârful Dealului Mare, situat în apropiere de Schitul Dobru. *Am ajuns pe Vârful la Maici.* ANCH. VNe.

– Pron.: **(1)** *La Maiș (1.a) Vîrvu la Maiș* VNe.

– Etim.: terenul aparține Schitului de maici Dobru.

LA MÁICI² (Hum) fiton. descr. Tarlaua situată între Tarlaua Valea Seacă (V), p. Valea Seacă (S), str. I. Creangă (E) și tarlaua La Urzică (N). *Mă duc la Maici.* ANCH. Hum.

– Pron.: *La Maiș* Hum.

– Etim.: acest teren aparține mănastirii Agapia și este cultivat de niște **maici**.

LA MÁICI³ (Ble) fiton. descr. Tarlaua situată la E de schitul Sfântul Mare Mucenic Mina, până la s. Dumbrava. Cf. ANCH. Ble.

– Pron.: *La Maiș* Ble.

– Etim.: este terenul măn. Agapia, lucrat de **maici**.

LA MONUMENT v. **Monumentul**.

LA MOVILĂ v. **Movilele (2)**.

LA MOBILE v. **Movilele (2)**.

LA NOUĂZÉCI (Tim) top. descr. **1**. Fiton. Tarlaua situată între s. Timișești (NE), Imaș (NV) și La Patruzeci (SE). Cf. ARH. COM. Tim. 1 (1959). *Mă duc la Nouăzeci; am ajuns în dreptul la Nouăzeci*. ANCH. Tim.

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în perifr.) Drumul care străbate tarlaua La Nouăzeci. *Mă duc pe Drumul la Nouăzeci*. ANCH. Tim.

– Pron.: *La Nouzăș* Tim.

– Etim.: au fost ogoare de câte 90 de prăjini.

LA PATRUZÉCI (Tim) top. descr. **1**. Fiton. Tarlaua situată între La Nouăzeci (NV), Cioate Movilă (S) și Drumul Urechenilor (E). Cf. HARTA MIL. (1961), ARH. COM. Tim. 1 (1959), ANCH. Tim.

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în perifr.) Drumul care străbate terenul La Patruzeci. *Mergi pe Drumul la Patruzeci*. ANCH. Tim.

– Pron.: *La Patruzăș* Tim.

– Etim.: în urma unei reforme agrare, localnicii au fost împroprietăriți cu câte 40 de prăjini de teren.

LA PIEDEMÓNTE (TgN) fiton. pers. Terenul arabil situat la N de localit. Blebea, între tarlaua La Calapod (V), șos. Timișești–Târgul Neamț (N), tarlaua Mănești (V) și r. Neamț (S). *Pedemunte*. ARH. TgN. 2 (1959). *La Piedemonte*. *Ib.* 2 (1959). *Mă duc la Piedemonte; am ajuns în margine la Piedemonte*. ANCH. TgN.

– Pron.: *La Pjedomonti* TgN.

– Etim.: de la n. pers. **Piedemonte**, fost proprietar al terenului.

LA PRÁLEA (Zvo) fiton. pers. Terenul arabil situat între s. Zvorănești (N), Prisaca (V), La Andronești (S) și Imaș (NE). *Mă duc la Pralea; am ajuns în margine la Pralea*. ANCH. Zvo.

– Pron.: *La Práľia* Zvo.

– Etim.: de la n. fam. **Pralea**, al proprietarului terenului.

LA PLOPI v. **Plopii**.

LA POARTA ȚARINEI v. **Țarina (1)**.

LA PODÉȚE v. **Podetele (1)**.

LA PROFÉSORI (VNe) fiton. descr. Terenul arabil situat la V de cursul superior al P. Porcului. Cf. ARH. COM. VNe 6 (1959). *Am ajuns la Profesori*. ANCH. VNe.

– Pron.: *La Profésorⁱ* VNe.

– Etim.: aici au primit pământ profesorii și învățătorii, în urma unei împroprietăriri.

LA RĂSCOÁLE (VNe) Oicon. Stâna din Poiana Secului. Cf. BĂLAN, V. (2001), 108. *Mă duc la Răscoale*. ANCH. VNe.

– Pron.: *La Răscuáli* VNe.

– Etim.: apel. **răscoale**; toamna aici se face răscolul oilor mănăstirii Secului.

- LA RĂZEȘIE** v. **Răzeșia**.
LA RUNC v. **Runcul (1)**.
LA RUPTURĂ v. **Ruptura (1)**.
LA SAIVANE v. **Saivanele**.
LA SLATINĂ v. **Slatina² (1)**.
LA STANIȘTE v. **Staniștea**.
LA STÂNCĂ v. **Stânca**.
LA STÂNCI¹ v. **Stâncile¹ (1)**.
LA STÂNCI² v. **Stâncile² (1)**.
LA TARHON v. **Tarhon (1)**.
LA TIHĂRĂI v. **Tihărăile (1.a)**.
LA TIMIȘESCU v. **Timișescu**.
LA TRAPEZARE v. **Trapezările (1)**.
LA TRAPEZĂRI v. **Trapezările (1)**.
LA TREIZÉCI (Tim) fiton. descr. Terenul arabil situat la S de tarlăua La Patruzeci. Cf. ARH. COM. Tim. 1 (1959), ANCH. Tim.
– Pron.: *La Trijzăs* Tim.
– Etim.: aici au fost împroprietăriți unii localnici cu terenuri de câte 30 de prăjini.
LA TROIȚĂ v. **Troița**.
LA ȚIGĂNI¹ (VNe) oicon. descr. Partea de NE a s. Vânători-Neamț. *Mă duc la Țigani; vin din marginea Țiganilor*. ANCH. VNe.
– Pron.: *La Țigánⁱ* VNe.
– Etim.: în această parte de sat locuiesc câteva familii de **țigani**.
LA ȚIGANI² v. **Țiganii**.
LA ȚINTIRIM v. **Rediul (1.c)**.
LA ULUC v. **Ulucul**.
LA ULUCE v. **Ulucele**.
LA UNGUROAICĂ v. **Unguroaica**.
LA URSÁCHE (TgN) fiton. pers. Terenul arabil situat între or. Târgul Neamț (V), șos. Timișești–Târgul Neamț (S), Livada (E) și tarlăua Tarhon (N). Cf. ANCH. TgN.
– Pron.: *La Ursáki* TgN.
– Etim.: de la n. fam. **Ursache**, al proprietarului terenului și casei de aici.
LA URZÍCĂ (Hum) fiton. pers. Fiton. Terenul arabil situat la S de localit. Humulești, între tarlălele Valea Seacă și La Maici² (S), Drumul Ghindăoanilor (V) și str. I. Creangă (E). Cf. ARH. TgN. 2 (1959), *ib.* 3 (1959). *Mă duc la Urzică, am ajuns în margine la Urzică*. ANCH. Hum.
– Pron.: *La Urzícâ* Hum.
– Etim.: n. fam. **Urzică**, odinioară proprietara terenului.
LA URZICĂRIE v. **Urzicăria**.
LA URZÍCI (Pâț) fiton. descr. Poiana situată pe culmea mt. Dumesnicul, la obârșia P. la Pic. cel Mare. *Izvorăște din dreptul La Urzici*. ANCH. Pâț.
– Pron.: *La Urzís* Pâț.
– Etim.: este multă urzică în această poiană.

LA VELNIȚĂ v. **Velnița**.

LA VULPĂRIE v. **Vulpăria**.

LA ZÍDUL MÓRȚII (VNe) reper topon. descr. Locul râpos situat pe Valea Rea, la cca 1 km distanță de vărsarea acesteia în r. Neamț. *Am ajuns la Zidul Morții*. ANCH. VNe.

– Pron.: *La Zídu Mórți* VNe.

– Etim.: metaforă toponimică (este un loc foarte abrupt, greu accesibil).

LA ZIMBRĂRIE v. **Zimbrăria (1)**.

LEGHEN v. **Leghin (1)**.

LÉGHIN (Leg). top. pers. **1**. Oron. Ramificația de SE a d. Dobreanu, la cumpăna pâraielor Iepăriei (SV), Carpen (SE) și Chiriac (N). *Pârâul de sub Leghen*. GHEORGHIȚĂ, C. (1936), 5. *Mă duc pe Leghin; am ajuns în vârful Leghinului*. ANCH. Leg. – (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) *Piciorul Leghinului*. ARH. NT., OC. TgN., 8/1949 (1949), 4^f. *Piciorul Leghenului*. *Ib.* – (Precedat de ent. *deal*, în sint. homof.) *Dealul Ledinul*. [sic] HARTA MIL. (1961).

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) *Vârful Leghenului*. ARH. NT., MĂN. NT., 10/1935 (1899), 6^v (copie din 1935). *Vârful Leghinului*. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998), ANCH. Leg., ANCH. MNe.– (În sint. homof.) *Vârful Leghenul*. ARH. NT., OC. TgN., 8/1949 (1949), 4^f. *Vârful Leghin*. ARH. OC. TgN. 5 (1997), *ib.* 6 (1997).

b) P. polar. Oicon. (De obicei precedat de ent. *sat*, în sint. homof.) Satul situat în dreptul d. Leghin, pe malul r. Neamțul, de la gura Secului până la P. Șerpilor. *Leghin*. TTRM I₁ (1965, 1968), 631/2, DGR (2008), 633. *Mă duc în satul Leghin; am ajuns în marginea satului Leghin*. ANCH. Stâ, VNe.

c) P. polar. (Vechi) P. Procov. *Pârâul Leghiu*. (sic). DGN (1890), 214.

– Pron.: **(1)** *Lég'in* Leg, **(1.a)** *Vír'vu Lég'inulu* Leg, MNe, **(1.b)** *(Sátu) Lég'in* Stâ, VNe.

– Etim.: de la un n. pers. **Leghin** (format din apel. magh. *legény* 'flăcău').

LEMNĂRIÁ (VNe) reper topon. descr. **1**. Fiton. (De obicei în sint. prep. *La Lemnărie*) Terenul arabil și cu fâneață situat pe coasta de N a Dealului Mare, la E de Zidul Morții. *Mă duc la Lemnărie; am ajuns în marginea Lemnăriei*. ANCH. VNe.

a) P. polar. ⁺Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în perifr.) Fostă poieniță, acum împădurită, situată lângă terenul La Lemnărie. *Poiana la Lemnărie*. ANCH. VNe.

– Pron. **(1)** *Lemnărija*, *La Lemnăriji* **(2)** *Pojána la Lemnăriji* VNe.

– Etim.: apel. **lemnărie** (aici se păstrau lemnele adunate din pădure).

LICIÓRUL (Bob) oron. Ramificația de S a d. Mânzatul, între P. Alb¹ (V) și P. Mânzatului (E). *Lucior*. [sic!] ARH. COM. Pip. 5 (1959). *Mă duc pe Licior; am ajuns în vârful Liciorului*. ANCH. Bob. – (Precedat de ent. *culme* sau *obcină*, în sint. heterof.) *Culmea Liciorului*. HARTA MIL. (1961). *Mă duc pe Obcina Liciorului*. ANCH. Bob. – (În formulări metalingvistice) *Deal numit Licioru*. ARH. BUC. PL. 125 (1893).

– Pron.: *Lišóru*, [#]*Ópšina Lišórule* Bob.

– Etim.: prob. n.p. **Luciu** (cf. DOR, 97), care a evoluat prin asimilare regresivă la **Liciu**.

LINGURĂRII (Stâ) oicon. descr. (De obicei în sint. prep. *La Lingurari*) Partea de E a s. Stânca. *Mă duc la Lingurari; am ajuns în dreptul Lingurarilor*. ANCH. Stâ.

– Pron.: *Lingurári, La Linguráři* Stâ.

– Etim.: în această parte de sat locuiesc țigani lingurari.

LINIA MAȘINII v. **Mașina (2)**.

LIVÁDA (TgN) fiton. descr. (Și în sint. *La Livadá*) Livada situată la E de or. Târgul Neamț, între La Ursache (V), șos. Timișești–Târgul Neamț (S) și tarlaua Tarhon (N); (vechi) În Cioate. *Mă duc La Livadá; am ajuns în marginea Livezii*. TgN.

– Pron.: *Liváda, La Livádâ* TgN.

– Etim.: ent. **livadá** în funcție topon.

LIVÁDA LÚPULUI (Bob) Fostă livadă din zona gurii p. Mânzățelul. Cf. ARH. COM. Pip. 5 (1959).

– Etim.: de la n. fam **Lupu**.

LIVÉZILE (Dol) top. descr. **1**. ⁺Fiton. (De obicei în sint. *La Livezi*) Foste livezi, acum împădurite, de pe Pic. Sârbului. *La Livezi*. Dol.

a) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. dr. al P. Mihăieț, care izvorăște de sub Pic. Stâncilor, la N de P. Stâncilor.

– Pron.: **(1)** *La Livézí, (1.a) Pîrăúu Livézilor* Dol.

– Etim.: apel. **livezi** în funcție topon.; acum terenul este împădurit.

LÓCUL BISÉRICII (Plă) fiton. descr. Terenul arabil situat la N de s. Plăieșul, între Izvoare (V) și Pârloage (E). Cf. ANCH. Plă.

– Pron.: *Lócu Bisáriși* Plă.

– Etim.: terenul se află în proprietatea **bisericii**.

LUNCA¹ (Tim) fiton. descr. (Uneori în sint. *În Luncă*) Zăvoiuil situat la E de s. Timișești, între r. Neamț (S) și șoșeaua Timișești – Târgul Neamț. *La Luncă*. ARH. COM. Tim. 1 (1959). *Mă duc în Luncă; am ajuns în marginea Luncii*. ANCH. Tim.

– Pron.: *Lúnca, În Lúnca* Tim.

– Etim.: ent. **luncă** în funcție topon.

LÚNCA² (Lun) top. descr. **1**. Oicon. Satul și moșia acestuia situate pe st. p. Nemțișorul, între p. Sasca și P. Adânc². Cf. ARH. BUC., PL. 72 (1840–1850), TTRM I₁ (1854, 1871, 1926, 1968), 653/2. FRUNZESCU, D. (1872), 271, DGN (1890), 215, ATLAS. MOLD. (1892), HARTA MIL. (1961), ATLAS CAD. III, pl. 9, ARH. OC. TgN 10 (1998). *O babă în Lunca, peste apa Nemțișorului*. SADOVEANU, O. XIII (1940), 807. *Mă duc în Lunca; am ajuns în marginea Luncii*. Lun. – (Precedat de ent. *cătun*, în sint. homof.) *Locul crășmei din cătunul Lunca*. ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1010 (1864), 54^f.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *țarină*, în sint. heterof.) Terenul arabil al locuitorilor din s. Lunca. *Țarna Luncii*. ARH. COM. VNe 6 (1959).

b) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Afl. st. al p. Nemțișorul, neid. *Pârâul Lunca*. DGN (1890), 215.

– Pron.: **(1)** *Lúnca*.

– Etim.: v. **Lunca**¹. Satul este așezat foarte aproape de lunca Nemțișorului.

LUNCA BLEBEI v. **Blebea (1.c)**.

LUNCA SECULUI v. **Secul (1.4)**.

LUPĂRIĂ¹ (MNe) reper topon. (De obicei în sint. prep. *La Lupărie*) Loc situat între P. Bourului (N) și p. Nemțișorul (S). *Mă duc la Lupărie*. ANCH. MNe.

– Pron.: *Lupărița, La Lupăriți* MNe.

– Etim.: ent. **lupărie** în funcție topon.; motivat de faptul că aici era amenajată o capcană pentru lupi.

LUPĂRIĂ² (VNe) reper topon. (De obicei în sint. prep. *La Lupărie*) Loc pe Coasta Bușagei, alături cu P. Cășiței. *Mă duc la Lupărie; am ajuns în dreptul Lupăriei*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Lupărița, La Lupăriți* VNe.

– Etim.: v. **Lupăria**¹; top. motivat de faptul că aici se adună lupii.

LUTĂRIĂ¹ (VNe) cremnon. descr. (De obicei în sint. *La Lutărie*). Excavația de pe coasta de S a Dealului Înalt, în apropiere de P. Cacova. *Mă duc la Lutărie; am ajuns în marginea Lutăriei*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Lutărița, La Lutăriți* VNe.

– Etim.: ent. **lutărie** în funcție topon.

LUTĂRIĂ² (Hum) Cremnon. (De obicei în sint. *La Lutărie*). Excavația de lângă cartierul La Timișescu. *La Lutărie*. ANCH. Hum.

– Pron.: *Lutărița, La Lutăriți* Hum.

– Etim.: v. **Lutăria**¹.

LUTĂRIĂ³ (Dum) cremnon. descr. (De obicei în sint. *La Lutărie*). Excavația de la S de s. Dumbrava, pe coasta de N a d. Cenușa. *Mă duc la Lutărie; am ajuns în marginea Lutăriei*. Dum.

– Pron.: *La Lutăriți* Dum.

– Etim.: v. **Lutăria**¹.

MAHALÁUA (TgN) Oicon. (Pop.) Bariera. Cf. ARH. BUC. REF. 1864, dos. 1010 (1881), 45^f. *Mahala*. ARH. TgN. 4 (1959). *Mă duc în Mahala*. ANCH. TgN. – (În perifr.) *Mahalaua din gios de Târg*. ARH. BUC., PL., 109 (1840–1850).

– Pron.: *Mahaláua* TgN.

– Etim.: ent. **mahala** în funcție topon. absolută.

MAHALAUA BARIERA IAȘI v. **Bariera Iașiului (1.a)**.

MAHALAUA DIN GIOS DE TÂRG v. **Mahalaua**.

MAHALAUA DINSPRE POMETI v. **Pometea (1)**.

MAHALAUA PÂRÂUL URSULUI v. **Pârâul Ursului (1.a)**.

MAHALAUA POMETEA v. **Pometea (1)**.

MAHALAUA POMETELE v. **Pometea (1)**.

MAHALAUA ȚUȚUIENII v. **Țuțuienii**.

MAHALAUA ȚUȚUIENILOR v. **Țuțuienii**.

MALUL BAHNEI v. **Bahna (1.a)**.

MAȘÎNA (Plu) centru de polar. top. descr. **1.** Oron. (Precedat de apel. *mașină*, în sint. heterof.) Înălțimea de pe mt. Hălăuca, în dreptul izvoarelor p. Slatina¹. *Mă duc pe Vârful Mașinii; am ajuns în dreptul Vârfului Mașinii.* ANCH. Plu.

2. Hodon. (Precedat de ent. *linie*, în sint. heterof.) Drumul din Poi. Slatinei până în Vf. Mașinii. *Linia Mașinii.* ANCH. Plu.

– Pron.: **(1)** *Vîrvu Mașîni*, **(2)** *Linița Mașîni* Plu.

– Etim.: la mijlocul sec. al XX-lea în Poiana Slatinei exista o fabrică de cherestea, iar lemnul era adus aici cu un utilaj forestier (**mașina**), al cărui traseu era din Poi. Slatinei până în Vf. Mașinii.

MĂGURA AGĂPIENI v. **Agăpeni (I.2).**

MĂGURA AGĂPIENILOR v. **Agăpeni (I.2).**

MĂGURA DOMESNIC v. **Dumesnicul (I).**

MĂGURA DOMESNICUL v. **Dumesnicul (I).**

MĂGURA DUMESNICULUI v. **Dumesnicul (I).**

MĂGURÍCIUL (VNe) top. descr. **1.** Oron. Coasta de N a Dealului Mare. *Mă duc pe Măguriciu.* ANCH. VNe. – (Precedat de ent. *coastă*, în sint. heterof) *Mă duc pe Coasta Măguriciului; vin din marginea Coastei Măguriciului.* ANCH. VNe.

a) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Cracul drept al P. Cacova, care străbate Coasta Măguriciului. *Pârâul Măguriciului.* ANCH. VNe.

– Pron.: **(1)** *Cuásta Măguríșulu (1.a)* *Pîrâșu Măguríșulu* VNe.

– Etim.: de la ent. **măgurice**, astăzi necunoscut în zonă. Forma de masc. este provenită probabil de la sintagma Dealul Măguricii, prin atracție la genul ent. *deal*.

MĂHĂLAUA HUMULEȘTII v. **Humuleștii (1).**

MĂINEȘTI v. **Măneștii (1).**

MĂLĂIȘTEA (Pre) fiton. descr. Terenul de pe coasta de N a D. Dulce. *Mălăiște.* ARH. COM. Tim. 4 (1959). *Mă duc în Mălăiște; am ajuns în marginea Mălăiștii.* Pre.

– Pron.: *Mălăiștia* Pre.

– Etim.: ent. **mălăiște** în funcție topon.

MĂNĂSTIREA CETATEA NEAMȚULUI v. **Târgul Neamț (A.II.1).**

MĂNĂSTIREA DE LA CETATEA NEAMȚ v. **Târgul Neamț (A.II.1).**

MĂNĂSTIREA DE LA NEAMȚ v. **Târgul Neamț (A.I.1).**

MĂNĂSTIREA DE LA SECUL v. **Secul (I.3).**

MĂNĂSTIREA DIN CETATEA NEAMȚULUI v. **Târgul Neamț (A.II.1).**

MĂNĂSTIREA DOBRULUI v. **Dobru (1.a).**

MĂNĂSTIREA HUMULEȘTI v. **Humuleștii (1.a).**

MĂNĂSTIREA NEAMȚ v. **Târgul Neamț (A.I.1, A.I.1.a).**

MĂNĂSTIREA NEAMȚULUI v. **Târgul Neamț (A.I.1).** v. **Târgul Neamț (A.I.1).**

MĂNĂSTIREA NIAMȚULUI v. **Târgul Neamț (A.I.1).**

MĂNĂSTIREA SECUL v. **Secul (I.3).**

MĂNĂSTIREA SECULUI v. **Secul (I.3).**

MĂNĂSTIREA SIHĂSTRIA v. Secul (I.3.c).**MĂNĂSTIREA XEROPOTAMULUI v. Xeropotamul.**

MĂNEȘTII (TgN) top. descr. **1.** Oicon. (Uneori precedată de ent. *sat* sau *moșie*, în sint. homof.) Fost sat și moșia acestuia situate la E de or. Târgul Neamț și la N de localit. Blebea. – (Slav.) **МАНЕЩИ** („Mănești”) DRH, A, II (1454), 61. **МЪНЕЩИ, на НЕМЦѢ** („Mănești, pe Neamț”). DRH, A, II (1459), 125. – (Rom.) *Măneștii pe apa Niamțului*. BOGDAN, S. (1742), 263. *O moșie a Secului, anume Mănești, din jos de Târgul Neamțului*. DRA (1782), 515. *Măneștii*. ARH. BUC. PL. NMT., 33 (1827). *Măinești*. [sic] ARH. BUC. PL. 35 (1842). *Meineștii*. [sic] ARH. BUC. PL. 116 (1846). *Parchetele de pe moșia Mănești*. NICODIM, M. (1859), XI. *Mănești*. TTRM I₁ (1774–1898), 699/1, ANDREI, D.H. (1850), 100, FRUNZESCU, D. (1872), 53. – (Cu apel. *schit*, în sint. homof.) *Schitul Măneși*. TTRM II (1876), 699/1. *Schitul Mănești [este] numire veche de sat dată s. Blebea*. DGN (1890), 221. – (Cu elipsa determinantului *Mănești*) *Schitul*. TTRM, II (1871), 699/1. ◊ (Derivat cu suf. col. *-eni*) *Schitenii*. TTRM, II (1900), 699/1.

a) P. polar. Fiton. Tarlăua situată la N de localit. Blebea, între Drumul la Blebea și teritoriul s. Dumbrava. *Mă duc în Mănești; am ajuns în marginea Măneștilor*. ANCH. TgN. – (Cu ent. *tarla*, în sint. homof.) *Tarlăua Mănești*. ANCH. TgN.

b) P. polar. ⁺Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. homof.) Fostă pădure de pe moșia Mănești. *Pădurea Mănești*. DGN (1890), 221.

– Pron.: **(1.a)** (*Tarlăua*) *Măneșt¹* TgN.

– Etim.: de la n. pers. **Manea**, atestat în DRH, A, I (1437), 237: **ДО МАНЕВА ХОТАРѢ ТАТАРСКОГО** („până la hotarul tătarec al lui Manea”). Etim. populară: „este teren bun, mănos”.

⁺MĂNGĂLĂRIĂ (Nem) fiton. descr. Fostă poiană de pe D. lui Bodai, în dreapta P. Șubei. *Mă duc la Măngălărie; am ajuns în dreptul Măngălăriei*. Nem.

– Pron.: *Măngălărija* Nem.

– Etim.: aici se făcea odinioară **mangan**.

MÂNZĂTU (Bob) centru de polar. top. pers. **1.** Oron. (Precedat de ent. cu sens oronimic, în sint. heterof.) Dealul situat la N de s. Boboiești, la obârșia pâraielor Mânzatul (S), Râșca (NV) și Râșcuța (NE). *În Piciorul Mânzatului*. DRH, A, XXII (1634), 17 (trad. ed.). *Mă duc pe Dealul Mânzatului*. ANCH. Bob. *Am ajuns în vârful Obcinii Mânzatului*. Bob. – (Slav.) **НОГ МЪНСАТОВИ** („piciorul Mânzatului”). DRH, A, XXII (1634), 159.

a) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) Probabil Vârful cel Mare. *Până la vârful Mânzatului*. DRH, A, XXII (1634), 17 (trad. ed.). – (Slav.) **ДАЖЕ ДО ВРЪХ МЪНСАТОВИ** („până la vârful Mânzatului”). DRH, A, XXII (1634), 159.

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al r. Neamț, între P. Adânc¹ (V) și P. Izvoarelor (E), care izvorăște de sub Bâtca. *Pârâul Mânzatului*. DRA (1775), 468, GHEORGHITĂ, C.P. (1922), h. *Cobor pe Pârâul Mânzatului*. ANCH. Bob. – (În sint. homof.) *Pariul Mânzatul*. [sic] ARH. BUC. PL. (1880), 130. *Pârâul Mânzatul*. DGN (1890), 231, ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 6 (1987), *ib.* 8 (1997). – (Cu ent. *vale*, în sint. homof.) *Valea Mânzatul*. ICHIM, M. (1973), 83. – (Cu elipsa ent.) *Am ajuns la gura Mânzatului*. Bob. ◊ (Cu determinantul *mare*)

Pârâul Mânzatul Mare. ANCH. Bob. – (În compus; ofic.) *Pârâul Mânzatului-Mare*. HARTA MIL. (1962).

a) P. difer. Hodon. (Precedat de ent. *gură*, în sint. heterof.) Locul de vărsare a p. Mânzatul în r. Neamț. *Gura Mânzatului*. ANCH. Bob.

b) P. polar. Oicon. Partea de N a s. Boboiești, așezată pe cursul superior a P. Mânzatului. *Mă duc în Mânzatul*. ANCH. Bob.

c) P. difer. opoz. Hidron. (Derivat cu suf. dimin. *-el*; cu ent. *pârâu*, în sint. homof.) Afl. st. principal al P. Mânzatului, care izvorăște de sub vf. Pițigaia. *Pârâul Mânzățel*. ARH. OC. Pip. 3 (1954). *Mă duc pe Pârâul Mânzățelul*. ANCH. Bob. – (Cu elipsa ent.) *Mânzățălu*. ARH. COM. Pip. 3 (1959), ANCH. Bob. ◇ (Cu determinantul *mic*, în compus) *Pârâul Mânzatului-Mic*. HARTA MIL. 1962.

– Pron.: (1) *Djálu* ([#]*Ópsina*) *Mînzátulu*, (2) *Pîrâyu* *Mînzátulu*, *Mînzátu*, *Mînzátu Mări*, (2.a) *Gúra* *Mînzátulu*, (2.b) *Mînzátu*, (2.c) (*Pîrâyu*) *Mînzățálu* Bob.

– Etim.: prob. n. pers. **Mânzatul**; nu este exclus apel. **mânzat** (sg. cu valoare col.), motivat de faptul că aici ar fi fost locul unde pășteau mânzații.

MEINEȘTII v. **Măneștii (1)**.

MICRODEPRESIUNEA COTNĂREL-OZANA v. **Cotnărelul (1)**, **Ozana (1)**.

MIHAEȚI v. **Pârâul Mihăieț (1.a)**.

MIHĂIEȚI v. **Pârâul Mihăieț (1.a)**.

MITOCUL BLEBEA v. **Blebea (1)**.

MLÁDA (Tim) fiton. descr. (De obicei în sint. *În Mladă*) Terenul situat la NE de s. Timișești, la gura de vărsare a r. Neamț în r. Moldova. *Mă duc în Mladă; am ajuns în marginea Mlăzii*. Tim. – (Cu determin. *Moldova*, în sint. homof.; ofic.) *Mladă Moldova*. ARH. COM. Tim. 4 (1959).

– Pron.: *Mláda*, *În Mládá* Tim.

– Etim.: ent. **mladă** în funcție topon.

MLADĂ MOLDOVA v. **Mlada**.

⁺**MOARA LA COZMA** (Tim) reper. topon. Fostă moară pe Gârla Morii. Cf. ANCH. Tim.

– Pron.: *Muára la Cózma* Tim.

– Etim.: de la n. fam. **Cozma**, al proprietarului morii.

MONASTIREA PROCOPU v. **Schitul Pocrov (1)**.

MONUMENTUL (TgN) reper. topon. (Și în sint. *La Monument*) Punctul situat pe versantul de E al Dealului Cetății. Cf. ANCH. TgN.

– Pron.: *Monumjéntu*, *La Monumjént* TgN.

– Etim.: **Monumentul Eroilor** este dedicat Corpului de Vânători de munte ai Armatei Române și eroilor Primului Război Mondial.

MORIȘCA (Tim) top. descr. **1**. Fiton. Terenul arabil situat la S de s. Preutești, între Gârla Morii (N) și Malul Băhnii (S). Cf. ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1010 (1864), 54^f. *Morișcă*. ARH. COM. Tim. 2 (1959). *La Morișcă*. HARTA MIL. (1961). *Am pământ la Morișcă*. Tim.

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în perifr.) Drumul care străbate de la S la N tarlaua La Morișcă. *Merg pe Drumul la Morișcă; am ajuns în capătul Drumului la Morișcă*. Tim.

– Pron.: **(1)** *La Morîscă*, **(1.a)** *Drúmu la Morîscă* Tim.

– Etim.: apel. **morișcă** (sg. cu valoare col.) în funcție topon. În dreptul acestei tarlale erau pe Gârla Morii două mori ale fraților Șchiopu.

MOȘIA (Plă) Fiton. descr. Terenul arabil și cu pășune situat la S de s. Plăieșul, între r. Neamț (N), s. Grași (V), Șanțul Anticar (S) și Izlazul Comunal (E); (ofic.) Domeniile Coroanei. *Acolo era marginea Moșiei*. ANCH. Plă.

– Pron.: *Moșîia* Plă.

– Etim.: apel. **moșie**, în funcție topon.; aici a fost moșie regală.

MOȘIA BĂBOEȘTI v. **Boboiești (1)**.

MOȘIA BLEBEA v. **Blebea (1)**.

MOȘIA MĂNEȘTI v. **Măneștii (1)**.

MOȘIA PIPIRIGU v. **Pipirigul (I.2)**.

MOVILĂ v. **Cioatele (1.a)**.

MOVILELE (Hum) centru de polar topon. descr. **1**. Oron. (Precedat de ent. *deal*, în sint. homof.) Dealul situat între P. Porcului (V), Valea Seacă (S), localit. Humuleștii-Noi (E) și localit. Humuleștii (N). *Dealul Movilele*. HARTA MIL. (1962). *Mă duc pe Dealul Movilelor*. ANCH. Hum.

2. Fiton. (De obicei în sint. *La Movile*) Terenul arabil de pe D. Movilelor. *La Movilă*. ARH. TgN 6 (1959). *Mă duc la Movile; am ajuns în marginea Movilelor*. ANCH. Hum.

– Pron.: **(1)** *Dîálu Mozîlilor*, **(1.a)** *Mozîla*, *La Mozîli* Hum.

– Etim.: prob. odinioară au fost niște **movile**.

MUNTELE (TgN) oron. descr. (Vechi) Dealul Cetății. Cf. ARH. BUC, PL., 109 (1840–1850).

– Etim.: ent. **munte** în funcție topon.

MUNTELE AGĂPIENI v. **Agăpeni (I.2)**.

MUNTELE BIVOLULUI v. **Bivolul (1)**.

MUNTELE BOMPA v. **Bompa (1)**.

MUNTELE BRANU v. **Branu (II)**.

MUNTELE CHIRIACUL v. **Chiriac² (1)**.

MUNTELE CHIȚIGAIA v. **Pițigaia (I)**.

MUNTELE CHITA MARE v. **Chitele (I.2)**.

MUNTELE CHITA MICĂ v. **Chitele (I.3)**.

MUNTELE CHITELE v. **Chitele (I)**.

MUNTELE COTNĂREL v. **Cotnărelul (2)**.

MUNTELE DOBREANU

MUNTELE DOMESNICUL v. **Dumesnicul (I)**.

MUNTELE HALĂUCA v. **Hălăuca (1)**.

MUNTELE LA BORTE v. **Bortele (1.a)**.

MUNTELE LUI PĂTRU-VODĂ v. **Petru-Vodă (1)**.

MUNTELE MĂGURA v. **Dumesnicul (I)**.

MUNTELE NEAMȚULUI v. **Târgul Neamț (A.I.1.c)**.

MUNTELE PETRU-VODĂ v. **Petru-Vodă (1)**.

MUNTELE PLEȘA v. **Pleșul (1)**.

MUNTELE PLEȘU v. **Pleșul (1)**.

MUNTELE POIENII LUNGI v. **Poiana Lungă (1.a).**
MUNTELE PROCOV v. **Schitul Pocrov (1.d).**
MUNTELE RĂCHITIȘUL v. **Piciorul Răchitiș.**
MUNTELE RĂSCOALELE v. **Răscoalele (1).**
MUNTELE RUSU v. **Dealul Rusului (I).**
MUNTELE RUSU MARE v. **Dealul Rusului (I).**
MUNTELE STÂNA MĂNĂSTIRII v. **Stâna Mănăstirii² (1.b).**
MUNTELE TĂCIUNELE v. **Obcina Tăciunelui (I).**
MUNTELE URSOAIA v. **Ursoaia (I).**
MUNTELE URSOAICA v. **Ursoaia (I).**
MUNTILE SIHLA v. **Sihla (1).**
MUNȚII BOAMPELE v. **Bompa (1).**
MUNȚII DOLHEȘTI v. **Dolhești (1.a).**
MUNȚII HALAUCA v. **Hălăuca (1).**
MUNȚII NEAMȚULUI v. **Târgul Neamț (A.I.1.c, A.I.1.c. a).**
MUNȚII PIPIRIGULUI v. **Pipirigul (I.2.a).**
MUNȚII SIHLEI v. **Sihla (1).**
MUNȚII SECULUI v. **Secul (I.3.b).**
MUNȚII SLATINEI v. **Slatina² (1.b).**
NEAMEAČ v. **Târgul Neamț (A).**
NEAMȚ v. **Târgul Neamț (A, A.I, A.I.1, A.I.1.a, A.II).**
NEAMȚUL¹ v. **Târgul Neamț (A, A.I, A.I.1, A.I.1.a, A.II).**

NEĂMȚUL² (Nem) centru de polar. topon. pers. **1.** Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al p. Nemțișorul, între P. lui Tulan (V) și P. Adânc⁴ (E), care izvorăște de sub Culmea Pleșului. *Pârâul Neamțului; mă duc pe Pârâul Neamțului; am ajuns în capătul Pârâului Neamțului.* ANCH. Nem, Lun.

2. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. homof.) Ramificația de S a Culmii Pleșului, între P. Șuba (V) și P. Neamțului (E). *Piciorul Neamț.* ARH. OC. TgN 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 10 (1998), COJOCARU, S. (2006), 14, ANCH. Nem. – (Precedat de ent. *deal*, cu n. fam. la pl.; vechi) *Dealul Nemțani.* ATLAS. MOLD. (1892).

– Pron.: **(1)** *Pîrău Nîamțulu* Lun, Nem. **(2)** *Kîsôru Nîamț* Nem.

– Etim.: de la familia **Neamțu**, care locuiește sub deal, aproape de gura pârâului.

NEAMȚUL v. **Târgul Neamț (A, A.I, A.I.1, A.I.1.a, A.II).**
NEAMȚUL CEL MARE v. **Târgul Neamț (A.I).**
NEAMȚUL MARE v. **Târgul Neamț (A.I).**
NEMCZ v. **Târgul Neamț (A).**
NEMECZ v. **Târgul Neamț (A.II).**
NEMPCH v. **Târgul Neamț (A.II).**
NEMȚIȘOR(UL) v. **Târgul Neamț (A.I.3, A.I.3.a).**
NIEMEC OPPIDUM v. **Târgul Neamț (A).**
NIMCIA v. **Târgul Neamț (A.II).**
NIMIETZ v. **Târgul Neamț (A).**

NISIPÍȘTEA (Tim) Fiton. descr. Terenul situat între Colacul (V), r. Neamț (S), s. Timișești (E) și În Luncă (N). Cf. ARH. COM. Tim. 2 (1959). *Mă duc în Nisipiște; am ajuns în marginea Nisipiștei*. Tim.

– Pron.: *Nisikíștia* Tim.

– Etim.: ent. **nisipiște** în funcție topon.; pământul este nisipos.

NYEMCZE v. **Târgul Neamț (A)**.

NYEMIECZ v. **Târgul Neamț (A)**.

OBÂRȘIA CHIRIACUL v. **Chiriac (I.2.a)**.

OBÂRȘIA CHIRIACULUI v. **Chiriac (I.2.a)**.

OBÂRȘIA SĂCULUI v. **Secul (I.2)**.

ÓBCINA AGÁPIA VÉCHE oron. pers. Dealul situat la E de măn. Sihăstria, la obârșia pâraielor Valea Rea (N), Trapezoaia (V) și Agapia (SE). Cf. ARH. OC. TgN 4 (1987), *ib.* 10 (1998). *Am ajuns pe Obcina Agapia Veche*. VNe.

– Pron.: *Ópșina Agápia Vékí* VNe.

– Etim.: pe acest deal se află măn. Agapia Veche (sau Agapia din Deal).

OBCINA AGÁPENILOR v. **Agăpeni (I.2)**.

OBCINA AGĂPIENI v. **Agăpeni (I.2)**.

OBCINA BIVOLU v. **Bivolul (1)**.

OBCINA BIVOLULUI v. **Bivolul (1)**.

OBCINA BRANULUI v. **Branu (II)**.

OBCINA CHITELOR v. **Chitele (I)**.

OBCINA COTNĂREL v. **Cotnărelul (2)**.

OBCINA COTNĂRELULUI v. **Cotnărelul (2)**.

OBCINA DOBREANULUI v. **Dobreanu (I)**.

OBCINA DOSUL BOMPEI v. **Bompa (1.b)**.

OBCINA DRUGANULUI v. **Druganu¹ (2)**.

OBCINA FOALELOR v. **Foalele (1)**.

OBCINA FUNDUL PÂRÂULUI v. **Pârâul Străjii (I.1.b)**.

ÓBCINA HÁNGULUI (Plu) oron. descr. Muntele situat la SE de mt. Petru-Vodă, la obârșia pâraielor Mihăieț (N), [Argelea] (V) și [Boboteni] (S). *Mă duc pe Obcina Hangului; am ajuns în vârful Obcinii Hangului*. Plu.

– Pron.: *Ópșina Hángulu* Plu.

– Etim.: acest munte separă s. Pluton de s. **Hangu**.

OBCINA HĂLĂUCA v. **Hălăuca (1)**.

OBCINA HĂLĂUCII v. **Hălăuca (1)**.

OBCINA LA POIANA LUNGĂ v. **Poiana Lungă (1.a)**.

OBCINA LICIORULUI v. **Liciorul**.

OBCINA PETRU-VODĂ v. **Petru-Vodă (1)**.

OBCINA PIȚIGAIA v. **Pițigaia (I.2)**.

OBCINA PIȚIGĂII v. **Pițigaia (I.2)**.

OBCINA POIANA LUNGĂ v. **Poiana Lungă (1.a)**.

OBCINA RĂSCOALELOR v. **Răscoalele (1)**.

OBCINA SĂSCUȚA v. **Săscuța (1.b)**.

OBCINA SIHLEI v. **Sihla (1)**.

OBCINA STÂNCILOR v. **Stâncile¹ (1.a)**.

ÓBCINA TĂCIÚNELUI top. **I.** Oron. Muntele situat la NV de Măn. Sihăstria, între mt. Chita Mică (S), p. Dobreanu (V), p. Secul (E) și d. Nifon (N). *De acolo pe Obcina Tăciunelui*. DIR, A, XVII-I (1604), 177 (trad. ed.), *ib.* (1604), 184 (trad. ed.), *ib.* (1605), 236 (trad. ed.). *Obcina Tăciunelui*. NICODIM, M. (1899), CXXXIX, ARH. OC. TgN. 11 (1914), *ib.* 4 (1987), ARH. OC. Pip. 6 (1997), ANCH. VNe. – (Cu ent. *munte*, în sint. homof.) *Muntele Tăciunele*. ARH. OC. Pip. 1 (1911), BĂLAN, V. (2001), 108. – (Cu ent. subînțeles) *Pe obcină până la Tăciune*. DIR, A, XVII-I (1604), 177 (trad. ed.), *ib.* (1604), 184 (trad. ed.), *ib.* (1605), 236 (trad. ed.). *Tăciunele*. NICODIM, M. (1899), CXXVII.

1. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de SE a Obcinii Tăciunelui, între Pic. Crucii și Pic. Dohotăriei. *Capul piciorului Tăciunele de la vale*. NICODIM, M. (1873), XCIII. *Piciorul Tăciunelui*. ARH. MĂN. SIH. 1 (1950). – (În sint. homof.) *Piciorul Tăciune*. ARH. OC. TgN. 11 (1914), *ib.* 4 (1987), *ib.* 10 (1998).

2. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana de pe versantul de SE al Obcinii Tăciunelui. *Poiana Tăciunelui*. NICODIM, M. (1899), CXXXVI, ARH. MĂN. SIH. 1 (1950), ANCH. VNe. – (În sint. homof.) *Poiana Tăciunile*. NICODIM, M. (1897), CXXI. *Poiana Tăciunele*. ARH. MĂN. SIH. 1 (1950), *ib.* 2 (1950). – (Cu ent. subînțeles) *Tăciunele*. NICODIM, M. (1897), CXXV.

a) P. difer. Fiton. (Precedat de ent. *poiană* și *dos*) Poiana situată pe versantul de NV al Obcinii Tăciunelui. *Poiana Dosul Tăciunelui*. NICODIM, M. (1899), CXXXVI.

3. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. homof.) Vârful Obcinii Tăciunelui. *Vârful Tăciunele*. ARH. MĂN. SIH. 1 (1950).

4. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *coastă*, în sint. heterof.) Versantul de NV al Obcinii Tăciunelui. *Mă duc pe Coasta Tăciunelui*. ANCH. Pip.

– Pron.: **(I)** ^u*Ópșina Tășúnelu*, **(I.2)** *Pojána Tășúnelu* VNe, **(I.4)** *Cuásta Tășúnelu* Pip.

– Etim.: prob. aici se afla un **tăciune**, adică un copac ars.

ÓCEA (Hum) centru de polar. topon. **1.** Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în perifr.; pop.) Str. Ion Creangă, de la ieșirea din Humulești până în s. Ocea. *Drumul la Ocea*. ANCH. Hum, TgN. – (Cu ent. *șosea*, în sint. homof.) *Șoseaua Ocea*. ARH. TgN. 2 (1959).

2. Fiton. (Precedat de ent. *tarla*, în sint. homof.) Terenul arabil situat în imediata apropiere de s. Ocea, pe st. Drumului la Ocea. *Mă duc pe Tarlaua Ocea; am ajuns în marginea Tarlalei Ocea*. ANCH. Hum.

– Pron.: **(1)** *Drúmu la Óșa* Hum, TgN, **(2)** *Tarláya Óșa* Hum.

– Etim.: de la numele satului vecin, **Ocea**, format de la un n. pers. **Ocea** sau din sl. **oko** ‘ochi de apă, izvor’ (MOLDOVANU, S., 434, CIUBOTARU, O., 114).

OLÁRU (VNe) top. pers. **1.** Oron. (Precedat de ent. *deal*, în sint. heterof) Dealul situat la E de d. Osoiul, între P. Porcului și P. Sărăturii. *Mă duc pe Dealul Olarului*. ANCH. VNe.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *țarină*, în sint. heterof.) Terenul arabil de pe D. Olarului. *Țarina Olarului*. ANCH. VNe. – (Cu elipsa ent.) *Olaru*. ARH. COM. VNe 3 (1959). – (Artic.) *Olarul*. ARH. COM. VNe 1 (1959).

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Drumul din Vânătorii-Neamț la Agapia, care străbate Țarina Olarului. *Drumul Olarului*. ANCH. VNe.

– Pron.: **(1)** *Djálu Oláru* **(2)** *Țarna Oláru* **(2.a)** *Drúmu Oláru* VNe.

– Etim.: n. fam. **Olaru**, desemnând probabil un fost proprietar.

OLTEÁNU (MNe) centru de polar. topon. pers. **1.** Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificație de NE a d. Bompa, între P. Adânc² (V) și P. Olteanului (E). *Mă duc pe Piciorul Olteanului*. ANCH. MNe. – (În sint. homof.) *Piciorul Olteanu*. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 8 (1998).

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. dr. al p. Nemțisorul, între P. Adânc² (V) și P. Ponorului (E), care izvorăște de sub Vf. Popii. *Mă duc pe Pârâul Olteanului*. ANCH. MNe. – (În sint. homof.) *Pârâul Olteanu*. ARH. OC. TgN. 1(1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 8 (1998).

– Pron.: **(1)** *Kísóru Olteánu* **(2)** *Pîrâyu Olteánu* MNe.

– Etim.: de la n. fam. **Olteanu**, neid.

OSÓIUL (VNe) top. descr. **1.** Oron. Dealul situat la S de s. Vânătorii-Neamț, între P. Cărăgiței (S) și izvoarele p. Cacova (NV) și ale P. Sărăturii (NE). Cf. ARH. BUC., REF. 1864, dos.1011, f. 9^r (1864). *Mă duc pe Osoiul*. ANCH. VNe. – (Precedat de ent. *deal*, în sint. homof.) *Dealul Osoiu*. DGN (1890), 284. *Dealul Oasi*. [sic!] HARTA MIL. (1962). *Urc pe Dealul Osoi; am ajuns în vârful Dealului Osoi*. ANCH. VNe.

a) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf* sau *bobeică*, în sint. heterof.) Vârful d. Osoiul. *Vin din Vârful Osoiului; am ajuns la Bobeica Osoiului*. ANCH. VNe.

b) P. polar. ⁺Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. homof.) Fostă pădure de pe d. Osoiul. *Pădurea Osoiu*. ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1010 (1864), 54^v, *ib.* dos.1011, f. 9^v (1864). *Marginea Pădurii Osoiul*. ANCH. VNe.

c) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *izlaz*, în sint. homof.) Pășunea de pe d. Osoiul. *Mă duc pe Izlazul Osoi; am ajuns în dreptul Izlazului Osoi*. ANCH. VNe.

d) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Afl. drept al p. Cacova, care izvorăște de la V de Vf. Osoiului. *Pârâul Osoi*. ANCH. VNe. – (În sint. heterof.) *Mă duc la Pârâul Osoiului; vin din capătul Pârâului Osoiului*. ANCH. VNe.

– Pron.: **(1)** *Osóju*, *Djálu Osóĵ*, **(1.a)** *Vîrvu Osóĵulu*, *Bobéayca Osóĵulu*, **(1.b)** *Pădurea Osóĵulu*, **(1.c)** *Islázu Osóĵ*, **(1.d)** *Pîrâyu Osóĵ (Osóĵulu)* VNe.

– Etim.: ent. sl. sau rom. **osoi** ‘dos de deal’, astăzi necunoscut în zonă)cf. PETROVICI, S.D.T., 176.

OUL CĂRBUNEI v. **Cărbuna (2.d)**.

OUL v. **Cărbuna (2.d)**.

OZÁNA top. pers. **1.** Hidron. (Precedat de ent. *apă*, *pârâu*, în sint. homof.) Râul Neamț; (vechi) cursul r. Neamț de pe terit. Târgului Neamț. *Apa Uzana*. ARH. BUC., PL. NMT, 109 (1840–1950). *Apa Ozana*. CONSTANTINESCU, T. (1850),

17. DAVIDESCU, C. (1968), 213. *Pârâul Uzana*. ARH. BUC., PL. NMT, 110 (1852). *Pâraiele Neamț, Ozana, Topolița și Agapiea [...] se varsă în Moldova*. IONESCU, G. (1887), 20. *Pârâul Ozana*. DGN (1890), 285. – (Precedat de ent. vale, în sint. heterof.) *Coborârea în valea Ozanei*. SADOVEANU, O. III (1907), 228. *Valea Ozanei*. DAVIDESCU, C. (1968), 215, LEMNARU, S. (1968), 30. – (Cu elipsa ent.) *Ozona*. [sic] ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1010 (1880), 26^v. *Peste Ozană, vine Târgul Neamțului*. CREANGĂ, O. I (1880–1888), 193. *Să vă înfățișați la Bradu Mare pe Ozana*. SADOVEANU, O. XIII (1940), 710. *Ozana*. CREȚULESCU, J. (1904), 69, MĂTASĂ, C.J.N. (1928), h, UJVĂRI, G. (1972), 493, APĂVĂLOAIEI, C. (1973), 95, ICHIM, S. (1979), 109. *Intru în Ozană; am ajuns la malul Ozanei*. TgN, VNe. – (Cu ent. bazin; geogr.) *Bazinul Ozanei*. ICHIM, S. (1979), 67. – (În expr. geogr.) *Microdepresiunea Cotnărel-Ozana*. ICHIM, M. (1973), 170.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *prundiș*, în sint. homof.) Terenul de pe malul Ozanei. *Prundișul Uzana*. ARH. IȘ., PL. 430 (1886). – (Cu ent. *prund*, în sint. heterof.) *Prundul Ozanei*. CONSTANTINESCU, T. (1850), 17. *Mă duc pe Prundul Ozanei; am ajuns în dreptul Prundului Ozanei*. Hum.

b) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *pod*, în sint. heterof.) Podul peste Ozana, la intrarea în Târgul Neamț. *Podul Ozanei*. TgN, VNe. – (În perifr.) *Podul peste Ozană*. VNe.

– Pron.: (1) *Ozána* TgN, VNe, (1.a) *Prúndu Ozáni* Hum, (1.b) *Pódu Ozáni* TgN, VNe, *Pódu pisti Ozáná* VNe.

– Etim.: IVĂNESCU, T, 20 propune etim. magh. *özön(y)* ‘torrent’; considerăm mai probabilă proveniența top. de la un n. pers. **Ozana**. Antroponimul este menționat într-un doc. de la 1663 (ARH. BUC. MĂN. NMT, LIII/11): *Toplița carea iaste pre lîngă pomăt ce-s chiamă pomii Ozanii ce este la Niamțu*. Vezi și capitolul *Probleme etimologice* (p. 28–29).

OZONA v. **Ozana** (1).

PARIUL AGAPIENEI v. **Agăpieni** (I.1).

PARIUL MANZATUL v. **Mânzatul** (2).

PARIUL TIMPAU v. **Pârâul lui Țâmpău** (1).

PĂDUREA BLEBEA v. **Blebea** (1.a).

PĂDUREA BOMPA v. **Bompa** (1.e).

PĂDUREA BRANIȘTEA v. **Târgul Neamț** (A.I.1.b.a).

PĂDUREA BULUBÉȘTI (Ble) fiton. pers. Pădurea de pe d. Boiștea. Cf. ANCH. Ble.

– Pron.: *Pădúrija Bulubéști* Ble.

– Etim.: prob. de la un n. pers. **Bulub** + suf. col. *-ești*.

PĂDUREA BUȘAGA v. **Bușaga** (1.b).

PĂDUREA CAILOR v. **Poiana Cailor** (1.b).

PĂDUREA CĂPREASCA v. **Căpreasca** (1.b).

PĂDUREA CETĂȚII v. **Târgul Neamț** (A.II.3.a).

PĂDUREA COVÉRCA (Dum, Plă) top. pers. 1. Fiton. Pădurea situată între pădurea Făgițel (V), tarlăua La Unguroaica și s. Dumbrava (S), s. tarlăua Izvoare și izlazul Timișești (E) și [s. Răucești] (N). Cf. ARH. BUC. REF. 1864, dos. 1010

(1864), 54^r, HARTA MIL. (1962). *Mă duc în Pădurea Coverca; am ajuns la marginea Pădurii Coverca*. ANCH. Dum, Plă.

b) P. polar. Fiton. (Precedat de apel *dos*, în sint. heterof., cu elipsa determin. *Coverca*) Tarlaua situată la N de pădurea Coverca. *Am pământ în Dosul Pădurii*. Plă.

– Pron.: **(1)** *Pădúrija Cöverca*, **(1.a)** *Dósu Pădúri* Dum, Plă.

– Etim.: prob. apel. **coverga** ‘coviltir; colibă’, dar nu este exclus un n. pers.

Coverca.

PĂDUREA DEALUL MARE v. **Dealul Mare (I.3)**.

PĂDUREA DEALULUI MARE v. **Dealul Mare (I.3)**.

PĂDUREA DEALULUI VACILOR v. **Dealul Vacilor (1.c)**

PĂDUREA DE PE CACOVA v. **Cacova (1.a)**.

PĂDUREA DE PE PIȚIGAIA v. **Pițigaia (I.3)**.

PĂDUREA DIN DUMESNICU v. **Dumesnicul (I.5)**.

PĂDUREA DOMESNICUL v. **Dumesnicul (I.5)**.

PĂDUREA DUMESNICUL v. **Dumesnicul (I.5)**.

PĂDÚREA FĂGETÉL (Dum) fiton. descr. Pădurea situată între pădurea Dumbrava (V), tarlaua La Bălușeni (S), pădurea Coverca (E) și [s. Răucești] (N). *Pădurea Făgețelu*. DGN (1890), 171. *Mă duc în Pădurea Făgețel; am ajuns în marginea Pădurii Făgețel*. ANCH. Dum. – (Cu elipsa ent.) *Făgețel*. ARH. Tim. (1959).

– Pron.: *Pădúrija Făzițál* Dum.

– Etim.: apel. **pădure** + **făgețel**; este pădure de fag.

PĂDUREA GRAȘII v. **Grașii (1.a)**.

PĂDUREA HĂLĂUCA v. **Hălăuca (1.d)**.

PĂDUREA MĂNĂSTIREA NEAMȚ v. **Târgul Neamț (A.I.1.d)**.

PĂDUREA MĂNEȘTI v. **Măneștii (1.b)**.

PĂDUREA OSOIULUI v. **Osoiul (1.b)**.

PĂDUREA PÂRLEA v. **Pârlea (1.b)**.

PĂDUREA SECU v. **Secul (I.3.d)**.

PĂDUREA STÂNCILOR v. **Stâncile¹ (1.c)**.

PĂDÚREA STEJĂRIȘ (Ble) fiton. descr. (Vechi) Pădurea Căpreasca. Cf. ANCH. Ble.

– Pron.: *Pădúrija Stejăriș* Ble.

– Etim.: apel. **pădure** + **stejăriș**; în prima jumătate a sec. al XX-lea era pădure de stejari.

PĂDUREA STRUGĂRIEI v. **Strugăria (5)**.

PĂDUREA TIHĂRĂI v. **Tihărăile (1)**.

PĂDUREA ȚÂMPĂU v. **Pârâul lui Țâmpău (1.a)**.

PĂDUREA VASANULUI v. **Vasanu (1.a)**.

PĂMÂNTUL PÓPILOR (VNe) fiton. descr. Terenul arabil situat la E de Vf. Osoiului. *Mă duc la Pământul Popilor; am ajuns la marginea Pământului Popilor*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Pămíntu Pókilor* VNe.

– Etim.: sint. topon. desemnând fosta proprietate a bisericii din satul Vânătorii-Neamț.

PĂREU DOBRIANA v. Dobreanu (II).

PĂTULA MÁRE (Bob) fiton. descr. Poiana cu fâneață de pe versantul de V al Culmii Luciorului. *Am ajuns în Pătula Mare.* ANCH. Bob.

– Pron.: *Pătula Mări* Bob.

– Etim.: apel. **pățul** (varianta regională *pătulă*).

PĂTULA MÍCĂ (Bob) fiton. descr. Poiana cu fâneață de pe versantul de V al Culmii Luciorului, la S de Pătula Mare. *Mă duc în Pătula Mică; am ajuns în dreptul Pătulei Mici.* ANCH. Bob.

– Pron.: *Pătula N'ică* Bob.

– Etim.: apel. **pățul** (varianta regională *pătulă*).

PÂRÂUL ADÂNC¹ (Bob) hidron. descr. Afl. st. al r. Neamț, ce izvorăște de sub Coasta Doliei, între P. Alb¹ (V) și P. Mânzatului (E). *Parâul Adâncu.* [sic] ARH. BUC. PL. (1880), 130. *Pârâul Adânc.* ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 8 (1997). *Mă duc pe Pârâul Adânc; am ajuns la gura Pârâului Adânc.* ANCH. Bob.

– Pron.: *Pîrâyu Adînc* Bob.

– Etim.: albia pârâului este adâncă, abruptă.

PÂRÂUL ADÂNC² (MNe) Cracul drept al p. Nemțișorul, ce izvorăște de sub Pic. Pițigaia. Cf. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 6 (1997), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Pârâul Adânc.* ANCH. MNe.

– Pron.: *Pîrâyu Adînc* MNe.

– Etim.: sint. motivată de albia adâncă, abruptă a pârâului.

PÂRÂUL ADÂNC³ (VNe) hidron. descr. (Rar) Pârâul Porcului. *Mă duc pe Pârâul Adânc; am ajuns la gura Pârâului Adânc.* ANCH. VNe.

– Pron.: *Pîrâyu Adînc* VNe.

– Etim.: în dreptul cursului mijlociu al pârâului, albia este foarte adâncă, de peste 10 m adâncime.

PÂRÂUL ADÂNC⁴ (Nem) hidron. descr. Afl. st. al p. Nemțișorul, între P. Neamțului² (V) și P. lui Vartic (E), format prin confl. P. la Podețe cu P. Stâncii; (rar) Pârâul Catrinei². Cf. ARH. OC. TgN 3 (1987), *ib.* 8 (1998), Nem. *Mă duc pe Pârâul Adânc; am ajuns la capătul Pârâului Adânc.* ANCH. Nem.

– Pron.: *Pîrâyu Adînc* Nem.

– Etim.: sint. motivată de albia adâncă a acestui pârâu.

PARÂUL ADÂNCU v. Pârâul Adânc¹.

PÂRÂUL AFINIȘ v. Afinișul³ (I.1).

PÂRÂUL AGĂPENI v. Agăpieni I.1).

PÂRÂUL AGAPIENI v. Agăpeni (I.1).

PÂRÂUL AGĂPIENI v. Agăpeni (I.1).

PÂRÂUL ALB¹ (Bob) top. descr. **I.** Hidron. Afl. st. al r. Neamț, ce izvorăște de sub Culmea Luciorului, între P. Ursului (V) și P. Adânc¹ (E). Cf. ARH. OC. Pip. 3 (1954). *Mă duc pe Pârâul Alb; am ajuns la gura Pârâului Alb.* ANCH. Bob.

a) P. difer. Hidron. (Precedat de ent. *gura*, în sint. heterof.) Zona de vărsare a P. Alb¹ în r. Neamț. *Mă duc la Gura Pârâului Alb.* ANCH. Bob.

b) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *arșița*, în sint. heterof.) Fâneața situată la obârșia Pârâului Alb. *Mă duc pe Arșița Pârâului Alb.* ANCH. Bob.

c) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) *Mă duc pe Piciorul Pârâului Alb*. ANCH. Bob.

– Pron.: **(1)** *Pîrâyu Alb*, **(1.a)** *Gúra Pîrâulu Alb*, **(1.b)** *Árșîța Pîrâulu Alb*, **(1.c)** *Kîsôru Pîrâulu Alb* Bob.

– Etim.: în albia pârâului sunt pietre albe.

PÂRÂUL ALB² (VNe) hidron. descr. Afl. drept al p. Secul, ce izvorăște de pe Piciorul Sihlei, între P. Negru³ (V) și P. Trapezoaia (E). Cf. DGN (1890), 13; SCHIȚĂ 1 (1950), ARH. OC. TgN 4 (1987), BĂLAN, V. (2001), 108, ANCH. VNe.

– Pron.: *Pîrâyu Alb* VNe.

– Etim.: sint. motivată de faptul că albia pârâului străbate terenuri calcaroase.

PÂRÂUL ALÚNULUI top. descr. **I.** Hidron. Afl. st. al p. Nemțisorul, care izvorăște de pe d. Pleșul, între P. Bourului (V) și P. Chiliei (E). Cf. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Pârâul Alunului; am ajuns la gura Pârâului Alunului*. ANCH. MNe.

1. P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația d. Pleșul, între Pic. Bourului (V) și P. Alunului (E). *Piciorul Alunului*. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Urc pe Piciorul Alunului; am ajuns în dreptul Piciorului Alunului*. ANCH. MNe.

a) P. difer. Oron. Vârful d. Pleșul situat la obârșia P. Alunului. *Vârful Alunului*. ARH. OC. TgN. 1 (1963).

2. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Drumul care merge alături de P. Alunului. *Drumul Alunului*. ANCH. MNe.

– Pron.: **(I)** *Pîrâyu Alínulu*, **(I.1)** *Kîsôru Alínulu*, **(I)** *Drúmu Alínulu* MNe.

– Etim.: sint. motivată de faptul că pe ambele maluri ale pârâului sunt mulți **aluni** (sg. cu valoare col.).

PÂRÂUL ANTON v. **Anton (1)**.

PÂRÂUL APA NEAMȚULUI v. **Târgul Neamț (A.I)**.

PÂRÂUL ARGELE v. **Argelele (2)**.

PÂRÂUL ARGELEA v. **Argelele (2)**.

PÂRÂUL ARÍNILOR¹ (Plu) hidron. descr. Afl. st. al P. Agăpienilor, care izvorăște de sub Vf. Buții. *Mă duc pe Pârâul Arinilor; am ajuns la gura Pârâului Arinilor*. ANCH. Plu.

– Pron.: *Pîrâyu Arinilor*. Plu.

– Etim.: sunt **arini** pe pârâu.

PÂRÂUL ARÍNILOR² (Pip) hidron. descr. Afl. st. al r. Neamț, care izvorăște de sub Vf. Bompei, între P. Izvoarelor (V) și P. Coastei Țârdei (E). *Mă duc pe Pârâul Arinilor*. ANCH. Pip.

– Pron.: *Pîrâyu Arinilor*. Pip.

– Etim.: odinioară ar fi fost pădure de **arini**.

PÂRÂUL ARȘITEI v. **Chiriac² (1.c.a)**.

PÂRÂUL BARGILELE v. **Argelele (2)**.

PÂRÂUL BIVOLĂRIEI v. **Bivolăria (1.a)**.

PÂRÂUL BODAI v. **Bodai (2)**.

PÂRÂUL BOIȘTEANU v. **Pârâul Boișteanului**.

PÂRÂUL BOIȘTEÁNULUI (Ble) hidron. pers. Afl. dr. al r. Neamț, între P. la Scobai (V) și P. Ungurenilor (E), care izvorăște de sub D. Blebei. *Mă duc pe Pârâul Boișteanului; apa Pârâului Boișteanului*. ANCH. Ble. – (În sint. homof.) *Pârâul Boișteanu*. ANCH. Ble.

– Pron.: *Pîrâyu Boiștîánu(lu)* Ble.

– Etim.: de la supran. **Boișteanu**, al unui om care locuia la gura pârâului.

PÂRÂUL BORTELOR v. **Bortele (1.b)**.

PÂRÂUL BOURU v. **Bourul (1)**.

PÂRÂUL BRANU v. **Branu (I)**.

PÂRÂUL BRAZII ALBI v. **PÂRÂUL LA BRAZII ALBI**.

PÂRÂUL BURSUNA v. **Bursuna (1)**.

PÂRÂUL BURSUNEI v. **Bursuna (1)**.

PÂRÂUL BUȘAGA v. **Bușaga (2)**.

PÂRÂUL CACOVA v. **Cacova (1)**.

PÂRÂUL CARPENULUI v. **Carpenul (I)**.

PÂRÂUL CARPINULUI v. **Carpenul (I)**.

PÂRÂUL CATRÍNEI¹ (Pâț) hidron. pers. Afl. dr. al r. Neamț, între p. Branu și p. Dumesnicul, care izvorăște de sub D. Frăgăriei. *Mă duc pe Pârâul Catrinei; am ajuns la gura Pârâului Catrinei*. ANCH. Pâț.

– Pron.: *Pîrâyu Catríni* Pâț.

– Etim.: de la n. pers. **Catrina**, neid.; odinioară aici erau case și probabil proprietara uneia se numea Catrina.

PÂRÂUL CATRÍNEI² (Lun) hidron. pers. (Rar) Pârâul Adânc⁴. *Mă duc pe Pârâul Catrinei; am ajuns la capătul Pârâului Catrinei*. ANCH. Lun.

– Pron.: *Pîrâyu Catríni* Lun, Nem.

– Etim.: de la un n. pers. **Catrina**, neid.

PÂRÂUL CĂLDĂRII v. **Căldarea (1.b)**.

PÂRÂUL CĂPRIASCA v. **Căpreasca (1.a)**.

PÂRÂUL CĂRĂGIȚEI (VNe) hidron. pers. Afl. stâng al Văii Seci (s. Grumăzești), ce izvorăște de sub Dealul Mare. *Mă duc pe Pârâul Cărăgiței; am ajuns în dreptul Pârâului Cărăgiței*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Pîrâyu Cărăg'îțî, Pîrâyu Cărîzîțî* VNe.

– Etim.: de la n. pers. **Cărăgița**, probabil fosta soție a boierului Caragea, proprietar în sec. al XIX-lea al terenului străbătut de acest pârâu (cf. NICODIM, M., CLXV, ANDREI, D.H., 100, ȘURUBARU, P., 474).

PÂRÂUL CĂRBUNA v. **Cărbuna (1)**.

PÂRÂUL CĂRBUNEI v. **Cărbuna (1)**.

PÂRÂUL CĂRPINIȘ v. **Dealul Cărpiniș (1.a)**.

PÂRÂUL CĂȘIȚEI (VNe) hidron. descr. Afl. drept al p. Secul, la cca 1,5 km de locul de vărsare a acestuia în r. Neamț, care izvorăște de sub d. Bușaga; (vechi; silv.) Pârâul Bușaga. *Mă duc pe Pârâul Cășiței; am ajuns în capătul*

Pârâului Cășiței. ANCH. VNe. – (Cu elipsa ent.) *Cășița*. ARH. OC. TgN. 9 (1998).

– Pron.: *Pîrâyu Cîșîți* VNe.

– Etim: apel. **cășiță**.

PÂRÂUL CERBĂRIA v. **Cerbăria (1.b)**.

PÂRÂUL CERDACUL v. **Cerdacul² (2)**.

PÂRÂUL CERDACULUI v. **Cerdacul² (2)**.

PÂRÂUL CETĂȚII v. **Târgul Neamț (A.II.4)**.

PÂRÂUL CHILIA v. **Chilia (1)**.

PÂRÂUL CHILIEI v. **Chilia (1)**.

PÂRÂUL CHILIILOR v. **Chiliile (2)**.

PÂRÂUL CHIRIAC¹ v. **Chiriac¹ (1)**.

PÂRÂUL CHIRIAC² v. **Chiriac² (2)**.

PÂRÂUL CHIRIACULUI v. **Chiriac² (2)**.

PÂRÂUL CHIRILÉNILOR (Dol) hidron. pers. Afl. dr. al p. Dolhești, între P. Țigănesc (S) și P. la Firea (N), care izvorăște de sub Obcina Branului. Cf. ARH. OC. Pip. 2 (1944), ARH. COM. Pip. 4 (1959), ARH. OC. Pip. 7 (1997). *Am ajuns la gura Pârâului Chirilenilor*. ANCH. Dol.

– Pron.: *Pîrâyu Kîrilénilor* Dol.

– Etim.: la gura pârâului locuiesc mai multe familii **Chirilă**.

PÂRÂUL CHIRUȚII v. **Chiruța (2)**.

PÂRÂUL CHITA MARE v. **Chitele (I.2.a)**.

PÂRÂUL CIOÁTELOR (VNe) hidron. descr. Cracul Pârâului Sărăturii, care izvorăște din Țarina Olarului. Cf. ARH. COM. VNe 6 (1959). *Mă duc pe Pârâul Cioatelor*. ANCH. VNe.

– Pron. *Pîrâyu Șuátilor* VNe.

– Etim.: sint. motivată de prezența **cioatelor**, rămase în urma tăierii pădurii.

PÂRÂUL COASTEI ȚÂRDEI v. **Țârdea (1.a)**.

PÂRÂUL COCIORVEI v. **Cacova (1)**.

PÂRÂUL COMÓRII (Stâ) hidron. descr. Afl. dr. al r. Neamț, între p. Domesnicul (V) și p. Săscuța (E), care izvorăște de sub D. Focșei. Cf. ARH. OC. Pip. 3 (1954), *ib.* 6 (1997), ANCH. Stâ.

– Pron.: *Pîrâyu Comóri* Stâ.

PÂRÂUL COTNĂREL v. **Cotnărelul (1)**.

PÂRÂUL COTNĂRELULUI v. **Cotnărelul (1)**.

PÂRÂUL CRUCHI v. **Crucea¹ (1.b)**.

PÂRÂUL CRUCHI v. **Crucea² (I.2)**.

PÂRÂUL CUCUVAIA v. **Cacova (1)**.

PÂRÂUL CUJBA v. **Cujbă (2)**.

PÂRÂUL CUJBĂ v. **Pârâul Cujbei**.

PÂRÂUL CÚJBEI (Bob) hidron. pers. Afl. dr. al r. Neamț, care izvorăște de sub d. Cotnărelul, între p. Dolița (V) și P. Runcului (E). Cf. ARH. OC. Pip. 3 (1954),

ib. 5 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1997). *Mă duc pe Pârâul Cujbei*. ANCH. Bob. – (În sint. homof.) *Pârâul Cujbă*. GHEORGHITĂ, C.P. (1922), h.

– Pron.: *Pîrâyu Cújbi* Bob.

– Etim.: de la un n. fam. **Cujbă**; în s. Boboiești nu există astăzi această familie, dar un localnic Ion Cujbă este atestat la 1841 în s. Pipirig (cf. UNGUREANU, I.C.D., XV, 35).

PÂRÂUL CU PUCIOĂSĂ (Dol) hidron. descr. Afl. st. al p. Branu, la S de P. Pârlitirii, care izvorăște de sub Obcina Branului. *Mă duc pe Pârâul cu Pucioasă; am ajuns la gura Pârâului cu Pucioasă*. ANCH. Dol.

– Pron.: *Pîrâyu cu Pușqásâ* ANCH. Dol.

– Etim.: apa pârâului este sulfuroasă, este „apă cu pucioasă” Dol.

PÂRÂUL CU ZIMȚ (MNe) hidron. metaf. Cracul st. al P. Magherniței ce izvorăște de sub Obcina Dobreanului. *Mă duc pe Pârâul cu Zimț*. ANCH. MNe. – (Uneori cu prep. *la*) *Pârâul la Zimț*. ANCH. MNe.

– Pron. *Pîrâyu cu/la Zîmț* MNe.

– Etim.: în albia pârâului este o stâncă ca un zimț care nu a putut fi distrusă (pe pârâul acesta se trimit la vale buștenii).

PÂRÂUL DĂRĂMĂTÚRII (Plu) hidron. descr. Afl. dr. al p. Plutonul, între p. Petru-Vodă (V) și P. la Macedon (E), care izvorăște de sub Vf. Argelelor. Cf. ARH. OC. Pip. 2 (1944), *ib.* 7 (1997), ANCH. Plu.

– Pron.: *Pîrâyu Dărîmătúri* Plu.

– Etim.: de la apel. **dărămătură**, care indică un loc cu copaci căzuți, fie din cauza vântului, fie datorită alunecărilor de teren.

PÂRÂUL DE LA SÓNDĂ (VNe) hidron. descr. Afl. de. al p. Secul, între P. Rupturilor (NE) și P. Arșiței (SV), și care izvorăște de sub Pic. Arșiței. Cf. ARH. OC. TgN. 4 (1987), *ib.* 9 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Pârâul de la Sondă; am ajuns la gura Pârâului de la Sondă*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Pîrâyu di la Sónďa* VNe.

– Etim.: în a doua jumătate a sec. al XX-lea era aici o sondă de extragere a țiteiului.

PÂRÂUL DINTRE ARGELE v. **Argelele (2)**.

PÂRÂUL DINU v. **Pârâul la Dinu**.

PÂRÂUL DOBREANU v. **Dobreanu (II)**.

PÂRÂUL DOBRENAȘU v. **Dobreanu (II.5)**.

PÂRÂUL DOBRULUI v. **Dobru (1)**.

PÂRÂUL DOGĂRIEI (Plu) top. descr. **1**. Hidron. Afl. dr. al p. Tărățeni, între p. Porcăria (V) și p. Petru-Vodă (E), care izvorăște de sub Plaiul Lung. Cf. ANCH. Plu.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de N a Plaiului Lung, la E de P. Dogăriei. *Piciorul Dogăriei*. ANCH. Plu.

– Pron.: **(1)** *Pîrâyu Dogărîii*, **(1.a)** *Kíșóru Dogărîii* Plu.

– Etim.: aici era odinioară o **dogărie**.

PÂRÂUL DOLHEȘTI v. **Dolhești (1)**.

PÂRÂUL DOLIA v. **Dolia (I)**.

PÂRÂUL DOLIEI v. **Dolia (I).**

PÂRÂUL DOLILE v. **Dolia (I).**

PÂRÂUL DOLIȚA v. **Dolia (I.2).**

PÂRÂUL DOMESNECULUI v. **Dumesnicul (II).**

PÂRÂUL DOMESNIC v. **Dumesnicul (II).**

PÂRÂUL DOMESTICULUI v. **Dumesnicul (II).**

PÂRÂUL DOMESTECULUI v. **Dumesnicul (II).**

PÂRÂUL DRĂGANU¹ v. **Druganu¹ (1).**

PÂRÂUL DRĂNIȚĂRIA (VNe) hidron. descr. Afl. dr. al p. Glodul Mare, la E de p. Rotunda (V), care izvorăște de sub d. Sihla Mare. Cf. ARH. OC. TgN. 4 (1987), *ib.* 9 (1998), *ib.* 10 (1998), ANCH. VNe.

– Pron.: *Pîrăyu Drănițăriia* VNe.

– Etim.: aici se făcea draniță.

PÂRÂUL DRUGANU¹ v. **Druganu¹ (1).**

PÂRÂUL DRUGANULUI v. **Druganu² (2).**

PÂRÂUL DUMESNICULUI v. **Dumesnicul (II).**

PÂRÂUL EFTIMIEI v. **Iftimia.**

PÂRÂUL FUNDUL RUMIRESEI v. **Fundu Lumiresei (1.a).**

PÂRÂUL GĂMĂNÚȚULUI (VNe) hidron. pers. Afl. drept al P. Dobrului, ce izvorăște de pe fâneața La Cucoșeni. *Trec peste Pârâul Gămănuțului.* ANCH. VNe. – (În perifr.) *Mă duc pe Pârâul la Gămănuț; am ajuns în capătul Pârâului la Gămănuț.* ANCH. VNe.

– Pron.: *Pîrăyu Gămănuțulu, Pîrăyu la Gămănuț* VNe.

– Etim.: n. fam. **Gămănuț**, proprietară a terenului străbătut de acest pârâu.

PÂRÂUL GÂNGII (Plu) hidron. pers. Afl. dr. al P. Agăpenilor, care izvorăște de lângă Poiana Slătioara. *Mă duc pe Pârâul Gângii.* ANCH. Plu.

– Pron.: *Pîrăyu Gînzi* Plu.

– Etim.: de la n. fam. **Gângă** al unei femei care locuia la gura pârâului.

PÂRÂUL GEÂNGU (TgN) hidron. pers. Cursul temporar de apă, care străbate tarlaua La Maici³ și se varsă în r. Neamț. Cf. ANCH. TgN.

– Pron.: *Pîrăyu Zângu* TgN.

– Etim.: de la n. fam. **Geangu**, al proprietarului unei case pe lângă care trecea pârâul.

PÂRÂUL GHETĂRIA v. **Ghețaria (1.a).**

PÂRÂUL GHETĂRIEI v. **Ghețaria (1.a).**

PÂRÂUL GLODIȘÓRULUI (VNe) hidron. descr. (Vechi) Pârâul Sărăturii. *Mă duc pe Pârâul Glodișorului; am ajuns la capătul Pârâului Glodișor.* ANCH. VNe.

– Pron.: *Pîrăyu Glodișórule* VNe.

– Etim.: nec.

PÂRÂUL GLODUL MARE v. **Glodul (1.a).**

PÂRÂUL GOANGELOR¹ (MNe) hidron.

PÂRÂUL GOANGELOR² (VNe)

PÂRÂUL HUMĂRIEI v. **Humăria (1.a).**

PÂRÂUL HÚMEI (MNe) hidron. descr. 1. Afl. stâng al p. Nemțișorul, între P. Negurei (V) și p. Iftimia (E), care izvorăște de sub Culmea Pleșului, în apropiere de punctul Toaca Moişenilor. Cf. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Pârâul Humei; am ajuns la capătul Pârâului Humei.* ANCH. MNe.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificație a d. Pleșul, între izvoarele P. Humei. MNe. Cf. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Urc pe Piciorul Humei; am ajuns în vârful Piciorului Humei.* ANCH. MNe.

– Pron.: (1) *Pîrăyu Húmi*, (2) *Kíşóru Húmi* MNe.

– Etim.: la gura acestui pârâu este humă.

PÂRÂUL ICOANEI v. **Schitul Icoanei¹** (1.a).

PÂRÂUL IEPĂRIEI v. **Iepăria** (2).

PÂRÂUL IFTIME v. **Iftimia**.

PÂRÂUL IFTIMEI v. **Iftimia**.

PÂRÂUL IFTIMII v. **Iftimia**.

PÂRÂUL IZVOARE v. **Pârâu Izvoarelor**.

PÂRÂUL IZVOARELE v. **Pârâu Izvoarelor**.

PÂRÂUL IZVOÁRELOR (Pip) hidron. descr. Afl. st. al r. Neamț, care izvorăște de sub Pițișgaia, între P. la Todosia (V) și P. Arinilor². *Mă duc pe Pârâul Izvoarelor; am ajuns la gura Pârâului Izvoarelor.* ANCH. Pip. – (În sint. homof.; ofic.) *Pârâul Izvoarele*. DGN (1890), 208. *Pârâul Izvoare*. HARTA MIL. (1962), ICHIM, M. (1973), 145. – (Cu determin. la sg.) *Perăul Isvor*. [sic] ARH. BUC. PL. 123 (1898). ◊ (Cu ent. *bazin*, în constr. geogr.) *Bazinul Izvoare-Ozana*. ICHIM, M. (1973), 171.

– Pron.: *Pîrăyu Izvoárălor*. Pip.

– Etim.: pârâul se formează din mai multe izvoare.

PÂRÂUL JACOTELOR v. **Piciorul Jacotelor** (1.b).

PÂRÂUL LA ANIȚA (Pip.) Afl. st. al r. Neamț, care izvorăște de sub D. Crucii, între P. Mânzatului (V) și P. la Todosia. *Mă duc pe Pârâul la Anița; am ajuns la gura Pârâului la Anița.* ANCH. Pip.

– Pron.: *Pîrăyu la Anița* Pip.

– Etim.: fam. lui Vasile **Anița** locuiește la gura pârâului.

PÂRÂUL LA BORDÉIUL MÁICII (Plu) hidron. descr. Afl. st. al P. Negru², care izvorăște de pe mt. Răscoalele. Cf. ANCH. Plu.

– Pron.: *Pîrăyu la Bordéiu Májši* Plu.

– Etim.: aici este un **bordei** unde mai stau **maici** de la Hașca.

PÂRÂUL LA BRÁZII ALBI (Plu) hidron. descr. Afl. st. al p. Mihăieț, la N de P. la Stână, care izvorăște de sub Pic. Argelelor. *Mă duc pe Pârâul la Brazii Albi.* ANCH. Plu. – (În sint. homof.; silv.) *Pârâul Brazii Albi*. ARH. OC. Pip. 2 (1944), *ib.* 7 (1997).

– Pron.: *Pîrăyu la Brázi Albⁱ* Plu.

– Etim.: aici cresc **brazii albi**, spre deosebire de restul zonei, unde crește mai mult molid.

PÂRÂUL LA CĂSA VECHE (Dol) hidron. descr. Afl. st. al p. Branu, la N de P. Pârliturii, care izvorăște de sub Obcina Branului. Cf. ARH. OC. Pip. 3 (1954), *ib.* 6 (1997), ANCH. Dol.

– Pron.: *Pîrâyu la Căsa Veki* Dol.

– Etim.: era o casa foarte veche mai sus de gura pârâului.

PÂRÂUL LA CHILII v. **La Chilii (2)**.

PÂRÂUL LA CHITA MICĂ v. **Chitele (I.3.b)**.

PÂRÂUL LA CIÓNEA (Pip) hidron. pers. Afl. st. al r. Neamț, între P. Izvoarelor (V) și P. Arinilor² (E), care izvorăște de sub d. Bompa. *Mă duc pe Pârâul la Cionea*. ANCH. Pip.

– Pron.: *Pîrâyu la Cionja*. Pip.

– Etim.: de la n. fam. **Cionea**, a cărei casă se află la gura pârâului.

PÂRÂUL LA DÍNU (VNe) hidron. pers. Afl. drept al p. Cacova, între P. Căldării și P. Sărăturii, care izvorăște de pe d. Brădițelul. *Mă duc pe Pârâul la Dinu*. ANCH. VNe. – (În sint. homof.) *Pârâul Dinu*. ARH. COM. VNe 6 (1959).

– Pron. *Pîrâyu la Dinu* VNe.

– Etim.: n. pers. **Dinu**, neid.

PÂRÂUL LA DOĂGĂ (Ble) hidron. pers. Afl. dr. al r. Neamț, la E de P. Humăriei, care izvorăște de sub D. Boiștea. *Mă duc pe Pârâul la Doagă; am ajuns la gura Pârâului la Doagă*. Ble.

– Pron.: *Pîrâyu la Duăgă* Ble.

– Etim.: perifr. motivată de faptul că la gura pârâului locuiesc mai multe familii **Doagă**.

PÂRÂUL LA FÍREA (Dol) hidron. pers. Afl. dr. al p. Dolhești, la N de P. Chirilenilor, care izvorăște de sub Obcina Branului. *Mă duc pe Pârâul la Firea; am ajuns la gura Pârâului la Firea*. Dol.

– Pron.: *Pîrâyu la Fírja* Dol.

– Etim.: la gura pârâului locuiește fam. **Firea**.

PÂRÂUL LA GĂNGĂ top. pers. Afl. st. al P. Osoiului, care izvorăște de pe Dealul Mare. *Mă duc pe Pârâul la Gângă; am ajuns în capătul Pârâului la Gângă*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Pîrâyu la Gîngă* VNe.

– Etim.: de la n. fam. **Gângă** (frecventă în sat), care probabil a deținut un teren aici.

PÂRÂUL LA GROHOTIȘ v. **La Grohotiș**.

PÂRÂUL LA LĂCĂTUȘÉNI (Pip) hidron. pers. Afl. st. al Pârâul Coastei Țârdei, care izvorăște de sub d. Bompa. *Mă duc pe Pârâul la Lăcătușeni*. ANCH. Pip. – (În sint. homof.) *Pârâul Lăcătușu*. DGN (1890), 214. *Pârâul Lăcătușeni*. ANCH. Pip.

– Pron.: *Pîrâyu (la) Lăcătușeni* Pip.

– Etim.: de la n. fam. **Lăcătușu**, care au pământ aici.

PÂRÂUL LA MACEDÓN (Plu) hidron. descr. Afl. dr. al p. Plutonul, între P. Dărâmăturii (V) și P. Mihăieț (E), care izvorăște de sub Pic. Argelelor. Cf. ANCH. Plu.

– Pron.: *Pîrâyu Maședón* Plu.

– Etim.: pârâul trece prin grădina lui **Macedon**.

PÂRÂUL LA MOȘ GAVRILĂ (Nem) hidron. pers. Afl. st. al p. Cărbuna, care izvorăște din Culmea Pleșului. *Mă duc pe Pârâu la Moș Gavrilă; am ajuns în capătul Pîrîului la Moș Gavrilă*. ANCH. MNe – (În sint. homof.; adm.) *Pârâu Moș Gavrilă*. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). ANCH. VNe.

– Pron.: *Pîrâyu (la) Moș Gavrilă* Mne, VNe.

– Etim.: de la porecla ursului – **moș Gavrilă**; în zona străbătută de acest pârâu erau mulți urși.

PÂRÂUL LA PICIORUL CEL MARE v. **Piciorul cel Mare**² (1.a).

PÂRÂUL LA PODEȚE v. **Podetele** (2).

PÂRÂUL LA SCOBAI v. **Scobai** (1).

PÂRÂUL LA SMÍDA ÓNII (Bob) hidron. pers. Afl. dr. al P. Paltinului¹, ce izvorăște de pe Piciorul Doliei. *Mă duc pe Pârâu la Smida Onii; am ajuns la gura Pârâului la Smida Onii*. ANCH. Bob. – (În sint.; silv.) *Pârâu Smida Onii*. ARH. OC. Pip. 3 (1954). *Pârâu Simda Oanei*. [sic] *Ib.* 5 (1987), *ib.* 8 (1997).

– Pron.: *Pîrâyu la Snída Óni* Bob.

– Etim.: sint. motivată de faptul că pârâu străbate o zonă cu **smidă** ‘loc de pe care s-a tăiat pădurea, acoperit cu zmeură, rugi de mure, brăduți etc’ (ARVINTE, T., 165); n. pers. **Onea**, desemnând probabil persoana care avea o fâneață în această zonă, nu mai este cunoscut, iar în hărțile silvice recente apare în componența toponimului n. pers. *Oana* (la genitiv).

PÂRÂUL LA STÂNĂ (Plu) hidron. descr. Afl. st. al p. Mihăieț, între p. Brazii Albi (N) și P. Argelele (S), care izvorăște de sub Pic. Argelelor. Cf. ARH. OC. Pip. 2 (1944), ANCH. Plu.

– Pron.: *Pîrâyu la Stînă* Plu.

– Etim.: la obârșia pârâului a fost o stână.

PÂRÂUL LA ȘÍPOT (TgN) hidron. descr. Afl. st. al r. Neamț, la E de P. Cetății, care izvorăște de sub D. Cetății. Cf. ANCH. TgN.

– Pron.: *Pîrâyu la Șípot* TgN.

– Etim.: pe pârâu era amenajat un **șipot**.

PÂRÂUL LA TODOSÍA (Pip) Afl. st. al r. Neamț, care izvorăște de sub D. Crucii, între P. la Anița (V) și P. Izvoarelor. *Mă duc pe Pârâu la Todosia; am ajuns la gura Pârâului la Todosia*. ANCH. Pip.

– Pron.: *Pîrâyu la Todosíja* Pip.

– Etim.: fam. **Todosia** locuiește la gura pârâului.

PÂRÂUL LA VĂRĂRIE v. **Pârâu Vărăriei**.

PÂRÂUL LA ZIMȚ v. **Pârâu cu Zimț**.

PÂRÂUL LĂCĂTUȘENI v. **Pârâu la Lăcătușeni**.

PÂRÂUL LĂCĂTUȘU v. **Pârâu la Lăcătușeni**.

PÂRÂUL LEGHIU v. **Leghin (1.c).**

PÂRÂUL LÍMPEDE (Ble) hidron. descr. Cracul st. al P. la Scobai. *Mă duc la Pârâul Limpede.* Ble.

– Pron.: *Pîrâyu Limpidi* Ble.

– Etim.: sint. motivată de aspectul limpede al apei pârâului, spre deosebire de apa P. la Scobai, mai tulbure.

PÂRÂUL LIVEZILOR v. v. **Livezile (1.a).****PÂRÂUL LUI ANTON** v. **Anton (1).****PÂRÂUL LUI BODAI** v. **Bodai (2).**

PÂRÂUL LUI BULÁI (MNe) hidron. pers. Afl. dr. al p. Nemțișorul, între P. Paltinului² (V) și P. Icoanei (E), ce izvorăște de sub Obcina Dobreanului. Cf. ARH. OC. TgN 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Pârâul lui Bulai; am ajuns la gura Pârâului lui Bulai.* ANCH. MNe.

– Pron.: *Pîrâyu lu Buláj* MNe.

– Etim.: de la un n. fam. **Bulai**, frecvent în comuna învecinată, Pipirig.

PÂRÂUL LUI CHIRIACU v. **Chiriac² (2).**

PÂRÂUL LUI DAMASCHÍN (MNe) hidron. pers. Afl. st. al p. Nemțișorul, între P. Bivolăriei și P. Alunului, care izvorăște de sub vf. Rusu Mic. *Mă duc pe Pârâul lui Damaschin.* ANCH. MNe.

– Pron.: *Pîrâyu lu Damaskín* MNe.

– Etim.: de la un n. pers. **Damaschin**, neid.

PÂRÂUL LUI GAVRILUȚ (Plu) hidron. pers. Afl. dr. al p. Agăpieni, între P. Arinilor (V) și P. lui Anton (E), care izvorăște de sub Obcina Buții. *Mă duc pe Pârâul lui Gavriluț.* ANCH. Plu.

– Pron.: *Pîrâyu lu Gavriluț* Plu.

– Etim.: n. fam. **Gavriluț** (al foștilor proprietari ai terenului de aici).

PÂRÂUL LUI NIFON v. **Schitul lui Nifon (I.2.b).**

PÂRÂUL LUI NÍȚĂ¹ (Dol) hidron. pers. Afl. dr. al p. Pluton, între P. lui Anton (V) și P. lui Țâmpău (E), care izvorăște de sub mt. Ursoaica. Cf. ARH. BUC. PL. (1880), 130, ARH. COM. Pip. 1 (1959), *ib.* 7 (1959). *Pereul a lui Nița.* [sic] 7ARH. BUC. PL. 123 (1898). *Mă duc pe Pârâul lui Niță; am ajuns la gura Pârâului lui Niță.* ANCH. Dol.

– Pron.: *Pîrâyu lu Nítâ* Dol.

– Etim.: n. fam. **Niță** (al proprietarilor de teren din acest loc).

PÂRÂUL LUI NÍȚĂ² (Nem) hidron. pers. Afl. st. al p. Nemțișorul, între P. Chiriacului (V) și p. Secul (E), care izvorăște de sub Culmea Neamțului. Cf. ARH. VNe 2 (1959). *Mă duc pe Pârâul lui Niță; am ajuns la izvorul Pârâului lui Niță.* ANCH. Nem. – (În sint. homof.) *Pârâul Niță.* DGN (1890), 279.

– Pron.: *Pîrâyu lu Nítâ* Nem.

– Etim.: de la n. pers. **Niță**, desemnând o pers. neid.

PÂRÂUL LUI STAN (TgN) Afl. st. al r. Neamț, între p. Sasca (V) și P. Cetății (E), care izvorăște de sub D. Cetății. *Mă urc pe Pârâul lui Stan; am ajuns la gura Pârâului lui Stan.* TgN.

– Pron.: *Pîrău lu Stan* TgN.

– Etim.: de la n. pers. **Stan**, neid.

PÂRÂUL LUI TULAN v. **Tulan (2)**.

PÂRÂUL LUI ȚÂMPĂU (Dol) top. pers. **1**. Hidron. Afl. dr. al p. Pluton, între P. lui Niță¹ (V) și P. Tihăraii (E), care izvorăște de sub mt. Ursoaia. Cf. ARH. COM. Pip. 3 (1959), *ib.* 7 (1959). *Mă duc pe Pârâul lui Țâmpău; am ajuns la gura Pârâului lui Țâmpău*. ANCH. Dol. – (În sint. homof.) *Pariul Timpau*. [sic] ARH. BUC. PL. (1880), 130.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. homof.) Pădurea de pe coasta de S a mt. Ursoaia. *Pădurea Țâmpău*. ANCH. Dol.

– Pron.: **(1)** *Pîrău lu Țîmpău*, **(1.a)** *Pădurița Țîmpău* Dol.

– Etim.: de la n. fam. **Țâmpău**, neid.

PÂRÂUL LUI VARTIC v. **Vartic (1)**.

PÂRÂUL LUNCA v. **Lunca² (1.b)**.

PÂRÂUL MAGHERNIȚA v. **Pârâul Magherniței (1)**.

PÂRÂUL MAGHÉRNİȚEI (MNe) top. descr. **1**. Hidron. Afl. dr. al p. Nemțișorul, între p. Vatra Vulpilor (N) și p. Puturosul (SE), care izvorăște de sub Obcina Dobreanului. Cf. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Pârâul Magherniței; am ajuns la gura Pârâului Magherniței*. ANCH. MNe. – (În sint. homof.) *Pârâul Maghernița*. DGN (1890), 257, HEITEL, C. (1962), 330.

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. homof.) Drumul care merge alătura cu P. Magherniței. *Drumul Maghernița*. ANCH. MNe.

– Pron.: **(1)** *Pîrău Mag'érnițî*, **(1.a)** *Drúmu Mag'érnițî* MNe.

– Etim.: odinioară ar fi fost aici o **magherniță** (posibil bucătăria mănăstirii; cf. MOLDOVANU, M., 101)

PÂRÂUL MĂGURICIULUI v. **Măguriciul (1.a)**.

PÂRÂUL MÂNZATUL v. **Mânzatu (2)**.

PÂRÂUL MÂNZATUL MARE v. **Mânzatu (2)**.

PÂRÂUL MÂNZATULUI v. **Mânzatu (2)**.

PÂRÂUL MÂNZATULUI MARE v. **Mânzatu (2)**.

PÂRÂUL MÂNZATULUI MIC v. **Mânzatu (2.c)**.

PÂRÂUL MÂNZĂȚEL v. **Mânzatu (2.c)**.

PÂRÂUL MÂNZĂȚELUL v. **Mânzatu (2.c)**.

PÂRÂUL MESTEÁCĂNULUI (MNe) Cracul st. al P. Paltinului², ce izvorăște de sub Obcina Dobreanului. Cf. ARH. OC. TgN 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Pârâul Mesteacănului; am ajuns la gura Pârâului Mesteacănului*. ANCH. MNe.

– Pron.: *Pîrău Mesteacănu* MNe.

– Etim.: în zona străbătută de pârâu se găsește **mesteacăn** (sg. cu valoare col.).

PÂRÂUL MIHĂIU (Plu) hidron. pers. (Vechi) Pârâul Mihăieț (1). *Unde se împreună gura Mihaiului cu Pipirigul*. DIR, A, XVII-I (1604), 177 (trad. ed.), *ib.*, 184 (trad. ed.), *ib.* (1605), 236.

– Etim.: n. pers. **Mihaiu**.

PÂRÂUL MIHĂEȚ v. Pârâul Mihăieț (1).

PÂRÂUL MIHĂIEȚ (Plu) top. pers. **1.** Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Afl. dr. al r. Neamț; (vechi) Pârâul Mihaiu. *Pârâul Mihăeți*. ARH. OC. Pip. (1944). *Pârâul Mihăeț*. ATLAS CAD. III (1973), pl. 9, ICHIM, S. (1979), 55. *Pârâul Mihăieți*. ARH. OC. Pip. 6 (1997). *Pârâul Mihăiețu*. ARH. OC. Pip. 7 (1997). *Mă duc pe Pârâul Mihăieț; am ajuns la gura Pârâului Mihăieț*. ANCH. Pip.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *țarină*, în sint. homof.) *Țarina Mihăieț*. ARH. COM. Pip. 1 (1959). – (Cu elipsa ent.) *Mihăeți*. ARH. COM. Pip. 3 (1959). *Mihăieți*. ARH. COM. Pip. 3 (1959).

b) P. difer. (Cu determinantul *sec*) Afl. dr. al p. Plutonul, între p. Mihăieț (V) și P. Chirilenilor (NE), care izvorăște de sub mt. Stâna Mănăstirii. *Pârâul Mihăiețu Săc*. ARH. COM. Pip. 4 (1959). *Pârâul Mihăiețu Sec*. ARH. OC. Pip. 7 (1997), ANCH. Pip.

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.; vechi) Afl. al p. Mihăieț (1), neid.

– Pron.: **(1)** *Pîrâyu Mihăieț*, **(1.b)** *Pîrâyu Mihăiețu Săc* Pip.

– Etim.: top. **Mihaiu** + suf. dimin. **-eț**; probabil *Mihăeț* desemna doar un afl. al p. Mihaiu și în timp denumirea s-a extins asupra întregului pârâu. **(1.b)** Apa acestui pârâu seacă în verile secetoase.

PÂRÂUL MIHĂIEȚI v. Pârâul Mihăieț (1).**PÂRÂUL MIHĂEȚU SĂC v. Pârâul Mihăieț (1.b).****PÂRÂUL MIHĂIEȚU SEC v. Pârâul Mihăieț (1.b).****PÂRÂUL MIHĂIEȚU v. Pârâul Mihăieț (1).**

PÂRÂUL MÓRII (Pâț) hidron. descr. Afl. st. al r. Neamț, care izvorăște de pe d. Bompa, între P. Coastei Țârdei (V) și p. Bursuna (E). Cf. DGN (1890), 291, ARH. OC. Pip. 3 (1954), ANCH. Pâț.

– Pron.: *Pîrâyu Móri* Pâț.

– Etim.: odinioară era o moară în dreptul acestui pârâu.

PÂRÂUL NEAMȚU v. Târgul Neamț (A.I).**PÂRÂUL NEAMȚULUI¹ v. Târgul Neamț (A.I).****PÂRÂUL NEAMȚULUI² v. Neamțu² (1).**

PÂRÂUL NEBÚNULUI (Lun) hidron. pers. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al p. Nemțisorul, între P. lui Vartic și p. Sasca, care izvorăște de sub Dealul lui Vartic. Cf. COJOCARU, S. (2006), 14. *Am ajuns la gura Pârâului Nebunului*. ANCH. Lun.

– Pron.: *Pîrâyu Njebúnulu*. Lun.

– Etim.: prob. de la un supran. **Nebunul**, al unei pers. care deținea pământ în această zonă.

PÂRÂUL NÉGRU¹ (Bob) hidron. descr. Afl. st. al p. Dolia, care izvorăște de sub mt. Hălăuca, și curge la N de P. Răchitei. Cf. ARH. OC. Pip. 3 (1954), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1997), ANCH. Bob.

– Pron.: *Pîrâyu Njégru* Bob.

– Etim.: pietrele din albie sunt închise la culoare, pârâul străbate un ținut cu mulți copaci, încât apa pare neagră.

PÂRÂUL NÉGRU² (Plu) top. descr. **1.** Hidron Afl. dr. al p. Slatina¹, între P. Răscoalei (V) și P. Porcăriei (E), care izvorăște de sub vf. Munișorul. Cf. ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 6 (1997). *Mă duc pe Pârâul Negru.* ANCH. Plu.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *bâtcă*, în perifr.) Înălțimea de pe malul dr. al P. Negru. *Bâtcă de la Pârâul Negru.* ANCH. Plu. – (În sint. homof.) *Bâtcă Pârâul Negru.* ARH. OC. Pip. 7 (1997).

– Pron.: **(1)** *Pîrâyu Niégru*, **(1.a)** *Bîtca di pi Pîrâyu Niégru* Plu.

– Etim.: v. **Pârâul Negru¹**.

PÂRÂUL NÉGRU³ (VNe) hidron. descr. Afl. stâng al p. Secul, ce izvorăște de sub d. Sihla Mare, între p. Drănițaria (V) și P. Alb² (E). Cf. ARH. BUC. PL. 114 (1859), ARH. MĂN. SIH. 2 (1950), ARH. OC. TgN. 4 (1987), *ib.* 9(1998), *ib.* 10 (1998), BĂLAN, V. (2001), 109. *Mă duc pe Pârâul Negru; am ajuns la gura Pârâului Negru.* ANCH. VNe. – (Cu ent. *izvor*, în sint. heterof.) *Obârșia Izvorului Negru.* DIR, A, XVII-I (1604), 177 (trad. ed.), *ib.* (1604), 183 (trad. ed.), *ib.* (1605), 236 (trad. ed.).

– Pron.: *Pîrâyu Niégru* VNe.

– Etim.: v. **Pârâul Negru¹**.

PÂRÂUL NÉGUREI (MNe) hidron. descr. Afl. stâng al p. Nemțișorul, între P. Chiliei (V) și P. Humei (E), care izvorăște de sub vf. Cerdăcuț. Cf. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998). *Urc pe Pârâul Negurei; am ajuns la gura Pârâului Negurei.* ANCH. MNe.

– Pron.: *Pîrâyu Niéguri* MNe.

– Etim.: zona străbătută de acest pârâu este foarte întunecoasă (trece printr-o pădure deasă).

PÂRÂUL NEMȚIȘOR v. **Târgul Neamț (A.I.3).**

PÂRÂUL NÍLULUI (MNe) top. pers. **1.** Hidron. Afl. dr. al p. Nemțișorul, între P. Afinișului (V) și P. Cerdacului (SE), care izvorăște de sub Obcina Dobreanului. Cf. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998), ANCH. MNe.

a) P. polar. (Cu elipsa ent.) Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Drumul care merge alătura cu P. Nilului. *Mă duc pe Drumul Nilului; am ajuns în capătul Pârâului Nilului.* ANCH. MNe.

– Pron.: **(1)** *Pîrâyu Nilulu*, **(1.a)** *Drúmu Nilulu* MNe.

– Etim.: de la un n. pers. **Nilu**, neid.

PÂRÂUL OLTEANU v. **Olteanu (2).**

PÂRÂUL OLTEANULUI v. **Olteanu (2).**

PÂRÂUL OSOI v. **Osoiul (1.d).**

PÂRÂUL OSOIULUI v. **Osoiul (1.d).**

PÂRÂUL OULUI v. **Cărbuna (2.d.α).**

PÂRÂUL OZANA v. **Ozana (1).**

PÂRÂUL PALTINU v. **Pârâul Paltinului¹ (1).**

PÂRÂUL PÁLTINULUI¹ (Bob) top. descr. **1.** Hidron. Afl. dr. al r. Neamț, care izvorăște de sub vf. Bivolul. Cf. GHEORGHIȚĂ, C.P. (1922), h. *Mă duc pe Pârâul Paltinului; am ajuns la gura Pârâului Paltinului.* ANCH. Bob. – (În sint.

homof.; silv.) *Pârâul Paltin(u)*. ARH. OC. Pip. 3 (1954), *ib.* 5 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1997).

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de E a mt. Bivolul, între Cracul cel Mare (N) și P. Paltinului (S). *Piciorul Paltinului*. GHEORGHITĂ, C.P. (1922), h, ARH. OC. Pip. 8 (1997), ANCH. Bob. – (În sint. homof.) *Piciorul Paltinul*. ARH. OC. Pip. 5 (1987).

– Pron.: **(1)** *Pîrăyu Páltinulu*, **(1.a)** *Kíšóru Páltinulu* Bob.

– Etim.: sint. motivată de faptul că pârâul străbate o zonă împădurită cu **paltin** (sg. cu valoare col.).

PÂRÂUL PÁLTINULUI² (MNe) top. descr. **1.** Hidron. Afl. dr. al p. Nemțișorul, între P. Jacotelor (V) și P. lui Bulai (E), ce izvorăște de sub Obcina Dobreanului. Cf. ARH. OC. TgN 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Pârâul Paltinului*. ANCH. MNe.

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Drumul care merge alătura cu P. Paltinului. *Mergi pe Drumul Paltinului*. ANCH. MNe.

– Pron.: **(1)** *Pîrăyu Páltinulu* **(2)** *Drúmu Páltinulu* MNe.

– Etim.: v. **Pârâul Paltinului**¹.

PÂRÂUL PĂSTRĂGÚȘEI (Dol) hidron. descr. Afl. st. al p. Branu, la N de P. la Pic. cel Mare, care izvorăște de sub Obcina Branului. Cf. ANCH. Dol.

– Pron.: *Pîrăyu Păstrăgúși* Dol.

– Etim.: de la supran. **Păstrăgușa**, al unei bătrâne care locuia la gura pârâului.

PÂRÂUL PÂRLITÚRII (Dol) hidron. descr. Afl. st. al p. Branu, între P. cu Pucioasă (S) și P. la Casa Veche (N), care izvorăște de sub Obcina Branului. Cf. ARH. OC. Pip. 3 (1954), *ib.* 6 (1997), ANCH. Dol.

– Pron.: *Pîrăyu Pârlitúri* Dol.

– Etim.: ent. **pârlitură**; se spune că ar fi ars pădurea acolo.

PÂRÂUL PETRU-VODĂ v. **Petru-Vodă (2)**.

PÂRÂUL PIETRÁRULUI (Pip) hidron. pers. Afl. st. al P. Agăpenilor, care izvorăște de sub Obcina Agăpenilor. *Mă duc pe Pârâul Pietrarului*. ANCH. Pip. – (Cu elipsa ent, în sint. prep.) *În Chetrar*. ARH. COM. Pip. 7 (1959). *În Pietraru*. *Ib.* 7 (1959).

– Pron.: *Pîrăyu Kétráru* Pip.

– Etim.: prob. de la un n. pers. sau supranume **Pietraru**, care locuia la gura pârâului.

PÂRÂUL PLOTUN v. **Plutonul (I)**.

PÂRÂUL PLOTONUL v. **Plutonul (I)**.

PÂRÂUL PLUTON v. **Plutonul (I)**.

PÂRÂUL PLUTON-DOLHEȘTI v. **Dolhești (1), Plutonul (I)**.

PÂRÂUL PONÓRULUI (MNe) hidron. descr. Afl. dr. al p. Nemțișorul, între P. Olteanului (V) și P. Jacotelor (E), care izvorăște de sub obcina Fundul Pârâului. *Mă duc pe Pârâul Ponorului*. ANCH. MNe. – (În sint. homof.) *Pârâul Ponorul*. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998).

– Pron.: *Pîrăyu Ponóru* MNe.

– Etim.: apel. **ponor**; terenul străbătut de pârâu este foarte accidentat, râpos.

PÂRÂUL POPII v. **Popa (2)**.

PÂRÂUL PORCĂRIA (Plu) hidron. descr. Afl. dr. al p. Tărăteni, între P. Negru² (V) și P. Dogăriei (E), care izvorăște de sub Plaiul Lung. Cf. ARH. OC. Pip. 7 (1997), ANCH. Plu.

– Pron.: *Pîrăyu Porcăriji* Plu.

– Etim.: apel. **porcăria**; la obârșia pârâului sunt mai multe izvoare, terenul este mlăștinos și mistreții se scaldă aici când e cald.

PÂRÂUL PÓRCULUI (VNe, Hum) hidron. descr. Afl. drept al p. Neamț, care izvorăște de sub dealul Osoi; (rar) Pârâul Adânc³. Cf. DIACONU, T. (2007), 91. *Mă duc pe Pârâul Porcului; am ajuns în capătul Pârâului Porcului*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Pîrăyu Puórculu* VNe.

– Etim.: sint. topon. motivată de faptul că zona de la obârșia pârâului era mlăștinoasă și aici se scaldau porcii.

PÂRÂUL PROCOV v. **Schitul Pocrov (1.a)**.

PÂRÂUL PROCOVULUI v. **Schitul Pocrov (1.a)**.

PÂRÂUL PUSTIANU v. **Pustianu (1)**.

PÂRÂUL PUTURÓS (MNe) hidron. descr. **1**. Afl. dr. al p. Nemțișorul, între P. Magherniței (N) și p. Trapezeri (S), care izvorăște de sub Vf. Brăilencei. *La monastirea Neamț sunt ape minerale de pucioasă numite Puturosu*. IONESCU, G. (1887), 13. *Pârâul Puturos*. DGN (1890), 321. – (În sint. homof.) *Pârâul Puturosul*. ARH. OC. TgN. 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998), ANCH. MNe. – (Cu ent. izvor) *Izvorul Puturos*. DGN (1890), 209. – (Cu elipsa ent.) *Apa de la Puturosu*. CREȚULESCU, J. (1904), 72. *Mă duc pe Puturosul; am ajuns la gura Puturosului*. ANCH. MNe.

a) P. polar., cu elipsa ent. (Precedat de ent. *fântână*, în sint. heterof.) *Fântâna amenajată pe P. Puturos. Fântâna Puturosului*. ANCH. MNe.

– Pron.: **(1)** (*Pîrăyu Puturósu (1.a) Fîntîna Puturósulu* MNe.

– Etim.: apa pârâului, sulfuroasă, miroase urât (e puturoasă).

PÂRÂUL PUTUROSUL v. **Pârâul Puturos (1)**.

PÂRÂUL RĂCHIȚII v. **Piciorul Răchitei (1.a)**.

PÂRÂUL RĂCLĂRIEI (Plu) hidron. descr. Afl. dr. al p. Slatina¹, la V de P. Răscoalei, care izvorăște de sub mt. Răscoalele. *Mă duc pe Pârâul Răclăriei; am ajuns la gura Pârâului Răclăriei*. ANCH. Plu.

– Pron.: *Pîrăyu Răclăriji* Plu.

– Etim.: apel. **răclărie**.

PÂRÂUL RĂSCOALEI v. **Răscoalele (1.a)**.

PÂRÂUL RĂSCOALELOR v. **Răscoalele (1.a)**.

PÂRÂUL RĂU v. **Valea Rea**.

PÂRÂUL ROTUNDA v. **Poiana Rotundă (1.b)**.

PÂRÂUL RUGÍNEI (Stâ) top. descr. **1**. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Cf. ARH. OC. Pip. 6 (1997). *Am ajuns la gura Pârâului Ruginei*. Stâ.

a) Oron. (Precedat de ent. *picior* sau *plai*, în sint. heterof.) Ramificația de E a D. Focșei, între P. Ruginei (S) și Jgheabul Focșei (N). *Plaiul Ruginei*. ARH. OC. Pip. 3 (1954). *Mă urc pe Piciorul Ruginei*. Stâ.

– Pron.: (1) *Pîrâșu Ružini*, (1.a) *Kișoru Ružini* Stâ.

– Etim.: apa pârâului are o culoare roșie închisă (conține oxizi de fier).

PÂRÂUL RUINIȘ v. **Dealul Ruiniș (1.a)**.

PÂRÂUL RUNCU v. **Runcul (1.a)**.

PÂRÂUL RUNCULUI v. **Runcul (1.a)**.

PÂRÂUL RUPTURA v. **Ruptura (1.b)**.

PÂRÂUL RUPTURII v. **Ruptura (1.b)**.

PÂRÂUL SASCA v. **Sasca (I)**.

PÂRÂUL RUPTURILOR (VNe) hidron. descr. Afl. dr. al p. Secul, între P. de la Sondă (SV) și P. Cășiței (NE), care izvorăște de sub Pic. Rău. Cf. ARH. OC. TgN. 4 (1987), *ib.* 9 (1998), *ib.* 10 (1998), ANCH. VNe.

– Pron.: *Pîrâșu Rupturilor* VNe.

– Etim.: zona străbătută de pârâu este foarte accidentată.

PÂRÂUL SĂRĂTĂRII (VNe) hidron. descr. Afl. drept al p. Cacova, care izvorăște de sub Vf. Dealului Osoiul; (vechi) Pârâu Glodișorul. *Am ajuns la Pârâu Sărăturii*. ANCH. VNe. – (Cu elipsa ent., în sint. prep.) *La Sărături*. DIACONU (2007), 91.

– Pron.: *Pîrâșu Sărături* VNe.

– Etim.: de la ent. **sărătură**, motivat de compoziția solului.

PÂRÂUL SĂSCUȚA v. **Săscuța (1)**.

PÂRÂUL SĂȘTII v. **Sasca (I)**.

PÂRÂUL SCOBAI v. **Scobai (1)**.

PÂRÂUL SCURT v. **Piciorul Scurt (1.a)**.

PÂRÂUL SEC (Nem) hidron. descr. Afl. al p. Nemțișorul, între P. lui Niță² (V) și P. lui Bodai (E) care izvorăște din d. Ruiniș. COJOCARU, S. (2006), 14. *Mă duc pe Pârâu Sec; am ajuns la capătul Pârâului Sec*. ANCH. Nem.

– Pron.: *Pîrâșu Săc* Nem.

– Etim.: sint. motivată de faptul că pârâu, cu debit scăzut, seacă adeseori.

PÂRÂUL SECUL v. **Secul (I)**.

PÂRÂUL SECULUI v. **Secul (I.3.e)**.

PÂRÂUL SECUȚA v. **Săscuța (1)**.

PÂRÂUL SÍLEI (Pâț) hidron. pers. Afl. st. al r. Neamț, care izvorăște de sub d. Bompa, între P. Morii (V) și p. Bursuna (E). *Mă duc pe Pârâu Silei; trec apa Silei*. ANCH. Pâț.

– Pron.: *Pîrâșu Síli* Pâț.

– Etim.: prob. de la antrop. **Sile** (< Vasile, cf. DOR, 169), neid.

PÂRÂUL SLATINEI v. **Slatina¹ (1)**.

PÂRÂUL SLĂTIORU v. **Slatina¹ (1)**.

PÂRÂUL SÓCILOR¹ (Stâ) hidron. descr. Afl. st. al p. Dumesnicul, care izvorăște din vf. Dumesnicul. ANCH. Stâ.

– Pron.: *Pîrâșu Sósilor* Stâ.

– Etim.: pe malul pârâului sunt mulți *soci*.

PÂRÂUL SÓCILOR² (MNe) top. descr. **1.** Hidron. Afl. st. al P. Nilului, care izvorăște de sub Obcina Dobreanului. Cf. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), ANCH. MNe.

a) P. polar, cu elipsa ent. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația d. Dobreanul, între P. Socilor² și P. Nilului. *Piciorul Socilor*. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998), ANCH. MNe.

– Pron.: **(1)** *Pîrâyu Sósilor (1.a) Kísóru Sósilor* MNe.

– Etim.: pe malul pârâului sunt foarte mulți *soci*.

PÂRÂUL STÂNA MĂNĂSTIRII v. **Stâna Mănăstirii (1.b).**

PÂRÂUL STÂNCII (Lun) hidron. descr. Afl. dr. al P. Adânc⁴, ce izvorăște de sub Culmea Pleșului. *Mă duc pe Pârâul Stâncii; am ajuns la capătul Pârâului Stâncii*. ANCH. Lun. – (În sint. homof.) *Pârâul Lunca (zis și Stânca)*. COJOCARU, S. (2006), 14.

– Pron.: *Pîrâyu Stînsi* Lun.

– Etim.: sint. motivată de prezența unor stânci în albia acestui pârâu.

PÂRÂUL STÂNCILOR v. **Stâncile¹ (1.b).**

PÂRÂUL STRĂJII (Stâ). top. descr. **1.** Hidron. Afl. st. al r. Neamț, care izvorăște de pe d. Dobreanu, între p. Bursuna (V) și p. Dobreanu (E). *Pereu Străzei*. [sic] ARH. BUC. PL. 125 (1893), *ib.* 123 (1898). *Pârâul Străjii*. GHEORGHIȚĂ, C.P. (1922), h, ICHIM, M. (1973), 110, ARH. OC. Pip. 6 (1997). *Mă duc pe Pârâul Străjii; am ajuns la gura Pârâului Străjii*. ANCH. Stâ. – (Cu ent. vale, în sint. homof.) *Valea Străji*. ICHIM, M. (1973), 83, ICHIM, S. (1979), 67. – (Cu ent. vale și pârâu) *Valea Pereu Străzei*. [sic] ARH. BUC. PL. 125 (1893). ♦ (Cu ent. bazin; geogr.) Bazinul hidrografic al P. Străjii. *Bazinul văii Străji-Ozana*. ICHIM, M. (1973), 172.

1. P. difer. Hidron. (Precedat de ent. *fund*, în sint. heterof.) Zona cursului superior al P. Străjii. *Mă duc pe Fundul Pârâului Străjii*. ANCH. Stâ. – (Cu elipsa cuv. *Strajă*) *Fundul Pârâului*. ARH. COM. Pip. 3 (1959). *Am ajuns la Fundul Pârâului*. ANCH. Stâ.

a) Oicon. (Precedat de ent. *stână*, în perifr.) Stâna situată la obârșiile P. Străjii. *Stâna din Fundul Pârâului*. ANCH. Stâ.

b) Oron. (Precedat de ent. *obcină*, în sint. homof.) Obcina situată la obârșiile izvoarelor pâraielor Străjii, Jacotelor și Mesteacănului. *Mă duc pe Obcina Fundul Pârâului*. ANCH. Stâ.

2. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în perifr.) Drumul care merge alături de P. Străjii. *Drumul pe Pârâul Străjii*. ANCH. Stâ.

– Pron.: **(1)** *Pîrâyu Străji*, **(1.1)** *Fúndu Pîrâyuulu Străji*, *Fúndu Pîrâyuulu*, **(1.1.a)** *Stîna din Fúndu Pîrâyuulu*, **(1.1.b)** *Ópsina Fúndu Pîrâyuulu*, **(1.2)** *Drúmu pi Fúndu Pîrâyuulu* Stâ.

– Etim.: aici ar fi fost straja care păzea pământul mănăstirii.

PÂRÂUL STRĂJII v. **Pârâul Străjii (1).**

PÂRÂUL STRUGĂRIEI v. **Strugăria (4).**

PÂRÂUL ȘÉRPILOR (Leg) top. descr. **1.** Hidron. Curs intermitent de apă, afl. st. al r. Neamț, care izvorăște de sub Vf. Leghinului, între p. Dobrenașu (V) și p. Carpen (E). *Mă duc pe Pârâul Șerpilor*. ANCH. Leg.

a) Hodon. (Precedat de ent. *pod*, în perifr.) Podul peste Pârâul Șerpilor. *Mă duc la Podul cu Șerpi*. ANCH. Leg.

– Pron.: **(1)** *Pîrâyu Șărkilor (1.a)* *Pódu cu Șărk* Leg.

– Etim.: sint. motivată de prezența multor șerpi în zona mlăștinoasă străbătută de pârâu și în dreptul podului.

PÂRÂUL ȘUBA v. **Pârâul Șubei**.

PÂRÂUL ȘÚBEI (Nem) Hidron. pers. Afl. st. al Nemțișorului, între P. lui Bodai (V) și Izvorul la Tulan (SE), care izvorăște de sub Culmea Pleșului. *Mă duc la Pârâul Șubei; am ajuns la capătul Pârâului Șubei*. ANCH. Nem. – (În sint. homof.) *Pârâul Șuba*. ANCH. Nem.

– Pron.: *Pîrâyu Șúbi* Nem.

– Etim.: sint. motivată de faptul că la locul unde intra acest pârâu în sat locuia o familie numită **Șuba**.

PÂRÂUL TĂRĂȚENI v. **Tărățenii (1.a)**.

PÂRÂUL TĂRĂȚENI v. **Tărățenii (1.a)**.

PÂRÂUL TIHĂRĂII (Dol) hidron. descr. Afl. dr. al p. Pluton, la E de P. lui Tâmpău, care izvorăște de sub mt. Ursoaia. *Mă duc pe Pârâul Tihăraii; am ajuns la gura Pârâului Tihăraii*. ANCH. Dol.

– Pron.: *Pîrâyu Tihărăii* Dol.

– Etim.: de la ent. **tihăraie** ‘râpă abruptă’.

PÂRÂUL TRAPEZĂRI v. **Trapezările (2)**.

PÂRÂUL TRAPEZELOR v. **Trapezele (2)**.

PÂRÂUL TRAPEZOAIEI v. **Trapezoaia (3)**.

PÂRÂUL TREPEZOAIA v. **Trapezoaia (3)**.

PÂRÂUL ȚIGĂNÉSC (Dol) top. descr. **1.** Hidron. Afl. dr. al p. Dolhești, între p. Mihăiețul Sec (SV) și P. Chirilenilor (NE), care izvorăște de sub Obcina Branului. Cf. ARH. OC. Pip. 2 (1944), *ib.* 3 (1954), ARH. COM. Pip. 4 (1959), ARH. OC. Pip. 7 (1997), ANCH. Dol.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de V a Muntelui Branu, între P. Țigănesc (SV) și P. Crengenilor (NE). *Piciorul Țigănesc*. ARH. OC. Pip. 2 (1944), *ib.* 3 (1954), *ib.* 7 (1997), ANCH. Dol.

– Pron.: **(1)** *Pîrâyu Țigănesc*, **(a)** *Kíšóru Țigănesc* Dol.

– Etim.: probabil pe vremuri au locuit la gura pârâului robi țigani de-ai mănăstirii.

PÂRÂUL ȚIMUREA v. **Țimurea (2)**.

PÂRÂUL UNGURÉNILOR (Ble) hidron. pers. Afl. dr. al r. Neamț, între P. Boișteanului (V) și P. Humăriei (E), care izvorăște de sub D. Blebei. *Mă duc pe Pârâul Ungurenilor; am ajuns la gura Pârâului Ungurenilor*. Ble.

– Pron.: *Pîrâyu Ungurénilor* Ble.

– Etim.: de la n. fam. **Ungureanu**; la gura pârâului locuiesc mai multe familii Ungureanu.

PÂRÂUL URSOAIA v. **Ursoaia (II)**.

PÂRÂUL URSOAICA v. **Ursoaia (II)**.

PÂRÂUL URSOAIEI v. **Ursoaia (II)**.

PÂRÂUL URSOI v. **Ursoaia (II)**.

PÂRÂUL URSU v. **Ursu (1)**.

PÂRÂUL URSULUI¹ v. **Ursu (1)**.

PÂRÂUL ÚRSULUI² (TgN) top. pers. **1**. Hidron. Afl. st. al r. Neamț, la E de D. Cetății. *Pârâul Ursului*. ARH. BUC., PL. NMT., 108 (1840–1850), *ib.* 110 (1852). *Mă scald în Pârâul Ursului*. ANCH. TgN. – (Cu ent. *vale*, în sint. heterof.) *Valea Ursului*. ARH. BUC., PL. 116 (1846).

a) P. polar. Oicon. (Precedat de apel. *sat*, în sint. heterof.) Cartierul de N, fost s., al or. Târgul Neamț, situat pe Pârâul Ursului. *Satul Pârâul Ursului*. UNGUREANU, I.C.D. (1814), 5, *ib.* (1820), 8, *ib.* (1834), 24, ARH. BUC, REF. 1864, DOS. 1010 (1880), 43^v. *Satu Pârâu Ursului*. ARH. BUC., PL. 109 (1840–1850). – (Cu apel. *cățun*) *Cățuna Pârâu Ursului*. ARH. BUC., PL. (1852), 110. – (Cu apel. *mahala*) *Mahalaua Pârâul Ursului*. UNGUREANU, I.C.D. (1836), 25, *ib.* (1949), 72. – (Cu elipsa ent., în sint. homof.) *Pârâu Ursu*. ARH. TgN. 1 (1870). *Stau în Pârâul Ursului*. ANCH. TgN.

– Pron.: *Pîrâyu Úrsulu* TgN.

– Etim.: prob. n. pers. **Ursu**, feciorul Văidenesei, care la 1652 vinde o parte din s. Oglinzi. (cf. LUCA, T.N., 19). Considerăm improbabilă ipoteza susținută de DIACONU, T., 91, conform căreia această denumire ar face parte din categoria toponimelor care fac trimitere la fauna zonei.

PÂRÂUL UZANA v. **Ozana (1)**.

PÂRÂUL VĂII SECI v. **Valea Seacă (1.a)**.

PÂRÂUL VALEA REA v. **Valea Rea**.

PÂRÂUL VARTIC v. **Vartic (1)**.

PÂRÂUL VASANU v. **Vasanu (1.b)**.

PÂRÂUL VASANULUI v. **Vasanu (1.b)**.

PÂRÂUL VATRA VULPIOR v. **Vatra Vulpilor (1.a)**.

PÂRÂUL VĂRĂRIEI (Plu) hidron. descr. Afl. dr. al p. Petru-Vodă, care izvorăște de lângă Vf. Argelelor. Cf. ARH. OC. Pip. 2 (1944). *Am ajuns în gura Pârâului Vărăriei*. ANCH. Plu. – (În perifr.) *Mă duc pi Pârâul la Vărărie*. ANCH. Plu.

– Pron.: *Pîrâyu Vărării*, *Pîrâyu la Vărării* Plu.

– Etim.: ent. **vărărie** în funcție topon.

PÂRÂUL VEȘCĂRIEI hidron. descr. Cracul p. Agăpeni, care izvorăște de sub Vf. Moșneagului. *Mă duc pe Pârâul Veșcăriei*. ANCH. Pip.

– Pron.: *Pîrâyu Veșcării* Pip.

– Etim.: apel. **veșcărie**; aici se făceau vești.

PÂRÂUL ZLATINA v. **Slatina¹ (1)**.

PÂRLEA (Bob) top. pers. **1**. Oron. Ramificația de NE a Culmii Luciorului, între P. Adânc¹ (V) și cursul inferior al P. Mânzatului (E). *Mă duc pe Pârlea; am ajuns în dreptul Pârlei*. ANCH. Bob. – (Precedat de ent. *deal*, în sint. heterof.) *Dealul Pârlei*. ARH. COM. Pip. 5 (1959), ANCH. Bob.

a) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) Vârful D. Pârlei. *Vârful Pârlei*. ARH. COM. Pip. 5 (1959), ANCH. Bob.

b) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. homof.) Pădurea de pe D. Pârlea. *Pădurea Pârlea*. ANCH. Bob.

– Pron.: **(1)** *Pîrlîja, Diálu Pîrli*, **(1.a)** *Vîrvu Pîrli*, **(1.b)** *Pădûrîja Pîrlîja* Bob.

– Etim.: un supran. sau n. fam. **Pârlea**.

PÂRLOÁGELE (Plă) fiton. descr. Terenul arabil de pe coasta de SE a D. Dulce. *Am arat în Pârloage*. Plă.

– Pron.: *Pîrluázîli* Plă.

– Etim.: apel. **pârloagă** (la pl.) în funcție topon.

PÂȚĂLIGÉNII (Pâț) oicon. pers. Satul situat pe st. r. Neamț, între p. Silei (V) și P. Străjii (E). TTRM I₂ (1873), 884/2. GHEORGHITĂ, C. (1936), 18, ARH. OC. Pip. 7 (1997). *Satul Pițigăleni*. [sic] DGN (1890), 310. *Pițaligeni*. [sic!] ARH. OC. Pip. 6 (1997), *ib.* 8 (1997). *Mă duc în Pâțaligeni; am ajuns în marginea Pâțaligenilor*. Pâț.

– Pron.: *Pâțâlizénⁱ* Pâț.

– Etim.: de la familiile **Pițiliga** care au locuit în acest loc; cf. DRA (1774), 461, UNGUREANU, I.C.D. (1841), 35, unde apar mai multe persoane cu acest nume din s. Pipirigul.

PEDEMUNTE v. **La Piedemonte**.

PE IMAȘ v. **Imașul¹**.

PE IMAȘ v. **Imașul³**.

PEPERIGUL v. **Pipirigul (I)**.

PE PICIOR v. **Piciorul**.

PERĂUL ISVOR v. **Pârâul Izvoarelor**.

PER. DOLE v. **Dolia (I)**.

PEREU STRĂZEI v. **Pârâul Străjii (I)**.

PEREUL A LUI NIȚA v. **Pârâul lui Niță¹**.

PER. KOTURELI v. **Cotnărelul (1)**.

PER. KUSCHBA v. **Cujbă (2)**.

PÉTRU-VÓDĂ (Plu) centru de polar topon. pers. **1.** Oron. (Precedat de ent. cu sens oronimic, în sint. homof.) Muntele situat între pâraiele Petru-Vodă (NV), P. Argelelor (NE), [P. Larg] (S). *Muntele Petru Vodă*. IONESCU, G. (1887), 18, DGN (1890), 298, SADOVEANU, O. XIII (1940), 483. *Obcina Petru Vodă*. GHEORGHITĂ, C.P. (1922), h. *Culmea Petru Vodă*. CHIRIȚĂ, F. (1994), 125. *Mă duc pe Muntele Petru-Vodă; am ajuns în vârful Muntelui Petru-Vodă*. ANCH. Plu. – (În sint. heterof.) *Muntele lui Pătru-vodă se înfățișează în strălucitu-i veșmânt de brazi seculari*. IORGA, P.A. (1939–1940), 140.

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *strâmtură* sau *pas*, în sint. homof.) Trecătoarea peste mt. Petru-Vodă. *Strâmtura Petru-Vodă*. DGN (1890), 299. *Pasul Petru-Vodă*. VELCEA, G. (1982), 69, ANCH. Plu.

b) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *țarină*, în sint. homof.) Terenul cu fâneață de la baza coastei de N a m. Petru Vodă. *Mă duc în Țarina Petru-Vodă*. ANCH. Plu.

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Afl. dr al. p. Tărățeni, între P. Dogăriei și p. Mihăieț, care izvorăște de sub mt. Petru Vodă. *Pârâul Petru-Vodă*. DGN (1890), 299. *Pârâul Petru Vodă*. GHEORGHITĂ, C.P. (1922), h, ARH. OC. Pip. 2 (1944), *ib.* 6 (1997). *Mă duc pe Pârâul Petru-Vodă*. ANCH. Plu. – (Germ.) *Die Bache Petrowoda und Ardziel* („Pârâiele Petru Vodă și Argel”). OTZELLOVITZ (1790), 58. – (Cu ent. *vale*, în sint. homof.) *Valea Petru Vodă*. ICHIM, S. (1979), 109.

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *pod*, în perifr.) Podul peste p. Petru-Vodă, pe unde trece șos. Pipirig–Poiana Teiului. *Podul peste Petru-Vodă*. ANCH. Plu.

b) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *ulița* sau *stradă*, în sint. homof.) Ulița din s. Pluton, care merge alături cu p. Petru-Vodă. *Strada Petru-Vodă*. ANCH. Plu. *Mă duc pe ulița Petru-Vodă; am ajuns în capătul uliței Petru-Vodă*. ANCH. Plu.

– Pron.: (1) *Múntili Pétru Vódâ*, (1.a) *Pásu Pétru Vódâ*, (1.b) *Țârna Pétru Vódâ*, (2) *Pîrâqu Pétru Vódâ*, (2.a) *Pódu písti Pétru Vódâ*, (2.b) *Stráda / Úlița Pétru Vódâ* Plu.

– Etim.: pe aici s-ar fi retras domnitorul **Petru Rareș** în Transilvania (Cf. DGN, 299, IORGA, P.A., 140).

PIATRA SĂȘTII v. Sasca (I.2).

PICIÓRUL (Lun) oron. descr. (De obicei în sint. prep. *Pe Picior*.) Ramificația sudică a Bâtcii, situată între P. Catrinei² și P. lui Vartic. *Mă duc pe Picior; am ajuns în capătul Piciorului*. ANCH. Lun.

– Pron.: *Kișóru, Pi Kișór* Lun.

– Etim.: ent. **picior** în funcție topon.

PICIORUL AFINIȘ v. Afinișul³ (1).

PICIORUL AFINIȘULUI v. Afinișul³ (1).

PICIÓRUL ÁLBILOR (Stâ) oron. Ramificația de SE a mt. Dumesnicul, la N de P. Socilor¹. *Mă duc în poiana de pe Piciorul Albelor*. ANCH. Pip. – (Precedat de ent. *deal* sau *plai*, în sint. heterof.) *Dealul Albilor*. ANCH. Pip. *Plaiul Albilor*. ANCH. Păț.

– Pron.: *Ĉișóru Álbĝilor* Pip.

– Etim.: sint. topon. motivată de prezența brazilor albi.

PICIORUL ALUNULUI v. Pârâul Alunului (I.1).

PICIORUL ARGELE v. Argelele (1, 2).

PICIORUL ARGELELOR v. Argelele (1).

PICIORUL ARȘITEI v. Arșița¹ (1.a).

PICIORUL BÂRLIBA v. Piciorul la Bârliba.

PICIORUL BODAI v. Bodai (1).

PICIORUL BOMPA v. Bompa (1).

PICIORUL BRĂICEANCA v. Brăileanca (1).

PICIORUL CAILOR v. Poiana Cailor (1.a).

PICIORUL CARPENULUI v. Carpenul (I.3).

PICIORUL CARPIN v. Carpenul (I.3).

PICIÓRUL CEL MÁRE¹ (Plu) oron. descr. Ramificația de S a Mt. Agăpienilor, între P. Arinilor (V) și P. lui Gavriluț (E). *Mă urc pe Piciorul cel Mare*. ANCH. Plu.

– Pron.: *Kișóru șel Mári* Plu.

– Etim.: sint. topon. motivată de lungimea piciorului muntelui.

PICIÓRUL CEL MÁRE² (Pâț) top. descr. **1.** Oron. Ramificația de V a mt. Dumesnicul, între P. la Grohotiș (S) și P. la Piciorul cel Mare (NE). *Mă duc pe Piciorul cel Mare, am ajuns în dreptul Piciorului cel Mare.* ANCH. Pâț.

a) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în perifr.) Afl. dr. al p. Branu, între P. la Grohotiș (S) și P. Păstrăgușii (N), care izvorăște de La Urzici. *Pârâul la Piciorul cel Mare.* ANCH. Pâț.

– Pron.: **(1)** *Kíşóru šel Mári (1.a) Pírău la Kíşóru šel Mári* Pâț.

– Etim.: sint. motivată de dimensiunea mt.

PICIORUL CERBĂRIEI v. **Cerbăria (1.a).**

PICIORUL CERDAC v. **Cerdacul² (1).**

PICIORUL CHILIA v. **Chilia (2).**

PICIORUL CHILIEI v. **Chilia (2).**

PICIORUL CHIRIAC v. **Chiriac¹ (2).**

PICIORUL CHIRIAC v. **Chiriac² (1).**

PICIORUL CHIRIER v. **Chiriac² (1).**

PICIORUL CHIRUȚII v. **Chiruța (1).**

PICIORUL CHITA MICĂ v. **Chitele (I.3).**

PICIORUL CHIȚIGAIA v. **Pițigaia (I.4).**

PICIORUL COARNELE v. **Dealul Coarnelor (1).**

PICIÓRUL COLÍBEI (MNe) oron. descr. Ramificația sud-vestică a d. Cărbuna, între Pic. Pleșuțului (NV) și Pic. Corbului (SE). Cf. ARH. OC. TgN 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1887), *ib.* 10 (1998), ANCH. MNe.

– Pron.: *Kíşóru Colibi* MNe.

– Etim.: sint. motivată de faptul că pe la jumătatea secolului trecut erau aici **colibe**, în care locuiau muncitorii forestieri; singular cu valoare colectivă.

PICIÓRUL CÓRBULUI (MNe) oron. pers. Ramificația de SV a d. Cărbuna, între Pic. Colibei (NV) și Pic. lui Florea (SE). Cf. ARH. OC. TgN 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998). *Urc pe Piciorul Corbului.* ANCH. MNe.

– Pron.: *Kíşóru Córbulu* MNe.

– Etim.: probabil de la un n. pers. sau supranume **Corbul**.

PICIORUL CRUCEI v. **Crucea¹ (1.a).**

PICIORUL CRUCII v. **Crucea¹ (1.a).**

PICIORUL CRUCII v. **Crucea² (I.1).**

PICIORUL DE LA CRUCE v. **Crucea¹ (1.a).**

PICIORUL DE LA STÂNCĂ v. **Stâncile² (1.a).**

PICIORUL DOGĂRIEI v. **Pârâul Dogăriei (1.a).**

PICIÓRUL DOHOTĂRIEI (VNe) oron. descr. Ramificația de E a Obcinii Tăciunelui, între Pic. Tăciunelui (V) și p. Pustianu (NE). Cf. ARH. OC. TGN. 11 (1914), ARH. MĂN. SIH. 1 (1950), *ib.* 2 (1950), ARH. OC. TgN. 4 (1987), *ib.* 10 (1998), ANCH. VNe. – (Cu ent. *deal*, în sint. heterof.) *Dealul Dohotăriei.* ATLAS MOLD. (1892).

– Pron.: *Kíşóru Dohotăriji* VNe.

– Etim.: ent. **dohotărie**.

PICIORUL DOLIEI v. Dolia (I.1).

PICIORUL DRUGANU v. Druganu² (1).

PICIORUL DRUGANULUI v. Druganu² (1).

PICIORUL FOCȘEI v. Focșa (1).

PICIÓRUL GĂLĂȚEANULUI (Lun, Nem) oron. pers. Ramificația sudică a Dealului Cojocarului. Cf. ARH. OC. TgN 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Piciorul Gălățeanului; am ajuns în fața Piciorului Gălățeanului* ANCH. Lun. – (Cu ent. subînțeleș) *Gălățeanu* ARH. VNe 3 (1959). – (Cu ent. *culme*, în sint. homof.; silv.) *Culmea Gălățeanu*. ARH. OC. TgN 8 (1998).

– Pron.: *Kișoru Gălățânulu* Lun.

– Etim.: de la n. fam. **Gălățeanu**, frecvent întâlnit în s. Lun.

PICIORUL GRUMĂZESCU v. Grumăzescu (1).

PICIORUL HUMEI v. Pârâul Humei (1.a).

PICIÓRUL JÁCOTELOR (MNe) top. pers. **1.** Oron. Dealul situat între P. Jacotelor și P. Paltinului². Cf. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Urc pe Piciorul Jacotelor; am ajuns în dreptul Piciorului Jacotelor*. ANCH. MNe. – (Cu ent. *deal*, în sint. homof.) *Dealul Jacotele*. HARTA MIL. (1962). – (Cu elipsa ent.) *Într-un loc – Jacote*– [...] *se descoperă lucrări vechi*. HEITEL, C. (1962), 330.

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Drumul care merge pe Pic. Jacotelor. *Merg pe Drumul Jacotelor*. ANCH. MNe.

b) P. polar. Hidron. Afl. dr. al p. Nemțișorul, între P. Olteanului (V) și P. Paltinului² (E), ce izvorăște de sub Obcina Fundul Pârâului. Cf. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Pârâul Jacotelor; am ajuns la gura Pârâului Jacotelor*. ANCH. MNe.

– Pron.: **(1)** *Kișoru Jácotilor*, **(1.a)** *Drúmu Jácotilor* **(1.b)** *Pîrâyu Jácotilor* MNe.

– Etim.: n. fam. **Jacotă**, neid.; nemaifiind cunoscută de către vorbitor persoana, prob. s-a considerat că *jacotă* este un substantiv comun, al cărui pl. ar fi *jacote*.

PICIÓRUL LA BÂRLÍBA (VNe) oron. pers. Panta care coboară din Vârful Înalt spre S, pe partea stângă a p. Cacova. *Vin de pe Piciorul la Bârliba; am ajuns în marginea Piciorului la Bârliba*. ANCH. VNe. – (În sint. homof.; ofic.) *Piciorul Bârliba*. ARH. COM. VNe 6 (1959).

– Pron.: *Kișóru la Bîrliba* VNe.

– Etim.: de la n. pers. **Bârliba**, a cărui casă se află aici.

PICIORUL LEGHENULUI v. Leghin (1).

PICIORUL LEGHINULUI v. Leghin (1).

PICIÓRUL LÍNIEI (MNe) oron. descr. Ramificația de N a mt. Dobreanu, între P. Paltinului² (V) și P. lui Bulai (E). Cf. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 6 (1996), *ib.* 8 (1998), ANCH. MNe.

– Pron.: *Kișóru Liniiji* MNe.

– Etim.: prob. de la o **linie** de marcaj forestier.

PICIORUL LUI ANTON v. Anton (2).

PICIORUL LUI BOBOC v. Boboc (2).

PICIÓRUL LUI GHERASÍM (Bob) oron. pers. Ramificația de N a d. Cotnărel, între p. Dolița (V) și P. Cujbei (E). *Mă duc pe Piciorul lui Gherasim; am ajuns la poalele Piciorului lui Gherasim.* ANCH. Bob.

– Pron.: *Kíšóru lu G'erasím* Bob.

– Etim.: fam. **Gherasim** are casa la poalele piciorului.

PICIÓRUL LUI IÁCOB RÚSU (Nem) oron. pers. Ramificația sudică a Culmii Pleșului, între cracii P. Șubei. *Urc pe Piciorul lui Iacob Rusu; am ajuns în dreptul Piciorului Iacob lui Rusu.* ANCH. Nem.

– Pron.: *Kíšóru lu Iácob Rúsu* Nem.

– Etim.: de la un n. pers. **Iacob Rusu**, neid.

PICIORUL LUI TULAN v. **Tulan (1)**.

PICIÓRUL MÁRE (MNe) oron. descr. Ramificația de N a Obcinii Fundul Pârâului, între P. Olteanului și P. Jacotelor. Cf. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Urc pe Piciorul Mare; am ajuns în dreptul Piciorului Mare.* MNe.

– Pron.: *Kíšóru Mári* MNe.

– Etim.: sint. motivată de faptul că acest picior este foarte lung.

PICIÓRUL MÁLÍNULUI (MNe) oron. descr. Ramificația de SE a D. Cireșului, între P. cu Zimț (V) și Pic. Mălinului (E). Cf. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Piciorul Mălinului.* ANCH. MNe.

– Pron.: *Kíšóru Mălinulu* MNe.

– Etim.: prob. denumire dată în manieră arbitrară de către amenajștii silvici.

PICIORUL MĂNĂSTIREI v. **Stâna Mănăstirii (1.a)**.

PICIORUL MÂNZATULUI v. **Mânzatu (1)**.

PICIÓRUL MORÁRULUI (Stâ) oron. pers. Ramificația de S a Obcinii Dobreanului, între P. Străjii (V) și P. Scobai (E). Cf. ANCH. Stâ.

– Pron.: *Kíšóru Moráru*lu Stâ.

– Etim.: n. fam. **Moraru**, neid.

PICIORUL NEAMȚ v. **Neamțu² (2)**.

PICIORUL OLTEANU v. **Olteanu (1)**.

PICIORUL OLTEANULUI v. **Olteanu (1)**.

PICIORUL PALTINUL v. **Pârâul Paltinului¹ (1.a)**.

PICIORUL PALTINULUI v. **Pârâul Paltinului¹ (1.a)**.

PICIORUL PÂRÂULUI ALB v. **Pârâul Alb¹ (1.c)**.

PICIORUL PIATRA SASCA v. **Sasca (1.2.a)**.

PICIÓRUL PLÓPILOR (MNe) oron. descr. Ramificația de SE a D. Cireșului, între Pic. Mălinului (V) și pic. Grumăzescu (E). Cf. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998), ANCH. MNe.

– Pron.: *Kíšóru Plókilor* MNe.

– Etim.: în această zonă sunt **plopi**.

PICIORUL POPII v. **Popa (1)**.

PICIORUL PUSTIANU v. **Pustianu (2)**.

PICIÓRUL RĂCHÍTEI (Bob) top. descr. **1**. Oron. Ramificația de E a mt. Hălăuca, între P. Negru¹ (N) și P. Răchitei. (S). *Piciorul Răchiții.* HARTA MIL.

(1961), ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 8 (1997), ANCH. Bob.– (Cu ent. *chiceră*, în sint. homof.) *Kitschora Rekicile*. OTZELLOVITZ (1790).

a) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al p. Dolia, la N de P. la Stâna Mănăstirii. *Pârâul Răchiții*. ARH. OC. Pip. 3 (1954), *ib.* 5 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1997), ANCH. Bob.

– Pron.: **(1)** *Kísóru Răkíți*, **(1.a)** *Pîrâuu Răkíți*. Bob.

– Etim.: este multă răchită roșie pe acest picior.

PICIÓRUL RĂCHITIȘ (VNe) oron. descr. Ramificația de N a d. Sihla Mare, la V de izvoarele Pârâului Negru³. Cf. ANCH. VNe. – (Cu ent. *munte*) *Muntele Răchitișul*. BĂLAN, V. (2001), 109.

– Pron.: *Kísóru Răkítiș* VNe.

– Etim.: sint motivată de prezența în această zonă a salciei albe (numită și **răchită**).

PICIÓRUL RĂCHITII v. **Piciorul Răchitei (1)**.

PICIÓRUL RĂSCOALE v. **Răscoalele (1)**.

PICIÓRUL RĂU (VNe) oron. descr. Ramificația de N a obcinii Agapia Veche, între P. Rupturilor (V) și Valea Rea (E); (silv.) Piciorul de la Stâncă. *Ia-o la papuc, peste Piciorul Rău*. CREANGĂ, O. I (1888), 221. *Piciorul Rău*. NICODIM, M. (1899), CXXXIX. *Cobor pe Piciorul Rău*. ANCH. VNe.– (Cu ent. *plai*) *Plaiul Rău*. ARH. OC. TgN. 11 (1914). – (Precedat de ent. *culme*, în sint. homof.) *Mă duc pe Culmea Piciorul Rău*. ANCH. VNe.

– Pron.: (*Cúlmea*) *Kísóru Rău* VNe.

– Etim.: sint. motivată de faptul că acest picior de deal este foarte abrupt, cu stânci, greu de urcat.

PICIÓRUL ROTUND v. **Poiana Rotundă (1.a)**.

PICIÓRUL RUGINEI v. **Pârâul Ruginei (1.a)**.

PICIÓRUL RUPTURII v. **Ruptura (1.a)**.

PICIÓRUL SÂRBULUI¹ v. **Sârbu (1)**.

PICIÓRUL SÂRBULUI² (VNe) oron. pers. Ramificația de N a d. Sihla Mare, între P. Negru³ (V) și Pic. Sihlei (E). *Mă duc pe Piciorul Sârbului*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Kísóru Sîrbulu* VNe.

– Etim.: n. pers. **Sârbu**, neid.

PICIÓRUL SCURT (Bob) top. descr. **1**. Oron. Ramificația de N a mt. Bivolul, între P. Ghețării (V) și P. la Piciorul Scurt (E). Cf. GHEORGHIȚĂ, C.P. (1922), h, ARH. OC. Pip. 5 (1987), ANCH. Bob.

a) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în perifr.) Afl. dr. al Cracului Mare, la E de P. Ghețării, care izvorăște de sub vf. Bivolul. *Pârâul Scurt*. ANCH. Bob.

– Pron.: **(1)** *Kísóru* (*K' isóru*) *Scurt*, **(1.a)** *Pîrâuu Scurt* Bob.

– Etim.: piciorul este scurt și abrupt.

PICIÓRUL SIHLA v. **Sihla (1.a)**.

PICIÓRUL SIHLEI v. **Sihla (1.a)**.

PICIÓRUL SOCILOR v. **Pârâul Socilor**² **(1.a)**.

PICIÓRUL SPÂNĂRIEI v. **Piciorului Șpânăriei**.

PICIÓRUL SPÂNĂRIEI v. **Piciorului Șpânăriei**.

PICIORUL STÂNA MĂNĂSTIRII v. Stâna Mănăstirii (1.a).

PICIOȚUL SUB CĂRĂRE (MNe) oron. descr. Ramificația sud-vestică a d. Cărbuna, învecinată cu Pic. lui Florea și p. Iftimia (V). Cf. ARH. OC. TgN 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 8 (1998), ANCH. Nem.

– Pron.: *Kișóru sub Carári* Nem.

– Etim.: pe picior urcă o cărare foarte folosită de săteni.

PICIOȚUL ȘPĂNĂRIEI (MNe) Ramificația de E a pic. Pițigaia, între P. Strugăriei și P. Adânc³. *Piciorul Șpânăriei* [sic!] ARH. OC. TgN. 1 (1963). *Piciorul Șpânăriei* [sic!] ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998). *Mă duc pe Piciorul Șpânăriei; am ajuns în marginea Piciorului Șpânăriei.* ANCH. MNe.

– Pron.: *Kișóru Șpânării* MNe.

– Etim.: apel. **șpânărie**; sint. topon. motivată de faptul că aici era lemn bun de șpan, din care se făcea draniță și șindrilă.

PICIORUL TĂCIUNE v. Obcina Tăciunelui (I.1).**PICIORUL TĂCIUNELUI v. Obcina Tăciunelui (I.1).****PICIORUL TRAPEZOAIEI v. Trapezoaia (2).****PICIORUL TREPEZOAIEI v. Trapezoaia (2).****PICIORUL ȚIGĂNESC v. Pârâul Țigănesc (1.a).****PICIORUL URSOAIEI v. Ursoaia (1).****PICIORUL URSOI v. Ursoaia (1).****PICIORUL URSULUI v. Ursu (2).****PICIORUL VASANU v. Vasanu (1).****PICIORUL VASANULUI v. Vasanu (1).****PICIORUL VOVIDENIA v. Schitul Vovedenia (1.a).****PICIORUL VOVIDENIEI v. Schitul Vovedenia (1.a).****PIETRELE DOBREANULUI v. Dobreanu (II.2).****PIPIRIGA v. Pipirigul (I.2).**

PIPIRÍGUL (Pip) top. descr. **I.** Hidron. (Vechi) Cursul superior al r. Neamț, de la izvoare până la hotarul dintre ss. Pipirigul și Pâțâligenii. (Slav.) **Дѡ ѡ<ѡ>ст<їю> Пѡперигѡв(ѡ)** („până la gura Peperigului”) DRH, A, I (fals probabil din a doua jumătate a sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1437), 427. **Дѡ ѡстїю П(ѡ)перигѡл(ѡ)** („până la gura Peperigului”) DRH, A, III (fals probabil de la sf. sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1496), 538. **Дѡ ѡсти Пѡперигѡл** („până la gura Peperigului”) DRH, A, XIX (1626), 47, *ib.* (1626), 50. – (Rom.) *Unde se împreună gura Mihaiului cu Pipirigul.* DIR, A, XVII-I (1604), 177 (trad. ed.), *ib.* (1604), 184 (trad. ed.). *Unde se împreună gura Mihaiului cu Peperigul.* *Ib.* 1605), 236 (trad. ed.). *În Pipirig.* DRH, A, XXI (1632), 192 (trad.). – (Precedat de ent. *râu*, în sint. homof.; slav.) **Рѣка Пѡперигѡл** („râu Peperigul”) DRH, A, XIX (1626), 47, *ib.* (1626), 50. Cf. CDM I (1617–1622), 408. – (Cu ent. *apă*, în sint. heterof.) *La apa Pipirigului.* DIR, A, XVII-I (1604), 177 (trad. ed.), *ib.* (1604), 184 (trad. ed.). *La apa Peperigului.* *Ib.* (1605), 236 (trad. ed.). *Apa Pipirigului.* DRH, A, XXI (1632), 192 (trad.), *ib.* XXII (1634), 17 (trad.). – (Slav.) **Бѡдѣ Пѡперигѡлови** („apa Peperigului”).

DRH, A, XXI (1632), 220. **Бода Пеперигълови** („apa Peperigului”). DRH, A, XXII (1634), 157. **Бодѣ Пеперигълови** („apa Peperigului”). DRH, A, XXII (1639), 148. – (Cu ent. *pârâu*, în sint. homof.) Cf. DGN (1890), 309. – (Cu ent. *vale*, în sint. homof.) *Valea Pipirigul*. DGN (1890), 309–310. ◇ (Cu ent. *depresiune*, în sint. homof.; geogr.) Depresiunea formată de p. Pipirig. *Depresiunea Pipirig*. ICHIM, S. (1979), 79.

1. P. difer. Hidron. și oicon. (Precedat de ent. *fund*, în sint. heterof.) Zona cursului superior al p. Pipirigul; p. ext. partea s. Pipirigul din această zonă. *Oamenii ce șidem în Fundul Pipirigului*. DRA (1775), 461. *Fundul Pipirigului*. ATLAS CAD. III (1972), pl. 9.

2. P. polar. Oicon. Satul situat pe P. Pipirigul, între gura P. Izvoarelor și gura P. Silei. *Din Pipirig*. COND. MAV., I (1742), 223. *Pipiriga*. OTZELLOVITZ (1790), 58. *Pipirigu*. GIURESCU, P. (1835), 254. *Când am venit eu cu tata și cu frații mei... din Ardeal în Pipirig*. CREANGĂ, O. I (1880), 162–163. *Pipirigu(l)*. CODRESCU, U. VII (1803), 257. CREȚULESCU, J. (1904), 69, GHEORGHITĂ, C. (1936), 18, SADOVEANU, O. XIII (1940), 707, ARH. OC. Pip. 8 (1997). *Locuiesc în Pipirig; am ajuns în marginea Pipirigului*. Pip. – (Precedat de ent. *sat*, în sint. homof.) *Satul Pipirigul*. DRA (1774), 460, UNGUREANU, I.C.D. (1841), 33, *Satul Pipirigu*. UNGUREANU, I.C.D. (1849), 58. *Satul Peperigul*. ARH. BUC., PL. 72 (1840–1850). *Pățâlgieni țin până la Satul Pipirig*. Păț.– (Germ.) *Das Dorf Pipirygul*. OTZELLOVITZ (1790), 58. – (Precedat de ent. *moșie*) *În satul Pipirig și, fiind Pipirigu moșie mănăstirii Niamțului...* DRA (1775), 465.

a) P. polar. Oron. (În expr. metalingvistice; geogr.) Munții de pe teritoriul s. Pipirigul. *Munții numiți ai Pipirigului*. IONESCU, G. (1887), 20.

3. P. polar. Cremnon. (Precedat de ent. *depresiune*, în sint. homof.) Depresiunea creată de p. Pipirig. *Depresiunea Pipirig*. ICHIM. M. (1973), 228.

– Pron.: **(I.2) Pipirig** Pip, *Sátu Pipirig* Păț.

– Etim.: prob. de la numele unei plante **pipirig** care crește pe malurile apelor sau în locuri umede, mlăștinoase (cf. DLR); această etimologie este confirmată de descrierea din MSS 2 care însoțește harta lui OTZELLOVITZ (1790), unde se precizează că în vale de Pipirig, câmpiile de pe valea Neamțului sunt inundate când apele cresc.

PISCUL COTNĂRELULUI v. *Cotnărelul (2.a)*.

PIȚĂLIGENI v. *Pățâlgieni*.

PIȚIGĂIA (Bob, MNe) top. pers. **I**. Oron. (Precedat de ent. *munte*, în sint. homof.) Munte situat între mt. Liciorul (V) și D. Strugăriei (E), la cumpăna pâraielor Mânzatul (V), Izvoare (S), Nemțișorul (E) și [Râșcuța (N)]. *Muntele Chițigaia*. ICHIM, F. (1971), 130, ICHIM, S. (1979), 92. *Mutările din munți, și anume Pițigoaia*. UNGUREANU, I.C.D. (1841), 33. – (Cu ent. *culme*, în sint. homof.) *Culmea Chițigaia*. CHIRIȚĂ, F. (1994), 125. – (Cu elipsa ent.) *Mă sui pe Pițigaia; am ajuns în apropierea Pițigăii*. ANCH. Bob, MNe.

1. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. homof.; slav.) Vârful mt. Pițigaia, în dreptul izvoarelor p. Mânzătelul. **та до верху Пицигаи** (rână în vârful Pițigaia) DRH, A, I (fals probabil din a doua jumătate a sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1437), 427, ib. (fals probabil din a doua

jumătate a sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1447), 431. **та до верхоу Пицигла** (până în vârful Pițigaia) DRH, A, II (fals probabil din a doua jumătate a sec. al XVI-lea, datat 1455), 416. **та верхоу Пицигла** (pe vârful Pițigaia) DRH, A, III (fals probabil din a doua jumătate a sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1496), 538. – (Rom.) *Vârful Chițigaia*. ICHIM, M. (1973), 67, ICHIM, S. (1979), 86, ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1997). *Urc pe Vârful Chițigaia; am ajuns în dreptul Vârfului Chițigaia*. ANCH. Bob. – (În sint. heterof.; slav.) **Връх Пицигъен** („vârful Pițigăei”) DRH, A, XXII (1634), 158. – (Rom.) *Până la vârful Pițigăei*. DRH, A, XXII (1634), 17 (trad.). – (Cu elipsa ent.) *Mă duc pe Pițigaia; am ajuns în dreptul Pițigăii*. ANCH. MNe.

a) P. difer. Oron. (Cu determinantul *rea*) Vârful abrupt al mt. Pițigaia, situat la cumpăna pâraielor Izvoarele (S) și Nemțisorul (E). *Chițigaia Rea*. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), ARH. OC. Pip. 6 (1997), ARH. OC. TgN. 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Am ajuns în Vârful Pițigaia Rea*. ANCH. MNe. – (Cu elipsa ent.) *Urc pe Pițigaia Rea; am ajuns în dreptul Pițigăii Rele*. ANCH. Bob.

2. P. polar. Oron. (Precedat de ent. *obcină*, în sint. heterof.) Culmea muntoasă dintre Coada Bâtcii și vf. Pițigaia Rea, care cuprinde și vf. Pițigaia. *Obcina Chițigaia*. ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1997). *Merg pe Obcina Pițigaia*. ANCH. Bob. – (În sint. heterof.) *Merg pe Obcina Pițigăii; am ajuns în dreptul Obcinii Pițigăii*. ANCH. Pip.

3. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în perif.) Pădurea situată pe mt. Pițigaia. *Mă duc în Pădurea de pe Pițigaia*. ANCH. MNe.

4. P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. homof.) Ramificația mt. Pițigaia, ce coboară din vf. Pițigaia Rea, la E de p. Izvoare. *Piciorul Chițigaia*. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), ARH. OC. Pip. 5 (1987), ARH. OC. TgN. 6 (1997), ARH. OC. Pip. 8 (1997), ARH. OC. TgN. 8 (1998), *ib.* 10 (1998).

5. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana situată pe Pic. Pițigaia. *Mă duc în Poiana Pițigăii; am ajuns în dreptul Poienii Pițigăii*. ANCH. Bob, MNe.

– Pron.: **(I)** *Ĉițigăja* Bob, *Kițigăja* MNe, **(I.1)** *Vírvu Kițigăja*, *Vírvu Ĉițigăja* Bob, *Vírvu Kițigăi* MNe, **(I.1.a)** (*Vírvu*) *Kițigăja* / *Ĉițigăja* Ră Bob, MNe, **(I.2)** *Óbcina Ĉițigăja* Bob, *Óbcina Kițigăi* MNe. **(I.3)** *Pădúrja di pi Kițigăja* MNe, **(I.5)** *Pojána Ĉițigăja* Bob, *Pojána Kițigăja* MNe.

– Etim.: prob. de la un n. pers. **Pițigoi**, neid., posibil proprietar al unei poieni sau stâne de pe acest munte. CIUBOTARU, R. avansează posibilitatea derivării cu sufixul posesiv *-aia* de la un nume *Pițigă* (atestat în DOR), iar MOLDOVANU, R. propune ca etimon un germ. *Spitzigkeit* ‘formă ascuțită’. Fiind o zonă de munte, cu posibilitatea de a găsi lemn de foc oriunde, nu ni se pare plauzibilă etimologia propusă de E. Burețea (apud CIUBOTARU, T., 103), care propune apel. **pițigaie** ‘găteje subțiri’, întâlnit însă în nordul Munteniei, nu în Moldova.

PIȚIGOAIA v. Pițigaia (I).

PLAIUL ALBILOR v. Piciorul Albilor.

PLÁIUL BĂTRÂN (Bob) oron. descr. Versantul de NE al Obceinei Agăpenilor, între pâraiele Dolia (V) și Dolița (E); (vechi) dealul Boboiești. Cf. GHEORGHÎĂ, C.P. (1922), h. *Mă duc pe Plaiul Bătrân, am ajuns pe culmea Plaiului Bătrân*. ANCH. Bob. – (Cu ent. *deal*) *Deal Batryn*. OTZELLOVITZ H. (1790). – (Germ) *Die Berge Batrin oder Bobojesty* („Dealul Bătrân sau Boboiești”) OTZELLOVITZ (1790), 58.

– Pron.: *Pláju Bătrín* Bob.

– Etim.: prob. pe el merge un drum vechi, folosit de foarte mult timp.

PLÁIUL BRÂNZEI (Bob)

PLAIUL CHIRUȚII v. Chiruța (I).

PLAIUL FĂGĂRIEI v. Dealul Frăgăriei.

PLÁIUL LUNG (Plu) oron. descr. Ramificația de NE a mt. Răscoalele, care coboară din vf. Munișor între P. Dogăriei și p. Petru-Vodă. Cf. ARH. OC. Pip. 6 (1997), *ib.* 7 (1997), ANCH. Plu.

– Pron.: *Pláju Luṅg* Plu.

– Etim.: sint. motivată de lungimea plaiului.

PLAIUL MĂGURII v. Dumesnicul (I.2).

PLAIUL RĂU v. Piciorul Rău.

PLAIUL RUGINEI v. Pârâul Ruginei (1.a).

PLÁNUL SĂRMĂȘENILOR (Plă) fiton. descr. Terenul situat la E de s. Dum., între pădurea Bulubești (SV), Șanțul Anticar (S), Movila (E) și Domeniul Coroanei (N). *Mă duc în Planul Sărmășenilor*. ANCH. Plă.

– Pron.: *Plánu Sărmășănilor* Plă.

– Etim.: ent. **plan** + n. fam. **Sărmășanu** (cărora le aparține acest teren).

PLANUL ZVORĂNEȘTI v. Zvorăneștii (1.a).

PLATONU v. Plutonul (I.1).

PLATOUL ROTUNDA v. Platoul Rotunda (1).

PLĂEȘU v. Plăieșul.

PLĂIEȘUL oicon. encom. Satul situat pe st. r. Neamț, între s. Dumbrava (V) și s. Timișești (E). Cf. TTRM I₂ (1879), 885/1. *Plăeșu*. [sic] DGN (1890), 310. *Locuiesc în Plăieșu; am ajuns în marginea Plăieșului*. Plă.

– Pron.: *Plăjéșu* Plă.

– Etim.: denumire arbitrară.

PLÉȘUL (MNe, Nem, Lun, TgN) top. descr. **1.** Oron. Masivul deluros situat pe st. r. Neamț, de la mt. Pițigaia până la D. Gol de lângă Târgul Neamț; (ofic.) Muntele Neamțul. **ПРАВЪ ДО СЛАВ(Ъ) ПЛЕШОВ(Ъ), ТА, НА ВЕРХОУ ПЛЕШОВ(Ъ)** („drept la capul Pleșului, apoi pe vârful Pleșului”) DRH, A, I (Fals prob. din a doua jumătate a sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1437), 427, *ib.* (Fals prob. din a doua jumătate a sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1447), 431.– (Rom.) *Pe Pleșu*. SADOVEANU, O. XIII (1940), 420. – (Precedat de ent. *culmea* sau *dealul*, în sint. heterof.; rom.) *Culmea Pleșului*. DAVIDESCU, D. (1970), 3, DUMITROAIA, C. (2000), 141). *Vin de pe Culmea Pleșului; am ajuns în vârful*

Culmii Pleşului. Nem. *Dealul Pleşului*. GROHOLSCHI, T. (1927), 13. – (În sint. homof.) *Culmea Pleşul*. GROHOLSCHI, T. (1927), 11. – (Cu ent. *munte*) *Muntele Pleşa*. [sic] DGN (1890), 310. *Muntele Pleşu(l)*. CREȚULESCU, J. (1904), 69, SADOVEANU, O. III (1907), 198. CARANFIL, C. (1913), 31. *Cetatea ce trona semeață din vârful Muntelui Pleşu*. LEMNARU, S. (1968), 151. *Dealul Pleşu*. ANCH. MNe.

a) P. difer. Oron. Vârf al d. Pleşul, neid. (Slav.; precedat de ent. *vârf* sau *cap*, în sint. heterof.) **ГЛАВО ПЛЕШОВИ** („Capul Pleşului”). DRH, A, III (Fals prob. de la sf. sec. al XVI-lea – începutul sec. al XVII-lea, datat 1447), 538. **ВЕРХЪ ПЛЕШОВЪ** („Vârful Pleşului”). *Ib.* – (În sint. homof.) **ВРЪХ ПЛЕШИМ** („Vârful Pleşul”) DRH, A, XXII (1634), 158. – (La pl.; rom.) *Până la Vârful Pleşurilor*. DRH, A, XXII (1634), 17 (trad.).

b) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. homof.) Poiană situată pe d. Pleşul, neid. *Poiana Pleşu*. ARH. NȚ., MĂN. NȚ., dos. 10/1935, f. 6^v.

– Pron.: **(1)** *Cúlmiã Pléşulu* Nem, *Djálu Pléşu* MNe.

– Etim.: adj. **pleş** substantivat în funcție topon.

PLÓPII (Plă) fiton. descr. Terenul arabil aflat la S de s. Plăieşul, între r. Neamț (S) și Bicăzeni (N). *Am ajuns în dreptul Plopilor*. Plă. – (În sint. prep.) *La Plopi*. Dum.

– Pron.: *Plóki* Plă, *La Plók* Dum.

– Etim.: erau niște **plopi**.

PLOTUN v. **Plutonul (I.1)**.

PLOTUNA v. **Plutonul (I.1)**.

PLUTÓNUL top. **I.** Hidron. Afl. dr. al r. Neamț, care se formează din p. Agăpieni și p. Tărățeni. – (Slav.) **Ао њст ПЛОТЪНЪЛОВИ** („Gura Plotunului”). DRH.A, XXI (1632), 220. – (Rom.) *Dacă pleacă din fundul Plotunului*. GHEORGHITĂ, C. (1936), 5. *Confluența Plutonului cu Ozana*. ICHIM, S. (1979), 55. *Trec Plutonul*. ANCH. Plu. – (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) *Pârâul Plotun*. ARH. BUC. PL. (1880), 130, DGN (1890), 311. *Pârâul Pluton*. ARH. OC. Pip. 6 (1997), *ib.* 7 (1997), ANCH. Dol. *Pârâul Plotonul*. ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1034 (1864), 1^r. (Cu ent. *râu*, în sint. homof.) *Râul Plotonului* (ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1034 (1864), 7^r). – (Cu ent. *vale*, în sint. heterof.) *Valea Plutonului*. ICHIM, S. (1979), 55. – (În sint. homof.) *Valea Pluton*. ICHIM, S. (1979), 55. – (În constr. geogr.) *Pluton-Dolhești*. ATLAS CAD. III (1972), pl. 9.

1. P. polar. Oicon. Satul format pe p. Pluton și afluenții săi. *Platonu*. [sic] CODRESCU, U. VII (1803), 257. *Plotuna*. TTRM I₂ (1790), 893/1. *Plotun*. GIURESCU, P. (1835), 254, ARH. COM. Pip. 4 (1959). *Plotonu*. ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1034 (1964), 1^r, FRUNZESCU, D. (1872), 364. *Un deal, în partea despre Plotunul*. CREANGĂ, O. I (1880), 163. *Pluton*. ARH. COM. Pip. 3 (1959), *ib.* 4 (1959). ATLAS CAD. III (1972), pl. 9. – (Precedat de ent. *cătun* sau *sat*, în sint. homof.) *Cotunul Plotunu*. UNGUREANU, I.C.D. (1841), 33. *Cotuna Plotunu* (ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1034 (1864), 1^r. *Cotuna Plotonu*. ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1034 (1864), 3^r. – (Cu determin. neartic.) *Satul Plotun*. UNGUREANU, I.C.D. (1849), 58. *Satul Pluton*. DGN (1890), 311.

a) P. polar. Terenul cu fâneață situat la N de s. Plutonul. *Țarina Plutonului*. ARH. COM. Pip. 1 (1959), ANCH. Plu.

– Pron.: **(I)** *Plutónu*, *Pîrău Plutón*, **(I.1)** *Plutónu*, **(I.1.a)** *Țârna Plutónu* Plu.

– Etim.: posibil de la un n. de pers. **Plotun**, neid. (Cf. COSTĂCHESCU, D.M., 84–91, unde boierul Plotun este miluit cu satul Plotuneștii, dela Strungă; deși este vorba de altă localitate, această atestare arată faptul că exista în trecut numele de persoană Plotun, de la care se putea forma oiconimul). Dar nu poate fi exclusă etimologia propusă de IORDAN, T.R., 372, care consideră că la baza oiconimului stă numele comun *plotun* ‘cerb’. Forma actuală, Plutonul, a rezultat prin „apropierea cu neologismul *pluton* (*ploton*), devenit popular grație serviciului militar” (IORDAN, T.R., 372).

PLUTON-DOLHEȘTI v. Plutonul (I).

PODEȚELE (Lun) top. descr. **1.** Reper topon. (De obicei în sint. *La podețe*) Loc în pădurea de la N de s. Lunca, unde sunt construite podețe peste P. la Podețe. *Podețele*. COJOCARU, S. (2006), 14. *Mă duc la Podețe; am ajuns în apropierea Podețelor*. ANCH. Lun.

a) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în perifr.) Afl. st. al P. Catrinei², care izvorăște de sub Culmea Pleșului. *Mă duc pe Pârâu la Podețe; am ajuns în capătul Pârâului la Podețe*. ANCH. Lun.

b) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în perifr.) Cărare care trece peste Podețele (1). *Mă duc pe Drumul la Podețe*. ANCH. Lun.

– Pron.: **(1)** *La Podêțâ*, **(2)** *Pîrău la Podêțâ*, **(3)** *Drîmu la Podîțêțâ* Lun.

– Etim.: ent. **podețe**.

PODUL BLEBEI v. Blebea (1.e).

PODUL COTNĂRELULUI v. Cotnărelul (1.a).

PÓDUL CU DÍHORI (MNe) hodon. descr. Podul peste p. Nemțșor, situat în apropiere de gura P. Bourului. *Mă duc la Podul cu Dihori*. ANCH. MNe.

– Pron.: *Pódu cu Díhor*¹ MNe.

– Etim.: aici se ascundeau **dihori**.

PODUL CU ȘERPI v. Pârâul Șerpilor (1.a).

PÓDUL DE LA CÉNTRU (Pip) hodon. descr. Podul peste r. Neamț, situat la limita dintre s. Pipirig și s. Pâțâligeni, în dreptul confluenței P. Silei cu r. Neamț. *Am ajuns la Podul de la Centru*. ANCH. Pip.

– Pron.: *Pódu di la Șéntru* Pip.

– Etim.: perifr. motivată de situarea podului în apropiere de centrul comunei.

PODUL DE LA GURA SECULUI v. Secul (I.1.a).

PÓDUL DE PIÁTRĂ (Stă, Pîț) hodon. descr. Podul peste r. Neamț, situat la limita dintre s. Pâțâligeni și s. Stâncă, în dreptul gurii P. Străjii. *Am ajuns la Podul de Piatră*. ANCH. Stă.

– Pron.: *Pódu di Kátrâ* Stă.

– Etim.: podul este construit din beton.

PODUL DOBREANULUI v. Dobreanu (II.3).

PODUL DOBRENAȘULUI v. Dobreanu (II.5.b).

PÓDUL LA MÂNDROÁCĂ (Pip) hodon. pers. Podul peste r. Neamț, situat în apropiere de școala din Popeni. *Am ajuns la Podul la Mândroacă*. ANCH. Pip.

– Pron.: *Pódu la Mîndruácă* Pip.

– Etim.: de la un n. pers. **Mândroacă**, neid.

PODUL OZANEI v. **Ozana (1.b)**.

PODUL PESTE OZANĂ v. **Ozana (1.b)**.

PODUL PESTE PETRU-VODĂ v. **Petru-Vodă (2.a)**.

PODUL SCOBAI v. **Scobai (1.a)**.

POENILE FOCȘEI v. **Focșa (2)**.

POIÁNA ADĂSCĂLIȚEI (Nem) fiton. pers. Poiana situată pe D. Chiriacului. *Mă duc în Poiana Adăscăliței; am ajuns în dreptul Poienii Adăscăliței*. ANCH. Nem.

– Pron.: *Poiána Adăscăliți* Nem.

– Etim.: de la n. fam. **Adăscăliței**, existent și astăzi în s. Nem.

POIANA AGĂPIENI v. **Agăpeni (1.3)**.

POIANA AGĂPIENILOR v. **Agăpeni (1.3)**.

POIANA ARGELE v. **Argelele (1.b)**.

POIANA ARGELELE v. **Argelele (1.b)**.

POIANA ARȘIȚA CHIRIACULUI v. **Chiriac² (1.c)**.

POIANA ARȘIȚEI v. **Chiriac² (1.c)**.

POIÁNA ASCÚNSĂ (MNe) fiton. descr. Poiana situată pe Piciorul Liniei. *Mă duc în Poiana Ascunsă*. ANCH. MNe.

– Pron.: *Poiána Ascúnsă* MNe.

– Etim.: sint. motivată de faptul că poiana nu este vizibilă de departe.

POIANA BIVOLĂRIA v. **Bivolăria (1)**.

POIANA BIVOLULUI v. **Bivolul (3)**.

POIANA BRĂILEANCA v. **Brăileanca (3)**.

POIANA BUȘAGA v. **Bușaga (3)**.

POIANA BUȘEGUȚA v. **Bușaga (3)**.

POIÁNA CÁILOR (Dol) top. descr. **1**. Fiton. *Mă duc până în Poiana Cailor; am ajuns în marginea Poienii Cailor*. ANCH. Dol.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *deal*, în sint. heterof.) Muntele situat la S de mt. Branu, între cursul sup. al p. Mihăieț (V) și P. Stâncilor¹ (E). Cf. ANCH. Dol. – (Cu ent. *picior*) *Piciorul Cailor*. ATLAS MOLD. (1892).

b) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. heterof.) *Pădurea Cailor*. HARTA MIL. (1961), ANCH. Dol.

– Pron.: **(1)** *Poiána Cáilor*, **(1.a)** *Djálu Cáilor*, **(1.b)** *Pădúrija Cáilor* Dol.

– Etim.: în această poiană pasc caii.

POIANA CARPENU v. **Carpenu (1.2)**.

POIANA CĂRBUNA v. **Cărbuna (2.a)**.

POIÁNA CEA MÁRE (Bob) ⁺fiton. descr. Fostă poiană, plantată la sfârșitul sec. al XX-lea, situată pe Plaiul Bătrân, lângă malul st. al p. Dolița. *Mă duc în Poiana cea Mare*. ANCH. Bob.

– Pron.: *Poiána șe Mári* Bob.

– Etim.: sint. motivată de faptul că era cea mai mare poiană din această zonă.

POIANA CHIRIACU v. **Chiriac² (3)**.

POIANA CHIRIACULUI v. **Chiriac**² (3).
POIANA CHITA MARE v. **Chitele** (I.2.b).
POIANA CHITA MICĂ v. **Chitele** (I.3.a).
POIANA COARNELOR v. **Dealul Coarnelor** (1.a).
POIANA COTNĂRELULUI v. **Cotnărelul** (2.b).
POIANA CRUCII v. **Crucea**² (I.1.a).

POIÁNA CU CIOÁTE (MNe) fiton. descr. Poiana situată în apropiere de gura P. Afinișului. *Mă duc la Poiana cu Cioate; vin din marginea Poienii cu Cioate*. ANCH. MNe.

– Pron.: *Poiána cu Șqáti* MNe.

– Etim.: sint. motivată de faptul că au rămas, în urma defrișării, **cioatele**.

POIANA CURUL BRANULUI v. **Branu** (II.1.a).
POIANA DEALULUI VACILOR v. **Dealul Vacilor** (1.b).
POIANA DEALUL VACILOR v. **Dealul Vacilor** (1.b).
POIANA DE LA CRUCE v. **Crucea**¹ (1.c).
POIANA DE LA NIFON v. **Schitul lui Nifon** (I.1).
POIANA DOBREANULUI v. **Dobreanu** (I.2).
POIANA DOLIEI v. **Dolia** (I.1.d).
POIANA DOSUL TĂCIUNELUI v. **Obcina Tăciunelui** (I.2.a).
POIANA DRUGANULUI v. **Druganu**¹ (2.a).
POIANA EPĂRIEI v. **Iepăria** (I).
POIANA FOCȘEI v. **Focșa** (2).
POIANA GHIHOLĂRIA v. **Bivolăria** (1).
POIANA GRUMĂZESCU v. **Grumăzescu** (2).
POIANA GRUMĂZESCULUI v. **Grumăzescu** (2).
POIANA HĂLĂUCA v. **Hălăuca** (1.c).
POIANA IEPĂRIA v. **Iepăria** (I).

POIÁNA ILIÉNILOR (Bob) fiton. pers. Poiana situată pe Obcina Pițigăii, la obârșia P. Izvoarelor. *Mă duc în Poiana Ilienilor; am ajuns în marginea Poienii Ilienilor*. ANCH. Bob.

– Pron.: *Poiána Ilijénilor*. Bob.

– Etim.: de la n. fam. **Ilie**, frecvent în s. Boboiești.

POIANA LA LEMNĂRIE v. **Lemnăria** (1.a).
POIANA LA SCHITUL LUI NIFON v. **Schitul lui Nifon** (I.1).
POIANA LA SLATINĂ v. **Slatina**² (1.a).
POIANA LA TREPEDELE v. **Trapezele** (1).
POIANA LA TRAPEZOAEA v. **Trapezoaia** (1).
POIANA LUI ANTON v. **Anton** (3).
POIANA LUI CHIRIAC v. **Chiriac** (I.1.a).
POIANA LUI UREACLE v. **Poiana lui Ureche** (1).

POIÁNA LUI URÉCHE (VNe) top. pers. 1. Fiton. Poiana situată pe dreapta R. Neamț, între Valea Rea și P. Dobrului. **Урѣклева поаѣна** („[Am dat toată] poiana lui Ureacle”). DRH, A, II (1453), 35. *Poiana lui Ureche*. BOGDAN, S. (1742), 254, ARH. BUC. PL. 114 (1859). *Mă duc în Poiana lui*

Ureche; am ajuns în marginea Poienii lui Ureche. ANCH. VNe – (În sint. homof.) *Poiana Ureche.* ARH. COM. VNe 3 (1959).

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *coastă*, în sint. heterof.) Partea de N a Dealului Mare, unde este situată o parte a Poienii lui Ureche. ANCH. VNe. *Coasta Poieni Urechi.* ARH. COM. VNe 8 (1989). *Mă duc pe Coasta Poienii lui Ureche; am ajuns în marginea Coastei Poienii lui Ureche.* ANCH. VNe.

– Pron.: **(1)** *Poiana lu Uréki*, **(1.a)** *Cuasta Poieni lu Uréki* VNe.

– Etim.: de la numele proprietarului, **Ureche**. Forma *Poiana lui Ureacle* din actul de la 1453 poate fi considerată o dovadă a conservatorismului numelor de persoană, nu și pentru stadiul de evoluție fonetică în lexicul comun unde, la această dată, grupul consonantic *cl* evoluase la *k* (MOLDOVANU, C., 110–111).

POIANA LÚNGĂ (Bob) top. descr. **1.** Fiton. Poiana situată între izvoarele Cracului Mare și Cracului Mic. *Mă duc în Poiana Lungă.* ANCH. Bob.

a). P. polar. Oron. (Precedat de ent. *obcină*, în perifr.) Muntele situat la N de mt. Bivolul, între Cracul Mare (S), Cracul Mic (N) și obârșia [P. Nemțișorul] (V). *Mă duc pe Obcina la Poiana Lungă.* ANCH. Bob. – (În sint. heterof.) *Am ajuns în vârful Obcinii Poenii Lungi.* ANCH. Bob. – (În sint. homof.; silv.) *Obcina Poiana Lungă.* GHEORGHITĂ, C.P. (1922), h. ARH. OC. Pip. 5 (1987). – (Cu ent. *munte*, în sint. heterof.) *Muntele Poenii Lungi.* ICHIM, M. (1973), 186. – (Cu ent. *deal*, cu elipsa determinatului *poiană*) *Dealul Lung.* HARTA MIL. (1961),

b) P. difer. Fiton. (Precedat de ent. *cap*, în sint. heterof.) Partea de NE a Poenii Lungi. *Capul Poenii Lungi.* ARH. OC. Pip. 3 (1954).

c) P. difer. (Precedat de ent. *cozi*, în sint. heterof.) Partea de S, cea mai îndepărtată de sat, a Poenii Lungi. *Cozile Poenii Lungi.* ANCH. Bob.

– Pron.: **(1)** *Poiana Lúngâ* **(1.a)** *Ópsina la Poiana Lúngâ*, *Ópsina Poieni Lúnz*, **(1.c)** *Cózili Poieni Lúnz* Bob.

– Etim.: sint. motivată de dimensiunea poienii.

POIANA PIATRA LUI IEPURE v. **Vârful Piatra lui Iepure (1.a).**

POIANA PICIORUL CRUCEI v. **Crucea¹ (1.c).**

POIANA PICIORUL CRUCII v. **Crucea (I.1.a).**

POIANA PIȚIGĂII v. **Pițigaia (I.5).**

POIANA PLEȘU v. **Pleșul (1.b).**

POIANA PÓPII (VNe) fiton. descr. Poiana situată între P. Gămănuțului (V), r. Neamț (N) și În Fagi (SE). Cf. ARH. VNe 6 (1959). *Mă duc în Poiana Popii; am ajuns în marginea Poenii Popii.* ANCH. VNe.

– Pron.: *Poiana Pópi*. VNe.

– Etim.: terenul de aici a aparținut bisericii Adormirea Maicii Domnului.

POIANA PROCOVULUI v. **Schitul Pocrov (1.c).**

POIANA ROTUNDA v. **Poiana Rotundă (1).**

POIANA ROTÚNDĂ (VNe) top. descr. **1.** [†]Fiton. Fostă poiană de pe Pic. Rotund. *Poiana Rotunda.* NICODIM, M. (1897), CXXII, *ib.* (1899), CXXXVI. – (Cu ent. *platou*) *Platoul Rotunda.* BĂLAN, V. (2001), 109.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) *Piciorul Rotund.* ARH. OC. TGN. 11 (1914), *ib.* 4 (1987), *ib.* 10 (1998), ANCH. VNe.

b) P. polar. Hidron. *Rotunda*. ARH. OC. TGN. 11 (1914), *ib.* 4 (1987), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Pârâul Rotunda*. ANCH. VNe.

– Pron.: (a) *Kíșóru Rotúnd*, (b) *Pîrâșu Rotúnda*. VNe.

– Etim.: prob. că poiana era **rotundă**.

POIANA RUSULUI¹ v. **Dealul Rusului (I.3)**.

POIÁNA RÚSULUI² (TgN) fiton. pers. Terenul dintre La Calapod (N), r. Neamț (S) și Drumul Blebei (E). Cf. ARH. BUC. REF. 1864, dos. 1010 (1864), 54^v, ARH. TgN. 4 (1959). *Mă duc în Poiana Rusului; am ajuns la Marginea Poienii Rusului*. ANCH. TgN.

– Pron.: *Poiána Rúsula* TgN.

– Etim.: de la n. fam. **Rusu**, fost proprietar al acestui teren.

POIANA RUSU MIC v. **Dealul Rusului (I.2.a)**.

POIANA SÂRBIA v. **Sârbia (1)**.

POIANA SÂRBU v. **Sârbu (2)**.

POIANA SÂRBULUI v. **Sârbu (2)**.

POIANA SÂRGHIA MARE v. **Sârbia (1)**.

POIANA SÂRGHIA MICĂ v. **Sârbia (1.a)**.

POIANA SÂRGHIA v. **Sârbia (1)**.

POIANA SCHITUL LUI NIFON v. **Schitul lui Nifon (I.1)**.

POIANA SECULUI v. **Secul (I.3.f)**.

POIANA SERGHIEI v. **Sârbia (1)**.

POIANA SLATINEI v. **Slatina¹ (1)**.

POIANA SLATINEI v. **Slatina² (1.a)**.

POIANA SLÁTIOARA v. **Slatina¹ (1)**.

POIANA STÂNA MĂNĂSTIRII v. **Stâna Mănăstirii² (1.a)**.

POIANA STRUGĂRIEI v. **Strugăria (3)**.

POIANA TĂCIUNELE v. **Obcina Tăciunelui (I.2)**.

POIANA TĂCIUNELUI v. **Obcina Tăciunelui (I.2)**.

POIANA TÂRGULUI v. **Târgul Neamț (A.III)**.

POIANA TRAPEDELI v. **Trapezele (1)**.

POIANA TRAPEZĂRILOR v. **Trapezările (1)**.

POIANA TRAPEZOIU v. **Trapezoaia (1)**.

– Etim.: acolo se făcea var.

POIANA URECHE v. **Poiana lui Ureche (1)**.

POIANA URSOAIA v. **Ursoaia (I.2)**.

POIÁNA VĂRĂRIEI (VNe) fiton. descr. Poiana de pe Piciorul Vasanu, situată în imediata apropiere a Mănăstirii Neamț. *Mă duc în Poiana Vărăriei; am ajuns în marginea Poienii Vărăriei*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Poiána Vărării* VNe.

POIÉNILE GRÁJDURILOR (MNe) fiton. descr. Poienile situate pe coasta de S a D. Brăilencei. Cf. NICODIM, M. (1899), CXXXV, ANCH. VNe. – (Cu elipsa ent.) *Grajdurile*. NICODIM, M. (1869), LXXXVII. *În Grajduri sub Brăileanca*. NICODIM, M. (1873), XCI.

– Pron.: *Poiénili Grájdurilor* VNe.

– Etim.: aici au fost **grajdurile** Cerbăriei.

POIENILE SLATINA v. **Slatina**² (1.a).

POIENIȚA LUI ȚUCĂ (Nem) fiton. descr. Poi. situată pe D. Chiriacului, lângă Toaca Groșenilor. *Mă duc în Poienița lui Țucă; am ajuns în dreptul Poieniței lui Țucă.* ANCH. Nem.

– Pron.: *Poienița lu Țucă* Nem.

– Etim.: de la un n. pers., neid.

POMÉTEA (TgN) top. descr. **1.** Oicon. Cartierul, fost sat, în partea de N a or. Târgul Neamț, la E de D. Cetății. *Pometele.* TTRM I₂ (1774), 925/2. *Pometii.* TTRM I₂ (1846), 925/2. *Pometii.* [sic] ARH. BUC. PL. 116 (1846). *Pometi.* ARH. TgN. 1 (1870). *Pometea.* ARH. TgN. 2 (1959). *Mă duc în Pomete; am ajuns în marginea Pometei.* ANCH. TgN. – (Precedat de ent. *sat*, în sint. homof.) *Satul Pometili.* UNGUREANU, I.C.D. (1814), 5. *Satul Pometele.* *Ib.* (1820), 8. *Satu Pometi.* ARH. BUC., PL. NMT., 109 (1840–1850). *Satul Pometea.* CREȚULESCU, J. (1904), 69. – (Precedat de en. *mahala*, în perifr.) *Tălpălarii din Mahalaua dinspre Pometi.* UNGUREANU, I.C.D. (1830), 14. – (În sint. homof.) *Mahalaua Pometele.* TTRM I₂ (1856), 925/2. *Mahalaua Pometea de sub Cociorva.* CREANGĂ, O., I (1880–1888), 193. *Pometa, trup (mahala) din orașul Neamț.* DGN (1890), 317. – (În formulări metalingvistice) *Lăcuiitorii mahalalelor Târgului-Neamțului numite Pometele [...].* UNGUREANU, I.C.D. (1836), 25.

a) P. polar. Reper topon. (Precedat de ent. *barieră*, în sint. homof.) Punctul de intrare în Târgul Neamț dinspre s. Pometea. *Bariera Pomete.* ARH. TgN. 1 (1870).

b) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *izlaz*, în sint. homof.) Imașul pentru vite situat la N de Pometea. *Merg pe Izlazul Pometea; am ajuns în marginea Izlazului Pometea.* ANCH. TgN. ◊ (Cu determin. sufixat) *Izlazul Pometenilor.* ANCH. TgN. – (Precedat de ent. *imaș*, cu elipsa determin.) *În Imașu.* ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1010 (1881), 45^r.

c) P. polar. ⁺Fiton. Prob. terenul arabil al locuitorilor din Pometea. *Câmpul Pometenilor.* ARH. BUC, PL. NMT., 109/1840–1850.

– Pron.: **(1)** *Poméția* (D.-G. *Poméțî*), **(1.b)** *Islăzu Poméția, Islăzu Poméțanilor* TgN.

– Etim.: varianta regională **pomete** a ent. **pomet** ‘grădină cu pomi fructiferi, livadă’ (cf. DLR); forma *pomete* a fost considerată ca fiind de gen feminin și articulată cu art. hot. *-a*. **(1.b)** Cu suf. col. *-eni*, desemnând locuitorii cartierului Pometea.

POMETELE v. **Pometea** (1).

POMETI v. **Pometea** (1).

PÓPA (MNe) centru de polar. topon. pers. **1.** Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de E a mt. Dobreanu, între P. cu Zimț și P. Popii. *Piciorul Popii.* ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998), ANCH. MNe. – (Cu determinantul la pl.) *Piciorul Popilor.* ARH. OC. TgN. 2 (1976), ANCH. MNe.

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Cracul P. Magherniței, care izvorăște de sub Obcina Dobreanului, între P. cu Zimț și P. Chiriac. *Pârâul Popii.* ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 10 (1998), ANCH. MNe.

– Pron.: **(1)** *Pîrău Póki* **(2)** *Kișóru Póki* MNe.

– Etim.: probabil aici era chilia unui călugăr (popular, **popă**).

POPENII (Pip) oicon. pers. Fost s., azi cătun al. s. Pipirigul. GHEORGHITĂ, C. (1936), 18, TTRM I₂ (1954), 927/2. *Locuiește în Popeni*. Pip.

– Pron.: *Popieni* Pip.

– Etim.: n. fam. **Popa**, prezentă în această parte de sat.

PRĂUTEȘTI v. **Preuteștii (1)**.

PREOTEȘTII v. **Preuteștii (1)**.

PREUTÉȘTII (Pre) top. pers. **1**. Oicon. (Precedat de ent. *sat*, în sint. homof.)

Satul situat pe dr. r. Moldova, la cca 3 km NV de locul de vărsare a r. Neamț în r. Moldova. *Acel vinovat a fost din satul Preutești*. DIR, A, XVII-II (1610), 326 (trad. ed.). *Satul Preutești al doamnei Roxanda*, CDM IV (1679), 95, *ib.* (1685), 207. *Satul Preutești de pe apa Moldovei*. *Ib.* (1690), 281. *La satul Preuteștii (al lui Iosif vtori logofătul)* COND. MAV., I (<1741>), 70. – (Cu elipsa ent.) *Preutești*. CANTEMIR, D. (1716), h. *Preoteștii*. CODRESCU, U. VII (1803), 258. *Priutești*. GIURESCU, P. (1835), 254. *Prăutești*. ARH. BUC. PL. 35 (1842). *Preutești*. FRUNZESCU, D. (1872), 379, DGN (1890), 319, TTRM I₂ (1772), 942/2. Cf. DRA (1743), 272. *Mă duc la Preutești, am ajuns în marginea Preuteștilor*. Tim.

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Drumul care merge din marginea de NE a s. Timișești până în s. Preutești. *Drumul Preuteștilor*. Tim.

– Pron.: **(1)** *Preuțiești*, **(1.a)** *Drúmu Preuțieștilor* Tim.

– Etim.: prob. un n. pers. **Preotu** + suf. col. **-ești**.

PRISÁCA (Zvo) fiton. descr. Terenul arabil situat la SE de s. Zvorănești. Cf. HARTA MIL. (1961), ANCH. Zvo.

– Pron.: *La Prisácâ* Zvo.

– Etim.: ent. **prisacă** în funcție topon. Prisaca a aparținut Mănăstirii Neamț.

PRISOSUL BRANULUI v. **Branu (II.3.a)**.

PRIUTEȘTI v. **Preutești (1)**.

PROCOV v. **Schitul Pocrov (1)**.

PROCOVÉNI (Plă) fiton. descr. Terenul arabil situat între La Hatic (V), r. Neamț (S), Bicăzeni (E) și șoseaua Timișești – Târgul Neamț (N). *Mă duc în Procoveni; am ajuns în marginea Procovenilor*. ANCH. Plă.

– Pron.: *Procoveni* Plă.

– Etim.: de la n. grup **procoveni**, desemnând călugării de la Schitul Pocrov, care lucrau pământul de aici.

PRUND v. **Prundul**.

PRUNDIȘUL UZANA v. **Ozana (1.a)**.

PRUNDUL (Pre) fiton. descr. (De obicei în sint. prep. *În Prund*) Terenul situat între s. Preutești (V) și r. Moldova (E). *În Prund*. ANCH. Pre. – (Nearctic.; ofic.) *Prund*. ARH. COM. Tim. 1 (1959).

– Pron.: *Prúndu*, *La Prúnd* Pre.

– Etim.: ent. **prund** în funcție topon.

PRUNDUL NEMȚIȘOR v. **Târgul Neamț (A.I.3.b)**.

PRUNDUL OZANEI v. **Ozana (1.a)**.

PUSTIÁNU (VNe) centru de polar. topon. **1.** Hidron. Afl. st. al p. Secul, între Pic. Dohotăriei (S) și P. Vasanului (N), care izvorăște de sub Obcina Tăciunelui. *Pustianu*. ARH. OC. TgN. 11 (1914), *ib.* 4 (1987), *ib.* 10 (1998), ANCH. VNe. *Mă duc pe Pârâul Pustianu*. ANCH. VNe.

2. Oron. (Precedat de ent. *deal*, în sint. homof.) *Dealul Pustiana*. ATLAS MOLD. (1892). *Dealul Pisteana*. [sic!] HARTA MIL. (1961). – (Cu ent. *picior*) *Piciorul Pustianu*. ARH. OC. TgN. 11 (1914), *ib.* 4 (1987), *ib.* 10 (1998), ANCH. VNe, ANCH. VNe. –

– Pron.: **(1)** *Pîrâyu Pustiánu*, **(2)** *Kíšóru Pustiánu* VNe.

– Etim.: prob. de la n. pers. **Pustianu**.

PUTUROSUL v. **Pârâul Puturos (1).**

RĂDENII (Plu) top. pers. **1.** Oicon. (Vechi) Tărătenii. *Teneeny* oder *Redenii*. OTZELLOVITZ (1790), 58, TTRM I₂ (1790), 1178/2.

– Etim.: prob. de la un antrop. **Radu**.

RĂSCOÁLELE (Plu) top. descr. **1.** Oron. Muntele situat la S de mt. Hălăuca, între p. Slatina¹ (N), p. Petru-Vodă (SE) și [p. Bolătău] (SV). *La Răscoale*. DRH, A, XXI (1632), 192 (trad.), *ib.* XXII (1964), 17 (trad.). **РАЖЕ ДО РЪСКОЛЕ** („până la Răscoale”). DRH, A, XXI (1632), 220, *ib.* XXII (1634), 149, *ib.* (1634), 157. – (Precedat de ent.cu sems oronimic, în sint. homof.) *Obcina Răscoalelor*. GHEORGHITĂ, C.P. (1922), h. *Muntele Răscoalele*. NICODIM, M. (1929), CLXVI, HARTA MIL. (1961). *Piciorul Răscoale*. ARH. OC. Pip. 7 (1997). *Mă duc pe Muntele Răscoalele; am ajuns în vârful Răscoalele*. ANCH. Plu.

a) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. dr. al p. Slatina¹, între P. Răclăriei (V) și P. Arșitei Pârliturii (V). *Pârâul Răscoalelor*. GHEORGHITĂ, C.P. (1922), h. *Pârâul Răscoalei*. ARH. OC. Pip. 7 (1997), ANCH. Plu.

b) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. homof.) Vârful mt. Răscoalele, la obârșia p. Răscoalei. *Vârful Răscoale*. ARH. OC. Pip. 6 (1997), *ib.* 7 (1997). *Vârful Răscoalei*. ANCH. Plu.

– Pron.: **(1)** *Múntili Răscuáli*, **(1.a)** *Pîrâyu Răscuáli*, **(1.b)** *Vîrvu Răscuáli* Plu.

– Etim.: pe acest munte se făcea toamna **răscoala** (împărțirea) oilor.

RĂZEȘIA (Pre) fiton. descr. (Uneori în sint. *La Răzeșie*) Terenul arabil și cu pășune aflat la N de s. Dumbrava, între pădurea Făgețel (NV), la Bălușeni (S) și pădurea Coverca (E). *Răzășie*. ARH. COM. Tim. 1 (1959). *Mă duc la Răzeșie; am ajuns în marginea Răzeșiei*. ANCH. Pre, Tim.

– Pron.: *Răzășîia*, *Răzășîii* Dum.

– Etim.: apel **răzeșie** în funcție topon.

RÂPA CETĂȚII v. **Târgul Neamț (A.II.6).**

RÂPA COASTEI TÂRDEI v. **Țârdea (1.b).**

RÂPA CORÓIULUI (VNe) top. pers. **1.** Cremnon. Râpa de pe mt. Sihla, în apropiere de Schitul Sihlei. *Am ajuns la Râpa Coroiului*. ANCH. VNe. – (Cu genitiv analitic) *Râpa lui Coroi*. ARH. MÂN. SIH. 1 (1950). – (Cu ent. *prăpastie*, în sint. homof.) *Prăpastia Coroiu*. DGN (1890), 129. s

a) P. polar. Fiton. (precedat de ent. *pădure*, în sint. homof.) Pădurea situată în apropierea Râpei Coroiului. *Mă duc în Pădurea Râpa Coroiului*. ANCH. VNe.

– Pron.: **(1)** *Rîpa Coróiulu*, **(1.a)** *Pădúria Rîpa Coróiulu* VNe.

– Etim.: de la n. pers. **Coroi**. În legătură cu acest top. circulă două legende populare: a) aici se ascundeau odinioară tâlharii; b) un boier Coroi ar fi căzut în râpa care îi poartă acum numele.

RÂPA CU GROHOTIȘ v. **La Grohotiș**.

RÂPA LA CETATE v. **Târgul Neamț (A.II.6)**.

RÂPA LUI BEJÁN (Pip) cremnon. pers. Râpa din marginea de NE a d. Cotnărelul. *Am ajuns la Râpa lui Bejan*. ANCH. Pip.

– Pron.: *Rîpa lu Beján* Pip.

– Etim.: de la n. pers. **Bejan**, care are pământ acolo.

RÂPA LUI COROI v. **Râpa Coroiului (1)**.

RÂPA PÓPII (Pip) cremnon. descr. Râpa din marginea de NE a d. Cotnărelul, la V de Râpa lui Bejan. *Mă duc la Râpa Popii*. ANCH. Pip.

– Pron.: *Rîpa Pókí* Pip.

– Etim.: pământul < de aici aparține bisericii.

RÂUL NEMȚIȘORUL v. **Târgul Neamț (A.I.3)**.

RÂUL PEPERIGUL v. **Pipirigul (I)**.

RÂUL PLOTONULUI v. **Plutonul (I)**.

REDENII v. **Rădenii**.

RÉDIUL (VNe) top. descr. **1**. ⁺Fiton. Fostă pădurice situată la E de satul VNe. Cf. ARH. COM. VNe 1 (1959).

a) P. difer. Fiton. (În compus) Partea de S. a Rediului situată în apropiere de Coasta Arinilor. *Rediu-Arini*. ARH. COM. VNe 6 (1959).

b) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *țarnă*, în sint. heterof.) Terenul arabil rezultat în urma defrișării Rediului (1). *Mă duc la Țarina Rediului; am ajuns în marginea Țarinei Rediului*. ANCH. VNe.

c) P. polar. (Precedat de ent. *țintirim*, în perifr.) Fost cimitir (al stiliștilor) din partea de E a s. Vânătorii-Neamț, unde odinioară a fost o parte din Rediu (1), în prezent mutat lângă biserică. *Mă duc la Țintirimul din Rediu*. ANCH. VNe. – (Cu elipsa determinantului) *La Țintirim*. ANCH. VNe.

– Pron.: **(1.b)** *Țarna Rădju* **(1.c)** *La Țintirimu din Rădju*, *La Țintirim* Vne.

– Etim.: apel. **rediu** ‘pădure mică și tânără’.

REDIU-ARINI v. **Rediul (1.a)**.

REZERVAȚIA DE ZIMBRI „DRAGOȘ VODĂ” (MNe) fiton. encom. (Rar; ofic.) Zimbrăria. *Rezervația de Zimbri*. DGR II (2009), 763. Cf. ANCH. VNe.

– Etim.: de la apel **rezervație**.

ROTUNDA v. **Poiana Rotundă (1.b)**.

RUÍNELE CAZEMÁTELOR (Dum) reper topon. Punct situat SE de s. Dumbrava, la E de Herghelie. Cf. ANCH. Dum.

– Pron.: *Ruínili Cazemátilor*. Dum.

– Etim.: se flă aici niște **ruine** ale cazematelor din timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

RÚNCUL (Pip) top. descr. **1**. Oron. (De obicei în sint. *La Runc*) Fâneța și imașul de pe fața de N a d. Cotnărelul, între P. Cujbei (V) și Râpa Popii (E). *Mă duc*

la Runc; am ajuns în marginea Runcului. ANCH. Pip. – (Precedat de ent. *imaș*, în sint. homof.) *Imaș Runcul.* ANCH. Pip.

a) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. dr. al r. Neamț, care izvorăște de sub d. Cotnărelul și străbate Runcul (1). *Pârâul Runcului.* ANCH. Pip. – (În sint. homof.) *Pârâul Runcu.* DGN (1890), 337.

– Pron.: **(1)** *La Ruņc, Nimășu Rúnçulu, (1.a) Pîrău Rúnçulu* Pip.

– Etim.: ent. **runc** în funcție topon. Și astăzi versantul sud-estic al m. este folosit ca pășune și loc de fînaț.

RUPTŪRA (Plu) top. descr. **1.** Cremnon. (Uneori în sint. *La Ruptură*) Terenul abrupt de pe Obcina Hangului, la obârșia p. Mihăieț. Cf. ANCH. Plu.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de E a Obcinii Hangului, între p. Druganu (V) și p. Ruptura (E). *Piciorul Rupturii.* ANCH. Plu.

b) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) *Mă duc pe Pârâul Rupturii.* ANCH. Plu. – (În sint. homof.; silv.) *Pârâul Ruptura.* ARH. OC. Pip. 7 (1997).

– Pron.: **(1)** *Ruptúra, La Ruptúrâ, (1.a) Kîșóru Ruptúri, (1.b) Pîrău Ruptúri* Plu.

– Etim.: terenul este abrupt, cu alunecări de teren.

RŪSU v. **Dealul Rusului (I).**

RUSU-MARE v. **Dealul Rusului (I).**

⁺**SAIVÁNELE** (HuN) reper topon. (De obicei în sint. *La Saivane*) Fostele adăposturi pentru animalele C.A.P.-ului, situate pe malul st. al Văii Seci, lângă Tarlăua Valea Seacă (N și E) și Cotul Buhaiului (V). *Mă duc la Saivane; am ajuns în marginea Saivanelor.* ANCH. Hum.

– Pron.: *Sajvánili, La Sajváni* Hum.

– Etim.: apel. **saivan**, în funcție topon.

SÁSCA (Lun) top. descr. **I.** Hidron. Afl. st. al p. Nemțisorul, între P. Nebunului (V) și P. lui Stan (E), care izvorăște din d. Slatina. *Sasca.* Lun. – (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) *Pârâul Sasca.* DGN (1890), ARH. VNe 3 (1959), DUMITROAIA, C. (2000), 142), ANCH. Lun. – (În sint. heterof.) *Pârâul Săștii.* Lun.

1. P. difer. Hidron. și oicon. (Precedat de ent. *gură*, în sint. heterof.) Zona de vărsare a p. Sasca. **на оүстие Саскѣ** (*Gura Sascăi*) DRH, A, II (1453), 34, COSTĂCHESCU, D.S, II (1453), 445. *Gura Săștii.* Lun.

a) P. ext. Oicon. Partea s. Lunca din apropiere de Gura Săștii (**2**). *Gura Săștii.* Lun.

2. P. polar. Oron. (Cu ent. *piatră*, în sint. heterof.) Stânca de pe Culmea Neamțului, situată lângă izvorul p. Sasca. *Piatra Săștii.* ANCH. Lun, Cf. COJOCARU, S. (2006), 14.

a) P. polar. Oron. (Cu ent. *picior*, în sint. homof.) Ramificația Culmii Neamțului, ce coboară de sub Piatra Săștii, alături cu P. Sasca. *Piciorul Piatra Sasca.* ARH. OC. TgN. 8 (1998), ANCH. Lun.

– Pron.: **(1)** *Pîrău Sásca (Săști), (2) Gúra Săști, (3) Kátra Săști, (3.a) Kîșóru Kátra Sásca.* Lun.

– Etim.: ucr. **Sas-ka** „(valea) sașilor”, cf. TTM, I₄, LII/1.

SATUL BĂBOEȘTI v. **Boboiești (1)**.

SATUL BLEBEA v. **Blebea (1)**.

SATUL DREHUȚA v. **Drehuța (1)**.

SATUL DUMBRAVA v. **Dumbrava²**.

SATUL GRAȘII v. **Grașii (1)**.

SATUL HUMULEȘTII v. **Humuleștii (1)**.

SATUL LEGHIN v. **Leghin (1.b)**.

SÁTUL NOU (HuN) oicon. descr. (Vechi; pop.) Humuleștii-Noi. Cf. ANCH.

Hum.

– Pron.: *Sátu Nou*. Hum.

– Etim.: prin opoz. cu Humuleștii, considerat „satul vechi”.

SATUL PĂRĂUL URSULUI v. **Pârâul Ursului² (1.a)**.

SATUL PEPERIGUL v. **Pipirigul (I.2)**.

SATUL PIPIRIGUL v. **Pipirigul (I.2)**.

SATUL PIȚIGĂLENI v. **Pățâlgieni**.

SATUL PLOTUN v. **Plutonul (I.1)**.

SATUL PLUTON v. **Plutonul (I.1)**.

SATUL POMETELE v. **Pometea (1)**.

SATUL POMETILI v. **Pometea (1)**.

SATUL PREUTEȘTI v. **Preutești (1)**.

SATUL TĂRĂȚENI v. **Tărățenii (1)**.

SATUL VÂNĂTORII v. **Vânătorii-Neamț**.

SATUL ZREHUȚA v. **Drehuța (1)**.

SATU POMETI v. **Pometea (1)**.

SĂCUL v. **Secul (I)**.

SĂCUL v. **Secul (I.3)**.

SĂHĂSTRIA SĂCULUI v. **Secul (I.3.c)**.

SĂHĂSTRIA ȚIHLA v. **Sihla (1.c)**.

SĂSCUȚA top. pers. **1**. Hidron. Afl. dr. al r. Neamț, la V de p. Secul, care izvorăște de sub Bâtcile Focșei. *Mă duc pe Săscauța; am ajuns la gura Săscauței*. VNe. – (Precedat de ent. *topliță*, în sint. homof.) *Toplița Săscauța*. ARH. OC. Pip. 1 (1911). – (Cu ent. *pârâu* sau *apă*) *Pârâul Săscauța*. GHEORGHIȚĂ, C.P. (1922), h, ARH. OC. TgN. 4 (1987), *ib.* 9 (1998), *ib.* 10 (1998). *Pe firul apei Săscauța*. ARH. MĂN. SIH. 1 (1950) *Am ajuns la gura Pârâului Săscauța*. ANCH. VNe. *P[ârâul] Secuța*. [sic] HARTA MIL. (1962).

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Drumul care merge alături cu Pârâul Săscauța. *Mergi pe Drumul Săscauței*. VNe.

b) P. polar. Oron. (precedat de ent. *obcină*, în sint. homof.) Ramificația de NE a d. Focșei, între P. Comorii (V) și p. Săscauța (E). *Obcina Săscauța*. ARH. OC. TgN. 4 (1987), ARH. OC. Pip. 6 (1997), ARH. OC. TgN. 9 (1998), *ib.* 10 (1998).

– Pron.: **(1) (1.a)** *Drîmu Săscuți* VNe.

– Etim.: **Sasca** ‘Pârâul Sasului’ + suf. dimin. **-uța**.

SĂHĂSTRIA SĂCULUI v. **Secul (I.3.c)**.

SÂRBIA (VNe) fiton. pers. **1.** Fiton. Poiana situată pe Obcina Agapia Veche, în aproaiere de vf. Secul. În *Sârghia*. NICODIM, M. (1873), XCIV, *ib.* (1929), CLXIII. *Merge din fundul Pahomiei până la Sârghia*. NICODIM, M. (1933), CLXX. – (Cu ent. *poiană*, în sint. heterof.) *Poiana Serghiei*. NICODIM, M. (1899), CXXXVI. – (În sint. homof.) *Poiana Sârghia*. NICODIM, M. (1897), CXXII. *Poenele Sârbia și Pahomia*. *Ib.* (1899), CXXXII. *Sârbia*. ARH. OC. TgN. 11 (1914). – (Cu determinantul *mare*) *Sârghia Mare*. ARH. BUC., PL. 114 (1859), ARH. MĂN. SIH. 2 (1950). – (Cu ent. *poiană*) *Poiana Sârghia Mare*. ARH. MĂN. SIH. 1 (1950). *Mă duc în Poiana Sârghia Mare*. ANCH. VNe.

a) P. difer. Fiton. (Cu determ. *mică*, în opoz. echipol. cu *Sârbia Mare* din apropiere) Poiana situată pe Obcina Agapia Veche, la S de poiana Sârbia Mare. *Sârbia Mică*. ARH. BUC. PL. 114 (1859). *Sârghia Mică*. ARH. MĂN. SIH. 2 (1950). – (Cu ent. *poiană*, în sint. homof.) *Poiana Sârghia Mică*. ARH. MĂN. SIH. 1 (1950).

– Pron.: **(1)** *Poiana Sîrg'ia Mări* VNe.

– Etim.: prob. de la n. pers. **Sârbu** (poate același de la care s-a format și oronimul Pic. Sârbului, desemnând ramificația de N a obcinii Sihla), acordat în gen cu ent. *poiană*. Forma actuală, *Sârghia*, a rezultat în urma palatalizării bilabialei *b*.

SÂRBIA v. **Sârbia (1).**

SÂRBIA MICĂ v. **Sârbia (1.a).**

SÂRBULU (Dol) centru de polar. topon. pers. **1.** Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de V a mt. Stâna Mănăstirii, între P. Stîncilor (S) și p. Mihăieșul Sec (N). *Piciorul Sârbului*. ARH. OC. Pip. 2 (1944), ARH. COM. Pip. 1 (1959), *ib.* 6 (1959), ANCH. Dol. – (Cu elipsa ent.) *Sârbu*. ARH. COM. Pip. 1 (1959), *ib.* 4 (1959).

2. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. homof.) Poiana de pe Pic. Sârbului. *Poiana Sârbu*. HARTA MIL. (1961). *Poiana Sârbului*. ANCH. Dol.

– Pron.: **(1)** *Kișóru Sîrbulu*, **(2)** *Poiana Sîrbulu* Dol.

– Etim.: prob. de la n. pers. **Sârbu**.

SÂRGHIA MARE v. **Sârbia (1).**

SÂRGHIA MICĂ v. **Sârbia (1.a).**

SÂRGHIA v. **Sârbia (1).**

SCHASTRIA v. **Secul (1.3.c).**

SCHIT SĂHLA v. **Sihla (1.c).**

SCHITENII v. **Măneștii (1).**

SCHITUL v. **Măneștii (1).**

SCHITUL CĂRBUNA v. **Cărbuna (2.c).**

SCHITUL DOBRU v. **Dobru (1.b).**

SCHITUL ICOANA¹ v. **Schitul Icoanei¹ (1).**

SCHITUL ICOANA² v. **Schitul Icoanei².**

SCHÍTUL ICOÁNA NOUÁ (MNe) oicon. encom. Schitul situat în apropiere de confluența p. Bivolul cu p. Nemțișorul; (vechi) Schitul Icoanei², (rar) *Schitul La Rusu*. *Mă duc la Schitul Icoana Nouă*. MNe, VNe.

– Pron.: *Skítu Icuána Nouă* MNe, VNe.

– Etim.: nume rezultat în urma procesului de difer. (în opoz. cu *Schitul Icoana Veche*).

SCHITUL ICOANA VECHE oicon. encom. (Nou) Schitul Icoanei¹.

– Pron.: *Skítu Icuána Vékí* MNe.

– Etim.: nume rezultat în urma procesului de difer. (în opoz. cu *Schitul Icoana Nouă*).

SCHÍTUL ICOÁNEI¹ (MNe) top. encom. **1.** Oicon. Schitul situat la poalele Piciorului Afinișului; (nou) *Schitul Icoana Veche*. – (În sint. homof.) *Ruinele Schitului Icoana*. HARTA MIL. (1961).

a) P. polar. Hidron. (Cu elipsa ent. *schit*, precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. dr. al p. Nemțișorul, între P. lui Bulai (V) și P. Afinișului (E), în apropiere de schitul Icoana Veche. *Pârâul Icoanei*. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), MNe.

– Pron.: **(1.a)** *Pîrâyyu Icuáni* MNe.

– Etim.: conform tradiției pop., schitul a fost construit pe locul unde, în 1821, călugării de la Mănăstirea Neamț ar fi ascuns o icoană și alte obiecte de preț. Schitul s-a desființat la mijlocul secolului trecut, din cauza unor alunecări de teren, iar după 1990 lăcașul a fost refăcut și denumit *Icoana Veche*, deoarece la mijlocul secolului al XX-lea, după desființarea schitului Icoana, la circa 1 km vest, a fost construit un nou schit: *Schitul Icoana Nouă*.

SCHÍTUL ICOÁNEI² (MNe) top. encom. Schitul Icoana Nouă. – (În sint. homof.) *Schitul Icoana*. HARTA MIL. (1961), ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), MNe.

– Pron.: *Skítu Icuáni²* MNe.

– Etim.: schitul a fost construit la mijlocul secolului al XX-lea, în apropiere de fostul schit Icoana¹, care se dărâmasese.

SCHITUL LA RUSU v. **Schitul Icoana Nouă; Dealul Rusului (I.3.a).**

SCHÍTUL LUI NÍFON top. pers. **I.** ⁺Oicon. Fost schit situat pe ramificația de S a D. Focșei. Cf. BĂLAN, V. (2001), 100, ANCH. VNe. – (În sint. homof.) *Schitul Nifon*. CREȚULESCU, J. (1904), 69, UDIȘTEANU, G. (1939), 53.

1. P. polar. (Precedat de ent. *poiană*, în sint.) *Poiana Schitul lui Nifon*. NICODIM, M. (1899), CXXXVI. – (Cu elipsa ent. *schit*, în perifr.) *Poiana de la Nifon*. UDIȘTEANU, G. (1939), 54. – (În perifr.) *Mă duc în Poiana la Schitul lui Nifon*. ANCH. VNe.

2. P. polar. Oron. (Precedat de ent. *deal*, în sint. homof.) Ramificația de S a D. Focșei. *Dealul Nifon*. HARTA MIL. (1961), ANCH. Leg., VNe.

a) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. homof.) *Vârful Nifon*. ATLAS MOLD. (1892).

b) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. dr. al p. Dumesnicul, care izvorăște de sub D. Nifon. *Mă duc pe Pârâul lui Nifon*. ANCH. Leg.

– Pron.: **(I)** *Skítu lu Nifón*, **(I.1)** *Poiána la Skítu lu Nifón* VNe, **(I)** *Diálu Nifón* Leg, VNe, **(I.2.b)** *Pîrâyyu lu Nifón* Leg.

– Etim.: schitul a fost întemeiat în secolul al XVII-lea de călugărul **Nifon**; a fost distrus în sec. al XX-lea (cf. UDIȘTEANU, G., 54, BĂLAN, V., 100), iar astăzi s-a început reconstrucția sa.

SCHITUL LUI ZOSIM (VNe) top. pers. (Vechi) Mănăstirea Secul. *Schitul lui Zosin*. DIR, A, XVI, III (158521591), 267 (trad. ed.). *Sfântul schit al lui Zosim*. DIR, A, XVI, III (1589), 445 (trad. ed.). – (Cu apel. *sihăstrie*) *Sihăstria lui Zosima*. BĂLAN, V. (2001), 85. – (În sint. homof.) *Schitul Zosim*. CDM I (1588), 200. *Al schitului Zosim sălășluitor la Secul* DIR, A, XVI, IV (1591), 37 (trad. ed.). *Sfântul schit Zosima*. DIR, A, XVI, IV (1598), 227 (trad. ed.). – (În formulări metalingvistice) *În sfânta mănăstire numită schitul Zosin*. DIR, A, XVI, III (1585–1591), 267 (trad. ed), *ib.* XVI, III (1588), 380, *ib.*, XVI, IV (1596), 139 (trad. ed.), *ib.* XVI, IV (1598), 227. *Mănăstirea ce se cheamă a lui Zosim*. CDM I (1587), 198 (rez.). *Sfânta mănăstire numită schitul lui Zosin*. DIR, A, XVI, IV (1596), 139 (trad. ed.).

– Etim.: de la n. pers. **Zosim**. Alexandru A. GONȚA, A., 702–704, cercetând documentele din epocă, în care nu află menționat niciun călugăr cu acest nume, consideră că Zosin ar fi fost un vistiernic la Ocne, care a obținut de la Alexandru Lăpușneanu un act de danie pentru vatra schitului pe care îl va ridica și înzestra pe cheltuiala sa în a doua jumătate a secolului al XVI-lea.

SCHITUL MĂNEȘTI v. **Măneștii (1)**.

SCHITUL NIFON v. **Schitul lui Nifon (I)**.

SCHITUL PÓCROV top. encom. **1**. Oicon. Schitul situat pe D. Brăilencei, la cca 500 m V de vf. Brăileanca. *Schitul Procop* [sic]. DGN (1890), 320. *Schitul Procov*. DGN (1890), 321, MĂTASĂ, C.J.N. (1929), 166, ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 5 (1997), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998), ANCH. MNe. – (În construcții pretoponimice) *La sfânta sihăstrie ce să zice a episcopului Pahomie [...] unde este hramul Procovul preasfintei și preacuratei de Dumnezeu născătoarii și pururea fecioara Marie*. COND. MAV., I (1740), 630. – (Cu ent. *mănăstire*, în sint. homof.) *Monastirea Procopu*. FRUNZESCU, D. (1872), 381. Cf. HARTA MIL. (1961). – (Cu elipsa ent.) *Pocrovul*. COND. MAV., I (<1741>), 660, TTRM I₂ (1778), 1047/2. *Pocrov*. GIURESCU, P. (1835), 254, MĂTASĂ, C.J.N. (1929), h, SADOVEANU, O. XIII (1940), 24. *Mă duc la Pocrov; am ajuns în dreptul Pocrovului*. MNe. – (În sint. heterof.) *Schitul Procovului*. TTRM I₂ (1772), 1047/2. – (Cu ent. *sihăstrie*, în sint. heterof.) *Sihăstria Procovului*. BĂLAN, V. (2001), 85. – (În sint. homof.) *Sihăstria Procovul*. TTRM I₂ (1791), 1047/2.

a) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *Pârâul*, în sint. heterof) Afl. dr. al p. Carpenul, care izvorăște de lângă Schitul Pocrov; (prob., vechi) *Pârâul Leghin*. *Mă duc pe Pârâul Pocrovului; am ajuns la gura Pârâului Pocrovului*. MNe. – (În sint. homof.) *Pârâul Procov*. ARH. OC. TgN 10 (1998), ANCH. Leg.

b) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum* sau *cărare*, în sint. heterof.) Drumul care începe de la Podul cu Șerpi (șoseaua Târgul Neamț-Pipirig) și merge pe la Vf. Leghinului până la schitul Pocrov. *Merg pe Drumul Pocrovului; am ajuns în dreptul Căării Pocrovului*. ANCH. Leg.

c) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana situată pe coasta de S a D. Leghin, pe marginea drumului Pocrovului. *Am ajuns la Poiana Pocrovului*. ANCH. Leg.

d) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *munte*, în sint. homof.) Probabil D. Dobreanului. *Maghernița [...] izvorăște din muntele Procov*. DGN (1890), 257. *Procovul, ramură de munți [...] se întinde [...] pe la NV Monastirei Neamțul*. DGN (1890), 321.

e) P. polar. Fiton. (Cu ent. *trup*, în sint. homof.; ofic.) Pădurea din jurul schitului Pocrov. *Trupul Schitul Procov*. ARH. NM., MĂN. NT., 6/1912 (1912), 1^v.

– Pron.: **(1)** (*Skítu*) *Prócov* MNe, **(1.a)** *Pîrățu Prócov(ulu)* Leg, MNe, **(1.b)** *Drúmu Prócovulu*, **(1.c)** *Pojána Prócovulu* Leg.

– Etim.: hramul schitului este **Pocrov** sau Acoperământul Maicii Domnului. *Procov* este „variantea cu metateză (cunoscută și dicționarelor românești) a apelativului pocrov” (IORDAN, T.R., 530); forma *Procop* poate fi rezultat al etimologiei populare, prin apropiere de n. pers. *Procop(ie)* (cf. *ib*).

SCHITUL PROCOP v. Schitul Pocrov (1).

SCHITUL PROCOV v. Schitul Pocrov (1).

SCHITUL PROCOVULUI v. Schitul Pocrov (1).

SCHITUL SĂHĂSTRIA v. Secul (I.3.c).

SCHITUL SIHĂSTRIA v. Secul (I.3.c).

SCHITUL SIHLA v. Sihla (1.c).

SCHITUL SLĂTIORUL v. Slătiorul (1.a).

SCHÍTUL ȘTÉFAN CEL MÁRE ȘI SFÁNT (Nem.) oicon. encom. Schitul Cărbuna. *Îi mai spune și Schitul Ștefan cel Mare și Sfânt*. ANCH. Nem.

– Pron.: *Skítu Ștéfan șel Mári și Șfînt* Nem.

– Etim.: hramul bisericii schitului este Binecredinciosul Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt.

SCHÍTUL VOVEDÉNIA (MNe) top. encom. **1.** Oicon. Schitul situat pe coasta de NE a D. Brăileanca, între P. Magherniței (NV) și p. Puturosul (SE); (vechi) schitul Slătiorul. *Schitul Vovedenia*. CDM V (1720), 475. *Schitul Vovidenia*. DGN (1890), 344, 390, ARH. OC. TgN 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). – (Cu elipsa ent.) *Văvedenia*. GIURESCU, P. (1835), 255. *Vovedenia*. MĂTASĂ, C.J.N. (1929), h. *La Vovidenie*. SADOVEANU, O. XIII (1940), 18. *Acolo este Ovidenia*. ANCH. VNe.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof., cu elipsa ent. *mănăstire*) Ramificația de NE a D. Brăilencei, între P. Magherniței (N) și P. Puturosul (S). Cf. ARH. OC. TgN 5 (1987), *ib.* 10 (1998). *Urc pe Piciorul Vovedeniei; am ajuns în dreptul Piciorului Vovedeniei*. MNe. – (În sint. homof.) Cf. ARH. OC. TgN 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998).

– Pron.: **(1)** *Skítu Vovidénia, Ovidénia (1.a)* *Kișóru Vovidénii* MNe.

– Etim.: hramul bisericii acestui schit este **Vovedenia** (pop. **Ovidenie**) („Intrarea în Biserică a Maicii Domnului”). Forma *Vovidenia*, folosită frecvent, a rezultat în urma închiderii lui *e* median la *i*, trăsătură a graiurilor de tip moldovenesc.

SCHITUL VOVIDENIA v. Schitul Vovedenia (1).

SCHITUL ZOSIMA v. **Schitul lui Zosim**.

SCHITUL ZOSIN v. **Schitul lui Zosim**.

SCOBĂI (Ble) centru de polar topon. pers. **1.** Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în perifr.) Afl. dr. al r. Neamț, care izvorăște de sub d. Boiștea, la V de P. Boișteanului; (vechi) Pârâul Căpreasca. *Pârâul la Scobai*. Ble. – (În sint. homof.) *Pârâul Scobai*. ANCH. Ble.

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *pod*, în sint. homof.) *Podul Scobai*. Ble.

2. Hodon. (Precedat de ent. *ulița*, în sint. homof.) Uliță în localit. Blebea; (ofic.) Ulița Vadului. *Ulița Scobai*. Ble.

– Pron.: **(1)** *Pîrâyu (la) Scobâj*, **(1.a)** *Pódu la Scobâj*, **(2)** *Úlița Scobâj* Ble.

– Etim.: de la n. fam. **Scobai**, care a locuit la gura pârâului.

SÉCUL (VNe) top. descr. **I.** Hidron. Afl. drept al r. Neamț, între p. Săscuța (V) și Valea Rea (E), care izvorăște de sub mt. Sihla. *De la gurile Săcului, unde dau în Neamț*. DIR, A, XVI-III (1585–1591), 267 (trad. ed.). *Al schitului Zosim sălășliitor la Secul*. DIR, A, XVI, IV (1591), 37 (trad. ed.). *[Locul] din gura Secului, unde dă în Neamțu*. DIR, A, XVI-IV (1596), 140 (trad. ed.). *Sfintei mănăstiri de la Secul*. DIR, A, XVI-IV (1596), 144 (trad. ed.). *Secu, pârâu [...] ce se varsă în Neamțu*. FRUNZESCU, D. (1872), 427. *Secu*. ATLAS CAD. III (1972), pl. 9, ICHIM, S. (1979), 55, ARH. OC. TgN. 4 (1987); *ib.* 9 (1998). ARH. OC. TgN. 10 (1998). *Pe lângă mănăstire curge Secul*. ANCH. VNe.– (Slv.) **СѢКЪЛ** [*Săcul*] DRH, A, XXII (1634), 128. – (Precedat de ent. *pârâu*) *Pârâul Secu(l)*. DGN (1890), 346; ARH. M-RII SIHĂSTRIA 1 (1950); *ib.* 2 (1950). *Mă duc pe Pârâul Secu; am ajuns în gura Pârâului Secu*. ANCH. MNe, VNe. – (Cu ent. *bazin*, în sint. homof.; ofic.) *Bazinul Secu*. ARH. M-RII SIHĂSTRIA 1 (1950).

1. P. difer. Hidron. (Precedat de ent. *gura*, în sint. heterof.) Zona de vărsare a p. Secul în r. Neamț. *De la gurile Săcului, unde dau în Neamț*. (1585–1591) DIR, A, XVI, III, 267 (trad. ed.). *De la gura Secului*. DIR, A, XVI, IV (1594), 113 (trad. ed.); *ib.* (1596), 139 (tr.ed.); *ib.* (1596), 145 (trad. ed.).

a) P. polar. Hodon. (Precedat de apel. *pod*, în perifr.) Podul peste Pârâul Sec, peste care trece șoseaua care face legătura între Târgul Neamț și Pipirig. *Am ajuns la Podul de la Gura Secului*. ANCH. VNe.

2. P. difer. Hidron. (Precedat de ent. *obârșie*, în sint. heterof.) Zona cursului superior al Pârâului Sec. *Obârșia Săcului*. ARH. BUC. PL. 114 (1859).

3. P. polar. Oicon. (Precedat de ent. *mănăstire*, în formulări metalingvistice) Mănăstirea situată pe p. Secul, la cca 3 km de locul de vărsare a acestuia în r. Neamț; (vechi) Schitul lui Zosim, Xeropotam. *Sfântul locaș numit Secul, pe pârâu*. DIR, A, XVI-IV (1594), 113 (trad. ed.), *ib.* (1596), 145. *Am dăruit sfintei mănăstiri se să cheamă Săcul*. DRH, A, XVIII (1623), 141. – (Slav.) **Ѡт с(ѡ)тл мнѡастир зѡвѡмѡ СѢКЪЛ** („[călugării] de la sfânta mănăstire numită Săcul”). DRH, A, XVIII (1623), 97. **Клѡѡгѡри ѡт с(ѡ)тл мнѡастир називѡимѡл СѢКЪЛ** („călugării de la sfânta mănăstire numită Săcul”). DRH, A, XVIII (1623), 151. – (În perifr.) *Sfintei mănăstiri de la Secul*. DIR, A, XVI-IV (1596), 144 (trad. ed.). Săborul de la sventa mănăstire de la Săcul. DRH, A, XIX (1627), 186. – (În sint. heterof.) *Locul mănăstirii Secului*. DIR, A, XVI-IV (1597), 179 (trad. ed.). **Пѡмнѡѡѡл с(ѡ)тѡи**

монастир Сѣкѣловѣ („am miluit sfânta mănăstire Săcul”). DRH, A, XVIII (1623), 151. *Hotarul sventei mănăstiri a Săcului*. DRH, A, XXI (1632), 433. *Au fostu mai înainte a Mănăstirii Săcului*. UNGUREANU, I.C.D. (1743), 3. *La mănăstire Săcului*. PSEUDO-ENACHE KOG., L. (1768–1774), 33. *S-a dăruit monastirei Secului*. KOGĂLNICEANU, O. V/III (1884–1885), 109. – (În sint. homof.) *Am dat [...] fraților călugări de la mănăstirea Secul*. DIR, A, XVI-IV (1598), 235 (trad. ed.). *Tot soborul de la Mănăstirea Secul*. DIR, XVI-IV (1598), 240 (trad. ed.), 240. *Mănăstirea Săcul*. M. COSTIN, O. I (1675), 135. *Nifon, egumen de la sfânta mănăstire Săcul*. DRA (1761), 363. – (Slav.) **Ѡт сѣкѣлѣтѣ мнѣнастир Сѣкѣлѣ** („de la sfânta mănăstire Săcul”). DRH, A, XVIII (1624), 207. *Mănăstirea Săcul*. M. COSTIN, O. (1675), 141; BOGDAN, S. (1742), 263, COND. MAV. II, (1743), 305; UNGUREANU, I.C.D. (1834), 21; ARH. BUC. PL. 72 (1840–1850). *De la mănăstire Săcul*. UNGUREANU, I.C.D. (1743), 3; PSEUDO-ENACHE KOG., L. (1768–1774), 33. IONESCU, G. (1887), 17. *Mănăstirea Secul*. ERBICEANU, I.M. (1821), 178, FRUNZESCU, D. (1872), 427, ARH. BUC. PL. 114 (1859), ARH. OC. TgN. 11 (1914), LEMNARU, S. (1968), 151, ARH. OC. TgN. 10 (1998). *Mă duc la Mănăstirea Secul; am ajuns în dreptul Mănăstirii Secul*. ANCH. MNe, VNe. – (Cu ent. subînțeles) *Călugării de la Secul*. DIR, A, XVI-IV (1597), 179. *Monahii trăitori [...] acolo la Secul*. DIR, A, XVI-IV (1600), 296. *Secul*. CANTEMIR, D. (1716), h. *Călugării de Săcul*. COND. MAV., I (1742), 268. *La vreo 5 zile după arderea Secului*. ERBICEANU, I.M. (1821), 175. *Secul*. ROSETTI, C. (1853), 70, GIURESCU, P. (1835), 254, VLAHUȚĂ, R.P. (1901), 192, SADOVEANU, O. III (1907), 229, MĂTASĂ, C.J.N. (1929), h. – (Slav.) **Калѣгери Ѡт Сѣкѣлѣ** („călugării de la Săcul”). DRH, A, XIX (1628), 483.

a) P. polar. Horon. (Cu ent. *braniște*, în sint. heterof.) Teritoriul aflat în proprietatea Mănăstirii Secul. *Socotind [...] braniștea Săcului*. DRH, A, XVIII (1624), 314 (rez. din 1792), CDM II (1624), 61.

b) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *munți*, în sint. heterof.) Ramificația de N a Obcinii Agapia Veche. *Munții Secului*. DGN (1890), 347. – (În constr. geogr.) *Interfluviul Agapia-Secu*. ICHIM. M. (1973), 215.

α) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. homof.) Vârful de pe Obcina Agapia Veche ARH. OC. TgN. 4 (1987); *ib.* 9 (1998), *ib.* 10 (1998). – (În sint. heterof.) *Mă duc pe Vârful Secului; am ajuns în dreptul Vârfului Secului*. ANCH. VNe.

c) P. polar. Oicon. (Precedat de apel. *sihăstrie*, în sint. heterof.) Mănăstirea situată la S de Măn. Secul, pe p. Secul. *Săhăstria Săcului*. [sic] TTRM I₂ (1778), 1061/1. *Săhăstria Săcului*. TTRM I₂ (1851), 1061/1. *Sihăstria Secului*. TTRM I₂ (1859), 1061/1, BĂLAN, V. (2001), 108. – (Cu elipsa apel.) *Schastria*. [sic] TTRM I₁ (1774), 1061/1. *Sihăstria*. TTRM I₁ (1830), 1061/1. *Sihastria*. TTRM I₁ (1954), 1061/1, BĂLAN, V. (2001), 109. *Mă duc la Sihăstria; am ajuns în dreptul Sihăstriei*. MNe, VNe. – (Precedat de ent. *mănăstire* sau *schit*, în sint. homof.) *Mănăstirea Sihăstria*. BĂLAN, V. (2001), 107, ANCH. VNe. *Schitul Săhăstria*. TTRM I₁ (1843), 1061/1. *Schitul Sihăstria*. TTRM I₁ (1830, 1904), 1061/1, ARH. BUC., PL. 72 (1840–1850).

d) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. homof.) Pădurea situată pe terenurile din jurul măn. Secul. *Pădurea Secu*. FRUNZESCU, D. (1872), 427, DGN (1890), 347. – (În sint. heterof.) *Pădurea Secului*. ANCH. VNe.

e) P. polar. Hidron. – (Precedat de ent. *valea*, în sint. heterof.) *Pădurea Vasanului de pe Valea Mănăstirii Secul*. VNe. – (Cu elipsa ent. *mănăstire*) **Долина Сѣкѣлаши** („valea Săcului”), DRH, A, XXII, 153. *Pe Valea Secului*. BALAN, V. (2001), 85. – (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Pârâul Secul (**I**). *Pârâul Săcului* ARH. BUC. PL. 114 (1859), ARH. OC. TgN. 11 (1914). *Curge limpedele pârâu al Săcului*. HOGAȘ, D.M. I (1884), 28. *Mă duc pe Pârâul Secului*. ANCH. MNe, VNe.

f) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana Dealul Vacilor. *Mă duc în Poiana Secului*. ANCH. VNe.

4. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *luncă*, în sint. heterof.) Pășunea situată pe stânga Pârâului Sec, în apropiere de locul de vărsare a acestuia în r. Neamț. *Mă duc în Lunca Secului; am ajuns în dreptul Luncii Secului*. ANCH. VNe.

– Pron.: (**I**) *Pîrău Săcu*, (**I.1.a**) *Pódu di la Gura Săculu*, (**I.3**) *Mănăstîrğa Săcu*, (**I.3.a.a**) *Vîrvu Săculu*, (**I.3.c**) *Sihăstrija*, (**I.3.d**) *Pădûrja Săculu*, (**I.3.e**) *Pîrău Săculu*, (**I.3.f**) *Poiaņa Săculu*, (**I.4**) *Lunça Săculu* MNe, VNe.

– Etim.: top. motivat de faptul că debitul pârâului scade mult în verile secetoase. Probabil forma inițială a top. a fost *Pârâul Sec*, care a evoluat la forma fără ent. *Secul*.

SELIȘTEA BĂHNENI v. *Bahna* (**1.b**).

SIHASTRIA v. *Secul* (**I.3.c**).

SIHĂSTRIA v. *Secul* (**I.3.c**).

SIHĂSTRIA LUI ZOSIMA v. *Schitul lui Zosim*.

SIHĂSTRIA PROCOV v. *Schitul Pocrov* (**1**).

SIHĂSTRIA PROCOVUL v. *Schitul Pocrov* (**1**).

SIHĂSTRIA SECULUI v. *Secul* (**I.3.c**).

SIHĂSTRIA SIHLEI v. *Sihla* (**1.c**).

SÍHLA (VNe) top. descr. **1**. Oron. Dealul situat la cumpăna izvoarelor p. Secul (N) și afl. stânga al [p. Chitele] (S). *Hotarul [...] până sub Sihlă*. DIR, A, XVI, IV (1594), 113 (trad. ed.), ib. (1596), 145 (trad. ed.), CDM I (1596), 235. *Se începe [...] de la capătul cel mai de sus al Sihlei*. DIR, A, XVII-I (1604), 177 (trad. ed.). *Sihla*. ICHIM, S. (1979), 86. – (Precedat de ent. *deal* sau *munte*, în sint. homof.) *Muntile Sihla*. ARH. BUC. PL. 114 (1859). *În Munții Sihlei*. BALAN, V. (2001), 87. – (Cu ent. *obcină*, în sint. heterof.; silv.) *Obcina Sihlei*. ARH. OC. TgN. 4 (1987), ib. 9 (1998), ib. 10 (1998), ANCH. VNe. ◊ (Cu determinantul *mare*) **Бръх Сиҳли Великѣи** („vârful Sihlei Mari”). DRH, A, XXII (1634), 158. *Vârful Sihlei cei Mari*. DRH, A, XXII (1634), 17 (trad.). *Dealul Mare Sihla*. ATLAS MOLD.(1892). *Dealul Sihla Mare*. HARTA MIL. (1962).

a) P. difer. Oron. (Cu determinantul *mic*) Ramificația de N a d. Sihla (**1**), aflată la cumpăna izvoarelor p. Secul (V) și p. Agapia (E, s. Agapia). **Бръх Сиҳли Мали** („vârful Sihlei Mici”). DRH, A, XXII (1634), 158. *Vârful Sihlei cei Mici*. DRH, A, XXII (1634), 17 (trad.). – (Precedat de ent. *picior*, în sint.

homof.) *Piciorul Sihla*. ATLAS MOLD. (1892). – (În sint. heterof.) *Piciorul Sihlei*. ARH. OC. TgN. 4 (1987), *ib.* 9 (1998), *ib.* 10 (1998), ANCH. VNe.

b) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) Vârful mt. Sihla **(1)**. **Берхѡ Сих<ли>** („Vârful Sih<lei>”). DRH, A, I, 427 (fals din a doua jumătate a sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1437). *Urc pe Vârful Sihlei*. ANCH. VNe. – (În sint. homof.) **Берхѡ Сихла** („vârful Sihla”). DRH, A, III, 538 (fals de la sfârșitul sec. al XVI-lea sau începutul sec. al XVII-lea, datat 1496). *Vârful Sihla*. APĂVĂLOAIEI, C. (1973), 93, ARH. OC. TgN. 4 (1987), *ib.* 9 (1998), *ib.* 10 (1998).

c) P. polar. Oicon. (Precedat de apel. *schit* sau *sihăstrie*, în sint. homof.) Schitul situat pe Pic. Sihlei **(I.1)**. *Au prădat pe săhăstria Țihla*. COND. MAV., II (<1742>), p. 334. *Schit Săhla*. ARH. BUC. PL. 114 (1859). *Schitu(l) Sihla*. ARH. BUC., PL. 72 (1840–1850), FRUNZESCU, D. (1872), 436, DGN (1890), 352, ARH. MĂN. SIH. 1 (1950), BALAN, V. (2001), 87. – (În sint. heterof.) *Sihăstria Sihlei*. BĂLAN, V. (2001), 101. – (Cu elipsa ent.) *Prada sihastrului ot Sihla*. COND. MAV., I (1742), p. 209. *Sihla*. GIURESCU, P. (1835), 254, MĂTASĂ, C.J.N. (1929), h. *În munte la Sihla*. SADOVEANU, O. XIII (1940), 72.

– Pron.: **(1)** **Opșina Sîhli*, **(1.a)** *Kîșóru Sîhli*, **(1.b)** *Vîrvu Sîhli*, **(1.c)** (*Sihăstria*) *Sîhla* VNe.

– Etim.: ent. **sihla** în funcție topon.

SIHLA MARE v. **Sihla (1)**.

SIHLA MICĂ v. **Sihla (1.a)**.

SIRGHIA v. **Sârbia (1)**.

SLÁTINA¹ (Plu) top. descr. **1**. Hidron. Cursul superior al P. Tărătenilor, până la gura P. Negru², care izvorăște de sub Vf. Mașinii. *Slatyna* OTZELLOVITZ H. (1790). – (Cu ent. *pârâu*, în sint. homof.) *Pârâul Zlatina*. ARH. OC. Pip. 3 (1954), HARTA MIL. (1961), ICHIM, S. (1979), 109, ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1997), Pip. – (În sint. heterof.) *Mă duc pe Pârâul Slatinei; trec apa Pârâului Slatinei*. Pip. ◇ (Diminutiv; silv.) *Pârâul Slătioru*. ARH. OC. Pip. 6 (1997), *ib.* 7 (1997).

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Poiana de pe coasta de S a d. Agăpieni. *Poiana Slatinei*. ARH. OC. Pip. 7 (1959), ANCH. Pip. – (Diminutiv) *Poiana Slătioara*. HARTA MIL. (1961).

b) P. polar. Oicon. Cătunul din partea de V s. Pluton. *Stă în Slatina*. Pip.

– Pron.: **(1)** *Pîrâyu Slătina*, *Pîrâyu Slătini*, **(1.1.a)** *Pojána Slătini*, **(1.2)** *Slătina* Pip.

– Etim.: apel. **slatină** în funcție topon..

SLÁTINA² (Lun) top. descr. **1**. Hidron. Fântâna cu apă sărată aflată în apropierea vârfului D. lui Vartic. Cf. DGN (1890), 353, CAVRUC, C. (2001), 11. Cf. GHEORGHIU, A., 28. *Mă duc la Slatină*. ANCH. Lun, VNe. – (Precedat de ent. *fântână*, în sint. heterof.) *Fântâna Slatinei*. ANCH. Lun. – (Cu formă diminutivală; livr.) *Slătioara Vânătorilor*. GHEORGHIU, A., 28.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poieni* sau *poiană*, în sint. homof.) Poienile (astăzi doar una singură) situate pe Dealul lui Vartic, în apropierea Slatinei **(1)**. *Poienile Slatina*. CDM, IV (1691), 309. *Poiana Slatina*. COJOCARU, S. (2006), 14. – (În sint. heterof.) *Poiana Slatinei*.

DUMITROAIA, C. (2000), 41. CAVRUC, C. (2001), 11. *Merg în Poiana Slatinei*. ANCH. Lun. – (În perifr.) *Am ajuns la marginea Poienii la Slatină*. ANCH. Lun.

b) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *deal* sau *munte*, în sint. heterof.; vechi) *Munții Slatinei*. GHEORGHIU, A., 28. *Dealul Slatinei*. ARH. VNe 1 (1959), *ib.* 8 (1989). – (În sint. homof.) *Dealul Slatina*. ARH. VNe 3 (1959). – (Cu ent. subînțeles) *Slatina*. ARH. VNe 1 (1959), *ib.* 3 (1959).

– Pron.: **(1)** *Fîntîna Slătîni*, **(2)** *Poiana Slătîni* sau *La Slătînă*.

– Etim.: v. **Slatina**¹.

SLATYNA v. **Slatina**¹ **(1)**.

SLĂTIOARA VÂNĂTORILOR v. **Slatina**² **(1)**.

SLĂTIÓRUL (MNe) top. descr. **1**. Hidron. Afl. dr. al p. Nemțisorul, între P. Magherniței (N) și p. Trapezeri (S).

a) P. polar. Oicon. (În formulări metalingvistice; vechi) Schitul Vovedenia **(1)**. *Schitului acestuia i se zicea mai înainte și Slătioru*. MĂTASĂ, C.J.N. (1929), 165.

– Etim.: de la apel. **slătioară** (dimin. al lui *slatină*); schitul este situat pe p. Slătiorul.

SLOBOZIA GRAȘII v. **Grașii** **(1)**.

STĂNIȘTEA (Păț) reper. topon. descr. (De obicei în sint. *La Staniște*) Punctul situat în partea de V a Imașului Branului. *Mă duc la Staniște; am ajuns în dreptul Staniștii*. ANCH. Păț.

– Pron.: *Stăniștia*, *La Stăniști Păț*.

– Etim.: ent. **staniște** în funcție topon.

STÂNA DIN DOBREANU v. **Dobreanu** **(I.3)**.

STÂNA DIN FUNDUL PĂRĂULUI v. **Pârâul Străjii** **(I.1.a)**.

STÂNA DOBREANULUI v. **Dobreanu** **(I.3)**.

STÂNA MĂNĂȘTIRII¹ (Bob) top. descr. **1**. ⁺Reper topon. Fostă stână situată pe mt. Hălăuca, la la izvoarele p. Dolia. Cf. ARH. COM. Pip. 3 (1959).

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. homof.) Ramificația de E a mt. Hălăuca, între P. Răchitei (N) și p. Stâna Mănăstirii (S). *Piciorul Stâna Mănăstirii*. ARH. OC. Pip. 2 (1944), *ib.* 3 (1954), HARTA MIL. (1961), ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 8 (1997). *Mă duc pe Piciorul Stâna Mănăstirii; am ajuns în vârful Piciorului Stâna Mănăstirii*. ANCH. Bob. – (Cu elipsa ent. *stână*) *Piciorul Mănăstirei*. GHEORGHIȚĂ, C.P. (1922), h.

b) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Afl. st. al p. Dolia, la S de P. Răchitei, care izvorăște din Poiana Hălăuca. *Pârâul Stâna Mănăstirii*. ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 8 (1997), ANCH. Bob.

– Pron.: **(1.a)** ^Ț*Ćiçóru Stîna Mînăstiri*, **(1.b)** *Pîrâyu Stîna Mînăstiri* Bob.

– Etim.: aici a fost odinioară o stână a Mănăstirii Neamț.

STÂNA MĂNĂȘTIRII² (Dol) top. descr. **1**. ⁺Reper topon. Fostă stână situată la obârșia P. Stâncilor, pe Obcina Stâncilor.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*) Poiana situată la obârșia P. Stâncilor, pe Obcina Stâncilor. *Poiana Stâna Mănăstirii*. Dol.

b) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *munte*) Ramificația de S a mt. Branul, la cumpăna pâraielor Branu (NE), Domesnic (E), Stâncilor (S) și Livezilor (NV). *Muntele Stâna Mănăstirii*. HARTA MIL. (1961).

– Pron.: **(1.a)** *Pojâna Stîna Mînăstiri*.

– Etim.: aici a fost o stână a Mănăstirii Neamț.

STÂNCA¹ v. **Dobreanu (II.2.a)**.

STÂNCA² (VNe) oron. descr. (De obicei în sint. *La Stâncă*) Vârful d. Brădițelul. Cf. ARH. COM. VNe 6 (1959); *ib.* 7 (1959); *Ocolesc Stânca*. ANCH. VNe.

– Pron.: *La Stîncă* VNe.

– Etim.: sint. motivată de aspectul stâncos al vârfului.

STÂNCA CU GĂRGĂRIȚE (VNe) reper topon. descr. (De obicei în perifr. *La Stânca cu Gărgărițe*) Stânca situată pe pic. Tăciunele, în apropiere de Mănăstirea Secu. VNe. *Am ajuns la Stânca cu Gărgărițe*. ANCH. VNe.

– Pron.: *La Stîncă cu Gărgăriți* VNe.

– Etim.: perifr. motivată de aspectul stâncii, „găurită, parcă-i mâncată de gărgărițe” ANCH. VNe.

STÂNCILE¹ (Dol) top. descr. **1.** Oron. (De obicei în sint. *La Stânci*) Ansamblul stâncos din partea de V a Obcinii Chitelor. *Mă duc la Stânci; am ajuns în marginea Stâncilor*. ANCH. Dol.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *obcină*, în sint. heterof.) Versantul de N al Obcinii Chitelor. *Obcina Stâncilor*. ANCH. Dol.

b) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) *Pârâul Stâncilor*. ARH. OC. Pip. 2 (1944), *ib.* 3 (1954), *ib.* 7 (1997), ANCH. Dol.

c) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. heterof.) *Mă duc în Pădurea Stâncilor*. Dol.

– Pron.: **(1)** *Stînsili*, *La Stîns* **(1.a)** ^u*Opșina Stînsilor*, **(1.b)** *Pirău Stînsilor*, **(1.c)** *Pădurița Stînsilor* Dol.

– Etim.: aici sunt stânci mari, multe.

STÂNCILE² (VNe) top. descr. **1.** Oron. (De obicei în sint. *La Stânci*) Ansamblul stâncos de pe culmea Pic. Rău. *Am ajuns în dreptul stâncilor*. ANCH. VNe.

a) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în perifr.; silv.) Piciorul Rău. *Mă urc pe Piciorul de la Stâncă*. ARH. OC. TgN. 4 (1987), *ib.* 9 (1998), ANCH. VNe.

– Pron.: *La Stîns, Kîsôru di la Stîncă* VNe.

– Etim.: în zonă sunt mai multe **stânci**; **(1.a)** ent. **stâncă** la sg. cu valoare col.

STÂNCILE DOBREANULUI v. **Dobreanu (II.2)**.

STÂNCILE DOBRENAȘULUI v. **Dobreanu (II.5.c)**.

STEJĂRUL (Tim) fiton. descr. (De obicei în sint. *La Stejar*) Terenul dintre Izlazul Comunal (N), Movila (V). Șanțul Anticar (S) și La Patruzeci (E). *La Stejar*. ARH. COM. Tim. 1 (1959), ANCH. Tim.

– Pron.: *La Stejâr* Tim.

– Etim.: apel. **stejar** în funcție topon.

STRADA 30 DECEMBRIE (TgN) hodon. comem. (Vechi) Strada Mihail Sadoveanu. Cf. ARH. TgN. 9 (1959).

– Etim.: denumire dată în amintirea abdicării regelui Mihai la 30 Decembrie 1947.

STRADA CERBĂRIEI v. **Cerbăria (1.c).**

STRADA CETATEA NEAMȚU v. **Târgul Neamț (A.II.5).**

STRADA CETĂȚII v. **Târgul Neamț (A.II.5).**

STRÁDA CÚZA-VÓDÁ (TgN) hodon. comem. Stradă în or. Târgul Neamț, la S de str. Ștefan cel Mare; (vechi) Str. Prundului. Cf. GROHOLSCHI, T. (1927), 4, ANCH. TgN.

– Pron.: *Stráda Ștéfan șel Mári* TgN.

– Etim.: denumire dată în cinstea domnitorului **Alexandru Ioan Cuza**.

STRÁDA GAROÁFELOR (TgN) hodon. descr. Stradă în or. Târgul Neamț; (vechi) Strada Pușkin. Cf. ANCH. TgN.

– Pron.: *Stráda Garoáfilor* TgN.

– Etim.: denumire nemotivată, dată de administrație.

STRÁDA GRĂDÍNILOR (Hum) hodon. descr. Stradă din Deleni. Cf. ANCH. Hum.

– Pron.: *Stráda Grădínilor*. Hum.

– Etim.: aici erau grădinile oamenilor.

STRÁDA HÁNGULUI (HuN) hodon. Strada secundară din Humuleștii-Noi. Cf. ANCH. HuN.

– Pron.: *Stráda Hángulu* HuN.

– Etim.: aici locuiesc multe familii venite din localitatea Hangu.

STRÁDA ION CREÁNGĂ (Hum) hodon. comem. Drumul care face străbate localit. Humulești și duce până la s. Ocea; (sinon. parțial; pop.) Drumul Ocea. Cf. ANCH. Hum, TgN.

– Pron.: *Stráda Ion Creángă* Hum, TgN.

– Etim.: nume dat în cinstea scriitorului Ion Creangă, născut în Humulești.

STRADA I.V. STALIN (TgN) hodon. encom. (Vechi) Str. Mărășești. Cf. ARH. TgN 9 (1959), LUCA, T.N. (2008). 22.

– Etim.: denumire dată în cinstea lui **I.V. Stalin**.

STRADA MARE¹ (TgN) hodon. descr. (Vechi) Strada Ștefan cel Mare. Cf. GROHOLSCHI, T. (1927), 4. – (Cu ent. *uliță*) *Ulița Mare*. CONSTANTINESCU, T. (1850), 17, LUCA, T.N. (2008), 21.

– Etim.: sint. topon. motivată de faptul că este cea mai mare (lungă) stradă din localitate.

STRÁDA MÁRE² (Tim, Dum) hodon. descr. Drumul Mare. *Merg pe Strada Mare până la Plăieșul*. Tim.

– Pron.: *Stráda Mári* Tim.

– Etim.: este principala șosea care trece prin comuna Timișești.

STRÁDA MĂRĂȘÉȘTI (TgN) hodon. comem. Stradă din or. Târgul Neamț; (vechi) I. V. Stalin, Strada Veche, Ulița Veche. Cf. LUCA, T.N., 21, ANCH. TgN.

– Pron.: *Stráda Mărășéști* TgN.

– Etim.: top. comem., în amintirea bătăliei de la **Mărășești**.

STRÁDA MIHAÍL SADOVEÁNU (TgN) hodon. comem. Strada principală din Humuleștii-Noi; (vechi) Strada Pietrei, Strada Principele Ferdinand, Strada 30 Decembrie.

– Pron.: *Stráda Mihail Sadoveánu* TgN.

– Etim.: denumire dată în cinstea scriitorului **Mihail Sadoveanu**.

STRADA PETRII v. **Strada Pietrei**.

STRADA PETRU-VODĂ v. **Petru-Vodă (2.b)**.

STRADA PIETREI (TgN) hodon. descr. (Vechi) Strada Mihail Sadoveanu. *Strada Petrii*. GROHOLSCHI, T. (1927), 4.

– Etim.: pe aici se merge spre Piatra Neamț.

STRADA PRINCIPELE FERDINAND (TgN) hodon. encom. (Vechi) Strada Mihail Sadoveanu. Cf. GROHOLSCHI, T. (1927), 4.

– Etim.: denumire dată în cinstea Principelui Ferdinand.

STRADA PRUNDULUI (TgN) hodon. descr. (Vechi) Strada Cuza-Vodă. Cf. GROHOLSCHI, T. (1927), 4.

– Etim.: sint. topon. motivată de faptul că se învecina cu **prundul** Ozanei.

STRADA PUȘKIN (TgN) hodon. comem. (Vechi) Strada Garoafelor. Cf. ARH. TgN 9 (1959).

– Etim.: denumire dată în cinstea poetului **A. Pușkin**.

STRÁDA ȘTÉFAN CEL MÁRE (TgN) hodon. comem. Principala stradă a or. Târgul Neamț, care îl traversează de la E la V; (vechi) Strada Mare, Ulița Mare, V.I. Lenin. Cf. GROHOLSCHI, T. (1927), 4, LUCA, T.N. (2008), 21, ANCH. TgN. – (Cu ent. *bulevard*; ofic.) *Bulevardul Ștefan cel Mare*. ANCH. TgN.

– Pron.: *Stráda Ștéfan șel Mári* TgN.

– Etim.: top. comem., în amintirea domnitorului **Ștefan cel Mare**.

STRÁDA VÁDULUI (Ble) hodon. descr. (Ofic.; rar) Ulița Scobai. Cf. ANCH. Ble.

– Pron.: *Stráda Vádulu* Ble.

– Etim.: ent. **vad**.

STRADA VECHÉ (TgN) hodon. descr. (Vechi) Str. Mărășești. Cf. GROHOLSCHI, T. (1927), 4, LUCA, T.N. (2008), 22. – (Cu ent. *uliță*, în sint. heterof.) *Ulița Veche*. LUCA, T.N. (2008), 21.

– Etim.: este cea mai veche stradă din or. Târgul Neamț.

STRADA V.I. LENIN (TgN) hodon. comem. (Vechi) Strada Ștefan cel Mare. Cf. ARH. TgN 9 (1959), LUCA, T.N. (2008), 21.

– Etim.: top. encom.

STRUGĂRIÁ (MNe) centru de polar. topon. descr. **1.** Oron. (Precedat de ent. *deal*, în sint. homof.) Dealul situat la E de mt. Pițigaia, la cumpăna pâraielor Nemțișorul (S), Bivolăria (E) și [Bolovanului(N)]. *Dealul Strungăriile*. ATLAS MOLD (1892) [sic]. *Dealul Strugărița* [sic] HARTA MIL. (1961). *Mă duc pe Dealul Strugăriei; am ajuns în vârful Dealului Strugăriei*. ANCH. VNe.

2. Oron. (precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) Vârful d. Strugăria. *Vârful Strugăriei*. ARH. OC. TgN. 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 11 (1998).

3. Fiton. (precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) Fostă poiană de pe D. Strugăriei, acum plantată. *Poiana Strugăriei*. ANCH. MNe, VNe.

4. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Cracul stâng al p. Nemțișorul, ce izvorăște de sub vf. Pițigaia Rea. *Pârâul Strugăriei*. ARH. OC. TgN. 1 (1963). *Mă duc la Pârâul Strugăriei*. ANCH. VNe.

5. Fiton. (precedat de ent. *pădure*, în sint. heterof.) Pădurea de pe d. Strugăria. *Mă duc în Pădurea Strugăriei; am ajuns la marginea Pădurii Strugăriei*. ANCH. VNe.

– Pron.: (1) *Dîálu Strugării* VNe (3) *Pojána Strugării* MNe, VNe (4) *Pîrâuu Strugării* (5) *Păduriá Strugării* VNe.

– Etim.: de la apel. **strugărie**.

STRÂMTURA PETRU-VODĂ v. **Petru-Vodă (1.a)**.

SUB BRAN v. **Branu (II.4)**.

SUBRANU v. **Branu (II.4.a)**.

ȘANȚUL ANTICĂR (Plă, Zvo) cremnon. descr. Șanțul care traversează terit. de S al com. Timișești. *La Șanțul Anticar*. Zvo. – (Cu elipsa apel. *șanț*) *La Anticar*. Plă, Tim.

– Pron.: (*Șanțu*) *Anticăr* Plă, Tim, Zvo.

– Etim.: șanțul a fost săpat în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, pentru lupta împotriva tancurilor.

ȘIPOTUL LUI MOȘ BOBOC v. **Boboc (1)**.

ȘOSEAUA OCEA v. **Ocea (1)**.

TARHÓNUL (TgN) fiton. descr. Terenul arabil situat la E de or. Târgul Neamț, între Izlazul Orașului (V), Livada (S) și p. Geangu (E). *Mă duc în Tarhon; am ajuns în marginea Tarhonului*. TgN.

– Pron.: *La Tarhón* TgN.

– Etim.: prob. de la numele plantei **tarhon**.

TARLAUA DRUMUL ROȘU v. **Drumul Roșu (1.a)**.

TARLÁUA LA DULÁMĂ (Hum) fiton. pers. Terenul arabil situat între Tarlăua Ocea (N), Str. I. Creangă (V) și hotarul s. Ocea (S). *Mă duc pe Tarlăua la Dulamă; am ajuns în marginea Tarlălei la Dulamă*. ANCH. TgN.

– Pron.: *Tarláua la Dulámă* TgN.

– Etim.: n. fam **Dulamă**, care avea casa pe acest teren.

TARLAUA MĂNEȘTI v. **Măneștii (1.a)**.

TARLAUA OCEA v. **Ocea (2)**.

TARLAUA VALEA SEACĂ v. **Valea Seacă (1.a)**.

TĂCIUNELE v. **Obcina Tăciunelui (I), (I.2)**.

TĂRĂȚENII (Plu) top. pers. 1. Oicon. Cătunul, fost s., situat în partea de V a s. Plutonul; (vechi) Hălăuca; (vechi) Rădenii. Cf. TTRM I₂ (1790, 1827), 1178/2. *Tărățeni*. GIURESCU, P. (1835), 254. *Teneeny oder Redenii*. OTZELLOVITZ (1790), 58, TTRM I₂ (1790), 1178/2. *Locuiește în Tărățeni*. ANCH. Pip. – (Precedat de ent. *sat*, în sint. homof.) *Satul Tărățeni*. DGN (1890), 368.

a) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) Cracul dr al p. Plutonul, care izvorăște de sub Vf. Mașinii, cursul său superior numindu-se Slatina. *Pârâul Tărățeni*. DGN (1890), 368, HARTA MIL. (1961). *Pârâul Tărățeni*. ANCH. Pip., Plu. – (Cu elipsa ent.) *Tărățeni*. ATLAS CAD. III (1972), pl. 9, ICHIM, S. (1979), 55.

b) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *imaș*, în sint. homof.) Pășunea de pe coasta de E a d. Agăpieni. *Imaș Tărățeni*. ARH. COM. Pip. 7 (1959), ANCH. Pip, Plu.

– Pron.: **(1)** *Tărățânⁱ* Pip., **(1.a)** *Pîrășu Tărățânⁱ*, **(1.b)** *Nimășu Tărățânⁱ* Pip, Plu.

– Etim.: n. fam. **Tărăță**, frecvent în această parte de sat. Printre cei care semnează un document din 1841 se află Iacob Tărăță și Nicuță Tărăță din Pipirig (UNGUREANU, I.C.D., 35).

TÂRGUL v. **Târgul Neamț (A)**.

TÂRGUL NEAMȚ top. pers. **A**. Oicon. Localitatea situată în partea de SE a Culmii Pleșului, la 15 km de locul de vărsare a r. Neamț în r. Moldova. – (Rus.) *Neameač*. TTRM I₃ (1388–1391), 168/2. – (Slav.) **Оу Нѣмци**. („La Neamț”). DRH, A, I (1422), 74. **Оу Нѣмца**. („La Neamț”). *Ib.* (1443), 315. **Андрика вт(ъ) Нѣмца** („Andrica de la Neamț). *Ib.* (1443), 342. – (Lat.) *Nyemcze*. TTRM I₃ (1445), 169/1. *Nyemiecz*. *Ib.* (1468), 169/1. *Nemcz*. TTRM I₃ (1644), 168/2. – (Rom.) *Neamțu(l)*. M. COSTIN, O. I. (1684), 236. ROSETTI, C. (1843), 57. *Neamțul este unul din puținele orașe ale Moldovei...* CREȚU, C.N., 1 (1906), 9. *Biserica are o fațadă ca aceea de la Neamț*. IORGA, P.A. I (1939–1940), 129. – (Ncart.) *Neamț*. M. COSTIN, O. (1677), 216. – (Fr.) *Nimietz*. TTRM I₃ (1695), 169/1. – (Precedat de ent. *târg*, în perifr.) Târgoveții de Târgu de Niamț. COND. MAV., II (<1742>), 466.– (În sint. heterof.) *Târgul Niamțului*. TOMESCU, T. (1812), 13, ARH. BUC. PL. 35 (1942). *Târgul Neamțului*. UNGUREANU, I.C.D. (1743), 3, *ib.* (1815), 10, *ib.* (1836), 25, LEMNARU, S. (1968), 60. *Să-l deie [...] la Târgu Neamțului*. KOGĂLNICEANU, S. (1849), 230. *Plecarăm la Târgul Niamțului*. BOLINTINEANU, C. (1859), 295. *Iar în stânga, Târgul Neamțului, fiul umil [...] al cetății mândre, se ascunde în bogăția de frunziș a copacilor*. IORGA, P.A. I (1939–1940), 139. – (În sint. homof.) *Care sânt tot în hotarul târgului Neamț*. UNGUREANU, I.C.D. (1743), 4. *Târgul Neamț*. DRA (1779), 489, ROSETTI, C. (1843), 57, KOGĂLNICEANU, S. (1848), 198, BRAHĂ, I. (1877), 11^r, VLAHUȚĂ, R.P. (1901), 197, CREȚU, C.N., 1 (1906), 11. – (Ncart.) *Târgul Neamț*. UNGUREANU, I.C.D. (1829), 11, SADOVEANU, O. XIII (1940), 304, LEMNARU, S. (1968), 59. *Locuiesc în Târgul Neamț*. ANCH. TgN. – Cu ent. *oraș*: *Cetatea Neamțul în ruine lângă orașul Neamț*. IONESCU, G. (1887), 18. – (Fr.) *Foire de Niamtzo*. TTRM I₃ (1844), 169/1. *Ville Niamtzou*. TTRM I₃ (1850), 169/1. – (Lat.) *Niemec oppidum*. TTRM I₃ (1600), 169/1. – (Cu elipsa determinantului) *Ne înturnarăm la Târg*. BOLINTINEANU, C. (1859), 303. *Până la Târg*. SADOVEANU, O. XIII (1940), 69. *E dus la Târg*. ANCH. Tim.

I. P. polar. Hidron. Afl. principal dr. al r. Moldova, în dreptul s. Timișești, care izvorăște de sub obcina Poiana Lungă și trece pe lângă Târgul Neamț; (sinon.) Ozana. (Slav.) **На ѡсти Нѣмца** („la gura Neamțului”). DRH, A, I (1407), 29, *ib.* II (1470), 241. **Черес(ъ) Нѣмецъ** („peste Neamț”). DRH, A, I. (1427), 67. **На Нѣмцѣ** („pe Neamț). DRH, A, II (1458), 99. **Матка Нѣмцѣлов** („pe matca Neamțului”). DRH, A, XIX (1626), 47. – (Slav., cu top. în rom.) **Маткѡ Нѣмцѣлов**. („Matca Neamțului”) DRH, A, XIX (1626), 35. **Нѣмцѣл**. („Neamțul”) DRH, A, XXI (1632), 220. – (Rom.) *Mori în Niamțu*. DIR, A, XVI-II (1569), 204. *În Neamț*. *Ib.* XVI-III (1585–1591), 267. *În matca Neamțului*. DRH, A, XXI (1632), 192 (trad.). *Neamț*. ATLAS. CAD. III (1972), pl. 9. *Treci Neamțul*. TgN, VNe. – (Cu determin. mare;

slav.) **На Велики Немецъ** („pe Neamțul Mare”). DRH, A, II (1453), 34. – (Slav, cu determ. în rom.) **Дже до Великою Намцѣ** („până la Neamțul Mare”). DRH, A, XXII (1634), 158. – (Rom.) *Până la Neamțul cel Mare*. DRH, A, XXII (1634), 17 (trad.). *Neamțul Mare*. CREȚULESCU, J. (1904), 69. – (Precedat de ent. *pârâu* și *râu*, în sint. heterof.; slav.) **Рѣка Немеческа**. („Pârâul Neamțului”) DRH, A, III (fals de la sfârșitul sec. XVI sau începutul sec. XVII). – (Rom.) *Pârâul Niamțului*. DIR, A, XVI-II (1569), 204 (trad.), ARH. CCOM. VNe (1959), 1. – (Cu ent. *apă*) *Apa Neamțului*. DIR, A, XVI-III (1582), 196, CDM I (1617–1622), UNGUREANU, I.C.D. (1829), 11, ARH. BUC. PL. 35 (1842), ARH. BUC. PL. 116 (1846). *Treceam puntea peste apa Neamțului*. CREANGĂ, O. I (1880), 165. *Malul pruntului apei Neamțului*. ARH. BUC., REF. 1864, 1010 (1880), 25^v. *Apa Neamțului aleargă nebunată prin întinsul câmp înverzit*. IORGA, P.A. I (1939–1940), 139. – (Slav.) **Млини въ вода Немецскогѣ**. („mori în apa Neamțului”) DRH, A, XXI (1632), 53. – (Cu ent. *pârâu* sau *râu*, în sint. homof.; slav.) **Рѣка Немцѣ** („Pârâul Neamțul”). DRH, A, XIX (1626), 47. – (Rom.) *Neamțu, pârâu în j. cu asemenea numire, primesce în sine pâraele: Nemțișoru, Secu și Domesnicu*. FRUNZESCU, D. (1872), 314. *Pârâul Neamț(u)*. IONESCU, G. (1887), 20, DGN (1890), 267, ICHIM, S. (1979), 55. *Ne coborâm pe valea râului Neamț*. IORGA, P.A. I (1939–1940), 136, ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* (1997). *Râul Neamț*. LEMNARU, S. (1968), 22. – (Germ.) *Bach Njamtz*. TTRM I₃ (1822), 170/1. – (Cu ent. *apă*, în sint. homof.) *Apa Neamțu*. ARH. OC. Pip. I (1911). – (Precedat de ent. *pârâu* și *apă*) *Pârâul Apa Neamțului*. ARH. BUC. PL. (1880), 130. ◊ (Cu ent. *microdepresiune*; geogr.) Depresiunea formată de valea r. Neamț. *Depresiunea Neamțului*. Cf. DAVIDESCU, C. (1968), 213.

1. P. polar. Oicon. Mănăstirea situată pe Pârâul Magherniței, în apropiere de locul de vărsare a acestuia în Pârâul Nemțișorul. – (În fază pretoponimică; slav.) **Монастырь вл(д)ычъства ми, еже вт(ъ) Немцѣ** („Mănăstirea vlădiciei mele care este la Neamț”). DRH, A, I (1407), 29. – (Precedat de ent. *mănăstire*, în perifr.; slav.) **Длох(ъ) монастырѣ от(ъ) Немцѣ** („Am dat mănăstirii de la Neamț”) *Ib.* (1427), 98. **деамъ и потерждаемъ села монастырѣ нашего вт(ъ) Немцѣ** („întărim satele mănăstirii noastre de la Neamț”). DRH, A, I (1446), 380. **монастырь вт(ъ) Немци** „mănăstirea... de la Neamț” DRH, A, I (1447), 386. – (Rom.) *Sfânta mănăstirea de la Neamț*. DIR, A, XVI-III (1579), 124 (trad. ed.). *Sveataa mănăstirire de la Neamțu*. DRH, A, XXI (1632), 40. *Svânta mănăstire de la Niamțu*. DRA (1705), 105, *ib.* (1720), 141. – (În sint heterof.; slav.) **Хотар монастыр Немечомѣ**. („Hotarul Mănăstirii Neamțului”) DRH, A, XIX (1626), 47. – (Rom.) *Mănăstirea Neamțului*. DIR, A, XVI-III (1579), 124 (trad.ed.), *ib.* (1581), 159 (trad. ed.) *Sfintei mănăstiri a Neamțului*. DRA (1705), 105. *Moșia Gemeneștii, a mănăstirii Neamțului*. COND. MAV., I (1742), 219. *Mănăstirea Neamțului*. TOMESCU, T. (1812), 13. *Mănăstirea Niamțului*. UNGUREANU, I.C.D. (1815), 7. *Veniturile mănăstirii Neamțului*. BOLINTINEANU, C. (1859), 296. *Să fi fost așa ceva și la Mănăstirea Neamțului* CREANGĂ, O. I (1880), 163. *Monastirea Neamțului*. UNGUREANU, I.C.D. (1829), 12, KOGĂLNICEANU, S. (1837), 107, BRAHĂ, I. (1877), 1^v, IONESCU, G. (1887), 17, ERBICEANU, I.M. (1821), 175,

ARH. BUC., PL. 72 (1840–1850), ROSETTI, C. (1853), 69, VLAHUȚĂ, R.P. (1901), 192, SADOVEANU, O. III (1907), 46, IORGA, P.A. (1939–1940), 131. – (În sint. homof.; slav.) **Хотар свѣтаа монастир Немеччомѣ** („Hotarul sfintei Mănăstiri Neamțul”). DRH.A, XXI (1633), 438. – (Rom.) *Hotarele Mănăstirii Neamț*. DIR, A, XVII-II (1607), 99 (trad. ed.), CDM I (1617–1622), 407. *La mănăstire Niamțul*. COND. MAV., II (<1742>), 466. *Sfânta mănăstire Niamțul*. DRA (1756), 324. *Îndată l-au răpezit pe ascunsu de l-au luat de acolo și l-au dus la Niamțu*. PSEUDO-ENACHE KOG., L. (1768–1774), 33. *Ctitor sfintei monastiri Neamțu*. MELCHISEDEC, N. (1802), 6. *Tocmala ce au avut cu sfânta Mănăstire Neamțul*. UNGUREANU, I.C.D. (1833), 18. *Se află în această monastire Neamțul*. BRAHĂ, I. (1877), 2^r. *Monăstirea Neamțul*. ERBICEANU, I.M. (1821), 179, ROSETTI, C. (1853), 70. *Mănăstirea Neamț*. LEMNARU, S. (1968), 51, ARH. OC. TgN 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 8 (1998). *Merg la Mănăstirea Neamț*. VNe. – (Fr.) *Couvent de Niamtz*. TTRM I₃ (1828), 169/2. – (Germ.) *Kloster Niamtz*. TTRM I₃ (1793), 169/2. – (Cu elipsa apel.) *Egumen ot Niamț*. COND. MAV., I (1742), 10. *Călugărilor de la Neamț*. DIR, A, XVI-I (1530), 323 (trad. ed.). *Ardere care să aștepta din ceas în ceas și la Neamț*. ERBICEANU, I.M. (1821), 175. – (În formulări metalingvistice) **Свѣтаа монастири глагголемаа Немцѣа** („Sfânta mănăstire numită Neamțul”). DRH, A, XXII (1634), 156.

a) P. polar. Oicon. Satul din vecinătatea Mănăstirii Neamț. Cf. TTRM I₁ (1774), 697. *Mănăstirea Neamțu*. FRUNZESCU, D. (1872), 314. – (Cu elipsa determ. *Mănăstire*) *Neamț*. GIURESU, P. (1835), 254, ANCH. MNe.

b) P. polar.Horon. (Cu elipsa determin.) Teritoriul aflat în proprietatea Mănăstirii Neamț. *Braniște*. ANDREI, D.H. (1850), ARH. COM. VNe 1 (1959), *ib.* 3 (1959), *ib.* 8 (1989). *Braniștea*. Cf. ARH. OC. TgN. 11 (1914), VNe. *Trece peste Braniște*. NICODIM, M. (1929), CLXIII, *ib.* (1933), CLXX.

α. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure* sau *dumbravă*, în sint. homof.; ofic.) Pădurea situată în Braniște. *Sub Dumbrava Branesti*. [sic] ARH. BUC., REF. 1864, dos.1010 (1864), f. 12^r. *Dumbrava Branestei*. NICODIM, M. (1929), CLXVI. *Pădurea Braniste*. ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1010 (1864), 54^v, *ib.* dos.1011 (1864), f. 9^v. *Cantonul Dumbrăvii Braniste*. ARH. NT., MĂN. NT., 8/1911 (1911), 12^r. – (În compus; silv.) *Pădurea statului Dumbrava-Braniste*. ARH. NT., MĂN. NT., 8/1911 (1911), 23^r. – (Cu apel. *trup*, în sint. homof.; silv.) *Trupul Braniste*. ARH. NT., MĂN. NT., 6/1912 (1912), 1^v. – (Cu elipsa determinantului *Braniste*) *Prin Dumbravă*. NICODIM, M. (1929), CLXV. *Dumbrava*. ARH. COM. VNe. 6 (1959), ANCH. MNe, VNe. – (În sint. *Dumbrava de stejari*) Cf. NICODIM, M. (1929), CLXIII, *ib.* (1933), CLXX. – (În formulări metalingvistice) *În marginea Dumbravei numită Branesti*. ARH. BUC., REF. 1864, dos.1010 (1864), f. 13^r.

β. P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Drumul care traversează Braniștea. *Merg pe Drumul Branestei; marginea Drumului Branestei*. Lun.

γ. P. polar. Oicon. Partea satului Vânătorii-Neamț situată în această zonă. *Braniste*. ANCH. VNe.

c) P. polar. Oron. (Precedat de ent. *munte*, în formulări metalingvistice; ofic.) Muntele Pleșul. **Пл<ан>инноу зовет къ Немца**. („Muntele ce se cheamă Neamțul”). DRH, A, I (fals din a doua jumătate a sec. XVI – începutul sec. XVII,

datat 1437), 427. – (În sint. heterof.) *Muntele Neamțului*. DIR, A, XVI-I (1501), 2 (trad. ed.), DRH, A, XIX (1628), 385, *ib.* XXI (1632), 40. *Hotarul sventei mănăstiri ce să chiiamă muntele Neamțului*. DRH, A, XIX (1628), 385. *Mai aruncăm... câte-o căutătură jalnică spre munții Neamțului*. CREANGĂ, O. IV (1888), 223. *Bradul apare pe înălțimile tot mai mari, și peste puțin el le-a cucerit pe de-a întregul, ca în Munții Neamțului*. IORGA, P.A. I (1939–1940), 128. [Cetatea] *din Munții Neamț*. LEMNARU, S. (1968), 70. – (Cu ent. *dealuri*, în sint. homof.) *Dealurile Neamț*. DGN (1890), 279. – (Cu ent. *culme*, în sint. heterof.) *Culmea Neamțului*. ARH. OC. TgN 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă urc pe Culmea Neamțului; am ajuns în vârful Culmii Neamțului*. ANCH. Lun.

α. P. ext. Munții din j. Neamț. *Ar fi murit [...] în munții Neamțului*. SADOVEANU, O. III (1907), 340.

d) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. homof.) Pădurea din jurul Mănăstirii Neamț. *Pădurea Mănăstirea Neamț*. GHEORGHIȚĂ, C. (1936), 25.

2) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Drumul care merge alătura cu r. Neamț. **Нѣмца Дороги**. („Drumul Neamțului”). DRH, A, III (fals de la sfârșitul sec. XVI – începutul sec. XVII, datat 1496), 538.

3) P. difer. Hidron. (Prin derivare cu suf. dim. *-ișor*) Afl. st. al r. Neamț, care izvorăște de sub Pițigaia Rea și se varsă în r. Neamț pe teritoriul s. Vânătorii-Neamț. – (Slav.) **Монастыреви ... што на Немцишори** („Mănăstirea ... care este la Nemțișor”). DRH, A, I (1409), 38. – (Cu top. în rom.) **Черезъ вѣршію Немцишороу** („și peste obârșia Nemțișorului”). DRH, A, I (fals din a doua jumătate a sec. XVI – începutul sec. XVII, datat 1437), 427. **Немцишорѣл** („Nemțișorul”). DRH, A, XXI (1632), 220, *ib.* XXII (1634), 157. – (Rom.) *Nemțișor*. DRH, A, XXI (1632), 192 (trad), *ib.* XXII (1634), 16. *Morile de pe Nemțișor*. CREANGĂ, O. III (1881), 193. *Mă scald în Nemțișor; am ajuns la malul Nemțișorului*. ANCH. Lun. – (Cu ent. *apă* sau *vale*, în sint. heterof.) *O babă în Lunca, peste apa Nemțișorului*. SADOVEANU, O. XIII (1940), 807. *Am ajuns la apa Nemțișorului*. ANCH. Lun. *Monastirea Neamțului, pe apa Neamțului, pe valea Nemțișorului*. UNGUREANU, I.C.D. (1829), 12. *Valea Nemțișorului*. SADOVEANU, O. XIII (1940), 23, ICHIM, S. (1979), 91. *Mă duc pe Valea Nemțișorului*. ANCH. MNe. – (Precedat de ent. *apă*, *pârâu* sau *râu*, în sint. homof.) *Apa Nemțișor*. ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1010 (1864), 54^v. *Apa Neamțișoru*. [sic] ARH. BUC. PL. 123 (1898). *Pârâul Nemțișor*. DGN (1890), 243. *Râul Nemțișorul*. DAVIDESCU, D. (1970), 12, GROHOLSCHI, T. (1927), 8. – (Cu elipsa ent., artic.) *Nemțișoru(l)*. ATLAS CAD III (1972), pl. 9, ARH. OC. TgN 2 (1976), *ib.* 7 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1997).

a) P. polar. Oicon. Satul situat pe p. Nemțișoru, între p. Cărbuna (V) și P. Adânc⁴ (E); (vechi) Căcâți, Cetățeni. Cf. DGN (1890), 243, ARH. COM. VNe 3 (1959), ATLAS CAD III (1972), pl. 9, ARH. OC. TgN 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Locuiește în Nemțișor*. ANCH. Nem, VNe.

α. P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în sint. heterof.) Drumul care face legătura între ss. Lunca și Nemțișorul. *Drumul Nemțișorului*. Lun.

b) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *prund*, în sint. homof.; ofic.) *Prundul Nemțișor*. ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1010 (1864), 54^v, ARH. COM. VNe 1 (1959). – (Cu elipsa determin., în sint. prep.; pop.) *Mă duc în Prund*. Nem.

II. P. polar. Oicon. Fostă cetate situată la N. de Târgul Neamț, pe Dealul Cetății. (Pol.) *Wira pana Szandra ot Nimcia* („credința panului Șandru de la Neamț”). DRH, A, I (1403), 24. – (Lat.) *Nempch*. TTRM I₃ (1436), 169/1. *Nemecz*. TTRM I₃ (1552), 169/1. – (Slav.) **Вѣра пана Шандрова вт(ъ) Нѣмца**. („credința panului Șandru de la Neamț”) *ib.* (1403), 26. **Ѡт(ъ) Нѣмца**. [de la Neamț] *ib.* (1407), 31. **Вѣра пана Дѣмы Немецкого**. („credința panului Duma de la Neamț”) *ib.* (1436), 231. **Рѣзвѣ да сѡуѡдетъ къ нашемѡу градѡ, къ Нѣмцѡ** („numai să asculte de cetatea noastră, de Neamț”) *ib.* (1437), 237. – (Rom.) *Tătarii prin năvăliri neîncetate au pustiit aceste țări, deși ele aveau câteva cetăți, ca Hotin și Neamț*. M. COSTIN O. (1684), 237. *Nu mai departe, la cetate, la Neamț [...] sunt nouă poloboace cu galbeni*. SADOVEANU, O. I (1904), 596. – (Cu ent. *cetate*, în sint. heterof.; slav.) **Ѡст(ъ) виноград(ъ) выше Немецкого города** („via este mai sus de Cetatea Neamțului”). DRH, A, I (1443), 342. **Ѡкол града Немецкаго** („ocolul Cetății Neamțului”). DRH, A, XIX (1626), 92. – (Lat.) *Castrum Nemecz*. TTRM I₃ (1476), 169/2. *Castrum Nemiz*. TTRM I₃ (1476), 169/2. – (Rom.) *Cetatea Neamțului*. CDM V (1708), 211. *I s-au închinat și cetatea Sucevei și a Neamțului*. M. COSTIN, O. (1675), 16. *Pără la cetatea Neamțului*. CCM, I (1720), 766 (copie din 1742). *Oștirile... se retraseră spre Cetatea Neamțului*. BOLINTINEANU, C. (1859), 291. *Pe vârful unui deal nalt și plin de tihărai, se află vestita Cetatea Neamțului*, CREANGĂ, O. I (1880), 193. *Ozana... în care se oglindește cu măhnire Cetatea-Neamțului*. *Ib.* (1888), 219. *Cetatea Neamțului*. DGN (1890), 118. *Se văd ruinele cetății Némțului. Fantastica ruină a Cetății Neamțului*. VLAHUȚĂ, R.P. (1901), 193. *Se ridică pe coasta unui munte aproape gol falnica Cetatea Neamțului*. CREȚU, C.N., 2–3 (1906), 20. *Suiră încet prin râpa pietroasă, la cetatea Neamțului*. SADOVEANU, O. III (1907), 228. *Odinioară Cetatea Neamțului era aici*. IORGA, P.A. (1939–1940), 138. *Cetate Niamțului*. ARH. BUC. PL. 116 (1846). Cf. BRAHĂ, I. (1877), 8^f, ARH. OC. TgN 8 (1998), ANCH. TgN, VNe. – (În sint. homof.) *Cetatea Neamț*. CDM V (1703), 59. *Neamțu, cetate mare sau castelul lui Ștefan eroul Moldovei*. FRUNZESCU, D. (1872), 316. *Aflându-se în cetatea Neamțul*. IONESCU, G. (1887), 18. *Cetatea Neamțu*. DGN (1890), 272. – (Cu ent. *cetățuie*, în sint. heterof.) *Ștefan se duse la Cetățuia Neamțului*. BOLINTINEANU, C. (1859), 292. – (Fr.) *Chateau d'Anetz*. TTRM I₃ (1692), 169/2. *Forteresse de Niamtzo*. TTRM I₃ (1844), 169/2. – (Cu elipsa determin.) *Am văzut Cetatea, „cuibul aprigilor războinici de odinioară”*. SADOVEANU, O. III (1907), 46. *Cetatea*. ARH. BUC., PL. 72 (1840–1850). *Mă duc la Cetate; am ajuns în dreptul Cetății*. Lun, TgN.

1. P. polar. ⁺Oicon. (Precedat de apel. *mănăstire*) Fostă mănăstire din interiorul Cetății Neamțului. *Mănăstirea Cetatea Neamțului*. CDM V (1706), 134. – (În perifr.) *Mănăstirea de la Cetatea Neamț*. CDM IV (1691), 308. *Mănăstirea din Cetatea Neamțului*. CDM V (1706), 134.

2. P. polar. Oicon. (prin derivare cu suf. col. *-eni*; vechi) Satul Nemțisor. *Cetățenii*. TTRM I₁ (1871), 772/1.

3. P. polar. Oron. (Precedat de ent. *culme* sau *deal*) Dealul situat la N de Târgul Neamțului, la cumpăna Pârâului lui Stan și a [p. Sărata]; (vechi) Muntele. *Se duc ... la biserică Sfântului Lazăr de sub dealul Cetății*. CREANGĂ, O. I (1881),

196. Dealul Cetății se numea înainte muntele Timuș. GROHOLSCHI, T. (1927), 29. Dealul Cetății. TgN. *Urc pe Culmea Cetății; am ajuns în vârful Culmii Cetății*. Lun.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*) Pădurea de pe Dealul Cetății. *Pădurea Dealului Cetății*. VNe. (Cu elipsa determinatului *deal*) *Mă duc în Pădurea Cetății; am ajuns în marginea Pădurii Cetății*. VNe.

4. P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*) Afl. stâng al r. Neamțul, care izvorăște de sub Dealul Cetății și curge la E. de Cetatea Neamțului. *Am ajuns la Pârâul Cetății; apa Pârâului Cetății*. Lun, TgN.

5. P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *stradă*) Strada situată în partea de N a Târgului Neamțului, în dreptul Cetății. *Strada Cetății*. ANCH. TgN. *Strada Cetatea Neamțu*. CREȚU, C.N., 1 (1906), 13.

6. P. polar. Cremnon. (Precedat de ent. *râpă*) Porțiunea abruptă a versantului sudic al Dealului Cetății, lângă Cetatea Neamțului. *Am ajuns la Râpa Cetății; marginea Râpei Cetății*. VNe. – (În perifrază) *Râpa la Cetate*. TgN.

III. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, slav., cu topon. în rom.) **ГЛѢВ ПОЕНИ ТРЪГЪЛОВИ** („În capul Poenii Târgului”). DRH, A, XIX (1626), 47, *ib.* 50.

– Pron.: **(A)** *Târgu Njâmț* TgN, *La Târg Tim*, **(A.I)** *Njâmțu* TgN, VNe, **(A.I.1, A.I.1.a)** *Mănăstirja Njâmț*, **(A.I.1.b)** *Brâniștia* VNe, **(A.I.1.b.α)** *Dumbráva* MNe, VNe, **(A.I.1.b.β)** *Drúmu Brâniști* Lun, **(A.I.1.b.γ)** *Brâniștia* VNe, **(A.I.1.c)** *Cúlmiã Njâmțulu*. Lun, **(A.I.3)** *Njemțîșór* Lun, **(A.I.3.a)** *Njemțîșór* Nem, VNe, **(A.I.3.b)** *În Prund Nem*, **(A.I.3.c)** *Drúmu Njemțîșóru* Lun, **(A.II)** *Șetătija* Lun, TgN, **(A.II.3)** *Djálu Șetătî* TgN, *Cúlmiã Șetătî* Lun, **(A.II.3.a)** *Pădurija (Djálulu) Șetătî* VNe, **(A.II.4)** *Pîrâçu Șetătî* Lun, TgN, **(A.II.5)** *Stráda Șetătî* Lun, TgN, **(A.II.6)** *Rîpa Șetătî* VNe, *Rîpa la Șetăti* TgN.

– Etim.: apel. **neamțu** (sg. cu valoare col.), indicând prob. un grup de sași stabiliți aici.

TÂRGUL NEAMȚULUI v. **Târgul Neamț (A)**.

TEMIȘEȘTI v. **Timișeștii**.

TENEENY v. **Tărătenii (1)**.

TIHĂRĂILE (VNe) top. descr. **1.** ⁺Fiton. (Neartic.) Fostă pădure situată pe o parte din ramificația de NE a D. Mare, între r. Neamț și p. Cacova. *Tihărăi*. ARH. COM. VNe 6 (1959); *ib.* 5 (1959). – (Precedat de ent. *pădure*, în sint. homof.; ofic.) *Pădurea Tihărăi; vin din marginea Pădurii Tihărăi*. ANCH. VNe.

a) P. polar. Fiton. (În sint. *La Tihărăi*) Izlazul de pe locul fostei păduri Tihărăile. *Am ajuns la Tihărăi*. ANCH. VNe.

b) P. polar. Cremnon. (Cu ent. *gropi*, în sint. heterof.) Terenul accidentat de la N de izlazul Tihărăile. *Gropile Tihărăilor*. ANCH. VNe.

– Pron.: **(1)** *Pădureã Tihărăj*, **(1.a)** *La Tihărăj*, **(1.b)** *Grókili Tihărăjilor* VNe.

– Etim.: de la ent. **tihărăi**.

TIMISCHESTYI v. **Timișeștii**.

TIMIȘÉSCU (Hum) oicon. pers. (De obicei în sint. *La Timișescu*) Cartierul din partea de SE a localit. Humulești. *La Timișescu*. ARH. TgN. 2 (1959). *Mă duc la Timișescu; am ajuns în margine la Timișescu*. ANCH. Hum.

– Pron.: *La Timișăscu* Hum.

– Etim.: de la n. fam. **Timișescu**; aici locuiesc multe familii Timișescu.

TIMIȘÉȘTI (Tim) oicon. pers. Satul situat pe r. Neamț, la gura de vărsare a acestuia în r. Moldova. – (Slav.) **Тимишеци** („Timișești”) COSTĂCHESCU, D.M. II (1446), 251, DRH, A, II (1454), 61, COSTĂCHESCU, D.M. II (1454), 517. **Тѣмишеци** („Temișești”) DRH, A, I (1447), 386, COSTĂCHESCU, D.M. II (1447), 288. – (Rom.) *Timișeștii pe Moldova, la Niamțu*. BOGDAN, S. (1742), 242. *Timișăștii*. CODRESCU, U. (1803), 258. *Timișești*. DRA (1780), 495, GIURESCU, P. (1835), 255, ARH. BUC. PL. 35 (1842), ANDREI, D.H. (1850), 100, FRUNZESCU, D. (1872), 484. *Podul de la Timișești, de pe Moldova*. CREANGĂ, O., I (1880–1888), 223. – (Germ.) *Timischestyi*. TTRM I₃ (1822), 225/2.

– Etim.: prob. de la un n. pers. **Temeș**, **Timiș**, neid. (Cf. COSTĂCHESCU, D.Î.S., 55.), *Ib.*, 495: doc. de la 30 nov. 1435: **ЕДНО СЕЛО НА ОУСТИ НЕМЦА ТАТАРСКОЕ, НА ИМА Тѣмишеци** (a dat „un sat tătarec la gura Neamțului, anume Temeșeștii”). deci era sat de robi tătari, dăruit m-rii

TIMÓFTE (VNe) centru de polar. topon. pers. **1**. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în perifr.) Înălțimea situată pe versantul nordic al D. Mare, la N de Vf. la Maici. *Vârful la Timofte*. ANCH. VNe.

2. Oron. Panta care coboară din Vf. la Timofte spre N, între Valea Rea și P. Dobrului. (Precedat de ent. *coastă*, în perifr.) *Coasta la Timofte*. ANCH. VNe.

– Pron.: **(1)** *Vîrvu la Timófti* **(2)** *Cuásta la Timófti* VNe.

– Etim.: n. pers. **Timofte**, probabil fostul proprietar al locului.

TOÁCA GROȘÉNILOR (Nem) reper top. Locul situat pe Culmea Neamțului, între Oul Cărbunei (V) și Vf. Chiriacului (E). *Am ajuns la Toaca Groșenilor*. ANCH. Nem.

– Pron.: *Tuáca Groșănilor* Nem.

– Etim.: sint. motivată prin faptul că aici există o **toacă** pe care bat **groșenii** (locuitorii din satul Groși, situat de cealaltă parte a Culmii Neamțului), ca să anunțe că au ajuns pe culme.

TOÁCA MOIȘÉNILOR (MNe) reper topon. Punctul situat pe Culmea Neamțului, la izvoarele p. Iftimia. *Am ajuns la Toaca Moişenilor*. ANCH. Nem.

– Pron.: *Tuáca Moişănilor* MNe.

– Etim.: sint. motivată prin faptul că aici există o **toacă** pe care bat **moişenii** (locuitorii din satul Moişa, situat de cealaltă parte a Culmii Neamțului), ca să anunțe că au ajuns pe culme.

TRAPÉZELE (MNe) centru de polar. topon. descr. **1**. Fiton. Trapezerele. *Trapedele*. [sic!] NICODIM, M. (1897), CXXV. *Trapezele*. ARH. NȚ., MĂN. NȚ., dos. 8/1911, f. 12^f. – (Precedat de ent. *poiană*, în perifr.) *Poiana la Trapedele*. *Ib.* (1897), CXXII. – (Precedat de ent. *poiană*, în sint. homof.) *Poiana Trapedeli*. [sic!] *Ib.* (1899), CXXXV.

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Pârâul Trapezeri. *Pârâul Trapezelor*. ARH. OC. TgN. 5 (1997), *ib.* 10 (1998).

– Etim.: apel. **trapeză** la pl.; probabil odinioară aici existau niște *trapeze* ‘mese’ la care mâncau cei care lucrau la grajdurile mănăstirii. Forma *trapede* din copii ale unor documente este probabil redarea formei scrise *trapeđeri*.

TRAPEZĂRILE (MNe) centru de polar. topon. descr. 1. Fiton. Poiana situată la cca 1,5 km S de măn. Neamț; (sinon.) Trapezele. *Trapezerile*. NICODIM, M. (1869), LXXXVII. *La Trapezare, sub culmea Brăileanca*. GROHOLSCHI, T. (1927), 28. *La Trapezări*. MNe. – (Precedat de ent. *poiană*, în sint. heterof.) *Poiana Trapezărilor*. Lun.

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. dr. al p. Nemțișorul, la S de p. Puturosul, care izvorăște de sub Pic. Brăilencei. *Pârâul Trapezări*. ANCH. MNe.

– Pron.: (1) *La Trapezăr¹*, *Poiana Trapezărilor* (2) *Pirău¹ Trapezăr¹* MNe.

– Etim.: vezi **Trapezele**.

TRAPEDELE v. **Trapezele (1)**.

TRAPEZĂRILE v. **Trapezările (1)**.

TRAPEZOÁIA (VNe) centru de polar. topon. descr. 1. ⁺Fiton. Fostă poiană pe coasta de V a obcinii Agapia Veche. *Poiana la Trapezoaea*. NICODIM, M. (1897), CXXII. *Poiana Trapezoiu*. *ib.* (1899), CXXXVI.

2. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de V a obcinii Agapia Veche, între p. Trapezoaia (S) și Pic. Crucii (N). *Piciorul Trapezoaiei*. ANCH. VNe. *Piciorul Trepezoaiei*. [sic!] ARH. MĂN. SIH. 2 (1950). ARH. MĂN. SIH. 1 (1950).

3. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. dr. al p. Secul, între P. Alb² (S) și P. Crucii¹ (N), care izvorăște de sub obcina Agapia Veche. *Pârâul Trapezoaiei*. ARH. OC. TgN. 4 (1987), *ib.* 9 (1998), *ib.* 10 (1998), ANCH. VNe. – (În sint. homof.) *Pârâul Trepezoaia*. [sic!] ARH. MĂN. SIH. 2 (1950).

– Pron.: (1) *Kísóru Trăpezoáii*, (2) *Pirău¹ Trăpezoáii* VNe.

– Etim.: aflăm din unele hotarnice ale măn. Secul că hotarul merge pe „la trapeze și în bour” (DIR.A, XVII-I, 177, 184). Probabil cuvântul slavon *trapeze* trebuia echivalat prin *mese*, care puteau fi niște pietre sub formă de masă, situate în vreo poiană din zona deluroasă a Secului (sau poate chiar niște mese de lemn, făcute de călugării ciobani din braniștea mănăstirii). Astfel de „trapeze” sau, în cazul acestui toponim, „trapezoaie” (o masă mai mare) vor fi fost în diverse locuri din proprietatea mănăstirilor Secul și Neamț (vezi toponimul *Trapezeri*, desemnând un loc și un pârâu aflate la cca 1,5 km S de mănăstirea Neamț).

TRÓIȚA (VNe) reper. topon. (De obicei în sint. *La Troiță*) Punctul de la gura P. Alb, unde se află o troiță. Cf. ANCH. VNe.

– Pron. *Tróița*, *La Tróiță* VNe.

– Etim.: apel **troiță** în funcție topon.

TRUPUL BRANIȘTEA v. **Târgul Neamț (A.I.1.b.α)**.

TULÁN (Nem) centru de polar. topon. pers. 1. Oron. (Precedat de ent. *deal* sau *picior*, în sint. heterof.) Dealul situat în continuarea pic. Neamț, între P.

Șubei (V) și P. Neamțului² (E). *Piciorul lui Tulan*. ARH. OC. TgN 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Dealul lui Tulan; mă duc pe Dealul lui Tulan; am ajuns în fața Dealului lui Tulan*. ANCH. Nem. – (În sint. homof.; adm.) *Dealul Tulan*. ARH. Vne 1 (1959), *ib.* 2 (1959).

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. stâng al p. Nemțișorul, între P. Șubei (V) și P. Neamțului (E), care izvorăște de sub Dealul lui Tulan (1). *Pârâul lui Tulan*. ANCH. Nem. – (Cu ent. *izvor*, în perif.) *Mă duc la Izvorul la Tulan; am ajuns la capătul Izvorului la Tulan*. ANCH. Nem.

– Pron.: (1) *Djálu lu Tulán*. (2) *Pîrău lu Tulán, Izvóru la Tulán* Nem.

– Etim.: mai multe familii **Tulan** au pământ pe acest deal.

ȚĂRINA¹ (Ble, TgN) fiton. descr. (Vechi) Terenul arabil situat la SE, E și NE de Târgul Neamț. Cf. ARH. BUC., PL. NMT., 109 (1840–1950), *ib.* 110 (1852), ANCH. Ble.

– Pron.: *Țárna* Ble.

– Etim.: ent. **țarină** în funcție topon.

ȚĂRINA² (Tim) top. descr. 1. Fiton. Terenul agricol situat la S de s. Timișești, împărțit astăzi în mai multe tarlale. *Merg în Țarină; am ajuns în dreptul Țarinii*. Tim.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de apel. *gard*, în sint. heterof.) Terenul arabil din marginea de SE a s. Timișești, care desparte terenul intravilan de Țarină. *Gardul Țarinei Timișești*. ARH. COM. Tim. 1 (1959). *Merg la Gardul Țarinii; am ajuns în dreptul Gardului Țarinii*. ANCH. Tim.

– Pron.: (1) *Țárna*, (1.a) *Gárdu Țárni* Tim.

– Etim.: ent. **țarină** în funcție topon. (1.a) Hotarul dintre țarină și grădinile localnicilor era despărțit printr-un **gard**.

ȚARINA AGĂPIENI v. **Agăpeni (I.4)**.

ȚARINA AGĂPIENILOR v. **Agăpeni (I.4)**.

ȚARINA ARINILOR v. **Arinii (1.b)**.

ȚARINA BRANU v. **Branu (II.3)**.

ȚARINA BRANULUI v. **Branu (II.3)**.

ȚARINA DUMESNICULUI v. **Dumesnicul (I.6)**.

ȚARINA FOALE v. **Foalele (1.c)**.

ȚARINA MIHĂIET v. **Pârâul Mihăieț (1.a)**.

ȚARINA OLARULUI v. **Olaru (1.a)**.

ȚARINA PETRU-VODĂ v. **Petru-Vodă (1.b)**.

ȚARINA PLUTONU v. **Plutonul (I.1.a)**.

ȚARINA REDIULUI v. **Rediul (1.b)**.

ȚARNA BOMPII v. **Bompa (1.f)**.

ȚARNA LUNCII² v. **Lunca (1.a)**.

ȚĂRDEA (Pip) centru de polar. top. pers. 1. Oron. (Precedat de ent. *coastă*, în sint. heterof.) Coasta de S a d. Bompa. *Mă duc pe Coasta Țârdei*. ANCH. Pip.

a) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu* sau *râpă*, în sint. heterof.) Pârâul care izvorăște de sub d. Bompa, între P. Izvoarelor și P. Morii. *Pârâul Coastei Țârdei*. Pip. *Râpa Coastei Țârdei*. ANCH. Pip.

2. Hodon. (Precedat de ent. *uliță*, în sint. heterof.) Ulița situată în partea de E a s. Pip. *Ulița Țârdenilor*. ANCH. Pip.

– Pron.: **(1)** *Cuásta Țîrđi*, **(1.a)** *Pîrăyuu (Rípa) Cuásti Țîrđi* **(2)**, *Úlița Țîrdénilor Pip*.

– Etim.: de la n. fam. **Țârdea**, care locuiește sau are pământ aici.

ȚIGĂNII (Hum) oicon. descr. (De obicei în sint. *La Țigani*) Partea de NE a localit. Humuleștii, pe malul dr. al r. Neamț. *Mă duc la Țigani; am ajuns în dreptul Țiganilor*. ANCH. Hum.

– Pron.: *La Țigánⁱ, Țigáni* Hum.

– Etim.: aici locuiesc mai multe familii de **țigani**.

ȚIMÚREA (VNe) centru de polar. topon. pers. **1.** Oron. Ramificația vestică a D. Mare, între p. Țimurea și P. Dobrului. Cf. ARH. COM. VNe 2 (1959), *ib.* 6 (1959). – (Precedat de ent. *deal*, în sint. homof.) *Dealul Țimurea*. *Ib.* 3 (1959).

a) P. polar. Fiton. Pășunea de pe d. Țimurea. *Mă duc la Țimurea; am ajuns în marginea la Țimurea*. ANCH. VNe.

2. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. homof.) *Mă duc pe Pârâul Țimurea; am ajuns în capătul Pârâului Țimurea*. ANCH. VNe.

– Pron.: **(1.a)** *Țimúrĭa*. **(2)** *Pîrăyuu Țimúrĭa*. VNe.

– Etim.: de la un n. pers. neid. **Țimurea**.

ȚINTIRIMUL DIN REDIU v. **Rediul (1.c)**.

ȚUȚUIÉNII (TgN) oicon. pers. Cartierul, fost sat, al or. Târgul Neamț, de la P. Cetății (V) până în dreptul Podului la Ozana. *Țuțuienii*. TTRM I₂ (1803), 1239/2. *Dascălul Simeon Fosa din Țuțuieni*. CREANGĂ, O. I (1880), 161. *Țuțuienii, veniți din Ardeal*. CREANGĂ, O. I (1880), 193. *Mă duc în Țuțuieni; am ajuns în marginea Țuțuienilor*. TgN. – (Precedat de ent. *mahala*, în sint. heterof.) *Mahalaua Țuțuienilor*. TTRM I₂ (1858), 1239/2, CREȚULESCU, J. (1904), 69. – (În sint. homof.) *Mahalaua Țuțuienii*. CREANGĂ, O., I (1880–1888), 193.

– Pron.: *Țuțujéni* TgN.

– Etim.: prob. n. pers. **Țuțuianu**.

ULIȚA MARE v. **Strada Mare¹**.

ULIȚA PETRU-VODĂ v. **Petru-Vodă (2.b)**.

ULIȚA SCOBAI v. **Scobai (2)**.

ULIȚA ȚÂRDENILOR v. **Țârdea (2)**.

ÚLIȚA UNGURÉNILOR (Ble) hodon. pers. Ulița din partea de E a localit. Blebea. *Mă duc pe Ulița Ungurenilor*. Ble.

– Pron.: *Úlița Ungurĭénilor* Ble.

– Etim.: sint. motivată de faptul că mai multe familii **Ungureanu** locuiesc pe această uliță.

ULÚCELE (Lun) reper topon. (De obicei în sint. *La Uluce*) Loc situat în partea de sud a Poienii Slatinii. *Mă duc la Uluce; am ajuns în apropierea Uluțelor*. ANCH. Lun.

– Pron.: *La Ulús, Ulúsili* Lun.

– Etim.: aici sunt amenajate niște **uluțe** din ciment.

ULÚCUL (Hum) reper. topon. (De obicei în sint. *La Uluc*) Punctul de lângă fântâna de pe Str. M. Sadoveanu, la ieșirea din localit. Humulești. Cf. ANCH. Hum.

– Pron.: *Ulúcu, La Ulúcu* Hum.

– Etim.: apel. **uluc**, în funcție topon.; odinioară aici era amenajat și un uluc pentru adăpatul vitelor.

UNGUROÁICA (Plă) fiton. pers. (De obicei în sint. *La Unguroaică*) Terenul arabil între La Bălușeni (V), pădurea Coverca (N), s. Plăieșul și șoseaua Timișești – Târgul Neamț. Cf. ANCH. Plă.

– Pron.: *La Uḡguruáicá, Uḡguruáica* Plă.

– Etim.: **Unguroaica**, numele soției unui Ungureanu, proprietar al terenului.

URSOAIA IMAȘ v. **Ursoaia (I.3)**.

URSOÁIA (Dol) centru de polar. topon. pers. **I**. Oron. (Precedat de ent. cu sens oronimic) Muntele situat la S de d. Cotnărelul, la obârșia pâraielor Cotnărelul (N), P. lui Anton (SV) și p. Ursoaia (E). *Piciorul Ursoi*. DRH, A, XXI (1632), 192 (trad.). **Пора Урсоаеви** („piciorul Ursoaei”). DRH, A, XXI (1632), 220, *ib* XXII (1634), 148, *ib*. 157. *Până la piciorul Ursoaei*. DRH, A, XXII (1634), 17 (trad.). *Muntele Ursoaia*. UNGUREANU, I.C.D. (1841), 33. *Dealul Ursii*. [sic] OTZELLOVITZ H. (1790). *Muntele Ursoaica*. [sic] HARTA MIL. (1961). – (Cu elipsa ent.) *Ursoaia*. ARH. COM. Pip. 3 (1959). *Mă duc în stâna pe Ursoaia*. ANCH. Dol.

1. P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vîrf*, în sint. homof.) Vârful m. Ursoaia, aflat la obârșia p. Ursoaia. *Mă duc pe Vârful Ursoaia*. ANCH. Dol.

a) P. difer. Oron. (Derivat cu suf. dimin. *-ica*, precedat de ent. *vîrf*, în sint. homof.) Vârful m. Ursoaia, situat la cca 1 km E de vf. Ursoaia. *Mă duc pe Vârful Ursoaia*. ANCH. Dol.

2. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. homof.) Poiana situată pe coasta de S a m. Ursoaia. *Poiana Ursoaia*. ANCH. Dol.

3. P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *imaș*, în sint. homof.) Imașul de pe coasta de E a m. Ursoaia. *Imaș Ursoaia*. ARH. COM. Pip. 1 (1959). *Ursoaia Imaș*. ARH. COM. Pip. 7 (1959).

II. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al p. Pluton, ce izvorăște de sub vf. Ursoaia. *Pârâul Ursoi*. ARH. COM. Pip. 1 (1959). *Pârâul Ursoaiei*. ANCH. Dol. – (În sint. homof.) *Pârâul Ursoaica*. [sic] HARTA MIL. (1961). *Pârâul Ursoaia*. ARH. OC. Pip. 2 (1994), *ib*. 7 (1997).

1. P. difer. Hidron. (Precedat de ent. *gură*, în sint. heterof.) Locul de vărsare a p. Ursoaia în p. Pluton. *Gura Ursoaiei*. ANCH. Dol.

– Pron.: **(I)** *Ursoáia*, **(I.1)** *Vírvu Ursoáia*, **(I.1.a)** *Vírvu Ursoáica*, **(I.2)** *Pojána (I.1) Vírvu Ursoáia*, **(II)** *Pîrâyu Ursóji*, **(II.1)** *Gúra Ursóji* Dol.

– Etim.: prob. de la un n. pers. **Ursu** (acordat cu genul ent. *apă* ori *stână*) sau **Ursoaia**.

ÚRSU (Bob) centru de polar. topon. pers. **1.** Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al r. Neamț, între P. Druganului¹ (V) și P. Alb¹ (E), care izvorăște de sub Obcina Druganului. Cf. ARH. OC. Pip. 3 (1954), *ib*. 5 (1987), *ib*. 8 (1997). *Mă duc pe Pârâul Ursului; am ajuns la gura Pârâului Ursului*. ANCH. Bob. – (În sint. homof.) *Pârâul Ursu*. ICHIM, M. (1973), 110, ARH. OC. Pip. 6 (1997).

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *arșiță*, în sint. heterof.) Fâneța situată la gura P. Ursului. *Arșița Pârâului Ursului*. ANCH. Bob.

2. Oron. (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) Ramificația de SE a Obcinii Druganului. *Piciorul Ursului*. ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 8 (1997). *Mă duc pe Piciorul Ursului; am ajuns în vârful Piciorului Ursului*. ANCH. Bob.

a) P. difer. Oron. (Precedat de ent. *vârf*, în sint. heterof.) *Vârful Ursului*. HARTA MIL. (1961), ANCH. Bob.

– Pron.: (1) *Pîrău Ursulu*, (1.a) *Arșița Pîrăulu Ursulu*, (2) *Ćicóru Ursulu*, (2.a) *Vírvu Ursulu* Bob.

– Etim.: prob. de la un n. pers. **Ursu**, neid. (în com. Pipirig au existat persoane numite Ursu, de ex. Neculai Ursu în UNGUREANU, I.C.D. (1841), 35 sau Ioan Ursu în *ib.* (1852), 86.

URZICĂRIA (Plu) top. descr. 1. Fiton. (De obicei în sint. *La Urzicărie*) Izlazul de pe versantul de E al Obcinii Agăpenilor, pe malul dr. al P. lui Anton. *Mă duc la Urzicărie; am ajuns în dreptul Urzicăriei*. ANCH. Plu.

– Pron.: *La Urzicăriji* Plu.

– Etim.: ent. **urzicărie** în funcție topon.

VALEA DOLHEȘTI v. **Dolheștii (1.a)**.

VALEA DOLIA v. **Dolia (I)**.

VALEA DRĂHUȚEI v. **Drehuța (1.a)**.

VALEA DUMESNIC v. **Dumesnicul (II)**.

VALEA DUMESNICULUI v. **Dumesnicul (II)**.

VALEA MÂNZATUL v. **Mânzatu (2)**.

VALEA NEMȚIȘORULUI v. **Târgul Neamț (A.I.3)**.

VALEA OZANEI v. **Ozana (1)**.

VALEA PEREU STRĂZEI v. **Pârâul Străjii (I)**.

VALEA PIPIRIG v. **Pipirigul (I)**.

VALEA PIPIRIGUL v. **Pipirigul (I)**.

VALEA PLUTON v. **Plutonul (I)**.

VALEA PLUTONULUI v. **Plutonul (I)**.

VÁLEA REA (VNe) hidron. descr. Afl. drept al r. Neamț, ce izvorăște de sub obcina Agapia Veche, între P. Sec și P. Dobrului. Cf. ARH. BUC. PL. 114 (1859), ARH. BUC., REF. 1864, dos. 1010 (1864), 54^r, *ib.* 1011 (1864), f. 9^r, ARH. OC. TgN. 11 (1914), ARH. COM. VNe 3 (1959), ARH. OC. TgN. (1998), ANCH. VNe. *Gura Văei Rele*. NICODIM, M. (1897), CXX, *ib.* (1929), CLXIII, *ib.* (1933), CLXX.– (Precedat de ent. *pârâu*) *Pârâul Valea Rea*. ARH. BUC. REF. 1921, dosar 94 (1934), f. 198^v, NICODIM, M. (1929), CLXV, ARH. MĂN. SIH. 1 (1950), ARH. OC. TgN 4 (1987), *ib.* 9 (1998). – (Prin reinterpretarea sint.) *Pârâul Rău*. HARTA MIL. (1961).

– Pron.: *Váleă Ră* VNe.

– Etim.: sint. motivată de faptul că zona pe care o străbate acest curs de apă este „rea”, adică foarte accidentată.

VÁLEA SEÁCĂ (Hum) top. descr. 1. Hidron. Afl. st. al p. Topolița. Cf. ANCH. Hum. – (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) *Pârâul Văii Seci*. ANCH. Hum.

a) Fiton. Terenul arabil situat lângă Valea Seacă, între localit. Humuleștii-Noi (V) și str. I. Creangă (E). Cf. ARH. TgN. 2 (1959), *ib.* 5 (1959). – (Precedat de ent. *tarla*, în sint. homof.) *Mă duc pe Tarlaua Valea Seacă*. ANCH. Hum.

– Pron.: **(1)** *Vălia Săcă, Pîrău Văji Săș*, **(1.a)** *Tarlăua Vălia Săcă* Hum.

– Etim.: apa pârâului seacă în verile foarte secetoase.

VALEA SECULUI v. **Secul (I.3.e)**.

VALEA STRĂJI v. **Pârâul Străjii (I)**.

VALEA URSULUI v. **Pârâul Ursului (1)**.

VARTÍC (Lun) centru de polar. topon. pers. **1**. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al p. Nemțișorul, între P. Adânc⁴ și P. Nebunului, care izvorăște de sub Culmea Neamțului. *Mă duc pe Pârâul lui Vartic; am ajuns la capătul Pârâului lui Vartic*. ANCH. Lun. – (În sint. homof.; adm.) *Pârâul Vartic*. ARH. VNe 3 (1959).

2. Oron. (Precedat de ent. *deal*, în sint. heterof.) Dealul situat la NE de s. Lunca, între P. lui Vartic și p. Sasca; (vechi) Dealul Slatinei. *Dealul lui Vartic; am ajuns pe culmea Dialului lui Vartic*. ANCH. Lun. – (În sint. homof.; adm.) *Dealul Vartic*. ATLAS MOLD. (1892), ARH. VNe 8 (1989). *Dealul Vaiți*. (sic) HARTA MIL. (1962).

– Pron.: **(1)** *Pîrău lu Vartic*, **(2)** *Diálu (lu) Vartic* Lun.

– Etim.: de la familia **Vartic**, ce își avea casa la poalele dealului, alături de pârâu. COJOCARU, S., 40–41 avansează ipoteza conform căreia doar în satul Lunca s-ar păstra numele de familie *Vartic*, care în limba slavă înseamnă „străjer”; „*Varticii*, locuitorii de/din satul de la poalele Cetății Neamț [...] au fost străjeri ai Cetății Neamț. În acest caz, calitatea care le-a dat porecla și apoi numele derivă de la termenul slavo-ucrainean *varta* = *străjer*. Fără puțință de tăgadă, *Varticii* de sub poalele Cetății Neamț sunt strănepoții *Varticilor* români, străjeri ai Cetății și ai Românismului”. Această ipoteză nu poate fi admisă deoarece antroponimul și toponimul *Vartic* nu apare în niciun document vechi care se referă la zona noastră de anchetă, iar existența unei comunități a *Varticilor* ar fi fost menționată în unele acte, dacă ar fi existat. Antroponimul *Vartic* este atestat însă în alte zone ale Moldovei, deci familia *Vartic* din s. Lunca poate proveni din altă parte a țării.

VASĂNU (VNe) top. encom. **1**. Oron. Ramificația de E a D. Tăciunelui, între Bâtcile Focșei (NV) și pic. Pustianu (S). *Această poiană este la poalele Vasanului*. UDIȘTEANU, G. (1939), 21. – (Precedat de ent. *picior*, în sint. heterof.) *Urc pe Piciorul Vasanului; am ajuns în dreptul Piciorului Vasanului*. ANCH. VNe. – (În sint. homof.; silv.) *Piciorul Vasanu*. ARH. OC. TgN. 4 (1987), *ib.* 9 (1998), *ib.* 10 (1998).

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *pădure*, în sint. heterof.) Pădurea de pe Pic. Vasanului. *Mă duc în Pădurea Vasanului*. ANCH. VNe.

b) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâu*, în sint. heterof.) Afl. st. al p. Secul, la cca 500 m S de măn. Secul. *Mă duc pe Pârâul Vasanului; am ajuns la gura Pârâului Vasanului*. ANCH. VNe. – (În sint. homof.; silv) *Pârâul Vasanu*. ARH. OC. TgN. 4 (1987), *ib.* 9 (1998), *ib.* 10 (1998). ◊ (Cu ent. *bazin*; ofic.)

Bazinul hidrografic al p. Vasanu. *Deasupra Bazinului Vasanul*. ARH. MĂN. SIH. 1 (1950).

– Pron.: **(1) Kíšóru Vasánulu, (1.a) Pádúrġa Vasánulu, (2) Pírăŷu Vasánulu** VNe.

– Etim.: prob. denumire encom. dată de către preoții de la mănăstirea Secul, după mt. **Vasanu** din Vechiul Testament.

VÁTRA VÚLPILOR (MNe) top. descr. **1**. Reper. topon. Locul situat pe coasta sudică a Pic. Cerdacului. Cf. ARH. OC. TgN. 2 (1976).

a) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *pârâul*) Afl. dr. al p. Nemțișorul, între P. Cerdacului (NV) și P. Magherniței (SE), ce izvorăște de sub Pic. Cerdacului. *Pârâul Vatra Vulpilor*. ANCH. MNe.

– Pron.: **(1) Vátra Vúlkilor (1.a) Pírăŷu Vátra Vúlkilor** MNe.

– Etim.: aici se adunau multe vulpi, era vulpărie.

VĂNETORII v. **Vânătorii-Neamț**.

VĂVEDENIA v. **Schitul Vovedenia (1)**.

VÂNĂTORI DE NEAMȚ v. **Vânătorii-Neamț**.

VÂNĂTORII v. **Vânătorii-Neamț**.

VÂNĂTORII LA NIAMȚU v. **Vânătorii-Neamț**.

VÂNĂTORII-NEAMȚ (VNe) oicon. descr. (Cu elipsa determin.; precedat de ent. *sat*) Satul situat pe dr. r. Neamț, între Bâtcile Focșei și Obcina Tăciunelui (V), Obcinile Sihlei și Agapia Veche (N), p. Cărăgița (N) și P. Adânc (E). *Satul Vânători*. DIR, A, XVII-II (1607), 99 (trad. ed.). *Loc în satul Vânători*. CDM I (<1617>), 404. (Slav., cu determin. în rom.) **Село Вѣнѣтори** („Satul Vânători”). DRH, A, XXII (1634), 150. – (Cu determin. artic.) *Satul Vânătorii*. DIR, A, XVII-II (1609), 192 (trad. ed.), UNGUREANU, I.C.D. (1838), 28, DGN (1890), 386.– (Slav., cu determin. în rom., artic.) **Село Вѣнѣторіи** („Satul Vânătorii”). DRH, A, XXI (1632), 47. – (Cu elipsa ent.) *Hotarul [...] Vânătorilor*. DRH, A, XXI (1632), 191 (trad.). *Vânători*. CDM IV (1691), 309, DRA (1768), 431, GIURESCU, P. (1835), 255. *Vănetorii*. [sic] ARH. BUC. PL. 116 (1846). *Și din sus de Vânători, cum treceam puntea peste apa Neamțului...* CREANGĂ, O, I (1880), 165. *Vânătorii*. ARH. BUC., PL. 72 (1840–1850), CREȚULESCU, J. (1904), 69, LEMNARU, S. (1968), 33. *Trecuse mai departe spre Cetate, spre Vânători*. SADOVEANU, O. XIII (1940), 10. *Stă în Vânători*. ANCH. VNe. – (Cu determin. *Neamțul*, în sint. heterof.) *Vânătorii Neamțului ce sunt supuși mănăstirii Săcului*. DRA (1752), 304. *Satul Vânătorii Neamțului*. IONESCU, G. (1887), 14. *Din sus de Humulești vin Vânătorii Neamțului*. CREANGĂ, O. I (1881), 192. – (În perifr.) *Vânătorii la Niamțu*. BOGDAN, S. (1742), 263. *Vânători de Neamț*. DRA (1759), 347. *Vânătorii ot Niamțu*. DRA (1761), 363. – (În compus) *Vânători-Neamț*. ATLAS. CAD. III (1972), pl. 9. – (Cu determin. *Secul*, în sint. heterof.) *Vânătorii Săcului*. DRA (1768), 431.

– Pron.: *Vânătorii* VNe.

– Etim.: **vânătorii** erau slujitori domnești de pe lângă Cetatea Neamțului care vânau pentru domnitorul țării. La 1771 sunt menționați ca fiind Vânătorii Secului, iar din 1833, vor aparține de Mănăstirea Neamț și se vor numi Vânătorii Neamțului.

VÂNĂTORII NEAMȚULUI v. **Vânătorii-Neamț**.

- VÂNĂTORII OT NIAMȚU** v. **Vânătorii-Neamț.**
VÂNĂTORII SĂCULUI v. **Vânătorii-Neamț.**
VÂRFUL ALUNULUI v. **Pârâul Alunului (I.1.a).**
VÂRFUL ARGELELOR v. **Argelele (1.a).**
VÂRFUL BIVOL v. **Bivolul (2).**
VÂRFUL BIVOLU v. **Bivolul (2).**
VÂRFUL BIVOLULUI v. **Bivolul (2).**
VÂRFUL BOMPA v. **Bompa (1.a).**
VÂRFUL BOMPEI v. **Bompa (1.a).**
VÂRFUL BRĂILEANCA v. **Brăileanca (2).**
VÂRFUL BŪȚII (Plu) oron. pers. Vârful situat pe Obcina Agăpienilor, lângă Poiana Agăpienilor. Cf. HARTA MIL. (1961), ANCH. Plu.
– Pron.: *Vîrvu Búfi* Plu.
– Etim.: de la un n. pers. **Bute**, neid.
VÂRFUL CĂPRIÓRULUI (Plu) oron. descr. Înălțimea de pe mt. Răscoalele, în dreptul izvoarelor p. Răscoalele. *Mă duc pe Vârful Căpriorului.* ANCH. Plu.
– Pron.: *Vîrvu Căpriorulu* Plu.
– Etim.: iarna se vede **căpriorul** păscând acolo.
VÂRFUL CĂRPINIȘULUI v. **Dealul Cărpiniș (1.b).**
VÂRFUL CÂRLÁNULUI (MNe) oron. pers. Vârful de pe Culmea Pleșului, situat la obârșia P. Alunișului. Cf. ANCH. MNe.
– Pron.: *Vîrvu Cîrlánulu* MNe.
– Etim.: prob. n. pers. **Cârlanu.**
VÂRFUL CEL ÎNALT v. **Vârful Înalt.**
VÂRFUL CEL MÁRE (Bob) oron. descr. Vârful de pe Obcina Mânzatului. Cf. ARH. OC. Pip. 6 (1997). *Mă urc la Vârful cel Mare; am ajuns în dreptul Vârfului cel Mare.* Bob.
– Pron.: *Vîrvu șel Mári* Bob.
– Etim.: e cel mai înalt dintre vârfurile din această zonă.
VÂRFUL CERDAC v. **Cerdacul¹ (1.a).**
VÂRFUL CERDAC v. **Cerdacul³ (1.a).**
VÂRFUL CERDACULUI v. **Cerdacul¹ (1.a).**
VÂRFUL CERDACULUI v. **Cerdacul³ (1.a).**
VÂRFUL CHIRIAC v. **Chiriac¹ (2.a).**
VÂRFUL CHIRIAC v. **Chiriac² (1.b).**
VÂRFUL CHIRIACULUI v. **Chiriac² (1.b).**
VÂRFUL CHITELE v. **Chitele (I.1).**
VÂRFUL COASTEI FAGULUI v. **Coasta Fagului (1.b).**
VÂRFUL COMÓRII (MNe) oron. descr. Cf. ARH. OC. TgN. 1 (1963), *ib.* 2 (1976), *ib.* 3 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1998), *ib.* 10 (1998). *Mă duc pe Vârful Comorii.* ANCH. MNe. *Vin de pe Vârful Comorii.* ANCH. VNe.
– Pron.: *Vîrvu Comóri* MNe, VNe.
– Etim.: prob. noaptea se vedeau aici flăcări, ceea ce în tradiția populară ar însemna că acolo este ascunsă o comoară.
VÂRFUL DE LA CERDAC v. **Cerdacul⁴ (1.a).**

VÂRFUL LA CHITÍC (VNe) oron. pers. Vârful din partea de N a D. Mare. *Mă duc în Vârf la Chitic*. ANCH. VNe. – (În sint. homof.) *Am ajuns pe Vârful Chitic*. ANCH. VNe

– Pron.: *Vîrvu (la) Kític* VNe.

– Etim.: n. fam. **Chitic**, căreia îi aparține terenul de aici.

VÂRFUL COJOCARULUI v. **Dealul Cojocarului (1.a)**.

VÂRFUL COTNĂRELULUI v. **Cotnărelul (2.a)**.

VÂRFUL DEALULUI VACILOR v. **Dealul Vacilor (1.a)**.

VÂRFUL DOLIEI v. **Dolia (I.1.c)**.

VÂRFUL DOMESNIC v. **Dumesnicul (I.1)**.

VÂRFUL HĂLĂUCA v. **Hălăuca (1.b)**.

VÂRFUL HĂLĂUCHI v. **Hălăuca (1.b)**.

VÂRFUL HUMULEȘTI v. **Humuleștii (1.b)**.

VÂRFUL ÎNĂLT (VNe) oron. descr. Înălțimea din partea de NE a D. Mare, învecinată la V cu Tihărăile, la S cu cătunul Drehuța și la NE cu cătunul În Fagi. Cf. ARH. COM. VNe. 3 (1959). – (Cu art. demonstrativ) *Mă duc la Vârful cel Înalt; am ajuns la poalele Vârfului Înalt*. ANCH. VNe. – (Prin reinterpretarea sint.) *Dealul Înalt*. HARTA MIL. (1962).

– Pron.: *Vîrvu (șal) Nalt* VNe.

– Etim.: sint. motivată de înălțimea acestui vârf, în raport cu altele din imediata apropiere a vetrei satului; aici este amplasat și un releu.

VÂRFUL LA MAICI v. **La Maici (1.a)**.

VÂRFUL LA STÂNĂ (VNe) oron. descr. (De obicei în perifr. *În Vârf la Stână*) Vârful din partea de E a d. Brădițel, la E de P. Sărăturii. Cf. ARH. COM. VNe 6 (1959). *Mă duc în Vârf la Stână; am ajuns în dreptul Vârfului la Stână*. ANCH. VNe.

– Pron.: *Vîrvu la Stîná* VNe.

– Etim.: pe vremea când aici încă mai era pădure, pe acest **vârf** de deal era o **stână**.

VÂRFUL LA ȘTÉVIE (Bob) oron. descr. Înălțimea situată în partea de V a Obcinii Druganului. *Urc în Vârf la Ștevie; am ajuns în dreptul Vârfului la Ștevie*. ANCH. Bob. – (În sint. heterof.) *Vârful Stegii*. ARH. OC. Pip. 5 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1997).

– Pron.: *Vîrvu la Stézi* Bob.

– Etim.: aici ar fi fost o poiană în care era multă **ștevie**, în prezent împădurită.

VÂRFUL LA TIMOFTE v. **Timofte (1)**.

VÂRFUL LEGHENUL v. **Leghin (1.a)**.

VÂRFUL LEGHENULUI v. **Leghin (1.a)**.

VÂRFUL LEGHIN v. **Leghin (1.a)**.

VÂRFUL LEGHINULUI v. **Leghin (1.a)**.

VÂRFUL LUI BODAI v. **Bodai (1.a)**.

VÂRFUL MAȘINII v. **Mașina (1)**.

VÂRFUL MĂGURII v. **Dumesnicul (I.1)**.

VÂRFUL MÂNZATULUI v. **Mânzatu (1.a)**.

VÂRFUL MOȘNEĂGULUI (Plu) oron. pers. Înălțimea de pe Obcina Hălăucii, în dreptul izvoarelor p. Agăpieni. *Mă duc pe Vârful Moșneagului*. ANCH. Plu.

– Pron.: *Vír̥vu Moşniágulu* Plu.

– Etim.: prob. de la un antrop. **Moşneagu**.

VÂRFUL MUNȚIȘÓR (Plu) oron. descr. Înălțimea de pe culmea m. Răscoalele, situată la obârșia P. Negru². Cf. HARTA MIL. (1961), ANCH. Plu. – (Germ.) *Die Berge Montischor und Ardziel* („Dealurile Muntîșor și Argel”). OTZELLOVITZ (1790), 58.

– Pron.: *Vír̥vu Munțîșór* Plu.

– Etim.: sint. motivată de aspectul înălțimii, „ca un deal, ca un muntîșor”.

VÂRFUL NIFON v. **Schitul lui Nifon (I.2.a)**.

VÂRFUL PÂRLEI v. **Pârlea (1.a)**.

VÂRFUL PIÁTRA LUI IÉPURE.(Bob) top. pers. **1**. Oron. Înălțimea situată pe Obcina Poiana Lungă, la obârșia Cracului Mare. Cf. HARTA MIL. (1961), ICHIM, M. (1973), 187, ARH. OC. 5 (1987), *ib.* 6 (1997), *ib.* 8 (1997), ANCH. Bob.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *poiană*, în sint. homof.) Poiana situată pe Obcina Poiana Lungă, lângă vf. Piatra lui Iepure. *Mă duc în Poiana Piatra lui Iepure*. ANCH. Bob.

– Pron.: **(1)** *Vír̥vu Cătra lu Iépuri, Vír̥vu Kátra lu Iépuri, (1.a) Pojána Cătra lu Iépuri, Pojána Kátra lu Iépuri* Bob.

– Etim.: vârful este stâncos; prob. de la un n. pers. **Iepure**.

VÂRFUL PIȚIGAIA v. **Pițigaia (I.1)**.

VÂRFUL PIȚIGĂEI v. **Pițigaia (I.1)**.

VÂRFUL PLEȘUL v. **Pleşul (1.a)**.

VÂRFUL PLEȘULUI v. **Pleşul (1.a)**.

VÂRFUL PLEȘURILOR v. **Pleşul (1.a)**.

VÂRFUL OȘOIULUI v. **Oșoiul (1.a)**.

VÂRFUL RĂSCOALE v. **Răscoalele (1.b)**.

VÂRFUL RĂSCOALEI v. **Răscoalele (1.b.2)**.

VÂRFUL RUSULUI v. **Dealul Rusului (I.1)**.

VÂRFUL SECULUI v. **Secul (I.3.b.α)**.

VÂRFUL SIHLA v. **Sihla (1.b)**.

VÂRFUL SIHLEI v. **Sihla (1.b)**.

VÂRFUL STEGII v. **Vârful la Ștevie**.

VÂRFUL STRUGĂRIEI v. **Strugăria (2)**.

VÂRFUL TĂCIUNELE v. **Obcina Tăciunelui (I.3)**.

VÂRFUL URȘOIA v. **Urșoia (I.1)**.

VÂRFUL URȘOICA v. **Urșoia (I.1.a)**.

VÂRFUL URSULUI v. **Ursu (2.a)**.

VÉLNIȚA (VNe) fiton. descr. Terenul arabil situat între P. Porcului și Izvorul la Budăi. Cf. ARH. BUC., REF. 1864, dos.1011 (1864), f. 9^v, *ib.* dos.1010 (1880), f.25^v. *Mă duc în Velniță; am ajuns în marginea Velniței*. ANCH. VNe. – (În sint. prep.) *La Velniță*. ARH. COM. VNe 6 (1959). *Mă duc la Velniță*. ANCH. Vne.

– Pron.: *(La) Vélniță* VNe.

– Etim.: apel. **velniță** desemnând o fostă instalație de rachiu.

VILLE NIAMTZOU v. Târgul Neamț (A).

VULPĂRIĂ (Ble) reper topon. descr. (De obicei în sint. *La Vulpărie*) Loc pe coasta de NV a d. Boiștea, alături cu P. Limpede. *Am ajuns la Vulpărie*. ANCH. Ble.

– Pron.: *La Vulpăriji*.

– Etim.: ent. **vulpărie** în funcție topon.

XEROPOTAM (VNe) top. descr. (Vechi) Mănăstirea Secul. *Întărește mănăstirii Xeropotam satul Borcești*. CDM, I (1604), 279. [Hotarele] *să fie sfintei mănăstiri Xeropotam, care se numește Secul*. DIR, A, XVII-I (1604), 178 (trad. ed.). *Mănăstirea Xeropotam numită Secul*. DIR, A, XVIII-I (1604), 182. – (În formulări metalingvistice) *Călugării de la sfânta mănăstire numită Xeropotam*. DIR, A, XVII-I (1604), 150 (trad. ed.). *Am dat această carte [...] întregului sobor de la sfânta mănăstire numită Xeropotam*. DIR, A, XVII-I (1604), 171 (trad. ed.). Cf. DIR, A, XVII-I (1604), 180 (trad. ed.). – (În sint. heterof.) *Mănăstirea Xeropotamului*. IORGA, I.R.C. (1920), 214. – (Cu elipsa ent.) *Monahii de la Xeropotam*. DIR, A, XVII-I (1604), 183.

– Etim.: Denumirea Xeropotam este datorată cunoștințelor de greacă ale scribilor, care au tradus (*Mănăstirea de pe*) *Pârâul Sec* prin *Xeropotam* (ζηρός ‘sec, secat’ și ποταμός ‘râu’). V. și supra, capitolul *Probleme etimologice*.

ZIMBRĂRIĂ (MNe) top. descr. **1**. Fiton. (De obicei în sint. *La Zimbrărie*) Terenul cu fâneață și pădure situat pe coasta de E a Dealului Brăilencei, de o parte și de alta a p. Trapezeri; (rar; ofic.) Rezervația de Zimbri „Dragoș-Vodă”. Cf. ARH. OC. TgN. 3 (1987), *ib.* 8 (1998). *Mă duc la Zimbrărie; am ajuns în marginea Zimbrăriei*. ANCH. MNe.

a) P. polar. Hodon. (Precedat de ent. *drum*, în perifr.) Drumul care duce la Zimbrărie. *Drumul la Zimbrărie*. ANCH. MNe.

b) P. polar. Hidron. (Precedat de ent. *iazuri*, în sint. heterof.) *Iazurile Zimbrăriei*. ANCH. MNe.

– Pron.: **(1)** *La Zimbrăriji, Zimbrărija, (1.a) Drumu la Zimbrăriji, (1.b) Iázurili Zimbrăriji* MNe.

– Etim.: aici este amenajată o **zimbrărie**.

ZVORĂNEȘTII (Zvo) top. pers. **1**. Oicon. Satul situat la SE de s. Timișești, pe dr. r. Moldova. – (Slav.) **Дворинеци** („[satul] Dvordinești”) DRH, A, I (1446), 377, COSTĂCHESCU, D.M. II (1446), 251. **Цръковъ ѡт(ъ) Дворинецех(ъ)** („biserica din Dvordinești”). DRH, A, I (1446), 378. **Дворенеци** („[satul] Dvordinești”). *ib.* (1466), 380, *ib.* II (1454), 61, COSTĂCHESCU, D.M. II (1454), 517, DRH, A, II (1482), 373. **Двореници** („[satul] Dvordinești”) *ib.* (1447), 386, COSTĂCHESCU, D.M. II (1447), 288. **Дворенеци на Молдавѣ** („Dvordinești pe Moldova”) BOGDAN, D.Ș. I (1482), 263. – (Rom.) *Izvineștii*. [sic] ARH. BUC. PL. 35 (1842). *Mă duc la Zvorănești*. Tim.

a) P. polar. Fiton. (Precedat de ent. *plan*, în sint. homof.) *Planul Zvorănești*. HARTA MIL. (1961), ANCH. Zvo.

– Pron.: **(1)** *Zvoronéști, (1.a) Plánu Zvoronéšt'* Tim.

– Etim.: n. pers. **Dvorean** + suf. col. **-ești**; în hotarnica satelor Timișești și Cristești de la 1427 este menționat și toponimul **Лѣсокъ Дворѣновъ**, sintagmă

tradusă de redactori prin „Păduricea Curteanului”. Acest **ДВОРЪН** va fi fost întemeietorul viitorului sat Dvordinești, astăzi Zvorănești (DRH, A, I, 98). Considerăm că acest toponim este personal, deci nu provine de la apel. **ДВОРЪ**, cum afirma Mihai COSTĂCHESCU, D.M., 193: „Pădurea Dvoreneștilor ne amintește de satul Zvorănești, din comuna Timișești [...] Satul este străvechiu, poate din veacul al XIV-lea. Numele îi vine de la **ДВОРЪ**, curte”; Ioan BOGDAN, D.Ș. I, 264 susținea că „Dvoreneștii sunt *Dvorâște, slav. din apropierea Buzaților, ca și aceștia pe apa Moldovei; cf. Zvorâște din **ДВОРИЩЕ**”.

Concluzii

În ciuda faptului că zona a suscitât un anumit interes din partea cercetătorilor – lingviști, istorici sau geografi –, până în prezent nu s-a realizat un studiu sistematic al toponimiei din bazinul hidrografic al râului Neamț, doar câteva toponime, izolate, fiind analizate mai atent. În plus, este de remarcat că studiul toponimiei minore a fost neglijat în favoarea analizei unor toponime majore sau considerate „valoroase” pentru a susține o anumită ipoteză. Dată fiind această stare de fapt, prin lucrarea de față ne-am propus să contribuim la cunoașterea detaliată a toponimiei din bazinul hidrografic al râului Neamț, prin prezentarea sub forma unui dicționar toponimic de tip structural a unui material în cea mai mare parte inedit, obținut în urma efectuării a numeroase anchete de teren în cele 20 de localități din zona cercetată. Datele astfel obținute au fost coroborate cu informații din documente publicate sau inedite, pentru ca perspectiva sincronică asupra mapei toponimice să fie completată de cea diacronică.

În **primele două capitole** am schițat cadrul fizico-geografic și câteva aspecte din trecutul istoric al zonei cercetate, menționând, de asemenea, cum unele dintre acestea sunt reflectate în toponimie. **Al treilea capitol al lucrării** – *Aspecte metodologice* – prezintă maniera în care am efectuat anchetele pe teren pentru obținerea materialului toponimic. Respectând coordonatele trasate de Dragoș Moldovanu în lucrarea *Ancheta toponimică*, investigația a urmărit obținerea de răspunsuri la întrebările din *Chestionarul toponimic și entopic general cu un Glosar de entopice onomasiologic*. Astfel, am adunat o sumă de entopice și toponime, dar și explicații privind localizarea și etimologia denumirilor, pe care le-am notat în fișe și pe o hartă la scara de 1:25000. Majoritatea subiecților care au răspuns întrebărilor noastre sunt localnici sau stabiliți în zonă de suficient timp încât să cunoască denumirile obiectelor sociogeografice; de asemenea, ocupațiile lor (cărutași, pădurari localnici, muncitori forestieri, agricultori etc.) i-au recomandat ca fiind potențiali deținători ai unor informații detaliate despre locuri și numele acestora.

Toponimele culese de pe teren au fost notate în transcriere fonetică și au fost redactate ca atare în cadrul dicționarului, fiind evidențiate astfel trăsăturile graiului local, de tip moldovenesc: închiderea lui *ă* final neaccentuat la *â*, *î*; închiderea vocalei anterioare atone *e*, în poziție mediană sau finală, la *i*; trecerea lui *ă* protonic la *a*; velarizarea vocalelor palatale *e* (> *ă*) și *i* (> *î*) precedate de consoane rostite dur (*s*, *z*, *ș*, *j*, *ț*, *q*); palatalizarea labialelor *p*, *b*, *m*, *f*, *v*, înainte de iot; fricativizarea africatelor *č* și *ğ* (care trec la *ș* și *z*); omiterea desinenței *-i* a articolului hotărât masculin, la G-D, atât în procliză, cât și în encliză ș.a. În plus, transcrierea fonetică a relevat stratificarea diagenetională a nivelului fonetic al graiului din Pipirig, unde, în vorbirea bătrânilor, apar o serie de coocurențe cu graiurile ardelenesti de nord-est:

alterarea dentalelor *t*, *d* în poziție prepalatală (*t* + *e*, *i* se realizează ca *t'*, *k'*, *t'^{k'}*, *k'^t*, sau, și mai adesea, *č*, eventual *t'^č*, *t'^{t'}*; *d* + *e*, *i* trece la *d'*, *g'*, *d'^{g'}*, *g'^{d'}*, *ğ*, *d'^ğ*, *ğ'^{d'}*), respectiv palatalizarea bilabialelor *p*, *b* la (*p*)*č*, (*b*)*ğ*.

Pentru a oferi o perspectivă diacronică asupra toponimiei din aria cercetată, am căutat să obținem cât mai multe atestări ale denumirilor obiectelor sociogeografice. În acest scop am consultat nu doar informații publicate în volume, ci și documente inedite, precum și hărți sau planuri de moșii aflate în arhivele primăriilor comunelor și ocoalelor silvice, din Arhivele Naționale din Bacău, București, Piatra Neamț și Iași sau de la Biblioteca Academiei Române din București. Am adăugat și atestări extrase din lucrări geografice și istorice sau din literatură, pentru a surprinde folosirea toponimelor în diverse registre ale limbii.

În paginile celui de-al patrulea capitol am analizat maniera de formare a numelor de locuri din bazinul hidrografic al râului Neamț. Unele dintre ele sunt formate plecând de la entopice (toponimele descriptive), în vreme ce altele au la bază antroponime (toponimele personale). Adoptând clasificarea propusă de Dragoș Moldovanu în toponime simple, derivate, sintagmatice, perifrastice și compuse, am exemplificat fiecare categorie cu denumiri ale unor obiecte sociogeografice din zona noastră de anchetă. Astfel, sunt bine reprezentate toponimele simple (descriptive: *Arșița, Braniștea, Căldarea, Slatina* sau personale: *Dobreanu, Drehuța, Iffimia*), dar cele mai frecvente sunt sintagmele toponimice. Toponimele derivate sunt formate cu sufixele colective *-eni, -ești* (*Băloșeni, Pâțâligeni, Tărățeni, Băboiești, Humulești*), și doar câteva au rezultat în urma sufixării altor toponime: *Dobrenașu, Dolița, Mihăiețul, Nemțișorul*.

Sintagmele prepoziționale coexistă de cele mai multe ori în uzul localnicilor cu toponimele simple, care desemnează același obiect: *La Adăpătoare* (dar și *Adăpătoarea*), *În Afiniș* (și *Afinișul*), *În Curături* (dar și *Curăturile*), *Pe Imaș* (și *Imașul*), *Pe Picior* (și *Piciorul*) etc. Sintagmele genitivale pot fi și analitice (*Pârâul lui Tulan, Pârâul lui Țâmpău, Piciorul lui Anton*), dar cele mai multe sunt sintetice (*Dealul Stânei, Dealul Vacilor, Drumul Humăriei, Iazurile Zimbrăriei, Vârful Cerdacului*); am identificat chiar unele cu genitivul sintetic pentru nume de persoană de gen masculin (trăsătură specifică limbii române vechi): *Dealul Chiriacului, Pârâul Dobrului*. În sintagmele cu determinant adjectival se realizează acordul adjectivului cu substantivul: *Dealul Gol, Dealul Mare, Drumul Roșu, Izlazul Omenesc, Pârâul Adânc, Pârâul Puturos, Poiana Lungă, Valea Rea*.

În număr foarte mare sunt și sintagmele apozitive, rezultate ale procesului de nominativizare; ele sunt formate dintr-un determinat și un determinant cu funcție de atribut substantival apozitional, numele fiind la nominativ: *Cioate Movilă, Dealul Iepăria, Pârâul Anton, Pârâul Carpen, Pârâul Ghețaria, Piciorul Neamț*. Acest tip de sintagme toponimice este specific stilului oficial, „telegrafic” al autorităților, dar se impune treptat în uzul localnicilor, datorită influenței pe care o au reprezentanții administrației. Nu lipsesc perifrazele toponimice (*Drumul la Ocea, Drumul pe Dobreanu, Pârâul la Gămănuț*), în schimb, toponimele compuse apar în mod cu totul excepțional, sub influența stilului administrativ (*Dolia-Coastă*). O caracteristică aparte față de restul toponimiei din zona cercetată o întâlnim în comuna Timișești, unde trei denumiri conțin în structura lor numerale: *La Patruzeci, La Nouăzeci, La Treizeci*.

Majoritatea toponimelor prezentate sunt de origine românească, excepție făcând toponimele *Hălăuca* (< ucr. *holóvka* „căpușor”), *Sasca* (< apel. *sas* + suf. sl. toponimic *-ka*), *Cacova* (< sl. **kak-* ‘loc ridicat’ + suf. *-ova* sau n. pers. *Cacu* + suf. -

ova), *Ocea* (< n. pers. sl. *Oča* sau apel. bg. *oko* ‘ochi de apă, izvor’). În ceea ce privește hidronimul *Ozana*, considerat de unii cercetători a deriva din magh. *özön(y)* ‘torrent’, suntem de părere că la originea acestuia s-ar afla mai degrabă un nume de persoană *Ozana*.

Studiul etimologic al câtorva toponime din zona cercetată constituie subiectul celui de-al **cincilea capitol**. Astfel, pentru *Cacova* propunem, pe lângă ipotezele deja expuse mai sus, și posibilitatea ca hidronimul să fi rezultat dintr-un radical de origine latină *cac-* și suf. sl. *-ova*, rezultat al bilingvismului româno-slav. Pentru un alt hidronim, *Cărăgița*, confirmăm proveniența de la un nume de persoană, și anume soția boierului Caragea, proprietar, în secolul al XIX-lea, al unor terenuri aflate la sud de Humulești. Pentru toponimele *Cărbuna*, *Ozana*, *Pițigaia* propunem ca etimon tot nume de persoană – *Cărbune* sau *Cărbuna*, *Ozana* și *Pițigoii*. În cazul denumirii *Secul*, am demonstrat, grație atestărilor documentare, că este un toponim descriptiv, care a desemnat mai întâi pârâul cu acest nume și apoi mănăstirea *Secul*. *Neamțul*, cel mai vechi toponim din zona noastră de anchetă, este românesc, format de la apelativul *neamț* (singular cu valoare colectivă), desemnând probabil grupul de sași veniți din Transilvania și instalați în această zonă.

Maniera de realizare a unui dicționar toponimic având în vedere procesele structurale de polarizare și diferențiere (teoretizate de Dragoș Moldovanu) este prezentată în cadrul **capitolului al șaselea** (*Aspecte lexicografice*). Aici am detaliat principiile pe care le-am folosit în organizarea în format lexicografic a materialului toponimic cules din anchetă sau din arhive: alegerea cuvântului-titlu și forma acestuia, precizarea categoriei toponimice a denumirii, definiția (care conține categoria geografică și localizarea obiectului desemnat), indicarea eventualelor sinonimii, numerotarea denumirilor care alcătuiesc un câmp toponimic. Pentru fiecare toponim inclus în dicționar sunt menționate atestările obținute din anchetă sau din documente (redactate în română sau slavonă), opere literare ori lucrări geografice, fapt care permite atât o observație diacronică asupra evoluției sale din punct de vedere formal, cât și o perspectivă care vizează folosirea toponimului în diverse situații. În structura articolului de dicționar sunt incluse, de asemenea, redarea pronunției toponimelor și stabilirea etimologiei (a motivării toponimice). În cazul unor toponimelor personale mai vechi, documentarea istorică ne-a ajutat să identificăm etimonul, persoana al cărei nume se regăsește în toponimul respectiv. În cea mai mare parte, toponimele din zona noastră de anchetă apar ca motivate din perspectiva relației dintre nume și obiectul desemnat. Fac excepție oiconimele *Plăieșul* și *Dumbrava*, dar și numele de străzi din orașul Târgul Neamț. Conform sistemului de denominație popular, numele de drumuri și ulițe este motivat, formându-se în funcție de un reper important sau de o persoană considerată a fi reprezentativă, în vreme ce sistemul de denominație oficial este de cele mai multe ori arbitrar, rămânând la latitudinea autorităților.

Capitolul **al șaptelea** conține un glosar cu apelativele și termenii entopici regăsiți în toponimele culese din bazinul hidrografic al râului Neamț.

Depășind stadiul înșiruirii lineare sub forma unei liste alfabetice, prezentarea toponimelor într-un dicționar de tip structural favorizează observarea relațiilor dintre acestea și cercetarea evoluției lor. Pe lângă dificultățile pe care le presupun efectuarea anchetelor de teren și documentarea în arhive, identificarea toponimului-

nucleu, în jurul căruia s-a dezvoltat un câmp toponimic este de multe ori anevoiasă, mai ales în lipsa documentelor. Dificilă este uneori stabilirea motivării toponimice, motiv pentru care s-a impus efectuarea unor anchete de completare și verificare pe teren, pe lângă documentarea lingvistică și istorică. Pentru a exemplifica formarea toponimelor ca urmare a proceselor de polarizare și diferențiere, am redat în anexa nr. 1 câmpul toponimului *Neamț* sub forma unei steme.

Cele mai vechi toponime sunt de origine slavă, însă majoritatea toponimelor din bazinul hidrografic al râului Neamț sunt create pe terenul limbii române, având ca bază apelative sau nume de persoană românești. Totalitatea toponimelor culese prin anchetă sau din hărți și documente atestă faptul că modalitățile de manifestare ale sistemului toponimic se încadrează în specificul românesc; există toponime simple (cu entopice sau nume de persoană în funcție toponimică), derivate (cu sufixe diminutive sau colective), sintagmatiche, perifrastice sau compuse. Cele mai vechi nume atestate sunt oiconimele, hidronimele și oronimele, care de obicei au format în jurul lor câmpuri toponimice dezvoltate.

Bibliografia consultată în sprijinul demersului nostru științific este prezentată la finalul lucrării, alături de cele două anexe – Stema celui mai important câmp toponimic din zona noastră de anchetă și Harta bazinului hidrografic al râului Neamț, care surprinde localizarea doar câtorva dintre obiectele sociogeografice desemnate de toponimele pe care le-am analizat.

Bibliografie

I. Izvoare

ANCH. = Anchete pe teren, efectuate în anii 2005–2010 (urmată de sigla localității):

Ble = Blebea
Bob = Boboești
Dol = Dolhești
Dum = Dumbrava
Hum = Humulești
HuN = Humulești-Noi
Leg = Leghinul
Lun = Lunca
MNe = Mănăstirea Neamț
Nem = Nemțișorul
Pip = Pipirigul
Păț = Pățâligenii
Plă = Plăieșul
Plu = Plutonul
Pre = Preutești
Stâ = Stâncă
TgN = Târgul Neamț
Tim = Timișești
VNe = Vânătorii-Neamț
Zvo = Zvorănești

ANDREI, D.H. = Victor Andrei, *Două hărți ale ținutului Neamț lucrate de un elev al lui Gheorghe Asachi*, în „Anuarul Școlii Normale de Învățătoare”, Piatra-Neamț, 1939, p. 95–102.

APĂVĂLOAIEI, C. = Apăvăloaiei, Mihai D., *Caracterizarea geografico-economică a agriculturii județului Neamț*, în „Analele științifice ale Universității «Alexandru Ioan Cuza»” din Iași, secțiunea II c., Geografie, tomul XIX, 1973, p. 93–104.

ARH. BUC. = Arhivele Naționale din București (urmată de sigla fondurilor):

MĂN. NMȚ. = Mănăstirea Neamț

MĂN. SEC. = Mănăstirea Secu

PL. = Planuri județul Neamț

REF. 1864 = Reforma agrară din 1864

REF. 1921 = Reforma agrară din 1921 (județul Neamț)

ARH. COM. Pip = Arhiva comunei Pipirig:

1. *Registrul agricol* (din anii 1959–1963) pentru Pipirig–Popeni
2. *Registrul agricol* (din anii 1959–1963) pentru Pipirig–Pipiligeni
3. *Registrul agricol* (din anii 1959–1963) pentru Pipirig
4. *Registrul agricol* (din anii 1959–1963) pentru Dolhești
5. *Registrul agricol* (din anii 1959–1963) pentru Boboești
6. *Registrul agricol* (din anii 1959–1963) pentru Stâncă

7. *Registrul agricol* (din anii 1959–1963) pentru Pluton
 ARH. COM. Tim. = Arhiva comunei Timișeștii
 1–4. *Registrele agricole I–IV din anii 1959–1963*.
 ARH. COM. VNe = Arhiva comunei Vânătorii-Neamț – *Registrele agricole din anii 1959–1963, pe sate, numerotate de noi*:
1. *Registrul agricol* (din anii 1959–1963) pentru Nemțișor
 2. *Registrul agricol* (din anii 1959–1963) pentru Nemțișor
 3. *Registrul agricol* (din anii 1959–1963) pentru Lunca
 4. *Registrul agricol* (din anii 1959–1963) pentru Lunca
 5. *Registrul agricol* (din anii 1959–1963) pentru Vânători
 6. *Registrul agricol* (din anii 1959–1963) pentru Vânători
 7. *Registrul agricol* (din anii 1959–1963) pentru Vânători
 8. *Amplasarea culturilor*. Comuna Vânători. 1989
- ARH. IȘ., PL. = Arhivele Naționale din Iași, fondul *Planuri*.
 ARH. MÂN. SIH. = Arhiva Mănăstirii Sihăstria:
- 1 = *Proces verbal prin care se hotărâsc hotarele dintre Mănăstirea Secu și Mănăstirea Sihăstria*, 1950.
 - 2 = *Schița de plan a hotarului fixat pe teren între moșiile mănăstirilor Secu și Sihăstria*, f.a. (probabil 1950).
- ARH. NT. = Arhivele Naționale (Piatra-) Neamț (urmată de sigla fondului):
 PL. = Colecția Planuri.
 PRIMĂRIA VNe = Colecția de documente aparținând primăriei Vânători-Neamț.
 MÂN. NȚ. = Colecția de documente aparținând Mănăstirii Neamț.
 OC. TgN. = Colecția de documente aparținând Ocolului Silvic Târgul Neamț.
 PRIMĂRIA TgN = Colecția de documente aparținând primăriei Târgul Neamț.
 ARH. OC. Pip. = Arhiva Ocolului Silvic Pipirig:
- 1 = *Planul moșiei Secu cu Trupurile proprietatea Sfintei Mănăstiri Secu din Județul Neamțu*, sc. 1: 5000, 1911.
 - 2 = *Harta la Unitatea de producție Comuna Pipirig*, 1944.
 - 3 = *Harta Ozana și Cracău, raionul T[ârgul] Neamț*, sc. 1:40000, 1954.
 - 4 = *Harta la Studiul general al U.P. I–III*, sc. 1:50000, 1987.
 - 5 = *Harta amenajamentului UP III. Hălăuca*, sc. 1:20000, 1987.
 - 6 = *Harta la Studiul general al U.P. I–III*, sc. 1:50000, 1997.
 - 7 = *Harta amenajamentului UP II. Mihăieț*, sc. 1:20000, 1997.
 - 8 = *Harta amenajamentului UP III. Hălăuca*, sc. 1:20000, 1997.
- ARH. OC. TgN. = Arhiva Ocolului Silvic Târgul Neamț:
- 1 = *Harta amenajamentului UP III Mănăstirea Neamț*, sc. 1:20000, 1963.
 - 2 = *Harta amenajamentului UP III Mănăstirea Neamț*, sc. 1:20000, 1976.
 - 3 = *Harta amenajamentului UP III Mănăstirea Neamț*, sc. 1:20000, 1987.
 - 4 = *Harta amenajamentului UP I Secu*, sc. 1:20000, 1987.
 - 5 = *Harta amenajamentului UP II Dumbrava*, sc. 1:20000, 1997.
 - 6 = *Harta amenajamentului UP III Mănăstirea Neamț*, sc. 1:20000, 1997.
 - 7 = *Harta amenajamentului UP V Plăieșu*, sc. 1:20000, 1997.
 - 8 = *Harta amenajamentului UP IV Cetatea*, sc. 1:20000, 1998.
 - 9 = *Harta amenajamentului UP I Secu*, sc. 1:20000, 1998.
 - 10 = *Harta la Studiul general UP I–V*, sc. 1:50000, 1998.
 - 11 = *Schiță de plan a Cantonului de pază a pădurarului Ion Ursache* (1914)
- ARH. TgN = Arhiva orașului Târgul Neamț
- 1 = *Planul topografic de înconjurătoare Târgului Neamțu cu Mahalaua de Jios și cu Imașul târgului format de către Departamentul din lutru la anul 1852*, sc. 1:100, 1870.
 - 2 = *Registrul agricol* (din anii 1959–1963) pentru Humulești.

- 3 = Registrul agricol (din anii 1959–1963) pentru Humulești.
 4 = Registrul agricol (din anii 1959–1963) pentru Blebea.
 5 = Registrul agricol (din anii 1959–1963) pentru Târgul Neamț.
 6 = Registrul agricol (din anii 1959–1963) pentru Târgul Neamț.
 7 = Registrul agricol (din anii 1959–1963) pentru Târgul Neamț.
 8 = Registrul agricol (din anii 1959–1963) pentru Târgul Neamț.
 9 = Registrul agricol (din anii 1959–1963) pentru Târgul Neamț.
- ARVINTE, T. = Vasile Arvinte, *Terminologia exploatării lemnului și a plutăritului*, extras din „Studii și cercetări științifice”, anul VIII (1957), Fasc. 1, Iași, Editura Academiei Române, 1957.
- ATLAS CAD. III (1972) = *Atlasul cadastrului apelor din Republica Socialistă România*, vol. III, București, 1972.
- ATLAS MOLD. (1892) = *Atlasul Moldovei*, sc. 1:50 000, București, 1892–1898.
- BAR = Biblioteca Academiei Române din București, urmată de sigla fondului:
- CFR = Creditul funciar rural (Planuri de moșii).
- H = Hărți.
- BĂLAN, V. = Ioanichie Bălan, *Vetre de sihăstrie românească. Secolele IV–XX*, ediția a II-a, București, 2001.
- BOGDAN, D. Ș. = Ioan Bogdan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, I-II, București, 1913.
- BOGDAN, S. = I. Bogdan, *Sămile mănăstirilor de țară din Moldova pe anul 1742*, în „Buletinul Comisiei istorice”, 1915, p. 222–279.
- CANTEMIR, D. = Dimitrie Cantemir, *Descriptio antiqvi et hodierni status Moldaviae*, cu o notă asupra ediției de D.M. Pippidi, București, Editura Academiei, 1973.
- CARANFIL, C. = N.G. Caranfil, *Călăuza turistului în Jud. Neamțu*, Galați, 1913.
- CDM = *Catalogul documentelor moldovenești din Arhiva Istorică Centrală a Statului*, I (1387–1620), II (1621–1652), III (1653–1675), IV (1676–1700), V (1701–1720), București, 1957–1975.
- CDM SUPL. = *Catalogul documentelor moldovenești din Direcția Arhivelor Centrale*, supliment I (1403–1700), București, 1975.
- CHIRIȚĂ, F. = Anca Chiriță, Viorel Chiriță, *Formarea și evoluția teritorială a satelor din Depresiunea Pipirig-Neamț*, în „Analele Universității «Ștefan cel Mare»”, Suceava. Secțiunea Geografie-Geologie, anul III, 1994, nr. 3.
- COJOCARU, S. = Constantin C. Cojocaru, *Satul și parohia Lunca*, București, Societatea scriitorilor militari, 2006.
- COND. MAV. = *Condica lui Constantin Mavrocordat*, Ediție cu introducere, note, indici și glosar alcătuită de Corneliu Istrati, vol. I–III, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2008.
- CONSTANTINESCU, T. = D. Constantinescu, A. Grigorescu, V. Grigorescu, S. Miron, *Din trecutul istoric al spitalului din Târgul Neamț și al ospiciului de alienați din Mănăstirea Neamț*, Bacău, 1972.
- COSTĂCHESCU, D.M. = Mihai Costăchescu, *Documente moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, I. *Documente interne (1374–1437)*, II. *Documente interne (1438–1456)*, *documente externe (1387–1458)*, Iași, 1931–1932.
- COSTIN, O. = Miron Costin, *Opere*, vol. I–II, București, Editura pentru literatură, 1965.
- CREANGĂ, O. (1880–1888) = Ion Creangă, *Opere*. vol. I, ediție îngrijită, note și variante, glosar și bibliografie de Iorgu Iordan și Elisabeta Brâncuș. Studiu introductiv de Iorgu Iordan, București, Editura Minerva, 1970.
- CREȚULESCU, J. = Narcis Crețulescu, *Un jubileu [Sărbătorirea jubileului de o jumătate de veac de la înființarea celei dintâi școli publice în Tg. Neamu]*, Imprimeria județului Neamț, 1904.

- DA = *Dicționarul limbii române*, București, 1913–1948.
- DGN (1890) = Constantin D. Gheorghiu, *Dicționarul Geografic al județului Neamț*, București, 1890.
- DGR = *Dicționarul geografic al României*, coordonatori Mircea Buza, Lucian Badea, Șerban Dragomirescu, vol. I și II, București, Editura Academiei Române, 2008.
- DIER = *Documente privitoare la istoria economică a României. Orașe și târguri (1776–1861)*. Moldova, seria A, vol. II, București, 1960.
- DIR, A = *Documente privind istoria României*, A, seria Moldova, București, 1951 și urm.
- DLR = *Dicționarul limbii române*, București, 1965 și urm.
- DRA = Vasile Mihordea, Ioana Constantinescu, Corneliu Istrati, *Documente privind relațiile agrare în veacul al XVIII*, vol. II, *Moldova*, București, Editura Academiei Române, 1966.
- DRH, A = *Documenta Romaniae Historica*, A, seria Moldova, București, 1975 și urm.
- ERBICEANU, I.M. = Constantin Erbiceanu, *Istoria Mitropoliei Moldaviei și Sucevei și a Catedralei mitropolitane din Iași*, București, 1888.
- GHEORGHITĂ, C. = D.A. Gheorghită, *Comuna Pipirig. Monografie*, vol. I, Imprimeria județului Neamț, 1936.
- GHEORGHIU, A. = Constantin D. Gheorghiu, *Ape minerale. Locuri istorice. Monastiri, stațiuni balneare și climaterice etc. din județul Neamț*, Piatra-Neamț, 1904.
- GIURESCU, P. = Constantin C. Giurescu, *Principatele române la începutul secolului XIX. Constatări istorice, geografice economice și statistice pe temeiul hărții ruse din 1835*, București, Editura Științifică, 1957.
- GROHOLSCHI, T. (1927), Profira C. Groholschi, *Târgu-Neamț. Monografie*, Imprimeria județului Neamț, [1927].
- HARTA MIL. (1961, 1962) = Direcția topografică militară. *Hărți topografice*, sc. 1:25000 (ridicate în 1961 și 1962).
- HEITEL, C. = Radu Heitel, *Cercetări arheologice efectuate la mănăstirea Neamț*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, Iași, anul XXXVIII (1962), p. 325–342.
- HOGAȘ, D.M. I, II = C. Hogaș, *Pe drumuri de munte*, I, București, 1944, II, București, 1947.
- ICHIM, M. = Ioniță Ichim, *Munții flișului dintre valea Moldovei și valea Bistriței. Studiu geomorfologic*, Teză de doctorat, Iași, 1973.
- ICHIM, N. = Ioniță Ichim, Ion Bojoi, *Județul Neamț*, București, Editura Academiei Române, 1974.
- ICHIM, S. = Ioniță Ichim, *Munții Stânișoara. Studiu geomorfologic*, București, Editura Academiei Române, 1979.
- IONESCU, G. = Vasile Ionescu, *Geografia județului Neamț*, Piatra-Neamț, 1887.
- IORGA, I.R.C. = N. Iorga, *Istoria românilor prin călători*. I, București, 1920.
- IORGA, P.A. I–II (1939–1940) = Nicolae Iorga, *Pagini alese*. vol. I–II, antologie și studiu introductiv de M. Berza, București, Editura pentru Literatură, 1965.
- KOGĂLNICEANU, O. V/III = Mihail Kogălniceanu, *Opere V. Oratorie III*. 1878–1891, partea a III-a (1884–1886), text stabilit, studiu introductiv, note și comentarii de Georgeta Penelea, București, Editura Academiei Române, 1989.
- KOGĂLNICEANU, S. = M. Kogălniceanu, *Scrisori. 1834–1849*. Cu o prefață, un indice de lucruri, de nume proprii și de cuvinte de Petre V. Haneș, București, Editura Minerva, 1913.
- LEMNARU, S. = Nedic Lemnaru, *Pe o stâncă neagră*, București, Editura Tineretului, 1968.
- M. COSTIN, O. = Miron Costin, *Opere*, vol. I–II, București, Editura pentru literatură, 1965.
- NICODIM, M. = Episcopul Nicodim, starețul Sfintei Mănăstiri Neamțul, *Memoriu asupra drepturilor monastirilor Neamțu-Secu, la folosirea moșiei dimprejurul lor, numită „Vatra monastirii”*, [1934].

- NOM. R.M. = *Nomenclatorul localităților din Republica Moldova*, Chișinău, Editura Cartier, 2005.
- OTZELOWITZ = Hora von Otselowitz, *Topographische Beschreibung der fünf moldauischen Districten*, 1790 (BAR, ms 2 german).
- OTZELLOVITZ H. = Hora von Otselowitz, *Brouillon oder original Aufnahm der fünf moldauischen Districten, nemlich des Sutschawaer, Roman, Niamtz, Bakeu und Puttnaer Bezirkes*, 1790 (BAR, Cabinetul de hărți).
- PSEUDO-ENACHE KOG., L. = Pseudo-Enache Kogălniceanu, *Letopisețul Țării Moldovii de la domnia întâi și pînă la a patra domnie a lui Constantin Mavrocordat voevod (1733–1774)*, ediție critică de Aurora Ilieș și Ioana Zmeu, studiu introductiv de Aurora Ilieș, București, Editura Minerva, 1987.
- ROSETTI, C. = Radu Rosetti, *Conflictul dintre guvernul României și Mănăstirea Neamțului, I. Înainte de 1 iunie 1858, II. După 1 iunie 1858* [Extras din „Analele Academiei Române”. Seria II. Tom XXXII. Memoriile Secțiunii istorice], București, 1910.
- SADOVEANU, O. = Mihail Sadoveanu, *Opere*, vol. III, Editura de Stat pentru literatură și artă, București, 1955 și vol. XIII, 1958.
- UDIȘTEANU, G. (1939), Dionisie I. Udișteanu, *Graiul evlaviei străbune. Istoria Sf. M. Secu*, Cernica, 1939.
- UJVÁRI, G. = I. Ujvári, *Geografia apelor României*, București, 1972.
- UNGUREANU, I.C.D. = Ion Creangă. *Documente*, Ediție îngrijită și studiu introductiv de Gheorghe Ungureanu, București, Editura pentru literatură, 1964.
- VLAHUȚĂ, R. = Al. Vlahuță, *România pitorească*, București, 1908.

II. Literatură de specialitate

- ANDRONIC, O.M. = Al. Andronic, *Orașe moldovenești în secolul al XIV-lea în lumina celor mai vechi izvoare rusești*, în „Romanoslavica”, XI, 1965, p. 203–218.
- ARVINTE, N. = Vasile Arvinte, *Normele limbii literare în opera lui Ion Creangă*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2002.
- BOLOCAN, S. = Gheorghe Bolocan, *Stratificarea în toponimie*, LR, XXIV, nr. 6, 1975, p. 383–385.
- BOLOCAN, T. = Gheorghe Bolocan, *Transferul de nume în toponimie*, SCL, XXVIII, nr. 2, 1977, p. 171–180.
- BRÂNCUȘ, I.C. = Grigore Brâncuș, *Istoria cuvintelor*, București, Editura Fundației „România de Măine”, 2004.
- BURAC, Ț. = Constantin Burac, *Ținutul Neamț. Apariția și evoluția lui până la mijlocul secolului al XVIII-lea*, „Hrisovul”. Buletin al Facultății de Arhivistică. Serie nouă. Tom III, București, 1998, p. 13–26.
- CICANICI, A. = Olga Cicanici, *Aspecte din viața robilor de la mănăstirea Secul în veacurile XVII-XVIII*, în „Studii și articole de istorie”, vol. X, 1963, București, p. 155–172.
- CIUBOTARU, A.T. = Mircea Ciubotaru, *Arheologie și toponimie. Despre numele de locuri Buda și Cenușa/Cenușăria*, în „Arheologia Moldovei”, XX, 1997, p. 215–218.
- CIUBOTARU, E.A. = Mircea Ciubotaru, *Evoluția așezărilor. Istoria proprietăților și a viticulturii*, în *Podgoria Cotnari* (coord. Valeriu D. Cotea), București, Editura Academiei Române, 2006.
- CIUBOTARU, H., Mircea Ciubotaru, *Humulești – un model derivativ popular*, în „Analele Științifice ale Universității «Alexandru Ioan Cuza»” din Iași (serie nouă), secțiunea III e, Lingvistică, tomul LI, 2005.
- CIUBOTARU, O. = Mircea Ciubotaru, *Oronimia și hidronimia din bazinul superior al Bârladului*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2001.

- CIUBOTARU, R. = Mircea Ciubotaru, Referatul prezentat pe 27 noiembrie 2010, în calitate de membru în comisia de evaluare a tezei de doctorat *Toponimia bazinului hidrografic al Neamțului*.
- CIUBOTARU, T. = Mircea Ciubotaru, *Toponimie și zoonimie. Observații metodologice și distincții etimologice*, în ALIL, t. XLVII–XLVIII, 2007–2008, Iași, p. 101–111.
- CONDURACHI, H. = Emil Condurachi, Vladimir Dumitrescu, Mircea D. Matei, *Harta arheologică a României*, București, Editura Meridiane, 1972.
- CONSTANTINESCU, D. = N. Constantinescu, *Date noi în legătură cu Cetatea Neamțului*, în „Studii și cercetări de istorie veche”, anul XI, 1960, nr. 1.
- DAUZAT, N. = Albert Dauzat, *Les noms de lieux, origine et évolution*, Paris, 1926.
- DAVIDESCU, D. (1970), Gabriel Davidescu, *Depresiunea subcarpatică Ozana–Topolița. Studiu de geografie fizică*, Teză de doctorat. Rezumat, Iași, 1970.
- DAVIDESCU, I. = Gabriel Davidescu, Vasile Chirica, Mihai Cucolea, *Istorie și viață spirituală în zona montană și submontană a Neamțului*, Iași, Editura Pim, 2005.
- DIACONU, R. = Vasile Diaconu, *Recunoașteri arheologice de suprafață în zona orașului Târgu Neamț*, în „Memoria Antiquitatis”, XXIV, 2007.
- DIACONU, T. = Vasile Diaconu, *Toponime din Depresiunea Neamț*, în „Magazin istoric” XLI, nr. 5 (482), mai 2007, p. 91.
- DIMITRIU, D.N. = Radu Dimitriu, *Depresiunea Neamțului. Studiu de geografie umană*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2007.
- DTB = Viorica Goicu, Rodica Suflețel, *Dicționarul toponimic al Banatului*, vol. I–VI, Timișoara, Editura Universității din Timișoara, 1984–1989 și vol. VII, Editura Amphora, 1994.
- DTRM = *Dicționarul toponimic al României. Muntenia*, vol. 1–2, sub redacția Prof. univ. dr. Nicolae Saramandu, București, Editura Academiei Române, 2005–2007.
- DTRO = *Dicționarul toponimic al României. Oltenia*, vol. 1–4, coordonator Gheorghe Bolocan, Craiova, Editura Universitaria, 1993–2003.
- DUMITROAIA, C. = Gheorghe Dumitroaia, *Comunități preistorice din nord-estul României. De la cultura Cucuteni până în bronzul mijlociu*, Piatra-Neamț, Editura „Constantin Mătașă”, 2000.
- EREMIA, D. = Anatol Eremia, *Dicționar explicativ și etimologia de termeni geografici*, Chișinău, Editura Știința, 2006.
- FILIPESCU, O. = Puiu Filipescu, *Oronime din Valea superioară a Zeletinului*, ALIL, XXXI, 1986–1987, A, p. 313–327.
- FRĂȚILĂ, N. = Vasile Frățilă, *Nume de locuri din Banat formate cu sufixul -ov*, în volumul *Contribuții lingvistice*, Timișoara, Editura de Vest, 1993.
- GIURESCU, I. = Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi*, București, Editura Albatros, 1971.
- GIURESCU, T. = Constantin C. Giurescu, *Târguri sau orașe și cetăți moldovene*, București, Editura Academiei Române, 1967.
- GONȚA, A. = Alexandru I. Gonța, *Un așezământ de cultură de la Alexandru Lăpușneanu pe valea Secului înainte de ctitoria lui Nistor Ureche: Schitul lui Zosin*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, anul XXXVIII (1962), nr. 9–12, p. 694–712.
- HOMORODEAN, A. = M. Homorodean, *Aspecte ale toponimiei văii Râului Grădiștii*, în *Probleme de onomastică*, 1980.
- IORDAN, T.R. = Iorgu Iordan, *Toponimie românească*, Editura Academiei Române, 1963.
- IORGA, I.C.R. = N. Iorga, *Istoria comerțului românesc. Drumuri, mărfuri, negustori și orașe*, I (până la 1700), Vălenii-de-Munte, 1915. (calc)
- IVĂNESCU, T. = G. Ivănescu, *La toponymie de la zone carpatique*, Iași și Piatra Neamț, 1978.

- JANITSEK, T. = E. Janitsek, *Toponimia văii superioare a râului Șieu*, în „Studii și materiale de onomastică”, București, Editura Academiei Române, 1969.
- LUCA, T.N. = Gabriel Luca, *Târgu Neamț. Monografie*, Piatra-Neamț, Editura „Constantin Matasă”, 2008.
- MATEI, G. = Mircea M. Matei, *Geneză și evoluție urbană în Moldova și Țara Românească. Până în secolul al XVII-lea*, Editura Helios, Iași, 1997.
- MĂTASĂ, C.J.N. = C. Mătasă, *Călăuza județului Neamț*, București, Editura Cartea Românească, 1929.
- MDA = *Micul dicționar academic*, vol. II, București, Editura Univers Enciclopedic, 2002.
- MELCHISEDEC, N. = Melchisedec, *Notițe istorice și arheologice adunate de pe la 48 monastiri și Biserici antice din Moldova*, București, 1885.
- MINEA, T.C.N. = I. Minea, N. Grigoraș, Gh. Cojoc, *Din trecutul Cetății Neamțului. În legătură cu campania noastră de săpături din vara anului 1939*, Iași, 1940.
- MOLDOVANU, A.T. = Dragoș Moldovanu, *Ancheta toponimică*, Institutul de Lingvistică, Istorie Literară și Folclor, Iași, 1978.
- MOLDOVANU, C.T. = Dragoș Moldovanu, *Chestionarul toponimic și entopic general cu un Glosar de entopice onomasiologic*, Institutul de Lingvistică, Istorie Literară și Folclor, Iași, 1978.
- MOLDOVANU, L.F. = Dragoș Moldovanu, *Legile formative ale toponimelor românești cu radical antroponimic. I. Formații de plural*, în ALIL, tomul XXI, 1970.
- MOLDOVANU, M. = Dragoș Moldovanu, *Motive creștine în toponimia Moldovei*, în „Teologie și viață”, serie nouă, anul V (LXXI), nr. 4–7, 1993, p. 84–110.
- MOLDOVANU, M.D. = Dragoș Moldovanu, *Micul dicționar toponimic al Moldovei (România). Proiect*, Iași, 2007 (ms).
- MOLDOVANU, P. = Dragoș Moldovanu, *Principii ale lexicografiei toponimice*, în ALIL, XXIII, 1972, p. 73–100.
- MOLDOVANU, R. = Dragoș Moldovanu, Referatul prezentat pe 27 noiembrie 2010, în calitate de membru în comisia de evaluare a tezei de doctorat *Toponimia bazinului hidrografic al Neamțului*.
- MOLDOVANU, S. = Dragoș Moldovanu, *Sincronia și diacronia câmpurilor toponimice*, în *Lucrările celui de-al doilea Simpozion Internațional de lingvistică (București, 28/29 noiembrie 2008)*, Editura Universității din București, 2009, p. 139–147.
- MOLDOVANU, S.A. = Dragoș Moldovanu, *Sufixul -ARI (pl. lui -AR) în toponimia românească. Origine, funcționalitate, dinamică*, în ALIL, XXVII, 1979-1980, p. 21-68.
- MOLDOVANU, T. = Dragoș Moldovanu, *Toponimia satului Gherăiești*, în volumul *Gherăiești – un sat din ținutul Romanului*, Iași, Editura Presa Bună, 2003.
- MOLDOVANU, T.C. = Dragoș Moldovanu, *Teoria câmpurilor toponimice (cu aplicație la câmpul hidronimului Moldova*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2010.
- MONAH, A. = Dan Monah, *Arheologia preistorică a sării în România. Scurt istoric*, în *Sarea de la prezent la trecut*, editori Dan Monah, Gheorghe Dumitroaia, Daniel Garvăn, Piatra-Neamț, 2008.
- NUȚĂ, T. = Ioan Nuță, *Terminologia viticolă în limba română. Denumiri pentru soiuri de struguri*, Rezumatul tezei de doctorat, Iași, 1978.
- OROS, T. = Marius Oros, *Din toponimia Văii Bistrei*, în *Studii și materiale de onomastică*, București, Editura Academiei Române, 1969.
- OROȘANU, N. = Vasile Oroșanu, *Neamț. Monografie*, București, Editura Sport-Turism, 1981.
- OTIN, T. = E.S. Otin, *Toponimičeskaia metonimija*, în *Perspektivy razvitija slavjanskoi onomastiki*, Moscova, 1980.

- PASCU, S. = G. Pascu, *Sufixele românești*, București, 1916.
- PAȘA, M. = I. Pașa, *Mărturii ale istoriei poporului nostru: Cetatea Neamțului*, București, 1958.
- PETROVICI, S.D.T. = Emil Petrovici, *Studii de dialectologie și toponimie*, București, Editura Academiei, 1970.
- POPA, C.N. = Radu Popa, *Cetatea Neamțului*, București, Editura Meridiane, 1963.
- RADU, C. = Gheorghe Radu, *Contribuții la istoria județului Neamț*, Piatra-Neamț, Editura Cetatea Doamnei, 2008.
- REGULA, E. = M. Regula, *Espèces de syntagmes*, în „Linguistica”, VI, 1964, Ljubljana, p. 77–84.
- REZEANU, T. = Adrian Rezeanu, *Toponimie urbană. Denominația lăcașurilor de cult*, în *Lucrările celui de-al doilea Simpozion Internațional de lingvistică (București, 28/29 noiembrie 2008)*, Editura Universității din București, 2009, p. 139–147.
- RUSU, E. = Gr. Rusu, *Etimologia cuvântului „cășiță”*, în „Cercetări de lingvistică”, I, 1956.
- RUSU, N. = Gr. Rusu, în *Nume de locuri din nord-estul Transilvaniei*, din volumul „Studii și materiale de onomastică”, 1969.
- RUSU, T. = V. Rusu (coord.), *Tratat de dialectologie românească*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1984.
- RUSU, R. = Costache Gr. Rusu, *Resurse complementare ale pădurii din zona Neamțului*, București, Editura Academiei Române, 2007.
- SALA, P. = Marius Sala, *Probleme de toponimie* (I, II), în „Limba română” 1964, nr. 2, p. 169–173, și nr. 3, p. 267–274.
- SCRIBAN, D. = August Scriban, *Dicționarul limbii românești*, Iași, 1939.
- SIRETEANU, C. = Ion Popescu-Sireteanu, *Cuvântul nămaie „oaie” și familia lui*, în „Anuarul Muzeului etnografic al Moldovei”, V, Iași, 2005.
- ȘURUBARU, P. = Mihai Șurubaru, *Proprietatea funciară din ținutul Neamț în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Structuri economice și relații sociale*, Piatra-Neamț, Editura „Constantin Matasă”, 2006.
- TANCO, L. = Teodor Tanco, *Lumea transilvană a lui Ion Creangă*, Cluj-Napoca, Editura Virtus romana rediviva P.F., 1999.
- TTRM I₁₋₂ = Dragoș Moldovanu (coord.), Mircea Ciubotaru, Vlad Cojocaru, Ion A. Florea, Gabriel Istrate, Ion Nuță, *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, volumul I, *Repertoriul istoric al unităților administrativ-teritoriale. 1772–1988*, părțile 1–2, București, Editura Academiei Române, 1991–1992; partea a 3-a, Iași, 2004; partea a 4-a, Iași, 2005.
- TTRM I₃ = Mircea Ciubotaru, Vlad Cojocaru, Gabriel Istrate, *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, volumul I, Partea a 3-a, *Toponimia Moldovei în documente scrise în limbi străine (exclusiv slavona). 1332–1850*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2004.
- TTRM I₄ = Dragoș Moldovanu, *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, volumul I, Partea a 4-a, *Toponimia Moldovei în cartografia europeană veche (cca 1395–1789)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2005.
- TTRT.S = *Tezaurul toponimic al României. Transilvania. Județul Sălaj*. Redactori Eugen Pavel, Augustin Pop, Ion Roșianu, Gabriel Vasiliu, București, Editura Academiei Române, 2006.
- TTRT.VH = *Tezaurul toponimic al României. Transilvania. Valea Hășdății*. Redactori Dumitru Loșonți și Sabin Vlad, București, Editura Academiei Române, 2006.

Cuprins

Argument	5
1. Cadrul fizico-geografic	7
2. Cadrul istoric	9
3. Aspecte metodologice	15
4. Formarea toponimelor	19
5. Probleme etimologice	25
6. Aspecte lexicografice	35
7. Glosar de entopice și apelative	43
8. Dicționar toponimic al bazinului hidrografic al râului Neamț	47
Abrevieri	48
Semne speciale	50
Dicționar	51
Concluzii	195
Bibliografie	199
<i>Anexa I. Stema câmpului toponimic Neamț</i>	
<i>Anexa II. Harta bazinului hidrografic al râului Neamț</i>	